

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

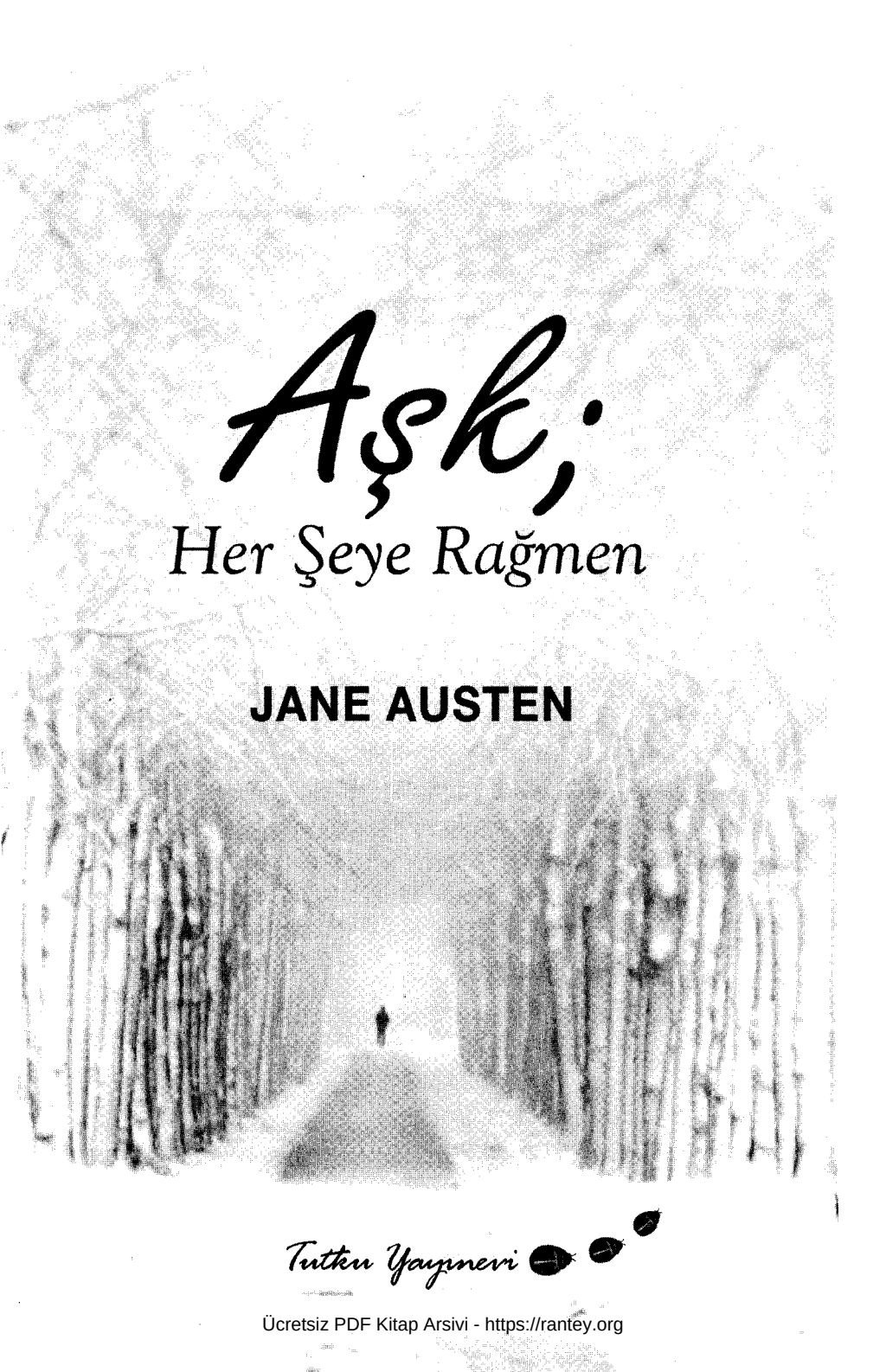

JANE AUSTEN

Aşk;

Her Şeye Rağmen

Aşk;

Her Şeye Rağmen

JANE AUSTEN

Tutku Yayınevi

Aşk: Her Şeye Rağmen

TUTKU YAYINEVİ ©

Editör : Füsün Dikmen
Kapak Tasarımı : Faruk Erşahin
Çeviri : Derya Öztürk
Baskı : Ayrıntı Matbaası
Yay. Sertifika No : 15304
ISBN : 978-605-4962-83-9

1. Basım: Mart 2015

TUTKU YAYINEVİ

Birlik Mah. Vadi İkizleri Sit. 445-446 Sok.
No: 1A/19 Çankaya / Ankara
Tel: (312) 442 73 95 Faks: (312) 442 73 97

DAĞITIM

Dost Dağıtım : (312) 430 48 95
Alfa Dağıtım : (212) 511 53 03

TEMSİLCİLİKLERİMİZ

İzmir : Pan Kitabevi, Aykut Yenersu, Tel: (232) 369 11 99
Bursa : Bursa Kültür Merkezi, Tel: (224) 225 52 52
Adana : Kitapsan, Tel: (322) 239 06 22
Trabzon : Yolcu Kitabevi, Tel: (462) 326 83 13
Diyarbakır : Eğitim Kitabevi, Murat Aburşu, Tel: (412) 229 13 17
Elazığ : Batı Kitabevi, Hanifi Batı, Tel: (424) 237 69 71

© 2015 Tutku Yayınevi

Eserin tüm yayın hakları Tutku Yayınevi'ne aittir.

Yazılı izin olmadan kısmen veya tamamen hiçbir yolla kopya edilemez,
çoğaltılamaz ve dağıtılamaz.

www.tutkuyayinevi.com

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

1. Bölüm

Somersetshire'daki Kellynch Hall'ün sahibi olan Sör Walter Elliot, eğlenceli vakit geçirmek istediği zaman eline sadece Baronetage'î* alırdı; okurken hem oyalanır hem de sıkıntılı zamanları için teselli bulurdu; ilk verilenlerden geriye kalan sınırlı imtiyaz belgesini düşünürken içinde hayranlık ve saygı uyanırdı; geçen yüzyılda yapılmış sayısız atamayı içeren sayfaları çevirirken iç meselelerden kaynaklı hoş olmayan birçok duygu doğal bir şekilde yerini acıma ve küçümsemeye bırakırdı; diğer sayfaların bir etkisi olmasa da kendi geçmişini her zaman büyük bir ilgiyle okuyabilirdi. En sevdiği kitabın her zaman bu sayfasını açardı:

"KELLYNCH HALL'ÜN SAHİBİ ELLIOT"

"1 Mart 1760'ta doğan Walter Elliot, 15 Haziran 1784'te Gloucester Bölgesi'ndeki South Park'ın sahibi James Stevenson'un kızıyla evlendi, (1800 yılında vefat eden) bu hanımefendiden 1 Haziran 1785'te Elizabeth, 9 Ağustos 1787'de Mary, 5 Haziran 1789'da ölü doğan bir oğlan, 20 Kasım 1791'de Mary isimli çocukları olmuştur."

Yayının elinden çıkan paragraf harfi harfine böyleydi ama Sör Walter kendisi ve ailesi hakkında bazı bilgiler ekleyerek bu paragrafı genişletti; Mary'nin doğumundan sonra eklediği bilgiler şöyleydi: "Somerset Bölgesi'ndeki Uppercross'un sahibi Charles Musgrove'un oğlu ve varisi olan Charles'la 16 Aralık 1810'da evlendi." Bu bilgilere karısını kaybettiği tarihin tam olarak günü ve ayını da eklemişti.

Sonraki bölümde ailenin geçmişi ve yükselişi her zamanki sözcüklerle anlatılıyordu; Cheshire'a ilk nasıl yerleştikleri, Dugdale'de kendilerinden nasıl bahsedildiği, kraliçenin atadığı yöneticiye yaptıkları hizmetler, bölgeyi parlamento üç kere başarılı bir şekilde temsil etmelerinden, tahta olan bağlılıkları, II. Charles'ın tahta çıktığı ilk yıl onlara verdiği baronluk unvanı, evlendikleri tüm Mary ve Elizabeth'ler iki tam sayfayı dolduruyordu ve sayfa ailenin arması ve "Ana ikametgâhları Somerset Bölgesi'ndeki Kellynch Hall'dür" sözüyle son buluyordu ancak Sör Walter kendi el yazısıyla son kısma şunu da eklemişti:

"İkinci Sör Walter'ın torunun oğlu William Walter Elliot olası varistir."

Kibir Sör Walter'ın içine işlemiş bir özelliği, kişiliği ve konumundan kaynaklı bir kibirdi bu. Gençliğinde oldukça yakışıklı bir adamdı ve elli dördü olmasına rağmen hala hoş sayılırdı. Çok az kadın onun kadar dış görünüşüne bu kadar önem verirdi, efendisi yeni lord olmuş bir uşak toplumunda elde ettiği yer konusunda ancak onun kadar hoşnut olabilirdi. Güzellik nimetinin sadece baronluk nimetinden daha düşük olduğunu düşünürdü ve bu iki nimeti kendinde toplayan Sör Walter Elliot en derin saygı ve bağlılığın değişmez objesiydi.

Yakışıklılığı ve konumuna olan sevgisi bir bakıma hak edilmişti, çünkü onları hak ettiğinden daha üstün bir karaktere sahip bir kadınla evlenmesine borçluydu. Lady Elliot mükemmel, duyarlı ve yumuşak başlı bir kadındı, onu Lady Elliot yapan gençlik kara sevdası mazur görülürse, sonrasında hoşgörü gösterilecek asla yargılamaları ve davranışları olmamıştı. Kocasının hatalarını on yedi yıl boyunca ya hoş görmüş, ya yumuşatmış ya da gizlemişti ve onun saygınlığını ön plana çıkarmıştı; dünyadaki en

**İngiliz soylu sınıfının bilgilerinin yer aldığı kitap. (Ç.N.)*

mutlu insan olmasa da görevleri, arkadaşları ve çocukları onu hayata bağlamaya yetecek şeyler bulmuş, onlardan ayrılma zamanı geldiğinde bu onun için pek bir fark yaratmamıştı. En büyükleri on altı ve on dört yaşında üç kız bırakmak bir anne için korkunç bir mirastı ve kızları kibirli ve budala bir babanın ellerine teslim etmek ise bir o kadar korkunç bir sorumluluktan. Ancak Lady Elliot'un duyarlı ve ona son derece bağlı yakın bir arkadaşı vardı, ona yakın olmak için Kellynch köyüne gelip yerleşmişti ve Lady Elliot dikkatli bir şekilde kızlarına vermiş olduğu doğru ilkeler ve yöntemler konusunda sadece bu kadının iyi niyetine ve yardımına güveniyordu.

Bu arkadaş ve Sör Elliot her ne kadar tanıdıkları onlardan beklese de evlenmediler. Lady Elliot'un ölümünün üzerinden on üç yıl geçti ve hala komşu ve yakın arkadaşlardı ve ikisi de dul kalmıştı.

Hali vakti yerinde, artık oturmuş bir yaşı ve kişiliği olan Lady Russell ikinci bir evliliğe gerek duymamıştı, toplumda genelde kadın eğer yeniden evleniyorsa mantıksızca bir hoşnutsuzluk oluşurdu, evlenmediğinde değil ancak Sör Elliot'un devam eden bekarlığı bir açıklama ge-

rektiriyordu. Sanki iyi bir babaymış gibi Sör Walter kızları uğruna bekar kaldığı için kendisiyle gurur duyardı. En büyük kızı için bunu yapmasına pek gerek kalmamış olsa da her şeyden vazgeçerdi. Elizabeth on altı yaşında annesinin tüm haklarını ve yetkilerini almıştı ve güzel ve babasına benzediği için her zaman etkisi büyük olmuş, baba kız her zaman iyi anlaşmışlardı. Diğer iki çocuğunun ise pek değeri yoktu nazarında. Mary, Bayan Charles Musgrove olarak çok küçük yüzeysel bir başarı elde etmişti ama zeki ve sevimli bir kız olan Anne ne babasının ne de kız kardeşinin gözünde bir öneme sahipti; söyledikleri önemsizdi, o sadece Anne'di ne yaparsa yaparın.

Lady Russel içinse en değerli, en gözde vaftiz kızı ve dostu oydu. Lady Russel hepsini seviyordu ama annesine bir tek benzeyen Anne'di.

Birkaç yıl önce Anne Elliot oldukça güzel bir kızdı ama güzelliği erken yaşta uçup gitti, kızı en güzel halindeyken bile babası onda (narin bedeni ve yumuşak, kara gözlerine ona hiç benzemiyordu) şu an solmuş ve zayıflamış olmasına karşın hayranlık uyandıracak çok az şey buluyordu. Ondan yana pek umudu yoktu eskiden, şimdiyse en gözde kitabının diğer sayfasında kızının ismini okurken artık hiç umudu kalmamıştı. Kendine eşit biriyle sadece Elizabeth evlenebilirdi, çünkü Mary saygın ve varlıklı taşralı bir aileye gelin gitmişti ve kendisini onurlandırmaktan çok babasına onur kazandırmıştı; Elizabeth bir gün kendine uygun biriyle evlenecekti.

Bazen bir kadın yirmi dokuz yaşındayken on yıl önce-sine göre daha güzel olabilir ve genel konuşursak sağlık ve ruhsal bir hastalığı yoksa çekiciliğini öyle kolay kolay kaybetmez. Elizabeth'de öyleydi, on üç yıl önceki aynı

güzelliğine hala sahipti ve bu yüzden Sör Walter kızının yaşını unutmaması ya da en azından diğer güzel görünüm-lü başkalarının yığının arasında onu ve kendisini her za-manki gibi çekici düşündüğü için sadece yarı budala gibi davranmasından dolayı mazur görülebilirdi, çünkü aile-sinin ve dostlarının her yıl nasıl da yaşlandığını açık seçik görebiliyordu. Anne yabani, Mary kaba sabaydı, çevrede-ki her yüz giderek çöküyordu ve Lady Russell'ın göz ke-narlarında uzun zamandır ona sıkıntı veren kaz ayakları oluşmuştu.

Elizabeth ise babasıyla aynı memnuniyete sahip değil-di. On üç yıl Kellynch Hall'ün sahibesini kendinden emin ve kararlı bir şekilde malikaneyi yönetip çekip çevirme-sini izlemişti. On üç yıldır ev sahibesi görevini yapıyor, evin iç işlerini yönetiyor ve Lady Russell'ın peşinde ülke-deki tüm salonları ve yemek odalarını dolaşıyordu. Kısıtlı çevrenin sağladığı itibarla gözleri on üç kış görmüş, on üç bahar boyunca da güzelliği artmıştı, büyük dünyanın yıllık zevkinden tatmak için babasıyla birkaç haftalığına Londra'ya gittiklerini hatırlıyordu, tüm bunları anımsı-yordu, yirmi dokuz yaşındaydı ve bazı pişmanlıkları ve endişeleri vardı elbette. Her zamanki gibi güzel olduğu için son derece mutluydu ama geçip giden yıllar onu kor-kutuyordu ve sonraki bir ya da iki yıl daha soylu kanı yü-zünden hala istenen biri olmak onu mutlu edecekti. Erken yaşlarda oldukça keyif aldığı bir kitabı aldı eline yeniden ama artık sevmiyordu bu kitabı. Doğum tarihiyle başlayıp hiç evlenmediği ve en küçük kız kardeşin evlendiği şek-linde devam eden bilgi kitabı korkunç kılıyordu ve babası ne zaman bu kitabı onun yanında açık bırakıp gitse bakış-

larını başka tarafa çevirip kitabı kapatıyor ve kendinden uzaklaştırıyordu.

Bu kitap onda hayal kırıklığı yaratıyordu, özellikle ailesinin geçmişi. Olası varis, o hakları babası tarafından cömertçe korunan William Walter Elliot onu hayal kırıklığına uğratmıştı.

Genç bir kızken erkek kardeşi olmadığı için gelecekteki baron olarak onunla tanıştırılmış, evlenmelerinden bahsedilmiş ve hatta babası evlenmesi gerektiğini sürekli ima etmişti. Küçük bir oğlanken tanıştırılmıştı onlarla ama Lady Elliot'un ölümünden sonra Sör Walter tanıdıklara soruşturmuş, görüşme teklifleri olumlu bulunmasa da araştırmaya devam etmişti ve baharda Londra'ya yaptıkları bir seyahatte, Elizabeth tam ergenlik dönemindeyken Bay Elliot tanışmaya zorlanmıştı.

O zaman genç bir adamdı, hukuk okuyordu, Elizabeth onu son derece hoş bulmuştu ve adamın lehine her plan onaylanmıştı. Kellynch Hall'e davet edilmişti; tüm yıl boyunca ondan bahsedilmiş ve beklenmişti ama genç adam asla gelmemişti. Ertesi bahar şehirde yeniden karşılaşmışlar, aynı şekilde adamı hoş bulmuş, onu gelmesi için cesaretlendirmiş ve adamı beklemişti ancak yine gelmemişti; sonradan onun evlendiği haberi gelmişti. Genç adam Elliot ailesinin sonraki varisi olmak yerine alt sınıftan zengin bir kadınla evlenerek bağımsızlığını kazanmıştı.

Sör Walter buna çok içermişti. Ailenin başı olarak, özellikle genç adamın alenen elinden tuttuktan sonra kendisine danışılması gerektiğini düşünmüştü, "Birlikte bir kere Tattersall'de ve iki kere de Parlamento'nun lobisinde görülmeleri gerek" demişti. Memnuniyetsizliği ortadaydı ama görünüşe göre çok az dikkate almıştı. Bay Elliot özür

bile dilemedi ve aile tarafından uzun süre dikkat edilmesinden ve Sör Walter'ın onun buna değmeyeceğine karar vermesinden sonra genç adam rahatladı, aralarındaki tüm ilişki sona ermiş oldu böylece.

Üzerinden bir sürü sene geçse de Bay Elliot'la ilgili bu garip olay Elizabeth'i hala öfkeliendiriyordu, çünkü adamdan gerçekten hoşlanmıştı, hala babasının varisiydi ve güçlü aile gururu sadece onu Sör Walter Elliot'un en büyük kızı için uygun bir eş olarak görebilmişti. Tepeden tırnağa onun duygularına bu şekilde hitap edebilecek başka bir baron yoktu. Adam yine de çaresiz bir şekilde kendini idare etmişti, Elizabeth şimdi bile (1814 yazı) adamın karısı için siyah kurdele taksa da yeniden düşünmeye değdiğini itiraf edemiyordu. Adamın ilk rezil evliliği belki de, bir çocukla sürdürülmemesi için hiçbir sebep olmamasına rağmen bitmiş olabilirdi ama nazik dostlarının alışılmış müdahaleleriyle, çünkü onların haberleri vardı, Bay Elliot hepsi hakkında saygısızca konuşmuş, ait olduğu soylu kanı ve bundan sonra kendisinin sahip olacağı unvanları önemsemeyip küçük görmüştü. İşte bu affedilemezdi.

Elizabeth Elliot'un duygu ve düşünceleri işte böyleydi; karışık kaygılar, değişik gerginlikler, hayatının aynılığı ve zarafeti, zenginliği ve hiçliğiydi; bir ilçenin kısır döngüsü içindeki, uzun ve sıradan bir yaşamın ilgi uyandırmayan duyguları, boşlukları dolduracak hiçbir alışkanlığın olmaması, meşgul edecek hiçbir yeteneğinin ya da ev konusunda bir hünerinin olmaması.

Ama şimdi tüm bunlara eklenmesi için zihninin bir başka meşgalesi ve endişesi vardı. Babası para konusunda giderek kaygı duyuyordu. Babası Baronetage'i eline aldığında ağır faturaların ve babasının temsilcisi Bay Shepherd'ın

bu konudaki nahoş imaları geliyordu hemen aklına. Kelly-nch'in geliri iyiydi ama Sör Walter'ın anlayışına göre sahibinden beklenen şeye denk bile değildi. Lady Elliot hattayken kendi kendilerine yetmelerini sağlayan yöntem ve iktisadi yolları vardı ama onun ölümüyle birlikte tüm o sağduyu ve Sör Walter'ın süregelen aşırı harcamaları son bulmuştu. Ancak daha azını harcamak onun için imkansızdı; Sör Walter Elliot'un hala aynı şekilde harcamaya devam etmekten başka yapacak bir şeyi yoktu ama ne kadar suçsuz olsa da korkunç bir şekilde borca batan sadece o değildi, çok sık böyle şeyleri duyuyordu başkalarından da ancak bunu artık kızından daha fazla saklamaya çalışmanın bir anlamı yoktu. Şehirde geçen bahar bu konuda ona bazı imalarda bulunmuştu; "Tasarrufa gidebilir miyiz? Tasarrufa gidebileceğimiz herhangi bir konu aklına geliyor mu?" diye soracak kadar hatta ileri gitmişti ve hakkını yememek lazım, Elizabeth kadın telaşının ilk hevesiyle ne yapılabileceğini ciddi ciddi düşünmüş, bazı gereksiz hayır işlerini kesmeyi, salona yeni mobilyalar almayı ve geleneksel olarak her yıl Anne'a alınan hediyeleri bırakmayı seve seve ekleyerek en sonunda bazı iktisadi önlemler almayı önermişti. Her ne kadar iyi düşünülmüşse de bu önlemler başlarındaki belayı yok etmek için yetersizdi, Sör Walter daha sonra kendisini bunu kızına itiraf etmeye zorunlu görmüştü. Elizabeth'in daha yararlı önlemler sunmaktan başka yapacağı bir şey yoktu. Babası gibi kendisini faydasız ve talihsiz görüyordu ancak her ikisi de gururlarıyla uzlaşarak harcamalarını azaltmayı ya da konforlarından vazgeçmeyi düşünabiliyordu.

Sör Walter'ın elden çıkarabileceği küçük bir arazi parçası vardı ama her bir metrekaresi temlik edilebilir olsa da hiçbir şey değişmezdi. Elinden geldiğince ipotek ettir-

meve karar verdi ama satmayı asla düşünmüyordu. Hayır, ismini bu şekilde asla lekeleyemezdi. Kellynch mülkü o nasıl aldıysa aynı şekilde ve bütünlükte gelecek nesillere devredilmeliydi.

İki yakın arkadaşını, komşu ilçede oturan Bay Shepherd ve Lady Russel'a danışmak için onları eve davet etti, hem baba hem kızı onların utanmasını engellemek ve zevk ya da gururlarından hiçbir şey kaybetmeden harcamalarını aza indirgeyecek bir çözüm bekliyor gibiydiler.

2. Bölüm

Bay Shepherd, görüşleri Sör Walter üzerinde etkili olan sivil, temkinli bir avukattı, başkaları onu tatsız bulurdu, en ufak bir imada bulunmaktan kaçınır ve üstü kapalı bir şekilde Lady Russell'ın kusursuz değerlendirmelerini salık vermek işini kadına bırakılmasını rica ederdi. Sezgi-lerinin güçlü olduğunu düşünürdü Lady Russell'ın ve en sonunda benimsendiğini görmek istediği için kararlı tavsiyelerin verilmesini beklerdi tam anlamıyla.

Lady Russell konu hakkında son derece hevesli bir endişe taşıyordu ve ciddi ciddi kafa yormuştu buna. Hızlı hareket edebilen bir kadın değildi, hele de iki önemli prensibine zıt olan böylesi bir konuda karar vermesi çok zordu. Hassas bir onura sahip olmakla birlikte katı bir şekilde de dürüsttü de ama Sör Walter'ın duygularını incitmemekle birlikte ailenin itibarını, aristokrat düşünceleri gereği onlara karşı görevini düşünüp sağduyu ve dürüstlüğünü de korumalıydı elinden geldiğince. Ağırbaşlı, yarıdımsever, iyi bir kadındı ve güçlü bağlara sahip, davranışlarında son derece düzgün, nezaket kurallarına sıkı sıkıya bağlı ve iyi eğitilmiş bir kadının tavırlarına sahipti. Akıllı

bir kadındı ve genellikle konuşurken mantıklı ve istikrarlı kelimeler seçerdi ancak atalarından kalma önyargılara sahipti ve makam ve unvan konusunda onu ele geçiren bu yanlış düşünceler onun gözlerini az da olsa kör ediyordu. Bir Sör'ün dul karısıydı ve bir baronun da itibarını korumayı da görev edinmişti; eski bir dostu, yakın komşusu, nazik bir lord, çok yakın arkadaşının kocası, Anne ve kız kardeşlerinin babası olan Sör Walter onun düşüncesine göre şu an içinde bulunduğu sıkıntılı koşullar nedeniyle şefkate ve önemsenmeye ihtiyaç duyuyordu.

Tasarruf etmek zorundaydılar; buna hiç şüphe yoktu. Ama Lady Russell bunu Sör Walter ve Elizabeth'e en az acı verecek şekilde yapma konusunda endişeliydi. İktisadi planlar yaptı, hesaplamaları gözden geçirdi ve başka hiç kimsenin yapmayı düşünmediği şeyleri yaptı: bu meselede diğerleri tarafından dikkate bile alınmayan Anne'e akıl danıştı. Anne'le düşünüp taşındılar ve en sonunda Sör Walter'a sunulan tasarruf programını kızın hazırlamasından bir şekilde etkilenmişti Lady Russell. Anne'in önerdiği her değişiklik önemine rağmen dürüstlükten yarıydı. Daha sıkı önlemler alınmasını, daha bütünlüklü bir reform yapılmasını, borç batağından daha kısa zamanda çıkmayı istiyordu ve adalet ve eşitlik dışında her şeye karşı kayıtsızdı.

"Eğer babanı buna razı edebilirsek" dedi Lady Russell elindeki kağıda bakarken, "çok şey yapılabilir. Eğer bu düzenlemeleri kabul ederse yedi yıl içinde düze çıkar ve umarım bu tasarrufların Kellynch Hall'ün saygınlığını hiçbir şekilde etkilemeyeceğine dair babanı ve Elizabeth'i ikna edebiliriz. Sör Walter Elliot prensip sahibi bir adam gibi davranarak duyarlı insanların gözünde böylece düşmeyecektir. Atalarımızın daha önce davranmış olduğu

ya da davranmak zorunda kaldıkları şeylerden başka ne yapacak ki? Onun durumunda pek seçeneği yok ve bu seçeneksizlik her zaman davranışlarımızı etkilediği gibi acılarımızı daha da kötü hale getirecek. Razi olacağına olan inancım büyük. Ciddi ve kararlı olmalıyız, ne de olsa borcu olan borcunu ödemek zorunda ve bir beyefendinin ve baban gibi bir soyun başı olan bir adamın duygularına rağmen dürüst bir adamın karakteridir burada gereken şey.”

Anne’nin babasından beklediği, arkadaşlarının teşvik ettiği prensip buydu işte. En mantıklı tedbirlerin güvence altına alabileceği tüm borçların temizlemenin vazgeçilmez bir görev olduğunu düşünüyor ve bunu yapmakta hiçbir sakınca görmüyordu. Bunun emredilmesini ve bir görev gibi benimsenmesini istiyordu. Lady Russell’ın babası üzerindeki etkisine güveniyordu ve bilinçaltından babasıyla kız kardeşini yarım bir reformdan çok tam bir reforma ikna etmesinin çok zor olduğuna inanıyordu. Babası ve Elizabeth’i tanıyordu ve bir çift at yerine bir atın gitmesinin daha az acı verici olacağını düşüneceklerini biliyordu her ne kadar Lady Russell’ın tasarruf listesi oldukça hassas olsa da.

Anne’in acil taleplerinin çok azı sonuca ulaşabildi. Lady Russell hepsini kabul ettirmeyi başaramadı. Bunlar katlanılamazdı, katlanmayacaklardı da. “Ne! Hayatımızdaki tüm konfor gidiyor! Seyahatler, Londra, uşaklar, atlar, masa... her yerde küçülme ve kısıtlamalar var! Bir beyefendiye uygun şekilde daha fazla yaşayamayacak mıyım? Hayır, bu aşağılık şartlar altında yaşamaktansa en kısa zamanda Kellynch Hall’den ayrılırim daha iyi.”

“Kellynch Hall’den ayrılmak.” İlgisi tamamen Sör Walter’ın tasarruf tedbirlerine yönelik ve ikametgah değişikliği olmadan hiçbir şeyin yapılamayacağına inananmış olan Bay Shepherd bu lafı anında kapmıştı. “Madem karar verildi o zaman tereddüt etmeye gerek yok” dedi, “kendisinin değerlendirmeleri kesinlikle bu yönde. Sör Walter’ın maddi olarak böylesi bir evde yaşamaya devam etmesi mümkün görünmüyor. Bir başka yerde Sör Walter kendini değerlendirebilir ve ev halkının yaşam biçimini nasıl bir şekilde seçerse seçsin bu yaşam biçimi değişikliğinden dolayı kendisine hayranlık duyulacaktır.”

Sör Walter Kellynch Hall’den ayrılacaktı ve şüphe ve kararsızlıkla geçen birkaç günden sonra en büyük sorun nereye yerleşecekti ve bu önemli değişikliğin ilk ana hatları ortaya çıkmıştı.

Üç seçenek vardı: Londra, Bath ya da bölgedeki başka bir ev. Anne’nin tek dileği en sonuncu seçenektir. Kendi evlerine yakın bir yerde küçük bir ev, Lady Russell’a ve Mary’e yakın olmak, Kellynch’in çimenliğini ve korusunu görmeye devam etmek onun tek isteğiydi. Ama kader her zamanki gibi Anne’in istediği şeyin tam tersini gerçekleştirdi. Bath’dan nefret ediyordu ve Bath onun evi olacaktı.

Sör Walter ilk başta Londra’ya gitmekten yanaydı ama Bay Shepherd Londra’nın güvensiz bir yer olduğunu söyledi, Sör Walter’ı oraya gitmemesi için ikna etti ve Bath’ı tercih etmesini sağladı. Onun durumunda bir beyefendi için Bath daha güvenli bir yerdi, daha az harcamayla orada da kıyasla önemli biri olabilirdi. Bath’ın Londra’ya göre maddi açıdan ağır basan iki avantajlı tarafı vardı: Kellynch’e sadece elli mil uzaklıktaydı ve Lady Russell kışın bir kısmını orada geçiriyordu; ikincisi Sör Walter ve Elizabeth

oraya yerleşerek ne itibarlarını kaybedeceklerine ne de eğlencelerinden geri kalacaklarına inanmıyorlardı.

Lady Russell, sevgili Anne'in isteklerine karşı çıkmak zorunda hissediyordu kendini. Sör Walter'dan civarda küçük bir eve taşınmasını beklemek çok fazla olurdu. Anne öngördüğünden daha fazla aşağılamaya kendisinin de maruz kalacağını bilmeliydi ve Sör Walter'ın duyguları ise çok daha korkunç olacaktı. Anne'in Bath'ı sevmemesine gelince, annesinin ölümünden sonra üç yıl orada yaşamasının sebep olduğu önyargı ve yanlış izlenimleri olabilirdi ilk olarak, ikinci olarak da orada kışı tek başına geçirmiş olmasının onda pek mutlu anılar yaratmamış olması olabilirdi.

Lady Russell kısacası Bath'a bayılıyordu ve oranın hepsine iyi gelmesi gerektiğine inanıyordu ve genç arkadaşının sağlığına gelince, tüm sıcak ayları onunla Kellynch Malikanesi'nde geçirerek bütün tehlikelerden uzak kalmış olurdu. Hem bir değişiklik hem onun sağlığına iyi gelirdi, hem de neşesini yerini getirirdi. Anne evden ayrıldığında çok küçüktü, evini çok az görmüştü. Her zaman keyfi yerinde olmuyordu. Daha büyük bir cemiyet onları geliştirdi. Onun daha fazla tanınmasını istiyordu.

Aynı civarda başka bir eve taşınmama arzusu Sör Walter'ın içinde, ilk başta seve seve aşılana planın maddi kısmı ve bir başka tarafıyla iyice güçlenmişti. Çünkü evinden ayrılmakla kalmayacak, aynı zamanda onun başkalarının eline geçtiğini de görmeyecekti; bu Sör Walter'dan daha yürekli insanların tahammül edebileceği bir metanet durumuydu. Kellynch Malikanesi kiraya verilecekti. Ancak bu yine de gizli bir sırdı, kendi yakınları dışında asla dillendirilmeyecekti.

Sör Walter evini kiraya verdiği bilinirse düşeceği duruma dayanamazdı. Bay Shepherd bir kere “ilan vermek” lafını kullandı ama bir daha ağzına bile almaya cesaret edemedi. Böyle bir şeyin önerilmesini kesin bir dille reddetti, böyle bir düşünceye dair en ufak bir imayı bile yasakladı ve onun şartlarını kabul eden beklenmedik bir talibin öylesine karşısına çıkacağına ve büyük bir iyilik yaparmışçasına evi ona kiraya vereceğine dair bir varsayımı vardı.

İstedğimiz şeyleri onaylayan sebepler nasıl da çabuk ortaya çıkar! Lady Russel öte yandan Sör Walter ve ailesinin bu bölgeden taşınacağı için son derece mutluydu. Elizabeth son zamanlarda biriyle yakınlaşmıştı ve Lady Russell bunun kesildiğini görmek istiyordu. Bay Shepherd’ın kızıydı yakınlaştığı kişi, talihsiz bir evlilik yapıp iki çocuğunun da yüküyle birlikte babasının evine dönmüştü bu kadın. Akıllı, genç bir biriydi ve en azından Kellynch Malikanesi’nde memnun olma sanatını anlayan biriydi. Kendini Elizabeth’e hoş göstermiş, birkaç kez orada kalmıştı böyle bir arkadaşlığın uygun olmadığını düşünen Lady Russell’a rağmen.

İşin aslı Lady Russell’ın Elizabeth üzerinde pek etkisi yoktu, onu sever gibi görünüyordu, aslında Elizabeth’i hak ettiğinden daha fazla seviyor sayılırdı. Elizabeth’dan yüzeysel ilgi dışında bir şey görmemişti, sözde itaat eder davranışlarının ötesinde hiçbir şey; az önceki konu da dahil anlatmak istediği hiçbir konuda başarılı olamamıştı Lady Russell. Defalarca kez Anne’in de Londra gezilerine katılmasını sağlamaya, onu dışarıda bırakan bencil düzenlemeleri ve tüm haksızlıkları anlatmaya ve Elizabeth’e bahsedilen daha fazla deneyim ve fikir sahibi olma konusundaki ayrıcalıkların az da olsa Anne’e verilmesini sağlamaya çalışmıştı ama boşunaydı; Elizabeth her zaman

kafasının dikine gidiyordu ve Bayan Clay'la olan dostluğuna Lady Russell'ın tüm karşı çıkmalarına rağmen bildiğini okumuştı.

Bayan Clay'in Lady Russell'ın mülkünde olması adil değildi ve kadının tehlikeli bir arkadaş olduğuna inanıyordu, Bayan Clay'i geride bırakacak ve Bayan Elliot'a kazandıracak daha uygun dostluklar bu yüzden onun için birinci derecede öneme sahipti.

3. Bölüm

Bir sabah Kellynch Malikanesi'nde oturan Bay Shepherd, gazetesini aşağı indirirken "Şimdiki mühim anın Sör Walter'ın lehine olduğunu söylemeliyim. Bu barış denizaşırı yerlerdeki zengin subaylarımızın dönüşünü sağlayacak. Hepsi bir ev isteyecek. Sör Walter için sorumlu kiracılar seçmesi bakımından bundan daha iyi bir zaman olabilir mi? Pek çok soylu savaş zamanı servet yaptı. Eğer zengin bir amiral buraya gelirse Sör Walter..." dedi.

"Çok şanslı bir adam olur, Shepherd" dedi Sör Walter, "söylemeden geçemeyeceğim. Daha önce ne kadar çok ödül kazanmış olursa olsun Kellynch Malikanesi onun için en büyük ödül olacaktır, ne diyorsun Shepherd?"

Bay Shepherd bu şakaya gülmesi gerektiğini bildiği için kahkaha attı ve ekledi: "İş konusunda denizcilerin anlaşması kolay insanlar olduklarını duyduğumu sanıyorum, Sör Walter. Onların iş yöntemleri hakkında biraz bilgi sahibiyim ve son derece liberal görüşleri olduğunu ve herkesin kiracısı olmasını istediği türden subaylar olduklarını itiraf edebilirim. Bu yüzden Sör Walter, sizin isteğiniz dışında söylentiler olabileceğini söylemek iste-

rim; ki bu olması beklenen şeydir, çünkü eylemlerimizi ve tasarılarımızı başkalarının meraklı gözlerinden saklamanın ne kadar zor olduğunu biliyoruz. Sonuçlar bunun vergisidir; ben, John Shepherd, seçtiğim aile meselelerini saklayabilirim, çünkü hiç kimse beni izlemenin degeceğini düşünmez ama Sör Walter'un paçasını sıyırmasının zor olduğu izleyicileri var, bu yüzden biz ne kadar tedbir alırsak alalım söylentiler olacaktır demek zorundayım, bu da zaten büyük bir sürpriz olmayacaktır. Kuşkusuz başvurular da olacaktır, demin söylemeye çalıştığım gibi varlıklı deniz subaylarından gelecek bir başvurunun değerlendirmeye değer olduğunu düşünüyorum, sizi cevap verme zahmetinden kurtarmak için burada iki saat içinde olacağımı söylemem izin verin."

Sör Walter sadece başını sallamakla yetindi. Ama kısa süre sonra ayağa kalkıp odada adımlarken alay eder gibi, "Kendisine böyle bir ev bulunca şaşırmayacak birkaç denizci beyefendi olduğunu sanıyorum" dedi.

"Eminim çevrelerine bakacak ve talihleri için şükredeceklerdir" dedi Bayan Clay, o da odadaydı, babası onu da getirmişti, hiçbir şey Bayan Clay'in sağlığı üzerinde Kellynch'e arabayla gelmek kadar faydalı olmuyordu, "ama babamın bir denizci kiracının daha uygun olduğu konusundaki düşüncelerine tamamen katılıyorum. Onların meslekleri konusunda epey bilgi sahibiyim ve liberal olmalarının yanı sıra tüm işlerinde titiz ve dikkatlidirler! Bu değerli tablolarınız, eğer bırakmayı düşünürseniz Sör Walter, kesinlikle emin ellerde olacaktır. Evin içindeki ve dışındaki her şeyle mükemmel bir şekilde ilgileneceklerdir! Bahçe ve fundalıklar şimdiki gibi kalacaklardır. Güzel çiçek bahçelerinizin ihmal edileceğinizden korkmanıza hiç gerek yok Bayan Elliot."

“O zaman” dedi Sör Walter sakın bir sesle, “evimi kiraya vereceksem madem ona eklenecek ayrıcalıklar konusunda kafamı yormam gerekmeyecek. Her şeyin kiracı lehine olmasına tamamen istekli değilim. Park elbette ona açık olacak ve pek az deniz subayı ya da insanı böylesi bir araziye sahip olabilir ama diğer keyif amaçlı yerlerin kullanımına izin vermek ayrı bir şey. Fundalıkların her zaman erişilebilir olması fikrine sıcak bakmıyorum ve Bayan Elliot’a çiçek bahçesi konusunda dikkatli olması gerektiğini söylemeliyim. İster denizci, ister asker olsun bir kiracıya Kellynch Malikanesi’nde fazladan bir iyilik yapma konusunda pek istekli değilim, emin olabilirsiniz.”

“Ev sahibi ve kiracı arasındaki her şeyi düzgün ve kolay kılacak sabit kullanım şartları var zaten. Sizin çıkarınız Sör Walter emin ellerde. Hiçbir kiracının ondan daha fazla düzgün olamayacağı konusunda bana güvenebilirsiniz. Sör Walter Elliot’un kendi malını kıskanmasından daha fazla John Shepherd’ın onun malını esirgeyeceğini söylemek isterim.”

Burada Anne söze karıştı. “Bence bizim için çok şey yapan bu denizcinin herhangi bir evin verebileceği tüm konfor ayrıcalıklara en azından diğer insanlar kadar sahip olması gerekir. Denizciler konforları için yeterince çok çalışıyor, hepsine izin vermeliyiz.”

“Çok doğru, çok doğru. Bayan Anne’nin dedikleri çok doğru” dedi Bay Shepherd. “Ah, kesinlikle” diye katıldı babasına ama babası sonrasında şu yorumda bulundu: “Bu işin bazı faydaları var ama bir arkadaşımın bu mesleği yaptığını görmek beni üzer.”

“Öyle mi?” oldu cevap ve şaşkın bir bakış da buna eşlik etti.

“Evet, bana iki bakımdan itici geliyor, buna karşı çıkmamın iki nedeni var. İlk cinsi cibilliyeti belli olmayan adamlara, babaları ve büyükbabalarının asla hayal bile etmediği bir onur kazandırdığı için, ikinci olarak da insanın gençliğini ve enerjisini yiyip bitirdiği için; bir denizci diğer erkeklerden daha kısa sürede çöküp yaşlanır. Bunu tüm yaşamım boyunca gördüm. Babasının babasıyla konuşmaktan imtina edeceği bir adamın donanmada yükselmesiyle küçük düşmesi ve kendisinin de nefret edilen biri haline gelmesi tehlikesi başka mesleklerden daha büyüktür. Bir gün geçen baharda şehirdeyken, bahsettiğim konuda iki çarpıcı örnek olan iki adamla birlikteydim. Biri Lord St. Ives’ti, babasının yiyecek ekmeği olmayan bir taşra rahip yardımcısı olduğunu hepimiz biliyoruz, Lord St. Ives’e yol vermek zorunda kaldım ve bir de Amiral Baldwin vardı, hayal edebileceğiniz en acınası görünüşe sahip bir adamdı; yüzü kızıl kahverengi, pütür pütür ve son derece kaba sabaydı; yüzü kırış kırıştı, kafasının bir tarafında dokuz tane gri saç vardı ve çıplak kafasının üstünü sadece pudralamıştı. “Tanrı aşkına, şu yaşlı adam da kim?” diye sordum yanımda duran bir arkadaşına (Sör Basil Morley). “Yaşlı adam mı?” dedi Sör Basil, “o Amiral Baldwin. Kaç yaşındadır sizce?” Altmış” dedim, “belki de altmış iki.” “Kırk yaşında” dedi Sör Basil, “kırk, daha fazla değil.” Şaşkınlığımı düşünebiliyor musunuz, kolay kolay Amiral Baldwin’i unutamam. Deniz yaşamının bir adamı nasıl bu hale getirdiğini daha önce hiç görmemiştim ama bir dereceye kadar hepsinde aynı olduğunu biliyorum; hepsi hırpalanmıştır, insan içine çıkamayacak hale gelene kadar her türlü iklim ve hava şartlarına maruz kalırlar. Amiral Baldwin’in yaşına gelmeden önce ne yazık ki başlarına bir darbe almıyorlar hemen.”

“Yapmayın, Sör Walter” dedi Bayan Clay, “bu gerçekten çok zalimce. Zavallı adamlara biraz merhamet edin. Hepimiz güzel doğmuyoruz. Deniz de güzelleştiren bir şey değil, denizciler zamanından önce yaşıyorlar, ben de şahidim, kısa zamanda gençliklerini kaybediyorlar. Ama diğer mesleklerde, belki pek çoğunda aynı şey geçerli değil mi? Aktif görevde olan askerler de onlardan farklı değil ve hatta daha az yorucu mesleklerde bile bedenlen olmasa da zihnen insan daha çabuk hırpalanıyor. Avukatların ağır bir işi var, bitap düşüyorlar; doktorlar sürekli ayakta ve her tür havada oradan oraya gidiyorlar ve din adamları bile...” bir an din adamları için ne diyeceğini düşünmek için durdu, “din adamları bile, bildiğiniz gibi, hastalıklı odalara girip o atmosferin zehrine maruz kalıyorlar. Aslında her meslek kendi içinde gerekli ve saygıdeğer olsa da, taşrada yaşayıp herhangi bir meslek seçmeyen, saatlerini kendisi belirleyen, kendi arzularının peşinden koşan, daha fazlasını deneme zahmetine girmeden kendi mülkünde yaşayanların sağlıklı olmak ve iyi görünmek gibi nimetlere sahip olduklarını uzun zamandır düşünüyorum. Onlardan başka güzellikleriyle birlikte gençliklerini yitirmeyen başka bir insan grubu tanımıyorum.”

Sör Walter’ın bir denizciyi kiracı olarak kabul etmesinin telaşına düşmüş gibi görünen Bay Shepherd, öngörü de sahibiydi, çünkü evi tutmak için ilk başvuran kişi Amiral Croft oldu, Bay Shepherd kısa süre sonra Taunton’da üç ayda bir yapılan toplantılara onunla katılmaya başladı ve Londra’dan gelen bir mektuptan amiral hakkında biraz bilgi sahibi olmuştu aslında. Kellynch’e koştura koştura gidip verdiği raporda Amiral Croft’un Somersetshire’lı olduğunu, oldukça iyi bir servet yaptığını, kendi memleketine yerleşmek istediğini ve Taunton’a gelip ilanı veri-

len civardaki yerlere baktığını ama hiçbirini beğenmediğini söyledi; tesadüfen Kellynch Malikanesi'nin kiralık olduğunu (Bay Shepherd'ın öngördüğü gibi olmuştu, Sör Walter'ın işlerinin gizli tutulmadığını gördü) ve yine tesadüfen onun (Bay Shepherd'ın) Kellynch Malikanesinin sahibiyle yakın olduğunu duyunca iyice sorup soruşturmak için kendini tanıtmış, oldukça uzun süren sohbetleri boyunca sadece başkalarından duyduğu evi kiralamak için hayli hevesli görünmüş ve Bay Shepherd'a kendisinin ne kadar sorumlu ve uygun bir kiracı olduğunu kanıtlayan bilgileri açık ve net olarak vermişti.

"Peki bu Amiral Croft kim?" diye sordu Sör Walter soğuk, şüpheli bir tonla.

Bay Shepherd adamın iyi bir aileden geldiğini ve Somersetshire'lı olduğunu söyledi, Anne kısa bir duraklama anından sonra, "Bir tuğamiral. Trafalgar savaşındaymış ve o zamandan beri Doğu Hindistan'daymış; sanırım uzun yıllar orada görev yapmış" diye ekledi.

"O zaman adamın yüzü" dedi Sör Walter, "benim ceketimin kol ağzı ve etekleri kadar turuncudur eminim."

Bay Shepherd, Amiral Croft'un oldukça dinç, sağlıklı, iyi görümlü, biraz hava şartlarının yıprattığı ama o kadar da kötü olmadığını, söz ve davranışlarında tam bir beyefendi olduğunu aceleyle belirtti; adam öyle şartlar konusunda sıkıntı çıkaracak biri değildi, tek istediği rahat bir ev ve en kısa zamanda yerleşmekti; rahatı için ne gerekiyorsa ödeyeceğini, dayalı döşeli bir evin maliyetinin ne olduğunu biliyordu adam. Sör Walter daha fazlasını istemiş olsa da şaşırmayacaktı; malikane hakkında sorular sormuştu; bir vekil tayin edilirse memnun olacaktı ama

çok da önemli değildi; bazen atış yaptığını ama asla öldürmediğini söyledi, tam bir beyefendiydi.

Bay Shepherd, amiralin ailesini ve onun kesinlikle uygun bir kiracı olduğuna dair bilgileri aktarırken tüm hünerlerini sergiliyordu. Evliydi ve çocukları yoktu ki uygun olmasının nedenlerinden biri buydu. Bay Shepherd, evde kadın yoksa o eve asla iyi bakılamaz, dedi. Çok çocuklu bir aile mi yoksa kadın olmayan bir aile söz konusu olduğunda mobilyaların en çok hangisinden zarar göreceğini bilemiyordu. Eşyalara en iyi çocuğu olmayan bir kadın bakabilirdi. Bayan Croft'u da görmüştür; Taunton'da amiralle birlikteydi ve bu mesele üzerine konuştukları tüm süre boyunca kadın da oradaydı.

"Çok hoşsohbet, nazik ve zeki bir kadına benziyordu" diye devam etti Bay Shepherd, "amiralden daha fazla ev, şartlar ve vergiler hakkında o soru sordu ve iş konusunda daha çok konuşan oydu; ayrıca Sör Walter, kadın da kocası gibi buralara yabancı değilmiş; bir zamanlar burada yaşamış olan bir beyefendinin kız kardeşiymiş; bana kendisi söyledi; Monkford'da birkaç yıl önce yaşayan bir beyefendinin kız kardeşiymiş. Hey Yarabbi! Adı neydi adamın? Yeni duymuş olmama rağmen şimdi adamın adını hatırlayamıyorum. Penelope, canım, Monkford'da yaşamış olan beyefendinin ismini hatırlamama yardım eder misin? Bayan Croft'un erkek kardeşinin adı neydi?"

Ama Bayan Clay iştahlı bir şekilde Bayan Elliot'la konuştuğu için babasını duymadı.

"Kimden bahsettiğini bilmiyorum, Shepherd, yaşlı Vali Trent'ten bu yana Monkford'da oturan bir beyefendi hatırlamıyorum."

“Hay Allah! Amma garip! Sanırım yakında kendi adı-
mı da unutacağım. Bana çok tanıdık gelen bir isim oysaki;
beyefendinin yüzünü de hatırlıyorum, yüz defa görmü-
şümdür, bir keresinde bahçesine izinsiz giren bir komşu-
su hakkında bana danışmaya geldiğini anımsıyorum; bir
çiftçi meyve bahçesine izin almadan girmişti; duvarı yık-
mış, elmalarını çalmış, olay sırasında yakalanmıştı. Daha
sonra benim düşüncemin aksine adamla dostça uzlaşmış-
tı. Çok garip gerçekten!”

Bir dakika sonra, “Bay Wentworth’ü kast ediyorsun, sa-
nırım” dedi Anne.

Bay Shepherd kıza minnetle baktı.

“İsmi Wentworth’tü! Evet, buydu. İki üç yıl önce
Monkford’da papaz yardımcılığı yaptı, bilirsiniz Sör Wal-
ter. Buraya 5 yılında gelmişti sanırım. Onu hatırlarsı-
nız, eminim.”

“Wentworth? Ah, Bay Wentworth, Monkford papaz
yardımcısı. Beyefendi diyerek beni yanılttın. Mülk sahibi
bir adamdan bahsettiğini sandım. Bay Wentworth önem-
si biriydi, hatırlıyorum; Strafford ailesiyle de hiçbir bağı
yoktu. Soylularımızın isimlerinin nasıl bu kadar sıradan-
laştığını merak ediyorum bazen.”

Bay Shepherd Croft’ların bu bağının Sör Walter için bir
anlam ifade etmediğini görünce bundan daha fazla bah-
setmedi; tüm şevkiyle adamın buraya oturmasıyla elde
edecekleri gelire, yaşlarına ve sayılarına ve servetlerine,
Kellynch Malikanesi’ni ne kadar istediklerine, burayı on-
lara kiralamanın getireceği faydaları, Sör Walter’ın kira-
cısı olmanın onları ne kadar mutlu edeceğine geri getirdi
konuyu. Sör Walter’ın bir kiracıdan beklediği şeyleri bil-

memelerine karşın onlara kesinlikle olağanüstü zevk sahibi denilebilirdi.

Ancak tüm bu konuşmalar yine de işe yaradı, evi kiralama niyeti olan herkese kötü gözlerle bakan ve fahiş fiyatlarla burayı tutmalarına karşın onların şanslı olduğunu düşünen Sör Walter'ı bir sözleşme yapmaya, hala Taunton'da kalan Amiral Croft'u ziyaret edip evi görmeleri için bir gün ayarlamak adına Bay Shepherd kendisini yetkili kılmaya ikna etmişti.

Sör Walter pek akıllı bir adam değildi ama Amiral Croft'tan daha az karşı çıkılabilecek bir başka kiracı bulmanın da oldukça zor olduğunu deneyimlerinden biliyordu. Bu kadarını anlayabiliyordu ve kibri yeterince yüksek ama çok da yüksek olmayan amiralin toplumsal konumunda teselli bulacak bir şeyler bulabilmişti. "Evimi Amiral Croft'a kiraladım" kulağa oldukça fazla iyi geliyordu; sadece Bay Bilmem Ne'ye kiralamaktan daha iyiydi hatta; sıradan bir Bay Bilmem Ne (belki de ülkedeki yarım düzine dışında) için bir de açıklama yapmak zorunda kalacaktı. Bir amiral kendinden söz ettirebilir ama aynı zamanda bir barondan daha küçüktür. Tüm işlerinde ve görüşmelerinde öncelik Sör Walter'ın olmalıydı bu sebeple.

Elizabeth'in rızası olmadan hiçbir şey yapılamazdı ama onun niyeti de taşınmaktan yana giderek güçleniyordu, hali hazırda bir kiracı olmasına sevinmiş ve işi engellemek için tek kelime etmemişti.

Bay Shepherd tam yetkilendirilmiş bu konuda ve iş bu noktaya gelir gelmez tüm bu süre boyunca dikkatli bir dinleyici gibi oturan Anne, kıpkırmızı olmuş yanaklarıyla temiz hava almak için odadan dışarı çıktı ve sevdiği

koruda yürürken iç çekip kendi kendine, "Birkaç ay sonra o muhtemelen burada yürüyor olacak" dedi.

4. Bölüm

Ne kadar şüphe uyandırmış olsa da Monkford'un eski papaz yardımcısı Bay Wentworth değildi, onun erkek kardeşi Yüzbaşı Frederick Wentworth'dü, St. Domingo 'daki savaş sonucunda binbaşılığa getirilmiş, hemen işe başlatılmadığı için 1806 yazında Somersetshire'a gelmişti. Anne ve babası hayatta olmadığı için altı aylığına Monkford'da kalmıştı. O zaman son derece yakışıklı, genç bir adamdı; zeki, neşeli ve parlak zekalıydı. Anne de son derece güzel bir kızdı; nazik, alçakgönüllü, zevk sahibi ve duygusaldı. Her iki tarafta bunların yarısı olsa bile ikisi için de yeterli olurdu, çünkü adamın yapacak işi yoktu, Anne'nin sevecek biri ama bu kadar övgü dolu özelliklerin karşılaşması boşa gitmezdi. Birbirlerini yavaş yavaş tanıdılar ve tanıyınca da hızlı ve derin bir şekilde aşık oldular birbirlerine. Birinin diğerinde bulduğu yüce kusursuzluğun ya da hangisinin daha mutlu olduğunu söylemek zordu; adamın aşkını ilan ettiği Anne mi, yoksa Anne'in aşkını kabul ettiği adamın mı?

Kısa bir mutluluk dönemi yaşandı ama fazla uzun sürmedi. Kısa sürede sıkıntılar baş gösterdi. Sör Walter ken-

disine danışıldığında kabul etmemelik ya da asla olamaz gibi bir söylemde bulunmadı, olayı büyük ama olumsuz bir şaşkınlıkla, son derece soğuk ve büyük bir sessizlikle karşıladı ve kızı için hiçbir şey yapmamaya kararlı bir tavır takındı. Bunun oldukça küçük düşürücü bir birleşme olduğunu düşünüyordu ve daha hassas ve hoş görülebilir kibriyle Lady Russell ise bunu büyük bir talihsizlik olarak gördü.

Doğuştan sahip olduğu tüm hakları, güzelliği ve zekayı on dokuz yaşında bir kenara atmak; on dokuz yaşında kendisine destek olacak kimsesi ve servet sahibi olma şansı hiç olmayan, geleceği belirsiz bir mesleğe sahip ve mesleğinde yükselmesi için arkası olmayan biriyle evlenmek hayatını bir kenara atmaktan başka bir şey değildi ve bunu düşünmek Lady Russell'ı üzüyordu! Ne bilinen bir aileden gelen ne de serveti olan bir yabancı, bu kadar genç yaşta, daha kimseyle tanışmamışken Anne Elliot'u kapı verecekti; daha doğrusu son derece yorucu, kaygı verici, gençliğini tüketecek bir duruma onu sürükleyecekti. Eğer bir dostun yerinde müdahalesi, neredeyse onu annesi gibi seven ve annesi gibi üzerinde hakkı olan birisi buna müdahale etmezse bunun önüne geçilmesi imkansız olacaktı.

Yüzbaşı Wentworth'ün serveti yoktu. Mesleğinde şansı yaver gitmişti ama gelirini har vurup harman savurduğu için hiçbir şeyi yoktu. Ama kısa zamanda zengin olacağından emindi; yaşam ve enerji doluydu, kısa zamanda bir gemisi olacağını ve onu istediği her şeye kavuşturacak bir göreve başlayacağını biliyordu. Her zaman şanslı olmuştu, şansının devam edeceğini biliyordu. Etkileyici bir coşku ve büyüleyici bir nükteyle dile getirilen böylesi bir özgüvenin sıcaklığı ve gücü Anne için yeterliydi ama Lady Russell bunu çok farklı yorumluyordu. Adamın iyimser

mizacı ve korkusuz düşünceleri onun üzerinde farklı işliyordu. Lady Russell bunu işlerin daha da kötüleşmesi olarak görüyordu. Bu, adama sadece tehlikeli bir özellik kazandırıyordu sadece. Parlak zekalı, dik başlı bir gençti. Lady Russell için zekanın pek önemi yoktu, tedbirsizlik olarak adlandırdığı her şeyi korkutucu buluyordu. Bu ilişkiye her şekilde karşı çıkıyordu.

Duyguların yarattığı bu tür bir karşı çıkmayla Anne baş edemezdi. Genç ve hassas olmasına rağmen, kız kardeşinin hiçbir zaman nazik olmayan sözü ya da bakışıyla ve babasının kötü niyetine karşı koyabilirdi ama daima sevdiği ve güvendiği Lady Russell'ın bu işin olmayacağı yönündeki sürekli tavsiyelerine karşı duramazdı. Nişanlanmasının hatalı olacağına inandırılmıştı; düşüncesiz, uygun olmayan, başarı şansı düşük bir ilişkiydi ve bunu hak etmiyordu. Son verdiği ilişkisinin altında yatan şey ben-cilce bir ihtiyat değildi. Sevdiği adamın iyiliğini kendisinden de önde tuttuğu için ayrılması bu kadar zor olmuştu. Onun için sağduyulu ve fedakar olmak tek tesellisiydi ve ayrıldıktan sonra her türden teselliye ihtiyacı vardı, çünkü hiçbir şekilde ikna olmayan ve boyun eğmeyen sevdiğinin Anne'in kendisinden zorla ayırdıklarını düşünerek hırpalandığını öne sürmesi acılarını ikiye katladı. Sonuç olarak Yüzbaşı Wentworth ülkeden ayrılmıştı.

Tanışmaları ve ayrılmalarının arası birkaç ay sürmüştü ama Anne'in çektiği acılar birkaç ayda bitmedi. Sevgi ve pişmanlıkları uzunca bir süre gençlik neşesini gölgeledi ve güzelliğini ve neşesini alıp götürdü.

Bu küçük kederli hikaye biteli yedi yıldan fazla olmuştu ve zaman acılarını dindirmiş, belki de neredeyse adam duyduğu sevgiyi azaltmıştı ama bunun olmasını

sadece zaman sağlamıştı; ayrılmalarından sonra Bath'a yaptığı ziyaret dışında genç kıza ne bir yer değişikliği, ne bir yenilik ne de daha geniş bir çevre yardımı yapılmıştı. Kellynch çevresine hatırasında yaşattığı Frederick Wentworth'le kıyaslanabilecek hiç kimse gelmemişti. Bulundukları dar çevrede onun zekasına ve ince zevklerine hitap eden ikinci bir kişi olmamakla birlikte yaşamının şu anında onun için doğal, mutluluk verici ve tatmin edici bir çare olabilirdi. Yirmi iki yaşındayken genç bir adam kendisine talip olmuştu ama kız kardeşinin kısa süre sonra bu genç adam için daha istekli olduğu ortaya çıkmıştı ve Lady Russell onun adamı reddetmesine üzülmüştü, çünkü Charles Musgrove bölgede Sör Walter'dan sonra arazi ve itibar açısından ikinci sırada olan bir adamın iyi huylu ve yakışıklı en büyük oğluydu. Ancak Lady Russell, Anne on dokuz yaşındayken daha fazlasını isteyebilirdi, yirmi ikisinde ise Anne'nin babasının ayrımcılıklarından ve haksızlıklarından saygın bir şekilde kurtulmasına ve kendisine çok yakın bir yere taşınmasına sadece sevinebilirdi. Ama bu sefer Anne öğütleri dinlememişti ve kendi sağduyusundan her zamanki gibi memnun olan Lady Russell geçmişini değiştirmeyi asla istemezdi, fakat Anne'in becerikli ve servet sahibi bir adama gönlünü kaptırıp kendi sıcak sevgisine ve alışkanlıklarına uyum sağlayacak birini bulacağına dair umutlarını kaybedince endişelenmeye başlamıştı.

Anne hayatı hakkında önemli bir karar almıştı ama bu konudan hiç bahsedilmedi için birbirlerinin görüşlerinden ya da fikirlerinin değişip değişmediğinden haberdar değillerdi ama şu an yirmi yedisinde olan Anne on dokuzundaki halinden çok farklı düşünüyordu. Lady Russell'ı suçlamıyordu, onun tavsiyelerini dinlediği için kendisine

de kızmıyordu ama o yaşlarda, benzer şartlarda genç biri ondan tavsiye isteyecek olsa kendisinin de belirsiz güzel bir gelecek uğruna şu an mutsuzluk yaşamasını tavsiye etmeyeceğini biliyordu. Evdekilerin onaylamamasına, genç Wentworth'ün mesleğindeki her gerilime, tüm olası korkulara, ertelemelere ve hayal kırıklıklarına rağmen ondan ayrılmak yerine nişanlı kalmaya devam etseydi şimdi daha mutlu bir kadın olacağına emindi. Başlarına gelecek şeylere, şimdiki durumlarına bakılmaksızın, hatta öngörülenden daha kısa zamanda servet sahibi olmaları ihtimaline karşın evlenmiş olsaydı daha mutlu olacağına kesin inanıyordu. Wentworth'ün tüm samimi umutları, tüm inancında haklı çıkmıştı. Zeka ve enerjisi onun başarı dolu yolu görmesini ve takip etmesini olanaklı kılmıştı. Nişanlarının bozulmasından kısa süre sonra işe başlamıştı ve Anne'e yapacağını söylediği her şeyi yerine getirmişti. Farkını ortaya koymuş ve rütbe olarak yükselmişti, şimdiye kadar ise oldukça iyi bir servet edinmiş olması gerekirdi. Onunla ilgili haberleri sadece donanma listelerinden ve gazetelerden takip ediyordu ama onun zengin olduğundan hiç şüphesi yoktu ve adamın kendisine duyduğu sadakatten dolayı evlenmiş olduğunu düşünmesi için hiçbir sebep yoktu.

Anne Elliot ne kadar da tatlı konuşabilirdi! Emeğe hakaret ve Tanrı'ya güvensizlik gibi görünen o aşırı kaygı dolu ihtiyata karşı ilk yıllarındaki sıcak samimiyet ve geleceğe duyduğu sevinçli güven konusundaki arzuları nasıl da güzel anlatılmıştı! Gençliğinde tedbirli olmaya zorlanmıştı, yaşı ilerledikçe öğrenmişti romantizmi; doğal olmayan bir başlangıcın doğal neticesi.

Tüm bu şartlar, anılar ve duygular içindeyken Anne, Yüzbaşı Wentworth'ün ablasının Kellynch'de yaşayacağı-

nı öğrenince eski acıların yeniden ortaya çıkmasına engel olamamıştı ve bu acı veren düşünceden kurtulmak için bir sürü gezinti ve bir sürü iç çekiş gerekiyordu. Sık sık kendisine bunun delilik olduğunu söylüyordu, Croft'lar ve onlarla ilgili konularda devam eden tartışmaları acı çekmeden dinlemek için sinirlerini güçlendirmeye çalışıyordu. Geçmişe dair bu sırrı bilen üç dostu farkında değilmiş ve kayıtsız davranışları sebebiyle neredeyse saki bu olay hiç yaşanmamış gibi hissettiriyorlardı ona. Lady Russell'ın bu olaydaki tavırlarına babası ve Elizabeth'in-
kinden daha çok hak veriyordu; onun soğukkanlılığına saygı duyuyordu ama kaynağı ne olursa olsun aralarında-
ki bu genel kayıtsızlık havası son derece önem arz ediyordu ve Amiral Croft'un Kellynch Malikanesi'nin gerçekten kiralaması olayında her zaman şükrettiği şeylere büyük şükran duyacaktı: geçmişteki bu olayı bilen üç arkadaşının ağzından tek kelime çıkmayacağına ve Wentworth'ün tarafından da ağabeyinin çok kısa süren bu nişan hakkında bilgi sahibi olmasına güveniyordu. O ağabey uzun zaman önce buradan taşınmıştı, hassas bir adamdı ve be-
kardı o zaman, bu yüzden hiç kimsenin bu olayı ondan duymadığını düşünmek istiyordu.

Kız kardeşi Bayan Croft o zaman kocasına yurtdışı bir görevde eşlik etmek için İngiltere dışındaydı ve kendi kız kardeşi Mary de okuldaydı tüm bunlar olurken, bazıları gururdan, bazıları da hassasiyetlerinden dolayı ona bu konuda en ufak bir şey sorulmamıştı.

Lady Russell Kellynch'de hala otururken ve Mary sadece beş mil ötedeyken, tüm bu şartlar altında Croft'larla tanışmasının herhangi bir garip duruma neden olmayacağını umuyordu.

5. Bölüm

Amiral ve Bayan Croft'un Kellynch Malikanesi'nin görmeleri için kararlaştırılan sabah, Anne Lady Russell'a günlük yaptığı yürüyüşün ve tüm bunlar bitene kadar ortalarda gözükmemesinin son derece doğal olduğunu düşünüyordu, ancak onları görme fırsatını kaçırmış olduğu için üzgün olmayı da son derece doğal buluyordu.

İki tarafın buluşması oldukça memnun edici geçmişti ve hemen işi halletmeye karar verdiler. Her bir hanımefendi de anlaşılmaya meyilliydi ve anlaşılamayacak bir şey göremediler, bu yüzden birbirlerine nazik davrandılar; erkeklere gelince Amiral öyle samimi, neşeli ve açık yüreklilikle davrandı ki Sör Walter bundan bayağı etkilendi ve Bay Shepherd'dan Amiralin iyi yetişmiş bir beyefendi olduğunu duyduğu için adama karşı inanılmaz kibar ve yakın davranışlar sergiledi.

Ev, arazi ve mobilya beğenildi, Croft'lar beğenildi, şartlar, zaman, her şey ve herkes uygundu, Bay Shepherd'ın katipleri hemen çalışmaya başladı, "Bu sözleşme belirtir ki" diye başlayan kontratta hiçbir değişiklik yapılmadı.

Sör Walter hiç tereddüt etmeden Amirale şimdiye ka-

dar tanıştığı en yakışıklı deniz subayı olduğunu söyledi ve hatta ileri giderek eğer onun saçını kendi adamları yapacak olursa onunla herhangi bir yerde görülmekten utanmayacağını bile belirtti. Parktan geri dönerken Amiral sevimli bir içtenlikle karısına "Taunton'da bize dediklere şeylere rağmen kısa zamanda gelip anlaşılmayı yapalım diye düşünüyorum, canım. Baron öyle ahım şahım biri değil ama içinde bir kötülük yok gibi" dedi. Bu birbirine ters yorumlar aslında denk iltifatlar sayılabilirdi.

Croft'lar St. Michael Yortusu'nda taşınacaklardı ve Sör Walter önümüzdeki ay Bath'a taşınmayı planladığı için düzenlemeleri yapmak için kaybedecek hiç zaman yoktu.

Oturacakları evin seçimi konusunda Anne'e bir söz hakkı düşmeyeceği ya da önem arz etmeyeceğine inanan Lady Russell, onun bu kadar kısa sürede aceleye getirilip Bath'a gitmesini istemiyor, Noel'den sonra Bath'a onunla birlikte gidene kadar burada kalmasını istiyordu ama Kellynch'ten birkaç hafta uzak kalmasına neden olacak bazı işleri olduğu için Anne'e yapmak istediği bu davet yapamadı. Bath'ın eylül ayındaki gözleri yakan parlak sıcağından korkan ve buradaki tatlı ve kasvetli sonbaharı kaçıracağı için üzülen Anne yine de burada kalmasının doğru olmayacağını düşünüyordu. En doğrusu ve akıllıcası buydu, onlarla beraber gitmek en azından daha az acı verici olurdu.

Ancak ona farklı bir vazife yükleyen bir şey oldu. Sık sık kendini iyi hissetmeyen ve Anne'e sürekli şikayetlenen Mary hastalanmıştı, sonbahar boyunca sağlığına kavuşmayacağını öngörerek Anne'e Bath yerine Uppercross'daki sayfiyeye gelmesini ve o istediği kadar yanında kalmasını rica etti, aslında emretti.

“Anne olmadan yapamam”dı Mary’nin mazereti ve Elizabeth’in cevabı ise “Anne’in yanında kalması daha iyi olur bence, çünkü hiç kimse onu Bath’da istemiyor” oldu.

Uygunsuz bir şekilde işe yaradığı için istenmek, işe yaramıyor diye istenmemekten en azından daha iyiydi ve Anne işe yaradığı düşünüldüğü, ona bir görev verildiği için mutluydu, bu görev nedeniyle burada, kendi sevgili köyünde kalacağı için sevinçle hemen kabul etti.

Mary’ye yapılan bu teklif Lady Russell’ın tüm sıkıntı-
larını alıp götürdü ve Lady Russell Bath’a gidene kadar Anne oraya gitmeyecekti ve aradaki tüm zaman Uppercross ve Kellynch arasında bölünecekti.

Buraya kadar her şey mükemmeldi ama Lady Russell Kellynch planındaki bir yanlışlıktan dehşete düşmüştü; Bayan Clay’in Elizabeth’i orada bekleyen işler konusunda ona son derece önemli ve değerli yardımlarda bulunmak için Bath’a gideceği söylendiğinden Lady Russell çok şaşırdı, üzüldü ve korktu ve Anne bir işe yaramaz görünürken Bayan Clay’in böyle öne çıkmasının Anne’i küçük düşüreceğinden dolayı çok ama çok üzgündü.

Anne bu tür hakaretler karşısında yıkılmamayı öğrenmişti ama Lady Russell kadar o da bu düzenlemeyi mantıksız buluyordu. Sessiz gözlemlerine ve babasının karakteri hakkında daha az olmasını dilediği bilgilere dayanarak bu yakınlaşmanın çok ciddi sonuçlar doğuracağını düşünüyordu. Babasının şu an böyle bir düşüncesi olduğunu sanmıyordu. Bayan Clay çilli, dişlek ve hantal bir kadındı ve babası o yokken kadın hakkında bir sürü acımasız şeyler söylerdi ama gençti ve bütünü göz önüne alındığında hoş bile sayılırdı, keskin bir zekası ve etkileyici hoş tavırları vardı ve tüm bu özelliklerin bir arada oldu-

ğu düşünülürse bunların sadece birine sahip bir insandan daha tehlikeli olabilirdi.

Anne bunların öyle tehlikeli olabileceğine inanmıştı ki kardeşinin dikkatini bu konuya çekmekten kendini alamadı. Şansının çok az olduğunu biliyordu ama böyle bir terslik olursa kendisinden çok ona acıyacağı için Elizabeth'in kendisini uyarmadığı konusunda ona sitem etmesine yer bırakmamalıydı.

Konuştı ve sadece Elizabeth'i sinirlendirdi. Elizabeth aklına böylesi saçma bir şüphenin nasıl düştüğüne inanmıyordu ve saygısız bir şekilde her iki tarafın da kendi konumlarını çok iyi bildiğini söyledi.

"Bayan Clay" dedi Elizabeth "kim olduğunu asla unutmaz ve onun duygu ve düşüncelerini senden daha iyi biliyorum, seni temin ederim ki evlilik konusunda oldukça hassas ve sınıf ve mevki konusundaki eşitsizliği pek çok insandan daha şiddetli bir şekilde hor görüyor. Babama gelince, uzun zamandır bizim hatırmıza evlenmediği düşünülürse şimdi ondan şüphelenmek gerektiğini hiç düşünmemiştim. Bayan Clay çok güzel bir kadın olsaydı bile emin ol, benimle birlikte bu kadar zaman geçirmesi yanlış olabilirdi, hem eminim babam böylesi küçük düşürücü bir evliliğe yanaşmazdı, bu onu mutsuz kılardı. Tüm iyi meziyetlerine rağmen zavallı Bayan Clay'in güzel olduğu kesinlikle söylenemez, zavallı Bayan Clay'in tamamen güvende burada kalabileceğine eminim. Elli kere duyduğunu bilmeme rağmen babamın onun kusurları hakkında söylediklerini duymuşsundur. Dişleri ve çilleri hakkında söylediklerini. Çilleri beni babam kadar rahatsız etmiyor ama babam onlardan tiksiniyor. Onun Bayan Clay'in çillerinden bahsettiğini duymuş olmalısın."

“Hoşa giden tavırların zaman içinde razı edemeyeceği kişisel kusur pek yoktur” diye cevap verdi Anne.

“Ben çok farklı düşünüyorum” dedi Elizabeth, “hoş bir davranış güzel dış özellikleri ön plana çıkarabilir ama kusurları asla örtemez. Yine de bu konuda herkesten daha fazla bilgiye vakıf olduğum için bana nasihat vermenin son derece gereksiz olduğunu düşünüyorum.”

Anne görevini yapmıştı, bittiği için memnundu ve işe yarayacağından tamamen umutsuz değildi. Bu şüpheyi gücense de Elizabeth bu sayede daha dikkatli olabilirdi.

Dört atın çektiği son araba Sör Walter, Bayan Elliot ve Bayan Clay’i Bath’a götürmek için geldi. Grup neşe içinde yola çıktı; Sör Walter ortalarda görünsünler diye haber verilmiş olan kiracılara ve rençperleri küçümseyen bir tavırla selamladı ve kederli bir sessizlik içinde Anne ilk haf-tasını geçireceği eve doğru aynı dakikalarda yürüyordu.

Arkadaşının ruh hali de ondan farklı değildi. Lady Russell ailenin bu şekilde dağılmasından aşırı derecede etkilenmişti. Onların saygınlığı kendisinininkinden daha önemliydi ve her gün onlarla görüşmek onun için değerli bir alışkanlık haline gelmişti. Onların terk edilmiş arazi-sine bakmak acı vericiydi ve buraların yeni ellere düştü-ğünü görmek daha beterd. Böylesine değişmiş bir köyün ıssızlığından ve melankolisinden kaçmak ve Amiral Croft ve eşinin ilk gelişlerini görmemek için Anne’den ayrılma-sı gereken gün evden ayrılmaya karar verdi. Birlikte ayrılacaklardı güya ve Anne, Lady Russell’ın yolculuğunun ilk aşamasında Uppercross’a gitmek için yola çıkmıştı.

Uppercross orta ölçekte bir köydü, birkaç yıl öncesine kadar eski İngiliz tarzındaydı, köyde çiftçi ve işçilerin ev-leri dışında iki tane büyük ev vardı sadece. Bir tanesi yük-

sek duvarlı, büyük kapıları, yaşlı ağaçları olan sağlam ve eski bir toprak sahibinin eviydi, diğeri ise küçük bahçeli, duvarlarına sarılmış bir asma ve armut ağacı olan küçük bir papaz eviydi. Toprak sahibinin oğlu evlenince yeni çiftin oturması için ev bir köşke dönüştürülmüştü ve verandası, Fransız tarzı pencereleriyle ve diğere sevimli özellikleriyle Uppercross Köşkü, yarım mil uzaklıktaki daha büyük ve daha göze çarpan bir görünüme ve ek binalara sahip Büyük Ev kadar gelip geçenlerin dikkatini çekiyordu.

Anne burada sık sık kalmıştı. Uppercross'un geleneklerini Kellynch'inkiler kadar iyi biliyordu. iki aile sık sık bir araya gelirdi, ya biri onda olurdu ya da diğeri onda ve Mary'yi evde yalnız bulmak sürpriz oldu Anne için, ama yalnız olduğuna göre hasta ve keyifsiz olması son derece normaldi. Ablasından daha iyi özellikleri olsa da ne Anne'in anlayışına ne de huyuna sahipti. İyi, mutlu ve keyfi yerinde olduğunda neşeli ve eğlenceli olurdu ama herhangi bir hastalık onu tamamen mahvederdi. Yalnızken kendini oyalayacak bir şeyleri yoktu ve Elliot'ların kendini beğenme özelliğini miras aldığından her sıkıldığında kendisinin ihmal edildiğini ve hırpalandığını düşünürdü hemen. Kişilik olarak diğere iki kız kardeşinden daha bayağıydı ve genç kızlık döneminde sadece "güzel bir kız" itibarına erişebilmişti. Şu an küçük güzel salonun rengi solmuş kanepesine uzanmış yatıyordu, bir zamanlar şık olan mobilya dört yaz güneşi ve iki çocuktan sonra yavaş yavaş dökülmeye başlamıştı ve Anne'i görünce onu "En sonunda geldin demek! Seni bir daha asla göremeyeceğimi düşünmeye başlamıştım. Öyle hastayım ki zorlukla konuşabiliyorum. Bütün sabah bir Allah'ın kulunu görmedim!" diye karşıladı.

“Hasta olduğun için üzgünüm” dedi Anne. “Perşembe bana yolladığın haberlerde iyi geliyordu sesin.”

“Evet, abartmamaya çalıştım, her zaman böyle yaparım ama o zaman da pek iyi değildim ve bu sabah olduğum kadar hayatımda hiç böyle hastalanacağım aklıma gelmezdi, yalnız kalmayacak kadar kötüydüm, gerçekten. Korkunç bir kriz geçirdiğimi ve zili çalamadığımı düşünsene! Demek Lady Russell gelmedi. Onun bu yaz bu eve üç kere geldiğini bile zannetmiyorum.”

Anne bunun daha uygun olduğunu söyleyip ona kocasını sordu. “Ah! Charles ava gitti. Sabah yediden beri onu görmedim. Ona ne kadar hasta olduğumu söylememe rağmen yine de gitti. Çok kalmayacağını söyledi ama daha gelmedi ve saat öğlen bir oldu neredeyse. Tüm bu uzun sabah boyunca bir Allah’ın kulunu görmediğime yemin ederim.”

“Oğlanlar yanında kalmıyor mu?”

“Evet, gürültülerine tahammül ettiğim sürece ama o kadar yaramazlar ki bana iyilikten çok kötülük yapıyorlar. Küçük Charles söylediklerimi dinlemiyor ve Walter da giderek beter oluyor.”

“Eh, artık kısa zamanda iyileşirsin” dedi Anne neşeyle. “Geldiğimde her zaman seni iyileştiririm biliyorsun. Büyük Ev’deki komşuların nasıl?”

“Hiç bilmiyorum. Bugün onlardan kimseyi görmedim, sadece atından inmeden durup pencereden konuşan Bay Musgrove dışında ve ona ne kadar hasta olduğumu söylememe karşın hiçbiri yanıma gelmedi. Musgrove hanımlarının işine gelmedi galiba, kendilerini bu tür zahmetlere asla sokmazlar.”

“Sonra görürsün belki onları. Daha erken.”

“Onları kesinlikle istemiyorum, emin ol. Konuşmaları ve gülmeleri bana fazla geliyor. Ah! Anne, hiç iyi değilim! Perşembe günü gelmemen ne kadar da kötü oldu.”

“Sevgili Mary, baba gönderdiğin mektupta rahatının ne kadar yerinde olduğunu yazmıştın, hatırlasana! Son derece neşeliydin ve çok iyi olduğunu ve acele etmeme gerek olduğunu söylüyordun; durum böyle olunca son ana kadar Lady Russell’a kalmak isteyeceğimi düşünmüşsündür, çok meşguldüm zaten, yapacak bir sürü iş vardı, hemen Kellynch’ten ayrılacak kadar müsait değildim.”

“Daha neler! Senin yapabileceğin ne olabilir ki?”

“Bir sürü şey, seni temin ederim. Hemen aklıma gelmeyecek kadar fazla ama sana birkaçını söyleyebilirim. Babamın kitapları ve tablolarının katalogunun kopyasını çıkardım. Mackenzie ile birlikte defalarca bahçeye gittim, Elizabeth’in hangi çiçeklerinin Lady Russell için olduğunu anlamaya çalışmak ve Mackenzie’nin anlamasını sağlamak için. Kendime ait işlerim de vardı; tasnif edilmesi gereken kitaplar ve müzik, nelerin yük arabasıyla gönderileceğini tam zamanında anlayamadığım için yeniden toplanması gereken bavullarım vardı ve Mary bir de yapmam gereken daha sıkıntılı bir iş vardı: çevredeki her eve bir tür veda etmek için ziyarette bulunmak. Bunu istedikleri söylenmişti bana. Ama çok fazla zamanımı aldı bu iş.”

“Ah! Öyle mi?” dedi bir an sessizlikten sonra, “ama bana dün Pooles’da yediğimiz akşam yemeği hakkında tek bir şey sormadın.”

“Gittin demek? Soru sormadım çünkü partiden vazgeçmek zorunda olduğun sonucuna varmıştım.”

“Ah evet! Gittim. Dün çok iyiydim; bu sabaha kadar hiçbir şeyim yoktu. Gitmeseydim garip olurdu zaten.”

“İyi olduğunu duyduğum için memnun oldum ve güzel bir parti olmuştur umarım.”

“Pek de matah bir şey değildi. İnsan her zaman yemeğin ne olacağını ve kimin geleceğini önceden biliyor ve kendine ait bir arabanın olmaması çok rahatsız edici oluyor. Bay ve Bayan Musgrove beni evden aldı ve arabanın içi sıkış tıktı! Karı koca zaten şişmanlar ve bir sürü yer kaplıyorlar, bir de Bay Musgrove hep önde oturuyor. Bu yüzden ben de arkada Henrietta ve Louisa’yle sıkış sıkış oturdum ve bugünkü hastalığının nedenini buna borçlu olabilirmişim gibi geliyor düşününce.”

Anne tarafından gelen azimli sabır ve zoraki neşe Mary üzerinde çoktan iyileştirici etkisini göstermişti. Kanepede doğrulup oturabiliyordu ve akşam yemeği saatine kadar ayağa kalkabileceğini umut etmeye başladı. Sonra hastalığını unutarak odanın diğer ucundaki çiçek demetini düzeltmeye gitti, soğuk etini yedi ve küçük bir yürüyüş yapmayı önerecek kadar iyileşti.

“Nereye gidelim?” dedi hazır olduklarında. “Onlar seni görmeye gelmeden önce Büyük Ev’e uğramayı istemezsin sanırım?”

“Buna en ufak itirazım olmaz” dedi Anne. “Bayan Musgrove ve kızları kadar iyi tanıdığım insanlardan böyle bir seremoni beklemeyi asla düşünmem bile.”

“Ah ama onlar en kısa zamanda gelip seni görmeleri gerekir. Kız kardeşim olarak senin için ne yapılması gerekiyorsa yapmalılar. Yine de gidip bir süre onlarda oturabiliriz, sonra da kalkıp yürüyüşümüze çıkabiliriz.”

Anne bu tarz bir ilişkiyi her zaman mantıksız bulmuştu ama bunu değiştirmeye çalışmaktan vazgeçmişti, her iki taraf kırılrsa da bu olmadan yapamıyorlardı. Büyük Ev'e yarım saat kadar eski tarz döşenmiş, küçük bir halısı olan ve zemini cilalı kare salonda oturmaya gittiler, evin kızları dört bir köşeye bir piyano, arp, çiçeklikler ve küçük masalar koyup zamanla karmaşık bir hava yaratmayı başarmışlardı. Ah! Ahşap kaplı duvarlardaki orijinal portreler, kahverengi kadife içindeki beyefendiler ve mavi saten içindeki hanımefendiler ne olup bittiğini görebilselerdi, tüm düzen ve zarafetin yerle bir olduğunun farkına varabilselerdi! Portrelerdeki insanlar bile şaşkınlıkla bakar gibi görünüyordular.

Musgrove'lar evleri gibi bir tür değişim, belki de gelişim içindeydiler. Anne ve baba eski İngiliz tarzındaydı, gençler ise yeni. Bay ve Bayan Musgrove iyi insanlardı; dostane, misafirperverdi, ancak pek eğitilmiş ve zarif değillerdi. Çocukları ise modern düşünce ve davranışlara sahipti. Kalabalık bir aileydi ama Charles dışında diğer iki yetiştin on dokuz ve yirmi iki yaşındaki Henrietta ve Louisa'ydı, Exeter'de eğitim almışlardı ve moda için yaşayan mutlu ve neşeli diğer binlerce kadın gibiydiler. Elbiseleri şıktı, yüzleri güzeldi, her zaman aşırı neşeliydiler, davranışları rahat ve hoştu; evde sözleri geçiyor, dışarıda ise seviliyorlardı. Anne her zaman onların tanıdığı en mutlu yaratıklar olduğunu düşünürdü ve hepimizin içindeki o üstünlük duygusu Anne'i de kendini Musgrove kızlarının yerine olmayı istemekten kurtarıyordu, onların neşeli halleri yerine kendi zarif ve eğitilmiş düşüncelerinden azla vazgeçmezdi, onların mükemmel görünen anlayışlarına ve hoş birlikteliklerindeki hiçbir şeye imrenmi-

yordu, sadece kendisi ve kız kardeşleri arasında pek de olmayan o karşılıklı sevgiyi kıskanıyordu.

Onları içtenlikle karşıladılar. Büyük Ev ahalisinde değişen hiçbir şey yok gibiydi. Yarım saat hoşça sohbet etmeye yetti ve Mary'nin ısrarlı daveti üzerine yürüyüşlerine Musgrove kızlarının da katılmasına Anne hiç şaşır-mamıştı.

6. Bölüm

Anne Uppercross'a gitmek istememişti, sadece üç mil uzaklıktaki bir yere gidip bir grup insanın yanından başka bir grup insanın yanına varmanın tamamen sohbeti, fikir ve görüşleri değiştireceğini öğrenmek için buna gereksinimi yoktu. Daha önce burada her kaldığında bu durum onu müthiş şaşırtıyordu, çünkü Kellynch Malikanesi'nde genel olarak ilgi uyandıran ve konuşulan konular burada ya bilinmiyor ya da ilgi gösterilmiyordu ve bunu diğer Elliot'ların görmesini yürekten istiyordu, ancak kendi çevresi dışında bir hiç olduğu dersini de öğrenmesi gerektiğini hissediyordu, Kellynch'de iki evi haftalarca tamamen meşgul eden bir sürü konuyla buraya gelirken merak ve ilgi beklemişti, ancak Bay ve Bayan Musgrove ayrı ayrı olsa da benzer şeyler söylemişlerdi: "Bayan Anne, demek Sör Walter ve kız kardeşiniz gitti, Bath'ın neresine yerleşecekler sizce?" ve bir de bir cevap beklemeden ya da genç kızlarının buna ek olarak söyledikleri "Kışın umarım Bath'da oluruz ama unutma baba, gidersek şayet iyi bir yerine gidelim, senin Queen Square'in bize göre değil!" oldu. Mary de bu konuşmayı hevesli bir şekilde "Söz veri-

yorum size, hepiniz Bath'a eğlenmek için gittiğinizde ben çok iyi olacağım!" diye tamamlamıştı.

Anne'in tek yapabildiği şey gelecekte aynı yanılgıya düşmemeye ve Lady Russell gibi samimi ve anlayışlı bir dosta sahip olduğu için daha fazla şükretmeye karar ver-mekti.

Musgrove erkeklerinin korumak ve avlamak için il-gilenmeleri gereken hayvanları, atları ve köpekleriyle birlikte onları oyalayan gazeteleri vardı, kadınlar ise ta-mamen ev işleri, komşular, elbiseler, dans ve müzik gibi diğer ortak konulara ilgi gösteriyordu. Anne her küçük topluluğun kendi sohbet konularının kendilerine has ol-masını doğru buluyor, bu grupların saygın bir üyesi ol-mayı umuyordu kısa zamanda. Uppercross'da en azından iki ay geçireceği düşünülürse hayal gücünü, hafızasını ve tüm düşüncelerini elinden geldiğince Uppercross'la dol-durmak onun yüce göreviydi.

Önündeki iki aydan korkmuyordu. Mary, Elizabeth gibi itici ve yabancı değildi, hatta ablasının onun üzerinde etki-si bile vardı, ayrıca onu burada rahatını bozacak herhangi bir şey de yoktu. Eniştesiyle her zaman dostane olmuştu ilişkileri ve onu çok seven ve annelerinden daha çok saygı gösteren çocuklar onun için tam bir ilginçlik, eğlence ve uğraşı kaynağıydı.

Charles Musgrove kibar ve hoş biriydi; sezgi ve mizaç bakımından karısından üstün olduğuna hiç şüphe yoktu, ama Mary ile evli oldukları düşünülünce güç ya da sohbet ya da nezaket bakımından geçmişi aratmayacak biriydi. Aynı zamanda Anne de Lady Russell gibi, eniştesi daha dengi birisiyle evlenmiş olsaydı daha farklı bir yer olabi-leceğini düşünüyor, daha anlayışlı bir kadının onun ka-

rakterini geliştireceğine ve alışkanlık ve hedeflerini daha faydalı, mantıklı ve zarif konulara yönlendirebileceğine inanıyordu. Eniştesinin tek hevesle yaptığı şey avlanmaktı, kalan zamanını kitaplarla ya da başka bir şeyle ilgilenmeden boş yere harcıyordu. Karısının arada sırada yaptığı bayağılıkları hoş gören neşeli bir ruh haline sahipti, bazen karısının mantıksızlıklarıyla canını sıkmasını Anne hayranlıkla karşılardı ve sık sık küçük anlaşmazlıklar yaşasalar da onları mutlu bir çift olarak görebilirdik. Daha fazla para isteme ve babasından hatırı sayılır bir hediye hevesleri konusunda kusursuz bir şekilde anlaşıyorlardı ama burada da pek çok konuda olduğu gibi eniştesi ablasına üstünlük taşıyordu, çünkü Mary böyle bir hediyenin verilmemiş olmasını büyük bir ayıp olarak görürken kocası babasının parayı harcayacak bir sürü yeri olduğunu ve canı nasıl isterse öyle harcayacağını söyleyerek buna karşı çıkardı.

Çocukların yetiştirilmesi konusunda ise Charles'ın teorisi Mary'ninkinden kat be kat iyiydi ve uygulamada da pek kötü sayılmazdı. "Eğer Mary karışmasa onları pek güzel idare edebilirim" dediğini Anne sık sık duyardı ve buna gerçekten inanıyordu ama Mary'nin sitemlerini dinlediğinde ise "Charles çocukları öyle şımartıyor ki onları bir düzene sokamıyorum", "Çok haklısın" demek gibi en ufak bir istek uyanmıyordu içinde.

Anne'in orada kalmasının pek de hoş olmayan yanlarından biri her iki tarafın da ona aşırı güvenmesi ve her iki evin yakınmalarına gereğinden fazla sırdaş olmasıydı. Kız kardeşi üzerinde az da olsa etkisi olduğunu bildikleri için sürekli ondan bir şeyler istiyorlar ya da yapılması mümkün olmayan bazı şeyler konusunda imalarda bulunuyorlardı. "Mary'nin sürekli kendisini hasta sanması

konusunda keşke bir şeyler yapabilsen” diyordu Charles ve Mary mutsuz bir şekilde “Charles beni ölüirken göreceksin olsa bile bir şeyim olduğuma inanmaz eminim. Anne keşke onu gerçekten ama eskisinden de daha kötü hasta olduğuma bir inandırabilseydi” diye dert yanıyordu.

Mary bir de “Büyükanneleri her zaman onları görmeyi istese de çocukları oraya göndermekten nefret ediyorum, çünkü onları o kadar şımartıp pohpohluyor ve abur cubur ve tatlı şeyler veriyor ki eve hasta dönüyor ve bütün gün huysuzluk ediyorlar” diyordu. Bayan Musgrove yalnız kalır kalmaz hemen Anne’e anlatmaya başlıyordu: “Ah! Bayan Anne, Mary’nin o çocuklara sizin uyguladığınız metodun çok az da olsa uygulamasını öyle istiyorum ki. Sizin yanınızda tamamen farklı oluyorlar. Ama temin ederim ki genel olarak çok şımarıktırlar! Kız kardeşinizin çocukları idare etmede sizin yolunuzu kullanmaması ne kadar yazık. Son derece sağlıklı ve güzel çocuklar aslında zavallı küçükler! Ayrımcılık falan da yapılmıyor ama Mary onlara nasıl davranması gerektiğini bilmiyor. Ulu Tanrım! Bazen nasıl da yorucu oluyorlar! Sizi temin ederim ki Bayan Anne, bu yüzden onları evimizde pek sık görmek istemiyorum. Mary’nin onları çok sık çağırmadığım için pek memnun olmadığını biliyorum ama çocukların sürekli peşinde gezip ‘yapma’, ‘etme’ demek zorunda olmak ya da onları susturabilmek için gereğinden fazla pasta, kek vermek ne kadar zor, bir bilseydiniz.”

Mary de onun hakkında konuşuyordu: “Bayan Musgrove hizmetkarlarının öyle sadık olduklarını düşünüyor ki bunu sorgulamanın bir ihanet olduğuna inanıyor ama hiç abartmıyorum üst kat hizmetçisinin ve çamaşırcının işleri olmamasına rağmen bütün gün köyde boş boş dolaştıklarına eminim. Nereye gitsem onlarla karşılaşıyorum ve

yemin ederim günde iki kez girdiğim çocuk odasında da onları görüyorum. Jemima eğer dünyadaki en güvenilir, en sadık insanı olmasaydı çoktan şımarırdı, çünkü sürekli onlarla birlikte yürüyüşe çıkmaları için böyle yaptıklarını söyledi bana.” Bayan Musgrove ise bu olayı, “Gelinimin işlerine asla burnumu sokmam, çünkü doğru olmayacağını biliyorum ama Bayan Anne, gelinimin bakıcısını pek gözüm tutmadığı için işleri sizin yola koyabileceğinize inanıyorum. Bakıcısı hakkında tuhaf şeyler duyuyorum, her zaman boş boş geziyor ve size bildiğim kadarıyla söylüyorum, öyle şık giyiniyor ki yanına gelen her hizmetçinin ahlakını bozabilir. Mary ona çok güveniyor, biliyorum ama size diyeceğim dikkatli olun, çünkü yanlış bir şey görürseniz söylemekten çekinmeyin” diye anlatıyordu.

Yeniden Mary sızlanıyordu, Bayan Musgrove ne zaman diğer ailelere Büyük Ev’de yemek verse onun görevi olmasına rağmen Mary’ye gereken önceliği vermediğini anlatıyordu ve ona sofradaki yerini kaybetmesine neden olacak kadar kendi evindeymiş gözüyle bakılmaması için bir neden göremiyordu. Bir gün Anne sadece Musgrove’larla birlikte yürürken içlerinden biri mevkiden, mevki sahibi insanlardan ve bu konudaki kıskançlıklardan bahsetmeye başladı: “Bazı insanların mevki konusunda ne kadar saçma sapan davrandıkları konusunu sana açmakta bir sakınca görmüyorum çünkü tüm dünya senin bu konuda ne kadar rahat ve kayıtsız olduğunu biliyor ama keşke birisi de Mary’ye bu konuda inatçı olmamasını, özellikle de annemin yerini almaya çalışmak için kendini öne atmamasını söylese ne kadar iyi olurdu. Annemden önce geldiği konusunda kimsenin bir şüphesi yok ama bu konuda bu kadar ısrarcı olmasının da bir anlamı yok. Annem bunun pek farkında değil ama pek çok insan bunu görüyor.”

Peki Anne tüm bu meseleleri nasıl yola koyacaktı ki? tek yapabildiği sabırla dinlemek, üzüntülerini hafifletmek ve diğer adına özür dilemek, yakın komşular arasında olması gereken hoşgöründen bahsetmek ve kız kardeşinin yararına olacak öğütleri elinden geldiğince vurgulamaktı.

Diğer açılardan ziyareti iyi başlamış ve güzel gidiyordu. Neşesi Kellynch'ten üç mil uzaktaki bu yere gelip mekan ve konu değişikliği nedeniyle yerine gelmişti; Mary'nin şikayetleri sürekli yanında biri olması ve diğer aile hakkında her gün konuşmaları sebebiyle azalmıştı, çünkü köşte daha büyük bir yakınlık, paylaşım ya da iş güç olmadığı için son derece rahatları. Olabildiğince sık görüşüyorlardı, her sabah birliktelerdi ve akşamları çok nadir ayrı geçiriyorlardı ama Bay ve Bayan Musgrove'u her zamanki yerlerinde saygın biçimde görmeden ya da kızlarının konuşmalarını, gülüşlerini ve şarkılarını duymadan günlerinin bu kadar iyi geçmeyeceğine inanıyordu Anne.

Musgrove kızlarından daha iyi piyano çalıyordu Anne ama sesi güzel değildi, arp çalmayı bilmiyordu ve onu oturup severek ve keyif alarak dinleyecek bir anne babası yoktu, kendisinin de bildiği üzere ya nezaket çalması isteniyordu ya da diğerleri dinlensin diye. Piyano çalarken sadece kendisinin zevk aldığını biliyordu ama bu yeni bir duygu değildi onun için. Hayatının çok kısa bir dönemi hariç, on dört yaşına kadar, annesinin ölümünden bu yana birisinin onu dinlemesinin verdiği zevki ya da onu adil bir şekilde değerlendirip onu cesaretlendirmesinin ya da gerçekten zevk almasının yarattığı mutluluğu hiç tatmamıştı. Müzik konusunda kendisini her zaman bu dünyada yapayalnız hissetmişti, Bay ve Bayan Musgrove'nin kısmen de olsa kızlarının çalışanlarından zevk alıp başka-

larına karşı tamamen kayıtsız davranmaları onu küçük düşürmenin aksine Anne'in kızlar adına sevinmesine yol açıyordu.

Büyük Ev'deki grup başkalarının katılımıyla bazen kalabalıklaşıyordu. Çevreleri pek büyük değildi ama Musgrove'ları herkes ziyaret ederdi ve diğer ailelere nazaran daha fazla yemek verirler, daha fazla gelen olur ve davet ettiklerinden çok çat kapı gelen daha çok misafir olurdu. Orada bayağı popüler sayılırlardı.

Kızlar dans etmeye bayılıyordu ve akşamlar genelde spontane küçük balolarla son bulurdu. Uppercross'a yürüme mesafesinde oturan kuzenleri vardı ve eğlence konusunda tamamen Musgrove ailesine bağımlıydılar; her an gelebilir, her şeyi çalabilir ya da her yerde dans edebilirlerdi. Daha faal bir görev yerine müzisyenliği tercih eden Anne ise onlara halk dansları çalışıyordu bütün gece ve bu nezaketi sayesinde Bay ve Bayan Musgrove onun müzikal yeteneğine daha fazla ilgi gösterip ona "Bravo, Bayan Anne! Harika, gerçekten de! Tanrı beni bağışlasın! O küçük parmaklar tuşların üzerinde nasıl da uçuyor öyle!" diye iltifatlar ederlerdi.

Böylece üç hafta geçti, St. Michael yortusu geldi ve Anne'in aklı fikri yeniden Kellynch'teydi. Sevgili yuvasına başkaları taşınyordu, tüm o değerli odalara, mobilyalara, koruya ve manzaraya artık başka gözler bakıp üzerinde yürüyecekti! 29 Eylülde başka bir şey düşünemiyordu Anne ve sebepsiz yere ayın bugününü not eden Mary "Tanrım, Croft'lar bugün Kellynch'e taşınmıyor muydu? Bu daha önce aklıma gelmediği için memnunum. Ne kadar da üzerdi beni!" diye bağırıp Anne'le aynı duyguları paylaştığını göstermişti.

Croft'lar gerçek bir denizci telaşıyla yerleştiler ve artık onları ziyaret etmek gerekiyordu. Mary bu zorunluluktan dolayı kendi kendine sızlanıyordu. "Hiç kimse ne kadar acı çekeceğini bilemezdi. Elinden geldiğince bu ziyareti ertelemeliydi" ama Charles'la konuşup sabah erken saatlerde kendisini oraya arabayla götürmesi için ikna edene kadar içi rahat etmedi ve geri döndüğünde neşeli, rahattı ve duygusal bir gerginlik de yaşamıştı. Anne gitmesinin imkansız olduğuna yürekten sevinmişti. Yine de Croft'ları görmek istiyordu ve onlar ziyarete karşılık verdiklerinde evde olduğu için memnundu. Croft'lar eve geldiler ama evin erkeği evde değildi, ancak iki kız kardeş evdeydi ve tesadüfen Bayan Croft Anne'in yanına otururken Amiral de Mary'nin yanına oturdu, adam oğlanlarla şakalaşırken Anne kadının yüzünde bir benzerlik aradı ama bulamadı ancak sesinde, davranışlarında ve mimiklerinde bazı benzerlikle yakaladı.

Bayan Croft ne uzun ne de kiloluydu, ama iri yapısı, dik duruşu ve zinde görünüşü ona saygın bir görünüm veriyordu. Koyu renk gözleri, güzel dişleri vardı ve hoş bir yüze sahipti ama denizlerde kocasının yanında olmasının neticesinde kırmızılaşmış ve havanın yıprattığı yüzü onu otuz sekiz yaşından biraz daha yaşlı gösteriyordu. Davranışları kendine güvenen ve ne yaptığından emin bir insaninkiler gibi açık, basit ve kararlıydı, hoş mizacını kaybetmiyor ya da kabalığa kaçmıyordu hareketleri. Kellynch hakkında her konuda ilgili görünmesi Anne'in hoşuna gitti ve kadına gözünde saygınlık kazandırdı, özellikle kadının önyargılı davranmasına neden olacak herhangi bir şey bilmemesinden veya kuşkulanmamasından tanıştıkları anda, o ilk dakikada emin olunca Anne daha çok

sevindi. Bu yüzden son derece rahattı, içi güç ve cesaretle dolmuştu, ta ki Bayan Croft aniden

“Kardeşim buradayken tanışma zevkine eriştiği siz olmalısınız, kız kardeşiniz değil” diyene kadar.

Anne kıpkırmızı kesilme yaşını geride bıraktığını umuyordu ama duygu yaşını kesinlikle bırakmamıştı.

“Belki kardeşimin evlendiğini duymamışsınızdır” diye ekledi Bayan Croft.

Gerektiği gibi cevap verebilirdi artık Anne, Bayan Croft’un bundan hemen sonra sözlerinden bahsettiği kişinin Bay Wentworth olduğunu, o dakikaya kadar her iki kardeş için de geçerli olabilecek şeyler söylememiş olduğu için sevindi. Bayan Croft’un Frederick değil de Edward’ı düşünüp onun hakkında konuşmasının mantıklı olduğunu hemencecik fark etti ve kendi unutkanlığından utanarak eski komşularının yeni durumuna uygun ilgiyi göstermeye başladı.

Ziyaretin geri kalanı sessiz geçti, ta ki kalkarlarken Amiralın Mary’ye “Bayan Croft’un erkek kardeşlerinden biri kısa zaman sonra buraya gelecek, sanırım onu ismen tanıyorsunuz” diyene kadar.

Sözü ona eski bir arkadaşları gibi sarılan ve gitmemesi için yalvaran oğlanların şamatasıyla kesildi ve çocukları paltosunun cebine koyup götürmek gibi önerilere fazlasıyla dalınca başladığı sözünü bitirmek ya da hatırlamak için fırsatı olmadı, Anne hala aynı erkek kardeşten bahsedildiği konusunda kendini inandırmak zorunda kaldı. Yine de Croft’ların daha önce ziyaret ettiği evde bu konudan bahsedip bahsetmediklerinden tam olarak asla emin olamadı.

Büyük Ev'in sakinleri akşamı kır evinde geçireceklerdi ve yılın bu zamanı bu tür ziyaretler yürüyerek yapılamayacağı için en küçük Musgrove kızı içeri girdiğinde Mary ve Anne atlı arabanın sesini dinliyorlardı. Özür dilemek için geldiklerini, akşamı kendi başlarına geçirmeleri gerekeceğini söylemek için geldikleri akıllarına gelen ilk kötü düşünceydi Louisa arabada getirilen arpa yer kalsın diye yürüyerek geldiğini söylediğinde Mary alınganlık göstermek üzereydi.

"Bunu yapma nedenimizi ve her şeyi size anlatacağım" diye devam etti Louisa. "Annem ve babamın bu akşam pek keyfi yok, özellikle annemin, size bunu söylemek için erken geldim; zavallı Richard'ı düşünüp duruyor! Arpa getirmenin daha iyi olacağına karar verdik, neşesi arpla birlikte yerine gelir belki. Size neden keyifsiz olduğunu söyleyeceğim. Croft'lar bu sabah geldiklerinde (daha sonra buraya geldiler, değil mi?) Bayan Croft'un erkek kardeşi Yüzbaşı Wentworth'ün İngiltere'ye döndüğü ve doğrudan onları görmeye geleceğine dair bir şeyler söylediler ve bir zamanlar zavallı Richard'ın kaptanının adının Wentworth gibi bir şeyler olduğunu hatırladı annem, nerede ya da ne zaman olduğunu bilmiyorum ama ölmeden önce öyleymiş galiba! Richard'ın mektuplarına ve eşyaların bakınca adamın o olduğu ortaya çıktı ve annemin kafası bununla ve zavallı Richard'la dolu! Bu yüzden elimizden geldiğince neşeli olalım ki bu tür kederli şeyler kara kara düşünüp durmasın."

Bu hazin aile hikayesinin aslı şuydu; Musgrove'ların sıkıntılı, başı beladan kurtulmayan ve umutlarını kestikleri bir oğulları vardı ve yirmisine gelmeden çocuğun ölmesi onlar için bir şanstı, karada o kadar budala ve ipe sapa gelmez şeyler yaptı ki onu denizci yapmışlardı, hak etti-

ğinden bile daha fazla ilgilenmişler, arada sırada haber almışlar ve iki yıl önce ölüm haberi Uppercross'a ulaştığında pek fazla üzülmemişlerdi.

Her ne kadar kız kardeşleri şimdi ondan "zavallı Richard" diye bahsetseler de Dick Musgrove aslında kalın kafalı, duygusuz, yararsız bir adamdı, kendisinden geriye sadece isminin kısaltılmış halinden (Dick, Richard'ın kısaltmasıdır) geriye hiçbir şey bırakmamıştı.

Uzun yıllar denizde kalmıştı ve bütün deniz asteğmenlerinin, özellikle de her yüzbaşının kurtulmaya can attığı deniz asteğmenlerinin sık sık zorunlu olduğu görev değişiklikleri sırasında Yüzbaşı Wentworth'ün idaresindeki Laconia adlı firkateynde altı ay görev yapmış, yüzbaşının ısrarı sonucu gemiden ailesine iki mektup yazmıştı ki bu mektuplar tüm yokluğu boyunca anne ve babasının ondan aldığı tek iki mektuptu, aslında hiçbir şey istemeden yazdığı tek iki mektuptu, çünkü diğer mektuplarının hepsinden para istemişti.

Her mektubunda yüzbaşısından çok iyi bahsetmişti ama yine de ailesi insanlar ya da gemiler konusunda ilgi ve merak gösterme gibi çok az alışkanlığa sahip oldukları için mektuplar onlar üzerinde pek bir etki bırakmamıştı; Bayan Croft'un birdenbire oğluyla ilgisi olduğunu düşündüğü Wentworth ismini tam da bugün hatırlaması insan zihninde bazen ortaya çıkan o olağanüstü patlamalardan biri gibiydi sanki.

Mektupları okumuş ve tahmin ettiği şeyi bulmuştu, mektupların bu kadar aradan sonra yeniden okunması oğlunun sonsuza dek gittiğini, tüm hatalarının unutulduğunu göstermiş ve kadının ruhunu derinden etkileyip ölümünü ilk duyduğu andan daha büyük bir acıyı şimdi

yaşamasına neden olmuştu. Bay Musgrove ise karısına nazaran daha az da olsa etkilenmişti ve küçük kır evine geldiklerinde önce eski anılarını tazelemek, sonra da neşeli akrabaları tarafından rahatlatılmak ihtiyacı içindelerdi.

Onların Yüzbaşı Wentworth'ten bu kadar çok bahsedildiğini duymak, isminin sık sık tekrarlanması, geçmiş yılları bu kadar çok deşmek ve en sonunda onun Clifton'dan döndüklerinde bir iki kez karşılaştıkları-geçmiş ve yakışıklı bir adamdı-adamla Yüzbaşı Wentworth'ün aynı kişi olabileceğini ama bu karşılaşmanın yedi mi yoksa sekiz yıl önce mi olduğuna bir türlü karar verememelerini dinlemek Anne'in sinirlerini bozmuştu. Ancak Anne bunu da sindirmesi gereken bir konu olarak gördü. Yüzbaşı Wentworth'ün buraya gelmesi bekleniyorsa bu noktada kendisine duyarsız kalmayı öğretmesi gerekiyordu. Sorun yüzbaşının gelmesi, hem de kısa zamanda gelmesinin bekleniyor olması değildi; sorun zavallı Dick'e yüzbaşının gösterdiği nezaketten dolayı ona besledikleri içten şükran, adama duydukları saygı, zavallı Dick'in altı ay onun gözetiminde olması, yazım kurallarına pek uymasa da Dick'in ondan "cesur, iyi bir adam, sert bir öğretmen" olarak övgüyle bahsetmesi nedeniyle adam gelir gelmez onunla tanışmaya can atıyorlardı.

Ne yapılacağına karar vermek akşamın geri kalanının rahat geçmesine yardımcı oldu.

7. Bölüm

Sadece birkaç gün sonra Yüzbaşı Wentworth'ün Kellynch'te olduğu öğrenildi, Bay Musgrove onu ziyaret etmiş, ondan övgüyle söz etmiş ve önümüzdeki hafta sonu için Uppercross'da Croft'larla akşam yemeği için sözleşmişti. Bay Musgrove için daha erken bir zamanda bu buluşmanın olmaması büyük hüznün kaynağıydı, çünkü Yüzbaşı Wentworth'ü çatısının altında görerek ve onu kilerindeki en sert ve en güzel şaraplarla ağırlayarak ona olan şükranlarını göstermek için sabırsızlanıyordu. Ama bir hafta geçmesi gerekiyordu, Anne'e göre de bir haftaydı ve sonra muhtemelen karşılaşmak durumunda kalacaklardı. Bir hafta bile olsa pek yakında kendini güvende hissedeceği zamanı dileyeceği zamanlar olacaktı.

Yüzbaşı Wentworth, Bay Musgrove'nin nezaketine çok erken cevap vermişti ve Anne de dahil herkes aynı yarım saat içinde Büyük Ev'de olacaktı. O ve Mary aslında Büyük Ev'e doğru yola çıkmışlardı, ancak Mary büyük oğlunun kötü bir şekilde düşüp eve getirildiğini öğrenince geri dönmüşlerdi, ama gitmiş olsalardı kaçınılmaz olarak yüzbaşmayı orada bulacaklardı. Çocuğun durumu bu ziya-

reti ertelemişti ama Anne çocuk için endişelendikleri sırada, daha sonradan yüzbaşı ile karşılaşmaktan kurtulmuş olduğunu öğrendiğinde bunu kayıtsız bir şekilde duymazlıktan gelememi.

Çocuğun köprücük kemiği yerinden çıkmıştı ve sırtından darbe almış olması onları çok telaşlandırmıştı. Öğleden sonra stresli geçmişti ve Anne'in hemen yapması gereken bir sürü iş vardı; eczaneye gidilecek, çocuğun babası bulunup haber verilecek, annesi sakinleştirilip kriz geçirmesi önlenecek, hizmetçiler kontrol edilecek, en küçük oğlan uzaklaştırılacak ve canı yanan çocukla ilgilenilip sakinleştirilecekti. Tüm bunların yanı sıra diğer eve uygun bir mesaj gönderdi ancak kendisine yardım etsinler diye beklediği insanlar korku içinde onu sorularıyla kuşattı.

Ablasının kocasının dönmesi onu rahatlatmış, en azından karısıyla ilgilenebilirdi ve ikinci rahatlatan şeyse eczacının gelmesiydi. Eczacı gelip çocuğu muayene edene kadar hepsi en kötüsünü düşünüyordu; yarası ağırdı ama nerede olduğunu bilmiyorlardı ancak köprücük kemiği hemen yerleştirildi ve Bay Robinson kemiğe dokunup ovalasa, ciddi görünüp hem babayla hem de halayla alçak sözlerle konuşsa da hepsi en iyisini umut edebilir, dağılıp rahatlamış zihinleriyle akşam yemeklerini yiyebilirlerdi; ayrılmadan hemen önce iki hala yeğenlerinin durumunu unutup Yüzbaşı Wentworth'ün ziyareti hakkında bilgi verebildiler. Anne ve babalarından beş dakika geç çıkan Musgrove kızları yüzbaşıyla birlikte olmaktan ne kadar keyif aldıklarını, adamın ne kadar yakışıklı olduğunu, tanıdıkları erkeklerin içindeki en hoş adamın o olduğunu anlatmaya çalıştılar. Babalarının onu akşam yemeğine kalması için davet ettiklerini duyduklarında ne kadar

sevindiklerini, yüzbaşının şu an buna vakti olmadığını söylediğinde ne kadar üzüldüklerini, baba ve annesinin yoğun ısrarları üzerine yarın, gerçekten de yarın gelip akşam yemeği yemeye söz verdiğini duyduklarından yeniden nasıl sevindiklerini anlattılar. Kısacası yüzbaşı öyle bir nezaketle bakıp konuşuyordu ki kızların başını döndürmüştü; sonra koşarak gitti kızlar ve yürekleri sevinçle olduğu kadar aşkla ve görünüşe göre küçük Charles yerine Yüzbaşı Wentworth'le dolup taşıyordu.

Kızlar karanlık çöktükten sonra babalarıyla oğlanı sor-mak için yeniden geldiklerinde aynı hikaye ve aynı coşkunluk tekrarlandı, varisinin durumunun iyi olduğunu gören Bay Musgrove da kızlarının sözlerini onaylayıp övgüler yağdırdı ve Yüzbaşı Wentworth için verilecek yemeği ertelemek için bir neden olmadığını ve onunla tanışmak için küçük evdekilerin oğlanı bırakıp gelmek istemeyeceklerini düşünerek üzüldüğünü söyledi. "Ah hayır, oğlanı bırakamayız" dedi hem anne hem de baba, hala telaşları geçmemişti ve bundan kurtulduğu için sevinen Anne onların itirazlarına katılmaktan kendini alamadı.

Sonradan Charles Musgrove'nin gitmek istediği ortaya çıktı; "çocuk iyiydi, Yüzbaşı Wentworth'le tanışmayı o kadar istiyordu ki belki akşam onlara katılabilirdi, akşam yemeğine kalmazdı ama bir yarım saatliğine uğrayabilirdi belki." Ama karısı buna şiddetle karşı çıkmıştı: "Ah! Hayır, kesinlikle olmaz, Charles, senin gitmene dayanamam. Ya bir şey olursa?"

Çocuk geceyi atlatmıştı ve ertesi gün de giderek iyileşiyordu. Omurgasından herhangi bir zedelenmenin olup olmadığını görmek için zamana ihtiyaç vardı ama Bay Robinson endişelenecek bir şey görmedi ve sonuç olarak

Charles Musgrove evde daha fazla kalmasına gerek kalmadığını düşünmeye başladı. Çocuk yataktaydı ve mümkün olduğunca sakin bir şekilde avutulması gerekiyordu ama bir babaya gerek var mıydı bunun için? Bu tamamen kadın işiydi ve evde hiçbir faydası olmadığı halde kendisini eve kapatmak son derece saçma olurdu. Babası onun Yüzbaşı Wentworth'le tanışması konusunda ısrarcıydı ve buna itiraz etmek için geçerli bir sebep olmadığına göre gitmesi gerekiyordu; bu tartışma Charles'ın avdan döndükten sonra üstünü değiştirip yemeği diğer evde yiyeceğini açık ve cesur bir şekilde söylemesiyle son buldu.

"Çocuk daha iyi olamazdı" dedi Charles, "az önce babama geleceğimi söyledim ve o da benim haklı olduğumu düşünüyor. Kardeşin yanında olduğuna göre canım, bunu vicdan meselesi yapmama gerek yok. Senin oğlanı bırakmaya niyetin yok ama benim de burada bir faydam yok kimseye. Eğer bir şey olursa Anne'i gönderirsin."

Karşı çıkmanın nafile olduğu zamanları eşler genelde bilirler. Mary, Charles'ın konuşmasından onun gitme konusunda kararlı olduğunu ve ona sataşmanın bir faydası olmayacağını biliyordu. Bu yüzden kocası dışarı çıkana kadar hiçbir şey demedi ama odada Anne'le yalnız kalır kalmaz,

"Bu zavallı hasta çocuğun başında sadece sen ve ben nöbetleşe duracağız demek ki ve bütün akşam yanımıza bir Allah'ın kulu gelmeyecek! Bunun olacağını biliyordum. Kaderim böyle benim. Eğer ortada tatsız bir şey varsa erkekler her zaman ortadan kaybolur ve Charles da diğer erkekler kadar kötü. Son derece duygusuz! Bu zavallı küçük çocuktan kaçmasının son derece duygusuzca olduğunu söylemeliyim. Bir de çocuğun durumunun

iyiye gittiğini söylüyor! İyiye gittiğini nereden biliyor ya da yarım saat içinde ani bir değişiklik olup olmayacağını nasıl bilebilir? Charles'ın bu kadar duygusuz olacağını hiç bilmezdim. Gidip oraya eğleniyor ve ben, zavallı anne olarak ben, ki çocuğun yanında durması en uygunsuz insan benim ama hiçbir yere gitmeme izin yok. Anne olduğum için asıl benim duygularımın yıpranmaması lazım. Bun hiç de uygun değilim. Dün nasıl sinir krizi geçirdiğimi sen gördün" dedi.

"Ama o anın telaşından, şokundan kaynaklı bir şeydi sadece. Yeniden sinir krizi geçirmezsin. Canımızı sıkacak hiçbir şey yok. Bay Robinson'un talimatlarını çok iyi anladım ve korkacak bir şey yok ve işin aslı Mary kocana şaşırmıyorum. Çocuk bakmak erkek işi değil; onun fitratında yok böyle bir şey. hasta çocuk her zaman annesinin sorumluluğundadır, annenin duygusal yönü bunu böyle kılar çünkü."

"Her anne kadar ben de çocuğuma düşkünümdür umarım, ama hasta olaylarında Charles'tan daha faydalı olup olmadığımı bilmiyorum çünkü hasta olduğunda zavallı çocuğu her zaman azarlayıp ona çıkışamam ki, sabah gördün, ona uslu durmasını söylediğimde sağa sola tekmeler attı. Bu tür şeyler için sinirlerim yeterince sağlam değil."

"Peki zavallı çocuğun bu haldeyken tüm gece ondan uzak kaldığında için rahat edebilecek miydi?"

"Evet, babası rahat ediyor, ben niye etmeyeyim ki? Jemima çok ilgili ve saat başı bize çocuğun durumunu bildirebilirdi. Bence Charles babasına hepimizin geleceğini söyleyebilirdi. Küçük Charles için ondan daha az endişeli değilim. Dün korkunç bir şekilde telaşlanmıştım ama bugün durum farklı."

“O halde, gideceğini haber vermekte geç kalmadığını düşünüyorsan sen de kocanla gidebilirsin. Oğlanla ben ilgilenirim. Ben onun yanında kalırsam Bay ve Bayan Musgrove bunun yanlış olduğunu düşünmez.”

“Ciddi misin?” diye bağırdı Mary gözleri parlayarak. “Tanrım! Çok güzel bir fikir, gerçekten de çok iyi. Ben gitsem de olur, kalsam da, nasılsa bir işe yaramıyorum, değil mi? Bu sadece beni daha fazla yıpratıyor. Bir anne duygularına sahip olmasan da bu işe en uygun insan sensin. Küçük Charles’a her istediğini yaptırabiliyorsun, seni dinliyor. Onu Jemima’yla bırakmaktan daha iyi bir fikir bu. Ah! Kesinlikle gitmem lazım, Charles kadar benim de oraya gitme hakkım var, zaten beni Yüzbaşı Wentworth’le tanıştırmayı çok istiyorlar ve yalnız kalmayı sorun etmediğini biliyorum. Çok iyi düşündün, Anne, gidip Charles’a söyleyip hemen hazırlanayım. Eğer bir şey olursa hemen gelip bize haber verebilirsin, biliyorsun ama seni telaşlandıracak bir şey olacağını sanmıyorum. Emin ol, oğlum konusunda içim rahat olmasaydı asla gitmezdim.”

Anında kocasının giyinme odasının kapısını çaldı ve Anne onun peşinden merdivenleri çıkarken Mary’nin sevinçten uçarak başladığı konuşmaya şahit oldu.

“Ben de seninle gitmek istiyorum Charles, çünkü ben de senin kadar faydasızım evde. Eğer çocukla eve kapatırsam kendimi onun istemediği hiçbir şeyi yapmaya ikna edemem onu. Anne kalacak, Anne evde kalıp onunla ilgilenme sorumluluğunu alıyor. Anne kendisi teklif etti bunu ve ben de seninle geliyorum, çok daha iyi bir fikir bu çünkü geçen salıdan beri diğer evde akşam yemeğine gitmedim.”

“Anne ne kadar da nazik” dedi kocası “ve senin gitmene çok sevindim ama hasta çocuğumuzla ilgilenmesi için onu evde tek başına bırakmak onun için zor olmaz mı?”

Anne kalma sebebini anlatacak kadar yakınlarındaydı ve eniştesini ikna etmek için son derece içten bir dil kullanınca onun evde tek başına yemek yemesine daha fazla karşı çıkmadı, yine de çocuk uyuduğunda gelip onlara katılmasında ısrar etti ve gelip kendisini alabileceğini söyledi, ama Anne hiçbir şekilde ikna olmadı ve hal böyle olunca, Anne karı kocanın neşe içinde evden çıktıklarını zevkle izledi. Gittiklerinde mutlu olmalarını umdu, bu mutluluk ne kadar garip bir şekilde inşa edilmiş olsa da; ona gelince kendisini hiç olmayacak kadar çok rahatlamış hissediyordu. İlk görevinin çocuğa karşı olduğunu biliyordu, yarım mil uzaklıkta Frederick Wentworth’ün başkalarını etkiliyor olması onun neden umurunda olsundu ki?

Yüzbaşının karşılaşmaları konusunda ne düşündüğünü bilmek isterdi. Belki umursamazdı, umursamazlık böylesi şartlar altında var olabilirse tabi. Hem umursamaz hem de gönülsüz olmalıydı. Eğer Anne’i yeniden görmek isteseydi bu zamana kadar beklemezdi, uzun zaman önce beklenen maddi bağımsızlığını bu kadar erken kazandığına göre Anne’in onun yerinde olsaydı, yapacağı şeyi çoktan yapmış olurdu.

Kız kardeşi ve eşi yeni tanıştıkları kişiden ve genel olarak bu ziyaretten keyif almış olarak döndüler. Müzik, dans, sohbet, kahkaha vardı, her şey çok güzeldi; Yüzbaşı Wentworth davranışları onları büyülemişti, ne çekingen ne de tutuk davranmıştı; birbirlerini çok iyi tanıyorlar gibiydiler sanki ve yarın sabah Charles’la ava gitmek için

buraya gelecekti. Kahvaltıya gelecekti ama Küçük Ev'e değil, ilk başta burası önerilmişti ama Büyük Ev'e gelmesi konusunda yoğun ısrar edildi ve çocuğu düşünerek Mary'nin ayağının altında olmaktan çekinmiş gibi görünmüştü ve bu yüzden bir şekilde kahvaltıda Charles'la babasının evinde buluşmalarına karar verilmişti.

Anne durumu anlamıştı. Yüzbaşı onu görmekten kaçınıyordu. Adamın kendisi hakkında uzak bir tanıdığın soracağı türden sorular sorduğunu öğrendi, muhtemelen Anne'in bildiği gibi onun da aynı şekilde karşılaştıkları zaman tanıştırmaktan kaçmak için böyle yapmıştı.

Küçük Ev'deki sabah saatleri Büyük Ev'dekinden her zaman geç başlardı ve aradaki fark o kadar büyüktü ki Charles yola çıkmak üzere olduklarını, köpekleri almaya geldiğini, kız kardeşlerinin Yüzbaşı Wentworth'le birlikte geleceklerini, kız kardeşlerinin Mary ve çocuğu görmek istediklerini ve eğer uygun olursa Yüzbaşı Wentworth'ün de onu görmeyi istediğini söylemek için geldiğinde Anne ve Mary daha yeni kahvaltıya oturmuşlardı. Charles çocuğun iyi olduğunu, ziyaretinin uygunsuz olmayacağını söylemesine rağmen Yüzbaşı Wentworth önceden kendisinin gelip haber vermesi konusunda ısrarcı davranmıştı.

Bu hassasiyet konusunda koltukları kabaran Mary onu kabul etmekten mutluluk duyacağını söylerken, binlerce duyguyu aynı anda hisseden Anne ise bunun kısa bir ziyaret olacağını düşünerek kendini teselli ediyordu. Charles hazırlıklarını bitirdikten iki dakika sonra diğerleri görüldü, salona girdiler. Anne yüzbaşıyı yarım yamalak gördü, adam eğildi ve nezaketen selam verdi, adamın sesini duydu, Mary'yle konuştu, uygun bir şekilde cevap verdi sorulara, Musgrove kızlarına bir şeyler söyledi, oda

dolu gibiydi, insanlarla ve seslerle doluydu sanki ama birkaç dakika içinde bitti her şey. Charles pencerede belirdi, her şey hazırды, misafir eğilerek selam verdi ve gitti, Musgrove kızları da aniden onlarla birlikte köyün sonuna kadar yürümeye karar verdiler; oda boşaldı ve Anne kahvaltısını artık bitirebilirdi.

“Bitti! Bitti!” dedi içinden defalarca asabi bir şükranla kendi kendine. “En kötüsü bitti!”

Mary konuşuyordu ama onu dinlemiyordu. Yüzbaşını görmüştü. Karşılaşmışlardı. Aynı odada daha önce de karşılaşmışlardı.

Yine de kısa sürede kendini sakinleştirdi ve daha az düşünmeye karar verdi. Ayrılalı sekiz, neredeyse sekiz yıl olmuştu. Aradan geçen bunca zamanın soluklaştırdığı ve belirsizleştirdiği heyecanı yeniden canlandırmak ne kadar saçmaydı! Sekiz yıl da neler değişmezdi ki? Olaylar, değişimler, yakınlaşmalar, uzaklaşmalar-tüm bunlar bu zaman süresince olmuş ve geçmiş unutulmuş olmalıydı-ne kadar doğal, ne kadar da kesindi! Neredeyse hayatının üçte biriydi bu sekiz yıl.

Ne yazık ki bu sekiz yılın tüm nedensemelerine rağmen derine işlemiş duygularının değişmesi için yeterli olmadığını anladı.

Şimdi yüzbaşının duygularını nasıl değerlendirmeliydi peki? Anne’den uzak durmak mıydı isteği? Bir an sonra kendisine bu soruyu sorma aptallığı gösterdiği için kendinden nefret etti.

Ne kadar akıllıca davranıp engel olmaya çalışsa da sormaktan kendini alamadığı sorunun cevabını Musgrove kızları yürüyüşlerinden dönüp Küçük Ev’den ayrıldıktan

sonra Mary'nin ağzından çıkan ani sözlerden öğrendi.

"Yüzbaşı Wentworth sana karşı pek nazik değildi Anne, oysa benimle ne kadar ilgilendi. Dışarı çıktıklarında Henrietta senin hakkında ne düşündüğünü sordu ve o da 'O kadar değişmiş ki onu tanıyamadım' demiş."

Mary ablasının duygularına saygı gösterecek kadar durallı değildi ama özel bir yarayı deştüğinden bu sefer tamamen bihaberdi.

"Tanıyamayacağı kadar değişmişim." Anne sessiz, derin bir onur kırıklığı yaşayarak bu sözü tamamen absorbe etti. Şüphesiz değişmişti ve intikam da alamazdı, çünkü yüzbaşı değişmemişti, hem de hiç. Anne zaten bunu biliyordu, başka türlü de düşünemezdi, varsın istediği gibi düşünsündü yüzbaşı. Hayır, Anne'in güzelliğini ve gençliğini alıp götüren yıllar yüzbaşıya daha faz çekicilik, erkeksilik, farklı bir hava katmıştı ama kişisel üstünlüklerine hiçbir şekilde dokunmamıştı. Gözleri aynı Frederick Wentworth'ü görmüştü.

"Öyle değişmiş ki onu tanıyamadım!" Bu sözler yüreğine taş gibi oturmuştu. Az sonra Anne bunları duymuş olmasına sevinmeye başladı. Kendini teselli etmesini sağlamıştı bu sözler, onu sakinleştirmişti, bir araya gelmişler ve sonuç olarak onu daha mutlu kılmışlardı.

Frederick Wentworth bu kelimeleri ya da buna benzer şeyleri söylemişti, ama söylediklerinin Anne'in kulağına gideceğini düşünmemişti. Anne'in çok fazla değişmiş olduğunu düşünmüş ve kendisine sorulduğu anda düşüncelerini hemen söylemişti. Anne Elliot'u affetmemişti. Anne onu kullanmış, terk etmiş ve onu hayal kırıklığına uğratmıştı; daha kötüsü bunu yaparken karakterinin zayıflığını göstermişti ve bunu kararlı ve güvenilir biri olan yüzba-

şı kaldıramamıştı. Anne başkalarını memnun etmek için ondan vazgeçmişti. Başkalarının lafına kanmıştı. Bu onun zayıflığı ve korkaklığının göstergesiydi.

Yüzbaşı ona son derece yürekten bağlanmıştı ve onun dengi bir kadınla asla karşılaşmamıştı ama duyduğu doğal bir merak hissi dışında, Anne'le yeniden karşılaşmayı hiç istememişti. Ona duyduğu sevgi sonsuza dek yok olmuştu.

Artık amacı evlenmekti. Zengindi ve karaya döndüğüne göre uygun birini bulur bulmaz evlenecekti; etrafına bakınıyordu da aslında, hoşuna giden birine aşık olmaya anında hazırды. Eğer kalbini çalarlarsa Musgrove kızlarından birine talip olabilirdi; Anne Elliot dışında karşısına çıkacak herhangi güzel, genç bir kadın olabilirdi kısacası. Ablasının tahminlerine cevap verirken kendine sakladığı bir istisnaydı bu.

“Evet, Sophia, burada aptalca bir evlilik yapmak için buradayım. On beş ve otuz yaş arası herkes olabilir. Az biraz güzel, biraz güler yüzlü, denizcilerden biraz da olsa hoşlanan herhangi biri, ben kaybolmuş bir adamım. Kadınların arasında nazik olmayı öğrenecek kadar zamanı olmayan bir denizci için yetmez mi bu?”

Ablası buna karşı çıkılması için kardeşinin söylediğini biliyordu. kibar olduğundan emin olduğu genç adamın parıltılı gururlu gözlerinden okunuyordu ve tanışmak istediği kadını ciddi ciddi anlatırken aklında Anne Elliot da geçmiyor değildi. İlk ve son sözü “Zeki ve tatlı bir kadın” olmuştu.

“İstediğim kadın bu işte” dedi. “Daha azına da razı olabilirim ama çok daha azına değil. Aptalsam aptalım, kime ne, çünkü bu konuda diğer erkeklerden çok daha fazla dü-

www.tutkuyayinevi.com

şündüm.”

8. Bölüm

Yüzbaşı Wentworth ve Anne Elliot bugünden sonra hep aynı çevrede bulundular. Bir süre sonra Musgrove'ların evinde birlikte yemek yemeye başladılar çünkü küçük Charles'ın durumu teyzesinin artık bahane olarak kullanamayacağı kadar düzelmişti ve bu diğer yemeklerin ve karşılaşmaların başlangıcı oldu.

Eski duyguların yeniden canlanıp canlanmayacağını bekleyip görecektlerdi, eski günler her ikisinin de şüphesiz aklından silinmemişti, o günlere geri dönmek çok zordu, çünkü sohbetin zaman zaman getirdiği noktada yüzbaşı nişanlandıkları zamandan bahsetmeden geçemezdi. Mesleği ona hak veriyor, seciyesi ona konuşma izni sağlıyordu. "Bu 1806'da oldu", "Bu 1806'da ben denize açılmadan önce oldu" gibi cümleler birlikte geçirdikleri ilk akşam söylendi ve yüzbaşı kekelemese de, konuşurken göz ucuyla kendisine baktığını var saymak için ortada hiçbir neden olmasa da Anne onun ne düşündüğünü çok iyi bildiği için onun da kendisi gibi geçmişten bahsetmeden geçmesinin imkansız olduğunu biliyordu. Anne her ne

kadar bu anıların ikisine de aynı acıyı yaşatmadığını bilse de her ikisinin de aynı şeyleri düşündüğünü biliyordu.

Hiç sohbet etmediler, ortak nezaketin gerektirdiği kurallar dışında aralarında hiçbir ilişki gelişmedi. Eskiden birbirlerinin her şeyiydiler! Şimdiyse hiçbir şey! Bir zamanlar Uppercross'daki bu salonu hınca hınç dolduran insanların arasında birbirleriyle konuşmadan zor dururlardı. Birbirlerine bu kadar sadık ve mutlu görünen Amiral ve eşi dışında (Anne evli çiftler arasında bile istisna sayabileceği kimseyi göremiyordu) birbirine bu kadar yüreği açık, bu kadar benzer zevkleri olan, aynı duyguları hisseden, bu kadar sevilen başka kimseyi görmemişti. Artık iki yabancıydılar; yo, yabancından da beterdiler, çünkü asla yeniden tanışamazlardı. Kalıcı bir yabancılıktı bu.

Yüzbaşı konuştuğunda aynı sesi duyuyor ve aynı düşüncelerini hissediyordu. Kalabalıkta donanma konusunda genel bir cehalet hakimdi ve yüzbaşıya sürekli soru soruyorlardı, özellikle de gözlerini ondan ayıramayan Musgrove kızları ona günlük yaşamı, yemekleri, saatleri gibi konularda sürekli sorular yöneltiyorlardı ve gemide kalma konusunda yapılabilecek düzenlemeleri öğrendiklerinde şaşırان kadınlara yüzbaşı hoş bir şekilde takılıyordu, çünkü Anne de ilk günlerde bu konuda bilgisizdi, o da denizcilerin yiyecek bir şeyleri olmadan yaşadıklarını ya da aşçıları olmadığını, onları bekleyen ve giydiren bir uşakları ya da çatal bıçakları olmadığını sanmakla suçlanmıştı.

Bu şekilde dinleyip düşünürken Bayan Musgrove'un büyük bir üzüntüye karşı koyamayıp onun kulağına şu sözleri fısıldamasıyla kendine geldi Anne.

"Ah! Bayan Anne, eğer Tanrı oğlumun canını bağışlasaydı o da bu beyefendi gibi olacaktı."

Bayan Musgrove yüreğindeki sıkıntıyı biraz olsun dindirirken Anne gülümsemesini bastırıp nazikçe dinledi, birkaç dakikalığına bu yüzden diğerlerinin ne dediğini kaçırdı.

Dikkatini yeniden sohbetin doğal akışına verdiğinde Musgrove kızlarının Donanma Listesini (Uppercross'a giren ilk kendi donanma listelerini) getirip hep birlikte incelemeye başladılar ve Yüzbaşı Wentworth'ün kumandasındaki gemileri bulmaya çalıştılar.

"İlk geminiz Asp olduğunu hatırlıyorum, Asp'ı arayacağız o zaman."

"Onu burada bulamazsınız. Liste oldukça yıpranmış ve eskimiş. Ona komuta eden son kişi bendim. O zaman bile durumu kötüydü. Bir iki yıl yurtiçinde kullanılabileceğine dair rapor verilmişti, beni de Antillere gönderdiler."

Kızlar şaşkınlıkla ona baktılar.

"Amiraller" diye devam etti, "birkaç yüz tane adamı kullanıma uygun olmayan bir gemiyle arada sırada kendilerini eğlendirmek için denize gönderirler. Ama ihtiyaçlarını karşılamaları gereken bir sürü adam var ve denizde boğulsa da boğulmasa da daha ilgilenmeleri gereken binlercesi olduğu için kaybettiklerine en az üzülecekleri adamları seçmeleri imkansız."

"Vay, vay!" diye bağırdı amiral. "şu gençler neler konuşuyor bak sen! Onun zamanında Asp'tan daha iyi gemi yoktu. Eski bir gemi olduğu için onun bir eşini daha göremezsin. Ona kumanda ettiğin için şanslı adamsın! Aynı zamanda başvuran kendisinden daha iyi yirmi adam ol-

duğunu biliyor. Onun kadar ilgisizken bir şeyi bu kadar çabuk elde ettiğin için şanslısın.”

“Şanslı olduğuma sizi temin ederim, amiral” diye cevap verdi Wentworth ciddi bir şekilde. “İstedığınız gibi göreve getirildiğim için memnundum. O zaman denizde olmak benim en büyük hedefimdi; bir şeyler yapmak istiyordum.”

“Yaptığına eminim. Senin gibi genç bir adam altı ay karada ne yapardı? Eğer bir adamın karısı yoksa yeniden denize açılmak ister.”

“Ama Yüzbaşı Wentworth” dedi Louisa, “Asp’a gelip de size ne kadar döküntü bir gemi verdiklerini görünce nasıl da sıkılmıştır canınız.”

“Daha önceden geminin durumunu çok iyi biliyordum” dedi yüzbaşı gülümseyerek. “Gemi hakkında bildiklerim, sizin kendinizi bildiğinizden beri tanıdıklarınızın yarısına ödünç verilen ve en sonunda sizin de yağmurlu bir günde ödünç aldığınız eski bir kürk mantonun modası ve sağlamlığı hakkında bildikleriniz kadardı. Ah! İhtiyar Asp benim için çok kıymetliydi. İstedğim her şeyi yaptı. Yapacağını biliyordum. Ya birlikte denizin dibini boylayacaktık ya da beni başarılı kılacak gemi o olacaktı; onunla denizdeyken asla iki gün bile kötü hava yaşamadık, bizi eğlendirmeye yetecek kadar korsanı da aramıza aldıktan sonra ertesi sonbahar eve dönüş yolunda şansıma çok istediğim o Fransız firkateynine rastladım. Onu Plymouth’a getirdim ve bir başka şans daha. Körfeze gelişimizin üzerinden altı saat geçmemişti ki daha dört gün dört gece süren bir fırtına çıktı, zavallı yaşlı Asp’ı iki günde parçalara ayırmaya yeterdi. Fransızlarla temasımız da durumumuzda bir iyileşmeye neden olmadı. Yirmi dört saat geç kalmış

olsaydım gazetelerin bir köşesindeki küçük bir paragrafta cesur Yüzbaşı Wentworth olarak adım geçecekti, küçük bir gemiyle denizde kaybolduğum için kimsenin aklına bile gelmeyecektim." Anne içinden ürperdi ama Musgrove kızları acıma ve dehşet duygularını açık bir şekilde dile getirebildiler.

"O zaman, sanırım" dedi Bayan Musgrove alçak bir sesle, sanki yüksek sesle düşünür gibi, "Laconia'ya gitti ve orada zavallı oğlumuzla karşılaştı. Charles, canım (oğlunu başıyla çağırarak), Yüzbaşı Wentworth'e zavallı kardeşinle nerede tanıştığını sor lütfen. Hep unutuyorum."

"Cebelitarık'ta anne, biliyorum. Dick, hasta olduğu için Cebelitarık'ta kalmıştı, eski yüzbaşısı Yüzbaşı Wentworth'e tavsiye mektubu yazmış."

"Ah! Ama Charles, Yüzbaşı Wentworth'e benim yanımda Dick'ten bahsetmekten çekinmesine gerek olmadığını söyle, çünkü onun öylesine iyi bir arkadaştan bahsettiğini dinlemek son derece keyifli olacaktır."

Durumun olasılıkları konusunda bir şekilde düşünceli davranan Charles, sadece başını salladı ve uzaklaştı.

Kızlar şimdi Laconia'yı arıyorlardı ve Yüzbaşı Wentworth onları bu değerli zahmetten kurtarmak için listeyi kendi eline almadan edemedi ve bir kez daha geminin adını, derecesini ve resmi görevi olmayan şimdiki sınıfını yüksek sesle okudu, ardında da geminin bir erkeğin sahip olabileceği en iyi dostlardan biri olduğunu ekledi.

"Ah! Laconia'da ne kadar güzel günler geçirmiştim! Ne kadar hızlı para kazanıyordum. Bir arkadaşım ve ben Antillerde çok güzel bir gezinti yaptık. Zavallı Harville! Paraya ne kadar çok ihtiyacı vardı, bir bilseniz; benden

daha beterdı durumu. Bir karısı vardı. Harika bir insandı, onun mutluluğunu asla unutamam. Bütün mutluluğu karısı içindi. Akdeniz’de aynı şansı ertesi yaz bulduğumda onun içinde aynısını diledim.”

“O gemiye kaptan olmanız da bizim için bugün bir şanstı, beyefendi, eminim” dedi Bayan Musgrove. “Yaptığınız şeyi asla unutmayacağız.”

Duygusallaşması yüzünden Bayan Musgrove’nin sesi düşmüştü ve sadece bir kısmını duyan ve aklının bir köşesinden bile Dick Musgrove’nin geçmediği Yüzbaşı Wentworth, merakla baktı ve sanki daha fazlasını istiyor gibiydi.

“Abim” diye fısıldadı kızlardan biri, “annem zavallı Richard’ı düşünüyor.”

“Zavallı çocuk!” diye devam etti Bayan Musgrove, “sizin sorumluluğunuz altındayken kendini toparladı ve öyle güzel mektuplar yazdı ki! Ah! Eğer sizden ayrılmamış olsaydı bu ne kadar da sevindirici bir şey olurdu. Sizi temin ederim Yüzbaşı Wentworth, sizden ayrıldığı için çok üzgünüz.”

Yüzbaşı Wentworth’ün yüzünde bu konuşmadan dolayı anlık bir ifade belirdi, parlak gözleri bir an ışıldadı, Bayan Musgrove’nin oğlu hakkındaki nazik dileklerini paylaşmak yerine ondan kurtulmak için muhtemelen epey sıkıntı yaşadığını gösteren güzel ağzının kenarı hafifçe kıvrıldı ama onu kendisinden daha az tanıyanlar için bu kolay fark edilecek bir ifade değildi. Bir dakika sonra yüzbaşı kendini toparlayıp ciddileşti, Anne ve Bayan Musgrove’nin oturduğu kanepeye yaklaştı, Bayan Musgrove’nin elini tuttu ve alçak sesle kadınla oğlu hakkında sohbet etmeye başladı.

Aynı kanepede oturuyorlardı şu an, çünkü Bayan Musgrove yüzbaşı için yer açmıştı, aralarında sadece Bayan Musgrove vardı. Aslında önemsiz bir engeldi. Bayan Musgrove rahat, sağlam duruşu olan bir kadındı, şefkat ve duygularını ifade etmekten çok neşeli ve mizah dolu bir tabiata sahipti. Anne'nin ince bedeni ve düşünceli yüzü tamamen görünürken Yüzbaşı Wentworth hayattayken kimsenin önemsemediği ama şimdi kaderine derin derin annesinin iç çekmesine eşlik ederken kendine hakim olması konusunda takdir edilmesi gerekirdi.

Bedensel büyüklük ve ruhun çektiği acılar illa ki aynı oranda olacak diye bir şey yok. İri yarı, sağlam bir bedene sahip biri de dünyanın en zarif bacaklarına sahip biri gibi acı çekebilir. Ama ister adil olsun, ister olmasın, bazen öyle uyumsuz durumlar bir araya gelir ki mantığın fayda etmediği alay konusu olacak durumlar ortaya çıkabilir.

Odada elleri arkasında birkaç tur attıktan sonra karısı tarafından çağrılan amiral, Yüzbaşı Wentworth'ün yanına geldi ve sohbetlerini bölüp bölmediğine dikkat etmeden, sadece kendi düşüncelerine dalmış bir halde,

"Geçen bahar Lizbon'a bir hafta daha geç varmış olsaydın Lady Grierson ve kızlarını gemiyle getirmen istenecekti."

"Öyle mi? O zaman bir hafta geç gitmediğim için sevindim."

Amiral yüzbaşayı nezaket göstermemekle suçladı. Yüzbaşı kendisini savundu, aslında kendisinin hiçbir hanımı balo ya da kısa bir ziyaret dışında gemiye alma taraftarı olmadığını söyledi.

“Ama kendimi tanıyorsam şayet” diye devam etti, “bunun nedeni onlara karşı nezaketsiz olmam değil. Bunun nedeni insan ne kadar çabalarsa çabalasın, ne kadar fedakarlıkta bulunursa bulunsun gemide bir kadını rahat ettirecek koşulları yaratmanın imkansız olduğunu bilmemdir. Kadınları her açıdan rahat ettirmeye önem vermek, Amiral nezaketsizlik değildir benim yaptığım şey de bu. Gemide kadınların olduğunu bilmekten ya da görmekten hoşlanmam ve komutam altındaki hiçbir gemi elimden geldiğince bir grup kadını taşımayacaktır.”

Bu, ablasının karşı çıkmasına neden oldu.

“Ah! Frederick! Sana inanamıyorum. Gereksiz bir incelik! Kadınlar gemide aynı İngiltere’nin en güzel evindeki kadar rahat edebilir. Pek çok kadın gibi ben de uzun süre gemide yaşadım ve bir savaş gemisindeki yaşama koşullarıyla yarışacak başka bir gemi yoktur. Kellynch Malikanesi’nde bile (burada Anne’i başıyla nazikçe selamladı) yaşadığım pek çok gemide, ki beş olmuştur, her zaman sahip olduğumdan daha fazla lükse ya da konfora sahip olmadım.”

“Konuyla ilgisi yok” dedi erkek kardeşi. “Sen kocanla yaşıyorsun ve gemideki tek kadındın.”

“Ama Bayan Harville’yi, kız kardeşini, kuzenini ve üç çocuğunu Portsmouth’tan Plymouth’a getiren bizzat sendin. Kadınlara gösterdiğin bu aşırı ince nezaket o zaman neredeydi peki?”

“Bunun nedeni arkadaşımı kıramadığım içindi, Sophia. Kardeşim gibi gördüğüm herhangi bir subay arkadaşımın eşine yardım ediyordum ve eğer isterse Harville’e dünyanın öteki ucundan istediği şeyi getiririm. Ama bunu kendi içinde bir şanssızlık olarak gördüğümü düşünme.”

“Seni temin ederim, hepsi çok rahat etmişlerdi.”

“Bu yüzden belki onlardan hoşlanmıyor olabilirim. Bu kadar sayıda kadın ve çocuğun gemide rahat etmeye hakları yok.”

“Sevgili Frederick, çok boş konuşuyorsun. Bir limandan ötekine kocalarının peşinde sürüklenen zavallı denizcilerin karısına ne olurdu bir düşün, eğer herkes senin gibi düşünseydi?”

“Düşüncelerim, gördüğün gibi, Bayan Harville ve ailesini Plymouth’a götürmeme engel olmadı.”

“Ama senin öyle ince bir beyefendi ve kadınlar sanki mantıklı yaratıklar değil de hassas hanımefendilermiş gibi konuşmandan nefret ediyorum. Hiçbirimiz dalgasız denizde yaşamayı beklemiyoruz zaten.”

“Ah! Canım benim” dedi amiral, “evlenince bak nasıl da değişecek düşünceleri. Evlendiğinde eğer şansımıza başka bir savaş olursa onu da göreceğiz. Karısının ona getiren kim olursa ona müteşekkir olacaktır.”

“Evet, aynen öyle” dedi Sophia.

“Şimdi işim bitti” diye bağırdı Yüzbaşı Wentworth. “Evli çiftler ‘Evlendiğinde çok farklı düşüneceksin’ diyerek saldırmaya başladıklarında sadece ‘Hayır, düşünmeyeceğim’” diyorum ve onlar da yeniden ‘Evet, düşüneceksin’” diyorlar ve konu burada son buluyor.”

Ayağa kalktı ve odanın diğer tarafına yürüdü.

“Ne çok yere gitmişsinizdir, hanımefendi!” dedi Bayan Musgrove, Bayan Croft’a.

“Pek çok kadın daha fazla yere gitmiş olsa da on beş yıllık evliliğimde gitmediğim yer kalmadı diyelim. Dört

kere Atlantik'i geçtim ve Doğu Antillere gittim, geri döndüm ve sonra bir kere daha gittim, bunların dışında Cork, Lizbon ve Cebelitarık'ta ta bulundum. Ama Doğu Akdeniz'in ötesine hiç gitmedim ve Batı Antillere gitmek kısmet olmadı hiç. Batı Antillere Bermuda ya da Bahama Adaları demiyoruz, biliyorsunuz."

Bayan Musgrove'nin karşı çıkmak için söyleyeceği bir şey yoktu, hayatı boyunca bu adalara ne dendiğini hiç düşünmemişti zaten.

"Sizi temin ederim, hanımefendi" diye devam etti Bayan Croft, "bir savaş gemisinin koşullarını başka hiçbir yerde bulamazsınız, elbette birinci sınıf olanlardan bahsediyorum. Bir firkateyndeyseniz elbette sınırlanmış oluyorsunuz ama yine de her akli başında kadın onlardan birinde mutlu olabilir ve rahatlıkla söyleyebilirim ki hayatımın en mutlu günleri bir gemide olduğum zamanlardır. Birlikte olduğunuz zaman, bilirsiniz, korkacak bir şey yoktur. Tanrı'ya şükür! Her zaman sağlığım yerinde oldu ve iklim değişiklikleri beni etkilemedi. Denize açıldıktan sonraki ilk yirmi dört saat biraz rahatsızlanırdım ama sonrasında ne hastalık, ne başka bir şey. bedenem ve ruhen ilk kez kendimi kötü hissettiğim ya da tehlikede olduğumu düşündüğüm zaman Amiralın (o zaman Yüzbaşı Croft'tu) Kuzey denizlerindeyken tek başıma Deal'da geçirdiğim kıştı. O zaman sürekli korku içindeydim ve ne yapacağımı ya da ondan bir daha ne zaman haber alacağımı bilmediğim için durmadan şikayet edecek bir şeyler uyduruyordum ama bir araya geldiğimizde artık hiçbir şeyden korkmadım ve en ufak bir sıkıntı yaşamadım."

"Ah, emimin, evet, kesinlikle, öyledir! Tamamen size katılıyorum Bayan Croft" dedi Bayan Musgrove samimi

bir tonla. "Ayrılık kadar kötü bir şey yok. Size tamamen katılıyorum. Ne olduğunu bilirim, çünkü Bay Musgrove her zaman geçici mahkeme oturumlarına katılır ve bittiğinde ve sağ salim geri geldiğinde içim rahatlar."

Akşam dansla son buldu. Anne her zamanki gibi bir şeyler çaldı ve piyanonun başında otururken arada gözleri yaşla dolsa da bir işe yaradığı için son derece mutluydu ve karşılığında fark edilmemek dışında hiçbir şey istemiyordu.

Neşeli, eğleneli bir partiydi ve hiç kimse Yüzbaşı Wentworth herkesten daha keyifli görünüyordu. Anne onun tüm ilgiyi ve saygıyı, özellikle de genç hanımların ilgisini çektiği için keyifli görünmesinde haklı olduğunu görüyordu. Daha önce adları geçen Hayter kızları çoktan ona aşık olmuşlardı besbelli ve Henrietta ve Louisa'ya gelirsek, yüzbaşıya öyle kaptırmışlardı ki kendilerini aralarındaki dostça ilişki devam etmese açıkça birbirlerine rakip olabilirlerdi. Yüzbaşı bu kadar ilgi ve hayranlık karşısında biraz şımarmışsa bunda şaşılacak ne vardı ki?

Yarım saattir hata yapmadan ve şuursuzca parmakları piyanonun üzerinde hareket eden Anne işte bunları düşünüyordu. Bir kere yüzbaşının kendisine baktığını hissetti, belki de bir zamanlar kendisini büyüleyen bu yüzün kalıntılarından tanıdık bir şeyler arıyordu. Bir keresinde kendisinden bahsetmiş olduğunu anladı, cevabı duyana kadar bunun pek farkında değildi, yüzbaşı dans partnerine Bayan Elliot'un hiç dans edip etmediğini sorduğunu duymuştu. Cevap ise "Ah, asla dans etmez, dans etmeyi çoktan bıraktı. Daha çok piyano çalar. Çalmaktan asla yorulmuyor" oldu. Yüzbaşı bir kez de onunla konuştu. Dans sona erdiğinde Anne yerinden kalkmıştı ve Yüzba-

şı Musgrove kızlarını etkilemek için piyanonun başına oturmuştu. Anne gayri ihtiyari odanın o tarafına döndü, yüzbaşı onu görür görmez ayağa kalktı ve basmakalıp bir nezaketle,

“Kusura bakmayın, hanımefendi, yerinizi aldım” dedi ve Anne hemen geri çekilse de yüzbaşayı yeniden piyanoya oturtmak mümkün olmadı.

Anne bu tür bakışların ve konuşmaların devam etmesini istemiyordu. Adamın soğuk nezaketi, yapmacık inceliği her şeyden daha beterdi.

9. Bölüm

Karısı kadar amiral tarafından da bir kardeş gibi sevilen Yüzbaşı Wentworth Kellynch'e kendi eviymiş gibi gelecek ve istediği kadar burada kalacaktı. İlk geldiğinde niyeti Shropshire'a yerleşmiş olan erkek kardeşini görmekte ama Uppercross'un çekici tarafları onun bu ziyaretini ertelemesine neden oldu. Dostça davranıp onu pohpohluyorlar ve bulunduğu yeri öyle büyüleyici hale getiriyorlar, yaşlılar öyle misafirperver ve gençler öyle tatlılardı ki olduğu yerde kalmaktan ve Edward'ın sevimli ve kusursuz karısını görmeyi bir süre daha ertelemekten başka yapacak bir şeyi yoktu.

Neredeyse her gün Uppercross'taydı. Musgrove'lar onu davet etmeye ne kadar isteklilerse o da gitmeye bir o kadar hevesliydi, özellikle sabahları evde yalnız oluyordu, çünkü Amiral ve karısı genelde yeni arazilerine, otlaklarına ve koyunlarına bakmak için dışarı çıkıyor, üçüncü bir kişinin tahammül edemeyeceği şekilde oyalanıyor ya da yeni aldıkları tek atlı hafif arabalarıyla dolaşıyorlardı.

Şimdiye kadar Musgrove'lar ve çevrelerindeki insanların arasında Yüzbaşı Wentworth hakkında tek bir düşünce

vardı. Herkes ona değışmeyen, sıcak bir hayranlık duyuyordu ama samimiyetlerinin yeni başladığı zamanlarda aralarına bundan rahatsız olan ve yüzbaşıyı yoluna çıkan bir engel olarak gören Charles Hayter adında biri geldi.

Charles Hayter kuzenlerin en büyüğüdü, cana yakın, hoş genç bir adamdı, Yüzbaşı Wentworth'le tanışmadan önce Henrietta'yla aralarında oldukça yakın bir ilişki vardı. Kilise için çalışıyordu ve kalmasını gerektirmeyen civarda bir papaz yardımcılığı işi bulduğu için Uppercross'a sadece iki mil uzaklıktaki babasının evinde kalıyordu. Kısa süren yokluğunda beğendiği kızın bu kritik dönemde ilgisinden yoksun kalması, döndüğünde de davranışlarının değışmiş ve yüzbaşıyı onlarla samimi görmesi genç adamın canını sıkımişti.

Bayan Musgrove ve Bayan Hayter kardeşlerdi. İkisinin de durumu iyiydi ama evlilikleri toplum içinde onları farklı konumlara sokmuştu. Bay Hayter'in de kendince mülkü vardı ama Bay Musgrove'la karşılaştırılınca hiçbir şeydi ve Musgrove'lar yüksek tabakadanken genç Hayter'ler anne ve babalarının daha alt sınıftan, sıradan ve gösterişsiz bir hayat sürmeleri ve yetersiz eğitimleri sebebiyle hiçbir sınıfa mensup bile değillerdi ama Uppercross'la bağları yüzünden din adamı ve bir beyefendi olmayı seçen, kültür ve adap bakımından diğerlerinden daha üstün olan en büyük oğlan bunların dışındaydı.

İki ailenin arası her zaman iyi olmuştu, ne biri böbürlenmişti, ne de diğeri karşı tarafı kıskanmıştı, sadece Musgrove kızları kendilerini kuzenlerinden daha üstün hissetmişti. Charles'ın Henrietta'ya olan ilgisini fark eden anne ve babası bunu memnuniyetsizlik duymadı. "Onun

için harika bir eş olmaz ama eğer Henrietta isterse..." ve Henrietta ondan hoşlanıyor gibiydi.

Yüzbaşı gelmeden önce Henrietta da böyle hissediyordu ancak yüzbaşı geldikten sonra kuzen Charles hemen unutuldu.

Anne'in gördüğü kadarıyla yüzbaşının kız kardeşlerinden hangisini tercih edeceği hala şüpheliydi. Henrietta daha güzeldi, Louisa ise neşe doluydu ve Anne yüzbaşıya daha narin mi yoksa daha canlı bir karakterin çekici geleceğini bilmiyordu.

Bay ve Bayan Musgrove ya çok az gördüklerinden ya da kızlarına olduğu kadar onların yanına yaklaşan genç erkeklere de güvendikleri için her şeyi oluruna bırakmış gibiydiler. Büyük Ev'de hiç kimse onlar için endişelenir ya da onlar hakkında konuşur gibi görünmüyordu ama Küçük Ev'de durum farklıydı; Küçük Ev'deki genç çift tahminlerde bulunup merak etmeye daha hevesliydi; Anne kardeşi ve kocasının yüzbaşının kızlardan hangisini daha çok beğendiği konusundaki dinlemek zorunda kaldığında Yüzbaşı Musgrove'larla dört beş kere görüşmüş ve Charles Hayter yeni ortaya çıkmıştı. Charles, Louisa'yı beğendiğini söylüyordu, Mary ise Henrietta diyordu ama hangisini seçerse seçsin bunun son derece eğlenceli olacağına ikisi de hemfikirdi.

Charles hayatında yüzbaşı kadar hoş bir adam görmemişti ve yüzbaşının savaş zamanı yılda yirmi bin pound kazandığını bizzat onun ağzından duymuştu. Servet demekti bu, bir de diğer savaşlar da gelecekte kazanacağı para vardı ve yüzbaşının donanmadaki her subay gibi kendini göstereceğinden emindi. Ah! Kız kardeşlerinden hangisiyle olursa son derece talihli bir evlilik olurdu bu.

“Bence de öyle olurdu” dedi Mary. “Tanrım! Bir de soyluluk unvanı alırsa! Bir baron olursa mesela! ‘Lady Wentworth’ kulağa harika geliyor. Henrietta için bu kesinlikle asil bir şey olur! O zaman benden önde olur ve bundan hoşlanmayacağını söyleyemeyiz. Sör Frederick ve Lady Wentworth! Ancak yeni kazanılmış bir unvan olur ve de yeni unvan alanlardan pek hoşlanmam.”

Yüzbaşının Henrietta’yı seçmesiyle Charles Hayter’in kendini beğenmişliklerinin bir son bulacağını düşünmek Mary’nin işine geliyordu. Hayter’leri küçük görüyordu ve aileler arasında var olan aile bağlarını tazelemenin büyük bir talihsizlik olacağını düşünüyor, kendisi ve çocukları adına üzülüyordu.

“Biliyorsunuz” dedi, “Charles’ı asla Henrietta için uygun bulmuyorum ve Musgrove’ların ailemle kurduğu ilişkiyi de düşünürsek Henrietta’nın hayatını çöpe atmaya hiç hakkı yok. Hiçbir genç kadının hoş olmayan ve aileye uygun düşmeyen ve kendi yaşam tarzlarına alışık olmayanlarla kötü aile bağları kurmaya hakkı yok. Charles Hayter kim, Allah aşkına? Bir taşra papaz yardımcısından başka bir şey değil. Uppercross’lu Henrietta Musgrove için en uygun olmayan eş.”

Ancak kocası bu noktada karısına katılmıyordu, çünkü kuzeni olmasının yanı sıra Charles Hayter en büyük oğuldu ve kendisi de en büyük oğul olduğu için olaylara onun gözüyle bakıyordu.

“Şimdi saçmaladın, Mary” oldu kocasının cevabı. “Charles, Henrietta için harika bir eş olmayabilir ama bir iki yıl içinde Spicer’lar aracılığıyla piskoposluktan iyi bir iş yakalayabilir; onun en büyük oğul olduğunu lütfen unutma, amcam öldüğünde bütün mal mülk ona kalacak. Winthrop

arazisi iki yüz elli dönümden az değil, bir de ülkedeki en iyi topraklara sahip olan Taunton yakınlarında bir çiftlik var. Seni temin ederim ki içlerinden sadece Charles, Henrietta için şaşırtıcı bir eş olabilir, diğerleri olmaz gerçekten de; en olası eş o bence ama çok iyi huylu, çok iyi bir insan Charles ve Winthrop ona kalır kalmaz orayı çok farklı bir yer yapıp çok farklı bir şekilde yaşar; o araziyle asla hor görülen bir adam olmaz, mülk sahibi iyi bir adam olur. Yo, yo, Henrietta için Charles Hayter'le evlenmekten daha kötüsü olabilir ve eğer o Charles'la, Louisa da yüzbaşıyla evlenirse ben çok ama çok mutlu olurum."

"Charles ne isterse söyleyebilir" diye bağırdı Mary Anne'ye, kocası odadan çıkar çıkmaz, "ama Charles Hayter'le evlenmek Henrietta için kesinlikle şaşırtıcı olur, onun için çok kötü bir şey ve benim için daha da kötüsü, bu yüzden yüzbaşının bir an önce Charles'ı onun kafasından atmasını istiyorum ve bunu yapacağına da hiç şüphem yok. Dün Charles Hayter'i fark etmedi bile neredeyse. Orada olup Henrietta'nın nasıl davrandığını görmeni isterdim. Yüzbaşı Wentworth'ün hangisini beğendiği konusuna gelirsek, kesinlikle Henrietta'yı beğeniyor, onlar için en iyisi bu. Ama Charles öyle eminki kendinden! Keşke dün yanımızda olsaydın, o zaman hangimizin doğru söylediğini görürdün ve bana karşı çıkmak için inat etmediğin sürece sen de aynı benim gibi düşünürdün, eminim."

Musgrove'larda yenecek bir akşam yemeği tüm bunların Anne tarafından görülmesini sağlayacaktı ama baş ağrısını ve küçük Charles'ın durumunun pek iyi olmadığını bahane ederek evde kaldı. Sadece yüzbaşıyla karşılaşmak istemiyordu ama şimdi hakemlik etmekten kurtulması da bu sessiz gecenin avantajlarından biri olmuştu.

Yüzbaşı Wentworth'ün aklından geçenlere gelirsek, iki kız kardeşin mutluluğunu tehlikeye atmadan ya da kendi onuruna leke sürmeden bir an önce ne istediğine karar vermesinin Louisa mı yoksa Henrietta'yı mı seçeceğinden daha önemli olduğunu düşünüyordu Anne. Her iki kız kardeş de büyük ihtimalle ona sevimli, iyi huylu bir eş olurdu. Charles Hayter'e gelince, Anne iyi niyetli bir kadının hoppa davranışlarını görüp kederlenecek kadar hassas ve bunların neden olacağı acılara ortak olacak kadar duyarlıydı ama eğer Henrietta duygularında yanıldığını düşünüyorsa bunu bir an önce belli etmeliydi.

Charles Hayter kuzenin davranışlarında onu huzursuz edip inciten bir sürü şey bulmuştu. Henrietta ona o kadar uzun zamandır yakın davranıyordu ki son iki görüşmelerinde tüm umutlarını yitirmişti ve kendini öyle yabancılaşmış hissediyordu ki Uppercross'tan uzak durmaktan başka yol göremiyordu ve tüm bunlara Yüzbaşı Wentworth denen bir adam sebep olmuştu. Sadece iki Pazar görüşmemişlerdi ve ayrıldıklarında Henrietta onun şimdiki papaz yardımcılığı işinden en kısa zamanda ayrılıp onun yerine Uppercross'ta çalışması ve yükselmesi konusunda daha ilgiliydi. Kırk yıldan fazladır işini büyük bir coşkuylla yapan papaz Dr. Shirley artık yaşlanmaya başlayınca yanına bir yardımcı almaya karar vermişti ve bu Henrietta için çok sevindirici bir haberdi, papaz Shirley elinden geldiğince papaz yardımcılığının iyi taraflarını göstermeye çalışmış ve Charles Hayter'e bu iş için söz vermişti. Charles'ın aksi yönde altı mil gitmesi yerine Uppercross'a gelmesi, her açıdan daha iyi bir çalışma ortamı olması, sevgili Dr. Shirley'e bağlı çalışması ve Dr. Shirley'nin zayıf düşmekten kaynaklı yapamadığı bir sürü şeyi onun yapacak olması o zaman Louisa için bile önemliydi ancak

Henrietta için her şey demekti. Ama geri döndüğünde ne yazık ki işine duydukları merak yok olup gitmişti. Louisa onun Dr. Shirley ile yaptığı bir sohbeti zar zor dinliyordu; pencerenin kenarında durmuş Yüzbaşı Wentworth'ün yolunu gözlüyordu ve Henrietta bile yarı dinler halde Charles'ın yaptığı görüşmeye eskiden gösterdiği ilgi ve merakı göstermiyordu.

“Çok sevindim, gerçekten ama her zaman senin o işi alacağını biliyordum, bundan her zaman emindim. Dr. Shirley'nin bir yardımcısı olması gerektiğini kısacası biliyordum ve o da sana verdiği sözü tuttu. Yüzbaşı geliyor mu, Louisa?”

Anne'in katılmadığı Musgrove'lardaki yemekten sonraki bir sabah Yüzbaşı Wentworth Küçük Ev'e gelip salona girdi, odada sadece Anne ve kanepede uzanan küçük hasta Charles vardı.

Kendini Anne Elliot'la yalnız bulmanın şaşkınlığıyla yüzbaşı her zamanki soğukkanlı duruşunu gösteremedi. Ağzını açtı ve sadece “Musgrove hanımlarının burada olduğunu sanmışım, Bayan Musgrove onları burada bulacağımı söylemişti” diyebildi. Kendini toparlamak için pencereye doğru yürüdü ve nasıl davranması gerektiğini düşündü yüzbaşı.

“Kız kardeşimle yukarıdalar, birkaç dakikaya aşağı inerler” dedi Anne kafası karmakarışık halde ve eğer çocuk onu çağırıp bir şey yapmasını istemeseydi hemen odadan çıkıp kendisi gibi Yüzbaşı Wentworth'ü de özgür bırakırdı.

Yüzbaşı pencerenin kenarında soğukkanlı ve nazik bir tonla “Oğlan daha iyidir umarım” dedi sessizce.

Anne kanepenin kenarına diz çöküp hastasının gönlünü eğlemek için orada kalmak zorundaydı ve şükürler olsun ki birisinin küçük antreden geçtiğini duyduğu ana kadar birkaç dakika böyle kaldı. Evin reisini görme umuduyla başını çevirmişti ama gelen kişi işleri pek de kolaylaştıracak biri değildi. Yüzbaşı Anne'i gördüğüne ne kadar sevinmişse Charles Hayter de yüzbaşı gördüğüne o kadar sevinmişti.

Anne sadece "Nasılsınız? Oturmaz mısınız? Diğerleri birazdan gelirler" diyebilirdi.

Yüzbaşı Wentworth pencereden odaya yöneldi, sohbet etmeye karşı değil gibiydi ama Charles kanepeye oturup eline gazeteyi alınca onun bu girişimlerinin önünü kesmiş oldu ve yüzbaşı yeniden pencereye doğru yürüdü.

Sonraki dakika bir başkası geldi yanlarına. İki yaşındaki oldukça gürbüz, haylaz oğlan tek başına kapıyı açıp içeri girdi, aralarında oturmaya kararlı görünüyordu ve neler olup bittiğini görmek ve ortada verilen bir şey varsa kendi hakkını talep etmek için doğruca kanepeye yöneldi.

Yiyecek bir şey olmadığı için sadece biraz oyun oynadı, teyzesi hasta kardeşine sataşmasına izin vermeyince bu sefer teyzesinin üstüne tırmanmaya başladı, Anne hala küçük Charles'ın yanında diz çökmüş halde durduğu için küçük oğlanı üstünden atamadı. Küçük oğlanla konuştu, emretti, kızdı ve boş yere ısrar etti. Bir kere onu uzaklaştırmayı başardı ama çocuk büyük bir hevesle yeniden Anne'in üzerine atıldı.

"Walter" dedi Anne, "hemen in aşağı. Tam bir baş belasıdır. Sana çok kızgıyım."

“Walter” diye bağırdı Charles Hayter, “sana söyleneni neden yapmıyorsun? Teyzeni duymuyor musun? Bana gel, Walter, kuzen Charles’a gel.”

Ama Walter kılını bile kıpırdatmadı.

Bir dakika sonra çocuğun onu serbest bıraktığını hissetti, biri oğlanı üzerinden alıyordu ancak küçük oğlan kafasını öyle bir yere eğmişti ki küçük güçlü elleri Anne’in boynundan yavaşça ayrılırken Anne bunu yapanın Yüzbaşı Wentworth olduğunu gördü.

Bunu fark etmesinin yarattığı duygusal heyecan onu tamamen nefessiz bıraktı. Yüzbaşıya teşekkür bile edemedi. Karman çorman duyduklar içinde sadece küçük Charles’ın üstüne eğildi. Onu kurtarmak için yüzbaşının öne çıkması, davranışı, bunu yaparkenki sessizliği, olayın ufak tefek sonuçları Yüzbaşı Wentworth’ün onun teşekkür etmesini duymaktan kaçınmak adına çocukla yüksek sesle konuşmasıyla ve hatta bu konuşmanın son istediği şey olduğunu belli etmesiyle birleşince Anne öyle bir acı duydu ve öylesine alt üst oldu ki Mary ve Musgrove kızları gelip küçük hastasını onlara teslim edene ve odadan çıkana kadar kendisine gelememi. Orada kalamazdı. Dördünün aşklarını ve kıskançlıklarını izlemek için bir fırsat olabilirdi, şimdi hepsi birlikteydi ama bunların hiçbir için kalamazdı. Charles Hayter’in Yüzbaşı Wentworth için iyi duygular beslemediği aşıkardı. Yüzbaşının müdahalesinden sonra onun “Beni dinlemeliydin, Walter, teyzene bulaşma demiştim sana” dediğini duyar gibi oldu Charles’ın ve onun yapması gereken şeyi yüzbaşı yaptığı için pişmanlık duyduğunu düşündü Anne. Ancak kendine gelene kadar ne Charles’ın ne de bir başkasının duyguları umurundaydı. Kendinden utanıyordu, böyle gergin olduğu, böyle bir saç-

malığa boyun eğdiği için çok utanıyordu ama olmuştu işte ve kendine gelmek için uzun bir yalnızlığa ve düşünmeye ihtiyacı vardı.

10. Bölüm

Gözlemler yapabileceği başka fırsatlar da çıkacaktı karşısına. Anne bir fikir sahibi olmak için bu dörtlü grupla yeterince birlikte olmuştu, ancak ne kocasını ne de karısını memnun edemeyeceğini bildiği için konu hakkında evde hiç konuşmamıştı, çünkü Louisa'yı beğendiğini düşünüyordu yüzbaşının, hafızası ve deneyimleri eğer onu yanıltmıyorsa Yüzbaşı Wentworth aslında ikisine de aşık değildi. Ona aşık olan kızlardı, ancak ortada karşılıklı bir aşk yoktu. Biraz hayranlık vardı sadece ama muhtemelen birine aşık olmasıyla son bulacaktı. Charles Hayter önemsenmediğinin farkındaydı ama Henrietta bazen ikisi arasında gidip geliyor gibiydi sanki. Anne başlarına gelecek olan şeyleri, içine düşecekleri kötü durumlardan bazılarını onlara gösterme gücüne sahip olmak isterdi. Hiçbirini samimiyetsizlikle suçlamıyordu. Yüzbaşı Wentworth'ün neden olduğu acının bir nebze de olsa farkında olmadığına inanmak inanılmaz hoşuna gidiyordu. Yüzbaşının davranışlarında bir zafer, acınası bir zafer sevinci yoktu. Muhtemelen hiç duymamıştı ve Charles Hayter'in niyetini hiç düşünmemişti belki de. İki genç kadının ilgisini

kabul etmekle (kabul etmek doğru kelime olmalıydı) hata etmişti.

Kısa bir mücadeleden sonra Charles Hayter savaş alanını terk etmek üzereydi. Uppercross'a üç gündür gelmiyordu, son derece kararlı bir değişiklikti. Hatta sıradan bir akşam yemeği davetini de reddetmişti ve Bay Musgrove onu önünde koca koca kitaplarla görünce Bay ve Bayan Musgrove üzüntülü bir yüzle onun ölesiye çalıştığından bahsettiler. Henrietta'nın onu reddettiğine inanıyor ve böyle olmasını umut ediyordu Mary ve kocası ise sürekli Charles'ı ertesi gün göreceklerini düşünerek yaşıyordu. Anne ise Charles Hayter'in akıllıca davrandığını düşünüyordu.

Bir sabah Charles Musgrove ve Yüzbaşı Wentworth birlikte avlanmaya gittiklerinde iki kız kardeş sessizce Küçük Ev'de otururken Musgrove kızlarının geldiğini gördüler pencereden.

Güzel bir kasım sabahıydı ve Musgrove kızları küçük çimenlikten geçip sadece uzun bir yürüyüşe çıkacaklarını söylemek için uğradıklarını söylediler ve bu yüzden Mary'nin onlara eşlik etmeyeceğini düşündüklerini belirttiler, iyi bir yürüyüşçü sayılmadığını bilen Mary biraz kıskançlıkla onlara "Ah, evet, size katılmak isterim, uzun yürüyüşleri çok severim" diye cevap verdi. Anne kızların bakışlarından bunu kesinlikle istemediklerini anladı ve ne kadar istenmese de, uygunsuz olsa da aile bağlarının bazı şeyleri birlikte yapmayı, her şeyin konuşulmasını gerekli kılmasına hayranlık duydu içinden. Mary'yi gitmemesi için ikna etmeye çalıştı ama nafileydi, Musgrove kızlarından kendisinin de yürüyüşe katılması için gelen samimi daveti kabul etmesinin en iyi şey olduğunu düşündü, böy-

lece kız kardeşiyle geri dönebilir ve diğer ikisinin planlarına daha az müdahale edilmesini sağlayabilirdi.

“Uzun yürüyüşleri sevmediğimi neden sandıklarını hiç anlamıyorum” dedi Mary üst kata çıkarken. “Herkes benim iyi bir yürüyüşçü olmadığımı düşünüyor, yine de onların davetini geri çevirsek de memnun olmazlar. Hayır diyemeyeceğimizi bile bile neden gelip soruyorlar ki?”

Tam onlar çıkarken ava çıkan beyefendiler geri döndü. Avlarını mahveden yavru bir köpek almışlardı yanlarına ve erken dönmelerine neden olmuştu. Bu yüzden bu yürüyüş için zamanları, enerjileri ve güçleri vardı ve zevkle onlara eşlik ettiler. Anne böyle bir olayı önceden görebilseydi evde kalırdı ama ilgi ve merak duygusuyla geri dönmek için artık geç kaldığını biliyordu ve Musgrove kızları tarafından seçilen ve kaçınılmaz olarak onların rehberliğinde olacak olan yürüyüşe altı kişilik grup başladı.

Anne kimsenin yoluna çıkmak istemiyordu ve dar patikalar bir sürü ayrılmalara neden olduğu için sürekli kız kardeşi ve kocasının yanında kalmaya özen gösteriyordu. Onun bu yürüyüşten aldığı zevkin kaynağı hareket etmiş olmaktan, sararmış yapraklara yılın son günlerinde vuran güneşin gülümsemesinden, okunmaya değer binlerce sonbaharı tanımlayan şiirin dizelerinden bazılarını kendi kendisine tekrar etmesinden olmalıydı. Zihnini mümkün olduğunca bu tür dizelerle ve alıntılarla meşgul ediyordu ama Yüzbaşı Wentworth'ün bu kadar yakınında olup da Musgrove kızlarıyla yaptığı sohbetleri duymadan edemediği bu anlarda böyle bir şey mümkün olmuyordu, gerçi kayda değer bir şey duymamıştı. Daha yeni tanışan insanların havadan sudan sohbetlerinden öteye gitmiyordu. Louisa'yla Henrietta'yla olduğundan daha fazla ilgileni-

yordu. Louisa yüzbaşının dikkatini çekmek için kız kardeşinden daha çok çabalıyordu. Aralarındaki fark giderek arttı ve Louisa'nın söylediği bir şey Anne'i çok etkiledi. Durmadan günün güzelliğinden bahsedilen sohbete yüzbaşı da,

"Amiral ve kız kardeşim için ne kadar muhteşem bir gün! Bu sabah uzun bir araba yolculuğuna çıkacaklardı, belki bu tepelerden birinden onlara el sallarız. Bu tarafa gelmekten bahsediyorlardı. Nerede tepetaklak olacaklar merak ediyorum. Ah, bu sık sık olur, sizi emin ederim ama kız kardeşim bunu pek önemsemiyor, arabadan fırlayıp fırlamamak pek umurunda değil" diye katıldı.

"Ah! Bence abartıyorsunuz" dedi Louisa, "ama gerçekse bile, onun yerinde olsam ben de aynısını yapardım. Eğer onun amirali sevdiği gibi bir erkeği seversem her zaman kocamın yanında olurum, hiçbir şey bizi ayıramaz ve başkasıyla sağ salım arabada gezmektense sevdiğim erkekle tepe taklak olmayı tercih ederim."

Coşkuyla söylemişti bunu Louisa.

"Öyle mi?" dedi yüzbaşı aynı coşkuyla, "size saygı duyarım o zaman!" Bir süre aralarında sessizlik oldu.

Anne başka bir şiire kendini hemen veremedi. Aklına geçip giden yıllar birlikte solan mutluluk, gençliğin, umudun ve baharın tüm imgelerini içeren güzel bir şiir gelene kadar sonbaharın güzel manzaralarını bir kenara koydu. Art arda başka patikalara girerken kendini toplayıp "Bu Winthrop'a giden yollardan biri değil mi?" dedi. Ama onu ne duyan oldu ne de cevap veren.

Ancak Wintrop'a ya da yürürken bazen etrafta dolaşan erkeklere rastlayabilecekleri o tarafa doğru yürüyorlardı,

çevrili geniş arazilerin içinden yarım mil kadar ağır ağır tırmandılar, çiftçiler tarlaları sürüyor ve tarlaların içinde taze patikalar açarlarken yeniden baharı beklediklerini gösteriyorlardı; Uppercross ve Winthrop'u ayıran oldukça yüksek tepeye çıktılar ve diğer tarafta tepenin eteklerinden kurulmuş olan kasabanın manzarasını seyrettiler.

Güzellik ve soyluluktan yoksun Winthrop birbirine benzeyen alçak evleri ve ahırları ve çiftlikleriyle önlerinde uzanıyordu.

Mary "Yüce Tanrım! İşte Winthrop! Buraya geleceğimi hiç bilmiyordum! Eh, bence artık dönsek iyi olur, aşırı yoruldum ben" diye bağırdı.

Buraya bilerek geldiği için utanan ve de kuzeni Charles'ı hiçbir yerde yürürken ya da bir kapıya yaslanmış olarak göremediği için üzülen Henrietta Mary'nin isteğine uymaya hazırdı ama Charles Musgrove "Hayır!" dedi, Louisa da hevesle "Olmaz! Hayır!" diye bağırdı ve kız kardeşini bir kenara çekip meseleyi konuşmaya çalıştı.

Bu arada Charles çok yakınına geldikleri teyzesine uğrama konusunda son derece kararlı görünüyordu ve nihayetinde karısını da gelmeye ikna etmeye uğraşıyordu. Ama bu Mary'nin gücünü ortaya koyduğu konulardan biriydi; Charles ona Wintrop'ta on beş dakika dinlenebileceğini söylediğinde çok yorgun olmasına rağmen Mary kesin bir tavırla "Ah, olmaz! Kısacık bir süre dinleneceğim diye o tepeyi bir daha asla çıkamam" diye cevap verdi ve ifadesinden ve davranışlarından kısaca gitmeyeceği açıkça görülüyordu.

Charles ve kız kardeşleri arasında kısa süren bir tartışma ve danışma süresi sonrasında Charles ve Henrietta teyzeleri ve kuzenlerini birkaç dakikalığına görmek için

aşağı inecek, diğerleri onları tepenin başında bekleyeceklerdi. Louisa bu planın ana planlayıcısı gibiydi ve onlarla birlikte tepeden aşağı çok az inerken hala Henrietta'yla konuşuyordu, bu arada etrafına asık bir suratla bakan Mary Yüzbaşı Wentworth'e, " Bu tür akrabalık bağları hiç hoş değil! Ama sizi temin ederim ki hayatımda o evde ikiden fazla kez bulunmadım" dedi.

Mary, cevap olarak yüzeysel bir gülümseme ve genç adam kafasını çevirirken küçümseyen bir bakıştan başka bir şey alamadı, ancak bu bakışın anlamını Anne çok iyi biliyordu.

Tepede durdukları yer sevimli bir noktaydı, Louisa geri dönmüştü ve kendine basamağa benzer oturacak bir yer bulan Mary diğerleri çevresinde ayakta dururken halinden gayet memnun görünüyordu ama Louisa Yüzbaşı Wentworth'ü alıp gözlerden uzağa götürdüğünde Mary artık mutlu değildi; kendi oturduğu çıkıntıyla kavga etti, Louisa'nın başka yerde daha iyi oturacak bir yer bulduğundan emindi ve kendisine daha iyi bir yer bakmak için gitmesine hiçbir şey engel olamazdı. Aynı kapıdan geçti ama onları göremiyordu. Anne onun için çitin altında kuru, güneşli daha iyi oturacak bir yer buldu ve Louisa ve yüzbaşının başka bir yerde olduklarından emindi. Mary bir an oturdu ama içine sinmedi, Louisa'nın başka bir yerde daha iyi oturacak bir yer bulduğuna emindi ve onu bulana kadar aramaya devam edecekti.

Gerçekten yorgun olan Anne oturduğu için mutluydu ve kısa süre sonra Louisa ve yüzbaşının hemen arkasındaki çitin gerisinden gelen seslerini duydu, sanki bir tür vahşi, sarp yoldan merkeze doğru yol açıyorlardı kendilerine. Yaklaşırken konuşmaya devam ediyorlardı.

Louisa'nın sesi hemen ayırt ediliyordu. Bir tür coşkulu konuşmanın ortasında gibiydi. Anne'nin ilk duyduğu şey, "Ben de onu gönderdim. Böyle saçmalıklar yüzünden ziyaret etmekten korkmasına dayanamazdım. Ne! Yapmaya karar verdiğim ve doğru bulduğum bir şeyden birisinin afra tafraları ve burnunu sokmaları yüzünden vaz mı geçecektim? Hayır, öyle kolay kolay ıkan edilen biri değilimdir. Eğer aklıma koyduysam mutlaka yaparım; Henrietta bugün Winthrop'a uğramaya karar verdi ama böylesi saçma nezaketler yüzünden az kalsın vaz geçiyordu" oldu.

"Siz olmasanız geri dönecekti, öyle mi?"

"Evet, öyle. Bunu söylemekten neredeyse utanıyorum."

"Yanında sizin gibi akıl verecek biri olması onun için büyük şans! Şu söyledikleriniz benim en son kuzeniniz Charles'la bir arada olduğumda yaptığım gözlemleri pekiştirmiş oldu, neler olup bittiğini anlamazdan gelmeme gerek yok. Teyzenize görev icabı yapılacak bir ziyaretten daha fazlasını görüyorum; eğer bunun gibi saçmalıklara direnecek gücü ve kararlılığı gösteremiyorsa Henrietta kararlılık ve sağlam bir duruş gerektiren daha önemli konularda karar vermek gerektiğinde Tanrı ikisine de yardım etsin. Kız kardeşiniz çok hoş biri, ama sizin daha kararlı ve net olduğunu görüyorum. Onun mutluluğunu düşünüyorsanız elinizden geldiğince onu tavsiyelerinizle yönlendirin. Ama bu elbette, şüphesiz, sizin sürekli yaptığınız bir şey. çabuk pes eden ve kararsız karakterin en kötü tarafı budur, üzerinde etki bırakıp bırakmadığınıza asla güvenemezsiniz. İyi bir etkinin kalıcı olduğundan asla emin olamazsınız, herkes onu kendi tarafına çekebilir. Mutlu olmak isteyenler sağlam durmalı. İşte bir fındık" dedi yüzbaşı üst dallardan bir tane koparınca, "ör-

nek vermek gerekirse, işte sonbaharın tüm fırtınalarına karşı hayatta kalıp sağlam bir şekilde tutunmuş güzel bir fındık bu. Üzerinde hiçbir yerde ne bir benek, ne de zayıf bir nokta var. Bu fındık” diye devam etti yüzbaşı, “diğer kardeşleri yere düşüp ayaklar altında ezilirken bir fındığın sahip olabileceğe tüm mutluluğa sahip.” Sonra eski içten ses tonuna dönüp “İnsanlarda olmasının beklediğim tek şey sağlam durmalarıdır. Eğer Louisa Musgrove hayatının sonbaharında güzel ve mutlu olacaksa aklının ona verdiği tüm tavsiyelere kulak vermelidir” dedi.

Yüzbaşı bunları söyledi ama cevap verilmedi. Louisa böyle bir konuşmaya hemen cevap verseydi Anne çok şaşırırdı; öylesine ciddi bir samimiyetle söylenmiş düşündürücü sözlerdi bunlar! Louisa’nın ne hissettiğini anlayabiliyordu. Görülürüm korkusuyla Anne yerinden kıpırdamıyordu. Anne’i oturduğu yerde alçak karman çorman bir çoban püskülü çalısı kapatıyordu ve Louisa ve yüzbaşı yürümeye devam ettiler. Anne’in onları duyamayacağı kadar uzaklaşmadan önce Louisa yeniden konuştu.

“Mary pek çok açıdan iyi biri” dedi, “ama o saçmalıkları ve kibri, Elliot’lara has kibriyle beni son derece kızdırıyor. Elliot’lara özgü kibir onda fazlasıyla mevcut. Bazen Charles keşke Anne’le evlenseydi diyoruz. Onun Anne’le evlenmek istediğini sanırım biliyorsunuz, değil mi?”

Bir anlık sessizlikten sonra Yüzbaşı Wentworth,

“Anne’in onu reddettiğini mi söylüyorsunuz?” dedi.

“Ah! Kesinlikle.”

“Ne zaman oldu bu?”

“Tam olarak ne zaman oldu bilmiyorum, çünkü Henrietta ve ben o zaman okuldaydık ama Charles, Mary ile

evlenmeden bir yıl önce sanırım. keşke kabul etseydi. Hepimiz onu çok seviyoruz; annem ve babam Anne'in kabul etmemesine Lady Russell'ın sebep olduğunu düşünüyor. Charles'ın Lady Russell'ı memnun edecek kadar eğitilmiş ve kitap okuyan biri olmadığını düşünüyorlar, bu yüzden Lady Russell Anne'i kabul etmemesi için ikna etmiştir."

Sesler giderek kayboldu ve Anne daha fazlasını duyamadı. Duyguları onu olduğu yere mıhlamıştı. Hareket etmeden önce kendini toplaması gerekiyordu. Başkalarını gizlice dinleyenlerle ilgili atasözü tam olarak onun için uygun değildi; kendisi hakkında kötü şeyler duymamıştı ama acı veren bir sürü şey duymuştu. Kendi karakterinin Yüzbaşı Wentworth tarafından nasıl görüldüğünü öğrenmişti ve yüzbaşının ona yönelik davranışı Anne'yi aşırı derecede heyecanlandıracak kadar duygulu ve merak doluydu.

Ayağa kalkar kalkmaz Mary'nin peşinden gitti ve onu bulup eski yerlerine geri gelirlerken, tüm grubun daha sonra bir araya toplandığını ve birlikte hareket ettiğini görmek onu bir şekilde rahatlatmıştı. Sadece kalabalığın içinde bulabileceği yalnızlığa ve sessizliğe ihtiyacı vardı ruhunun.

Charles ve Henrietta beklendiği üzere dönüşte yanlarında Charles Hayter'i de getirmişlerdi. Anne olayın ayrıntılarını öğrenmek için uğraşmadı; hatta Yüzbaşı Wentworth bile tam olarak ne olup bittiğini anlamışa benzermiyordu ama erkeğin kendini çektiğine, kadının da pişmanlık duyduğuna ve yeniden birlikte oldukları için çok sevindiklerine hiç şüphe yoktu. Henrietta biraz utanmış ama son derece mutlu görünüyordu; Charles Hayter de mutluluktan uçuyordu ve hep birlikte Uppercross'a yola

çıktıkları ilk andan itibaren sadece birbirleriyle ilgilendiler.

Her şey artık Louisa'nın yüzbaşıya kaldığını gösteriyordu; bundan daha bariz olamazdı ve başka patikalara ayrılmaları gerektiği, hatta gerekmediği yerlerde bile diğer neredeyse diğer çift gibi onlar da yan yana yürüyordu. Hepsine yetecek kadar yer olan uzun bir arazi şeridinden üç gruba ayrılmış halde yürüyorlardı ve Anne de bu üç grubun en az coşkulu ve canlı olanına dahil olmuştu. Charles ve Mary'yle birlikte yürüyordu ve o kadar yorulmuştu ki Charles'ın boшта kalan koluna seve seve girerdi ama ona karşı her zaman iyi olan Charles karısıyla didişip duruyordu. Mary kocasının dinlemeyerek kendince gösteriş yapmış, şimdi de ektiğini biçiyordu, Charles'ın elindeki makasla çalılıkların içindeki ısırgan otlarını kesmesi için her dakika kolunu ondan kurtarmasına katlanacaktı. Mary sürekli olarak çalılıkların tarafında kendisinin olduğunu söyleyip Anne'in diğer tarafta rahat rahat yürümesinden şikayet edince Charles bir an görünen samurun peşine düşmek için her iki kolunu kurtardı ve iki kız kardeş bir daha onu yakalayamadı.

Bu uzun arazi şeridi sonunda geçecekleri bir patikayla birleşen bir yola sınırdı ve tüm grup çıkış kapısına geldiklerine bir süredir duydukları atlı arabanın aynı yönde yaklaştığını fark ettiler ve bunun amiralin iki atlı arabası olduğu ortaya çıktı. Amiral ve karısı gezmeye çıkmışlar ve eve dönüyorlardı. Grubun ne kadar uzun bir yol kat ettiklerini duyunca fazlasıyla yorgun olan herhangi bir hanıma arabalarını davet ettiler; arabaya binen kim olursa ona bir mil kazandıracaktı ve onlar da zaten Uppercross'a gidiyorlardı. Musgrove kızları yorgun değillerdi, Mary ya diğerlerinden önce kendisine sorulmadı ya da Louisa'nın

Elliot kibri dediği şey yüzünden arabadaki üçüncü kişi olmaya tenezzül etmediği için alınmıştı.

Grup yolun karşısına geçip karşı taraftaki çitin üzerinden aşarken Amiral de arabasını sürmeye hazırlanıyordu, o sırada Yüzbaşı Wentworth kız kardeşine bir şey söylemek için gruptan ayrıldı. Ne söylediği sonradan anlaşılacaktı.

“Bayan Elliot, yorgun olmalısınız” diye bağırdı Bayan Croft. “Sizi eve götürme zevkine nail olmak isteriz. Üçümüze yetecek kadar yer olduğuna emin olabilirsiniz. Hepimizi sizin gibi olsak dört kişi sığacağımıza da eminim. Gelin, hadi, gelin.”

Anne hala yoldaydı ve içgüdüsel olarak bunu reddetmeye çalıştıysa da konuşmasına izin verilmedi. Amiralin nezaket dolu ısrarıyla karısını destekledi, onlara hayır demek imkansızdı, Anne’ye yer açmak için kendilerini iyice sıkıştırdılar ve Yüzbaşı Wentworth tek kelime etmeden ona döndü ve onun arabaya binmesine yardım etti.

Evet, yüzbaşı yapmıştı. Anne arabaya binmişti, onu arabaya yerleştirmişti ve bunu kendi iradesi ve elleriyle yaptığını hissetmişti, yüzbaşının onun ne kadar yorgun olduğunu görmesine ve onun dinlenmesi konusundaki kararlılığına borçluydu Anne. Tüm bunların açığa çıkmasına neden olduğu için yüzbaşının ona karşı davranışından son derece etkilenmişti. Bu küçük olay daha önce olan her şeyi tamamlıyordu. Anne onu anlıyordu. Yüzbaşı onu affedemiyordu ama duygusuz da davranamıyordu. Her ne kadar Anne’i geçmiş için suçlasa ve ona hala içerse de, ona karşı tamamen ilgisiz ve bir başkasına bağlanmak üzere olsa da, onun acı çektiğini gördüğünde ona yardım etmeden içi rahat etmiyordu. Eski duygularının

etkisi yüzündendi; tam belirtilmemiş olsa da bir dostluğun saf içgüdüsel haliydi bu; yüzbaşının sıcak ve yufka yürekli olduğunu gösteriyordu.

Yol arkadaşlarının nazik ve hoş sözlerine farkında olmadan cevap verdi. Ne söylediğinin farkına varmadan önce taşlı yolda yolun yarısını gelmişlerdi neredeyse. Onların "Frederick"ten bahsettiklerinin farkına vardı.

"O iki kızdan birisiyle evlenmek istiyor, Sophy" dedi Amiral, "ama hangisi olduğunu bilmiyorum. Karar vermek için onların peşinde yeterince dolandı bence. Barış zamanı yüzünden işte! Eğer savaşta olsaydık çoktan evlenmiş olurdu. Biz denizcilerin, Bayan Elliot, savaş zamanı flört etmek için yeterince zamanımız olmaz. Seni ilk kez görmem ve Kuzey Yarmouth'taki evimizde birlikte oturmamızın arasından kaç gün geçmişti, canım?"

"Bundan bahsetmesek daha iyi olur, hayatım" dedi Bayan Croft, "çünkü Bayan Elliot bizim ne kadar kısa sürede anlaştığımızı duyarsa birlikte mutlu olduğumuza asla inanmaz sonra. Senin karakterini çok önceden biliyordum ben zaten."

"Ben de senin güzel bir kız olduğunu duymuştum, bu yüzden beklemeye ne gerek vardı ki? Bu tür şeyleri uzun süre bekletmeyi sevmem. Keşke Frederick de elini çabuk tutsa da bu kızlardan birini Kellynch'e getirse. Her zaman dostları olacaktır orada. İkisi de çok hoş hanımlar, birini diğerinden zar zor ayırt ediyorum."

"Çok iyi huylu, cana yakın kızlar geçekten de" dedi Bayan Croft, Anne onun alçak bir sesle öven ses tonunda kadının aslında iki kızı da kardeşine layık görmediğini hissetti, "ve saygın bir aileden geliyorlar. Daha iyi insan-

lar zor çıkar karşısına. Sevgili amiral, direk! Kesinlikle o direğe çarpacağız.”

Ama soğukkanlı bir şekilde dizginleri alıp başka yere sürünce tehlikeyi atlattılar, daha sonra bir kez daha akıllıca bir şekilde müdahale edince ne bir çukura düştüler ne de gübre taşıyan arabaya çarptılar. Anne, karı kocanın arabayı sürüş tarzlarına bakıp eğlenerek Küçük Ev’e sağ salım vardı.

11. Bölüm

Lady Russell'ın dönüş zamanı yaklaşmıştı, hatta günü bile belliydi ve onun eve dönmesini dört gözle bekleyen Anne, Kellynch'ten erkenden ayrılmak için can atıyordu ve kendi rahatını nasıl etkileyeceğini düşünmeye başlamıştı.

Yüzbaşı Wentworth'e yarım mil uzaklıktaki aynı köye yerleşecekti, aynı kilisede karşılaşacaklardı sık sık ve bu yüzden iki aile arasında bir ilişki gelişecekti. Bu durum Anne'in aleyhineydi ama öte yandan Yüzbaşı Uppercross'ta o kadar çok vakit geçiriyordu ki ona yakınlaşmak yerine Anne ondan uzaklaşıyor sayılabilirdi ve zavallı Mary yerine Lady Russell ile kalmasının onun için kazançlı olabileceğine inanıyordu.

Kelynch'te mümkün olursa Yüzbaşı Wentworth'ü hiç görmemeyi diliyordu; malikanedeki o odalarda gözünün önünde acıyla canlanacak buluşmalar gerçekleşmişti ama asıl dileği Lady Russell ve yüzbaşının asla karşılaşmalarını yönündeydi. Birbirlerinden hoşlanmıyorlardı ve tanışıklıklarını canlandırmanın kimseye faydası olmazdı ve Lady Russel onları birlikte görürse yüzbaşının kendine

hakim olduğunu ama Anne'in çok az olduğunu görebilirdi.

Yeterince uzun süredir kaldığını düşündüğü Uppercross'tan ayrılmakla ilgili başlıca endişeleri bunlardı Anne'nin. Küçük Charles için yaptıkları buradaki iki aylık ziyareti aklına geldiğinde her zaman tatlı bir şekilde anacağı anılar olacaktı ama oğlan giderek iyileşiyordu ve Anne'nin burada kalmasını gerektirecek bir şey kalmamıştı.

Ancak burada kalması hiç aklına gelmeyecek bir şekilde farklılaşmıştı. Uppercross'a tam iki gün boyunca uğramayan Yüzbaşı Wentworth, kendini haklı çıkarmak için bir arkadaşı yüzünden uğrayamadığını söyleyerek aralarına geri döndü.

En sonunda ona ulaşan arkadaşı Yüzbaşı Harville'den kış için ailesiyle birlikte Lyme'a yerleşeceğini bildiren bir mektup almıştı, birbirlerinden yirmi mil uzakta olduklarından ise şimdiye kadar hiç haberleri yoktu. Yüzbaşı Harville iki yıl önce ciddi bir şekilde yaralandıktan sonra tam olarak iyileşememişti ve Yüzbaşı Wentworth onun için endişelendiği için derhal Lyme'a gitmeye karar vermişti. Orada bir gün kalmıştı. Yüzbaşı kendini temize çıkardı, arkadaşı onu saygıyla karşıladı, arkadaşının durumu da son derece ilgi çekiciydi ve yüzbaşının anlattıkları grubun o kadar ilgisini çekti ki hepsi gerçekten Lyme'ı görmek istediklerini belirtip oraya bir gün gitmeye karar verdiler.

Gençler Lyme'ı görmek konusunda oldukça coşkuluydular. Yüzbaşı Wentworth oraya yeniden gideceğini söyledi, Uppercross'a sadece on yedi mil uzaklıktaydı, kasım olmasına rağmen hava da o kadar kötü değildi ve kısacası gitme konusunda en çok istekli davranan, gitmeyi kafasına koyan ve bir de istediği şeyi yapmaya alışık olan Loui-

sa, gitme fikrine kendini öyle kaptırmıştı ki bu geziyi yaza ertelemeyi düşünen babası ve annesinin yalvarışlarına kulak bile asmadı. Lyme'a Charles, Mary, Anne, Henrietta, Louisa ve Yüzbaşı Wentworth gidecekti.

İlk ihtiyatsız plan sabah gidip gece dönmekti ama atları yüzünden Bay Musgrove buna razı olması, en sonunda kasım ayının ortasında yeni bir yeri gidip görmek ve geri dönmek için yedi saatin yeterli olmayacağına karar verildi. Sonuç olarak geceyi orada geçirecekler ve ertesi gün akşam yemeğine dönmüş olacaktı. Bu oldukça mantıklı bir plandı ve Büyük Ev'de sabah erken saatte buluşmalarına ve tam zamanında yola çıkmalarına rağmen dört kadını taşıyan Bayan Musgrove'nin atlı arabası ve Yüzbaşı Wentworth'le bindikleri Charles'ın iki atlı arabasının yola çıkması öğleyi bulmuştu. Arabalar Lyme'a giden uzun tepeyi çıktılar ve kasabanın kendi yolu bile o kadar dikti ki gündüzün ışığı ve sıcaklığı kaybolmadan önce etraflarına bakınmak için çok fazla zamanları olmadığını göstermişti.

Kalacak yeri ayarlayıp hanlardan birinde kendilerine akşam yemeği sipariş ettikten sonra, bir sonraki yapılacak şey hiç kuşkusuz yürüyerek sahile inmekti. Popüler bir yer olan Lyme'ın ziyaretçilerine sunduğu eğlence ya da buna benzer şeylerden yararlanmak için çok geç kalmışlardı. Oteller kapanmış, kasaba sakinlerinin hepsi gitmişti, geride sadece birkaç aile kalmıştı ve binalarda görülecek bir şey yoktu, ana caddeyi sahile inmek için dolduran, Cobb'a doğru yürüyen, sevimli, küçük körfezi saran kalabalık yaz zamanı soyunma kabinlerini doldurup taşıyordu; kasabanın doğusuna doğru uzanan güzelim falezleri, eski binaları ve yeni evleriyle Cobb turistlerin gözlerine ziafet çekiyordu ve Lyme'ın bu güzelliklerini görmeyen kim

olursa olsun kör olması gerekirdi. Lyme'in çevresindeki güzel manzaraları, yüksek tepeleri ve kırlık alanlarıyla ve kumların arasından görünen küçük kaya parçalarının görüldüğü, sırtını kara falezlere vermiş, tatlı ve yorgun körfeziyle izleyenleri mutlu mesut kılan Charmouth vardı; Yukarı Lyme'da ağaçların içinde şirin bir köy görünüyordu; bir de romantik kayalar arasındaki yeşil uçurumlarında ağaçların serpildiği ve orkidelerin büyüdüğü, ilk kayanın buraya düşmesinin üzerinden sayısız neslin gelip geçtiği Pinny vardı. Bu yerler Lyme'in değerini anlamak için yeniden ve yeniden ziyaret edilmeliydi.

Uppercross'tan gelip şimdilerde terk edilmiş ve melankolik görünen evlere bakan ve yokuş aşağı inen grup, kısa süre sonra sahile vardılar, orada biraz oyalanıp Cobb'a yöneldiler, burası hem diğerlerinin hem de Yüzbaşı Wentworth'ün görmek istediği bir yerdi, bilinmeyen bir tarihte eski bir rıhtımın ayağının hemen yanı başındaki küçük eve Harville ailesi yerleşmişti. Yüzbaşı Wentworth arkadaşına uğramak için oraya saptı, diğerleri yürümeye devam ettiler ve yüzbaşı onlara Cobb'da katılacağını söyledi.

Hiçbiri gezip bakmaktan yorulmamıştı, Yüzbaşı Wentworth'ü yanında üç kişiyle gelirken gördüklerinde Louisa bile yüzbaşından ayrılmış çok zaman geçtiğini anlamamıştı; yüzbaşının yanında hepsinin ismen tanıdığı Yüzbaşı Harville ve eşi ve onların yanında kalan Yüzbaşı Benwick vardı.

Yüzbaşı Benwick Laconia'da görev yapan ilk teğmenlerdendi ve Yüzbaşı Wentworth'ün Lyme'a gelmeden önce Benwick'in özel hayatı hakkında anlattığı hikaye adamı tüm hanımların gözüne inanılmaz ilgi çekici kılmıştı.

Yüzbaşı Harville'nin kız kardeşiyle nişanlanmıştı ama şimdi nişanlısının yasını tutuyordu. Servet ve rütbece yükselmesi için bir iki yıl beklemişlerdi. Teğmen olsa da iyi para kazanmıştı ev en sonunda mesleğinde yükselmişti de ama Fanny Harville bunu öğrenecek kadar yaşamamıştı. Nişanlısı denizdeyken o yaz ölmüştü Fanny. Yüzbaşı Wentworth, hiç kimsenin Yüzbaşı Benwick'in Fanny Harville'e olduğu kadar bağlı olamayacağını ya da bu korkunç değişim karşısında sevgisinin daha da artacağına inanmıyordu. Arkadaşının sessiz, ciddi ve sıkılgan tavrını, okumak ve sakın uğraşlara kendisini vermesini onun daha büyük acılar çekecek bir tabiata sahip olması sonucunu çıkarıyordu. Hikayeyi özetlemek gerekirse, Harville'lerle Benwick'in arasındaki bağ bu yaşana talihsiz olayla daha da güçlenmiş gibi görünüyordu ve Yüzbaşı Benwick artık temelli onlarla yaşıyordu. Yüzbaşı Harville şimdiki evini altı ay önce almıştı; zevki, sağlığı ve serveti onu bu pahalı olmayan ve deniz kenarındaki eve yönlendirmişti ve taşranın görkemi ve Lyme'ın kış aylarındaki sessizliği Yüzbaşı Benwick'in ruh haline tamamen uygundu. İnsanların Yüzbaşı Benwick'e olan sempatisi ve iyi niyeti oldukça büyüktü.

"Yine de" dedi Anne kendi kendine, diğer grupla buluşmak üzere yürürlerken, "belki de benim kadar acı dolu bir kalbi yoktur. Umudunu sonsuza kadar yitirdiğine inanmıyorum. Benden daha genç, benden daha genç hissediyordur belki de. Yeniden kendine gelecek ve bir başkasıyla mutlu olacaktır."

İki grup buluştu ve birbirleriyle tanıştılar. Yüzbaşı Harville uzun, esmer, narin ve müşfik bir adamdı, hafif aksıyordu yürürken ve sert yüz hatları ve sağlıklı görünüşüyle Yüzbaşı Wentworth'ten daha yaşlı duruyordu.

Yüzbaşı Benwick üç adamdan en genç olanıydı ve onlarla kıyaslandığında ufak tefek sayılırdı. Sevimli bir yüzü ve olması gerektiği gibi melankolik bir havası vardı ve sohbet etmekten kaçınıyordu.

Davranışları Yüzbaşı Wentworth'le kıyaslanamasa da Yüzbaşı Harville de kusursuz bir beyefendiydi, sıcak, cana yakın ve nazikti. Kocasından biraz daha az gösterişli olan Bayan Harville de aynı samimi duyulara sahipti; hiçbir şey bu yeni tanıştıkları insanların kendi arkadaşlarını olduğunu düşünmekten daha fazla mutlu edemezdi, bu yüzden Yüzbaşı Wentworth ve arkadaşlarını ısrarlı bir şekilde akşam yemeğine davet ettiler. Handa akşam yemeği için sipariş vermiş olmalarını gönülsüz de olsa bahane olarak kabul etmişlerdi Harville çifti ama Yüzbaşı Wentworth'ün böyle bir grupla Lyme'a gelip kendileriyle yemek yemeyi düşünmemiş olmasına gücenmiş görünüyordular.

Tüm bu olayda Yüzbaşı Wentworth'e duyulan büyük bir bağlılık vardı ve gösterilen bu sıra dışı konukseverlikte, öylesine yapılan karşılıklı davetlerden ve formalite ve gösteriş icabı verilen yemeklerden farklı öyle büyüleyici bir çekicilik vardı ki Anne yüzbaşının yakın subay arkadaşlarını daha yakından tanımanın kendisine bir faydası olmayacağını anladı. "Bu insanların hepsi benim dostlarım olacaktı" diye düşündü Anne ve bu zayıflığa düşmek için büyük çaba harcadı.

Cobb'dan ayrıldıktan sonra hep birlikte yeni arkadaşlarının evine gittiler ama odalar o kadar küçüktü ki herkesi alabilecek kadar büyük olduğunu düşünmüşlerdi galiba. Anne de kendi adına bir anlık şaşkınlık yaşamıştı ama bu şaşkınlık kısa zamanda Yüzbaşı Harville'in zekice çözüm-

leri ve doğru düzenlemelerini görünce yerini daha hoş duygulara bıraktı; Yüzbaşı kış fırtınalarına karşı hazırlıklı olmak için evin mobilya düzenini ayarlamış ve pencere ve kapıları sağlamlaştırmıştı. Ev sahibi tarafından kiracıya verilen evdeki sıradan eşyaların yanı sıra bunlarla tam bir zıtlık içinde olan birkaç nadir parça da vardı, kusursuz bir şekilde işlenmiş ahşap mobilyalardı ve muhtemelen Yüzbaşı Harville'nin uzak ülkelere yaptığı ziyaretlerde aldığı garip ve değerli şeylerdi, bu çeşitlilik Anne'in çok hoşuna gitmişti. Bu eşyaların hepsi yüzbaşının mesleğiyle ilgiliydi, çalışmasının meyveleriydi, alışkanlıklarının yarattığı etkilerin sonucu ve evin içindeki mutluluğu gösteriyordu ki bunu görmek Anne'i daha da mutlu etmişti.

Yüzbaşı Harville'in okuma alışkanlığı yoktu ama Yüzbaşı Benwick'in şöyle böyle oluşturduğu kitap koleksiyonu için güzel bir yer ayırıp çok şık raflar yapmıştı. Sakatlığı onu daha fazla çalışmaktan alıkoyuyordu ama faydalı ve icatçı düşüncelere sahip aklıyla yaptığı şeyler onu meşgul ediyor gibiydi. Resim yapıyor, vernikliyor, marangozluk yapıyor, yapıştırıyordu; çocuklar için oyuncak yapıyordu; ağ iğnelerini ve mekikleri geliştiriyordu ve eğer yapacak bir şey kalmadıysa odanın bir köşesine oturup balıkçı ağını örüyordu.

Anne evden ayrılırırken gerisinde büyük bir mutluluk bıraktığını düşündü ve kendini yanında yürürken bulunduğu Louisa deniz subaylarının karakterlerine duyduğu hayranlığı ve onların neşesini coşkuyla anlatıyordu; dostlukları, kardeşlikleri, dürüstlükleri, samimiyetlerinden bahsediyor, deniz subaylarının İngiltere'deki diğer erkeklerden daha değerli ve daha sıcakkanlı olduklarına yürekten inanıyordu, çünkü nasıl yaşayacaklarını biliyorlardı ve hak ettikleri şey sadece sevgi ve saygıydı.

Giyinmek ve yemek için geri döndüler, siparişleri hazırıldı, hiçbir şey eksik değildi, üstelik sezon olmamasına ve Lyme sessiz olmasına ve beklenen kimse olmamasına karşın otelin sahibi yine de birçok defa özür diledi.

Anne, ilk başlarda hiç hayal bile edemezdi ama Yüzbaşı Wentworth'ün arkadaşlığına giderek alışıyordu, onunla aynı masada oturmak ve nezaket kuralları içinden sohbet etmek (zaten ötesine geçemezdi) artık sorun olmuyordu.

Hava çok erken karardığı için hanımlar yeniden buluşmak için ertesi güne kadar bekleyecekti ama Yüzbaşı Harville akşam onları ziyaret edeceğine söz vermişti ve Yüzbaşı Harville gelirken yanında arkadaşlarını da getirmişti ancak hiçbirini bunu beklemiyordu, çünkü Yüzbaşı Benwick'in bu kadar çok yabancından rahatsız olacağını düşünmüşlerdi. Yine de ruh hali grubun neşesine ayak uydurmaya müsait olmasa da onlarla oturmayı göze aldı.

Yüzbaşı Wentworth ve Harville odanın diğer köşesinde eski günleri anarak küçük hikayeler anlatıp diğerlerini eğlendirirken Anne'in payına onlardan biraz uzakta duran Yüzbaşı Benwick'le oturmak düşmüştü ve iyi niyetli tabiatı nedeniyle yüzbaşıyla olan tanışıklığını ilerletti. Yüzbaşı utangaç ve dalgındı ama Anne'in güler yüzü ve nazik davranışları adam üzerinde etkisini kısa sürede gösterdi ve Anne çabasının karşılığını aldı. Benwick okuma konusunda zevkli genç bir adamdı, özellikle şiire düşküncü ve Anne bir akşamlığa da olsa yüzbaşının arkadaşlarının ona veremeyeceği bir sohbet ortamı oluşturduğuna inanıyor, sohbet yaşanan derin üzüntüleri atlatmaya geldiğinde yüzbaşının işine yarayacak önerilerde bulunduğunu umut ediyordu. Utangaç görünmesine rağmen içe kapanık biri değildi; aksine duygularını olabildiğince dışa vurmuş

olmaktan dolayı memnuna benziyordu; şiirden ve günümüzün zenginliğinden bahsetmişlerdi ve bazı şairlerden hangisinin birinci sınıf şair olduğunu karşılaştırmak için bazı şiirlerden örnekler vermişlerdi; yüzbaşı kırık kalbi ya da acı çeken yıkılmış ruhuyla bazı duygulu şiirleri okurken öylesine anlaşılmayı istiyordu ki Anne adamın sürekli şiir okumadığını ümit etti ve şiirin ondan bütünüyle zevk alanlar için nadiren de olsa güvenli bir sığınak olduğunun düşünülmesinin bir talihsiz olduğunu ve şiirin gerçek değerini anlayabilecek duyguların sadece gerektiği kadar ondan zevk almasını bilenler için uygun olduğunu söylemeye cesaret etti.

Yüzbaşının gözlerinden bu kederli hali hakkında konuşulmasının onu rahatsız etmediği, aksine memnun olduğunu gören Anne devam etmek için gereken cesareti buldu ve bu konuda daha deneyimli olduğunu düşündüğü için yüzbaşıya nesir okuması yönünde tavsiyede bulundu; kendisinden örnek vermesi istenince en iyi ahlakçı yazarların eserlerinden, en güzel mektuplardan oluşan koleksiyonlardan ve değerli ve acı çeken karakterlerden bahsetti ve ahlaki ve dini dayanıklılığımızı arttırmak ve güçlendirmek için bu tür eserler okumanın daha yararlı olacağını ekledi.

Yüzbaşı Benwick büyük dikkatle onu dinliyordu ve görünüşe göre oldukça etkilenmişti, Anne anlatırken o başını sallıyor, iç çekiyor, Anne'in önerdiği kitapları not alıyor ve onları edininip okuyacağına söz veriyordu.

Akşam sona erdiğinde Anne, daha önce hiç görmediği genç bir adama Lyme'a gelip sabır ve tevekkül ettiği için kendini çok mutlu hissediyordu; ancak olayın üzerine

daha çok kafa yorunca pek çok ahlakçı ve vaiz gibi kendi zayıflıkları üzerine nutuk çekmiş olmaktan dolayı korktu.

12. Bölüm

Gruptan sabah ilk kalkanların kendileri olduğunu gören Anne ve Henrietta, kahvaltıdan önce sahile yürümeye karar verdiler. Kumsala indiler, düz bir sahilin verebileceği görkemli gelgiti izlediler, güney doğudan esen meltem yüzlerine vuruyordu. Sabaha övgüler yağdırdılar, tazeleyen sabah meltemini hissettiler ve hiç konuşmadan durdular ta ki Henrietta aniden konuşmaya başlayana kadar.

“Ah! Evet, birkaç istisna hariç deniz havasının insan iyi geldiğine kesinlikle inanıyorum. Geçen yıl bahardaki hastalığından sonra Dr. Shirley’e iyi geldiğine hiç şüphe yok. Dediğine göre bir ay Lyme’a gelmek, aldığı tüm o ilaçlardan ona daha iyi gelmiş ve deniz kenarında olmak onu yeniden genç hissettirmiş. Şimdi onun temelli deniz kenarında yaşayamadığını düşününce içim acıyor. Bence Uppercross’tan temelli ayrılıp Lyme’a taşınmalı. Sence de öyle değil mi, Anne? Hem kendisi hem de Bayan Shirley için en iyisinin bu olduğu konusunda bana katılmıyor musun? Biliyorsun, burada bir sürü kuzeni ve ona yarenlik edecek bir sürü tanıdığı var ve başka bir kriz geçirmesi durumunda hemen ulaşabileceği tıbbi yardımın olduğu

bir yere taşınmanın onu mutlu edeceğinden eminim. Tüm hayatları boyunca iyilik yapmış Doktor ve Bayan Shirley gibi insanların son günlerini Uppercross'ta kendilerini tüm dünyaya kapatmış bir şekilde yaşamalarını aslında son derece hüznü buluyorum. Keşke dostları kendisine bunu önerse. Bence gerçekten yapmak zorundalar. Yaşamının bu döneminde ve onun karakterinde bir insan için bu çok da olmamalı. Tek endişem onu Uppercross'tan ayrılmak için neyin ikna edip edemeyeceği. Düşüncelerinde son derece katı ve dik başlı birisi, hatta aşırı dik başlı diyeyim. Onun aşırı dik başlı olduğunu düşünmüyor musun Anne? Bir din adamının görevini bir başkası gayet iyi yapabilecekken görevleri uğruna kendi sağlığından feragat etmesinin yanlış olduğunu düşünmüyor musun? Hem Lyme, bizim oraya sadece on yedi mil uzaklıkta, eğer insanların şikayet ettiğini düşünürse bunu duyabilecek kadar yakında oturuyor olacak."

Anne bu konuşma boyunca kendi kendine birkaç kez gülümsedi, daha önce yüzbaşının duygularını paylaşmış olması gibi şimdi de bu genç kadının duygularını paylaşarak iyilik yapmak adına konuya girecekti ancak burada vereceği nasihatler pek de faydalı olmayacaktı, çünkü Henrietta'nın düşüncelerini onaylamaktan başka yapabileceği bir şey yoktu. İş konusunda tüm bu söylediklerinin mantıklı ve doğru olduğunu; düşündüğü gibi Dr. Shirley'e bunun önerilmesi gerektiğini; doktorun oralı genç, aktif, saygın bir papaz yardımcısına sahip olduğu için ne kadar şanslı olduğunu ve evli ve yerli bir papaz yardımcısına sahip olmanın avantajlı olacağını söyledi.

"Keşke" dedi Henrietta yanındaki kişinin de kendisiyle aynı fikirde olmasından memnun bir şekilde, "keşke Lady Russell Uppercross'ta yaşasaydı da Dr. Shirley ile yakın

dost olsaydı. Lady Russell'ın insanlar üzerinde büyük etkisi olan bir kadın olduğunu duydum hep! Onun herkesi ikna edebileceğine inanıyorum! Lady Russell'dan korktuğumu, hatta çok korktuğumu söylemiştim sana, çünkü çok zeki bir kadın ama ona hayranlık derecesinde saygı duyuyorum, keşke Uppercross'ta onun gibi bir komşumuz olsaydı."

Henrietta'nın minnettar olmasından ve olayların gidişatı ve Henrietta'nın yeni görüşleri sayesinde dostunun Musgrove ailesinden birinin gözüne girmesi Anne'nin çok hoşuna gitmişti; Louisa ve Yüzbaşı Wentworth'ü kendilerine doğru gelirken gördüğünde genel bir cevap için sadece zamanı ve tüm olaylar bitmeden önce Uppercross'ta başka bir kadın olması için tek bir dileği vardı. Kahvaltı hazır olana kadar onlarda gezintiye çıkmışlardı ama bir dükkandan bir şey almayı unuttuğu aniden aklına gelen Louisa hepsine yeniden kasabaya dönmeyi teklif etti. Hepsi de onun isteğini yerine getirmeye hazırdı.

Sahilden yola çıkan merdivenlere vardıklarında aynı anda sahile inmeye hazırlanan bir beyefendi geri çekildi ve onlara yol vermek için durdu. Merdivenleri tırmanıp adamın yanından geçtiler; yanından geçerlerken Anne'in gözleri adamın yüzüne takıldı ve adam Anne'in duyarsız kalamayacağı içten bir hayranlıkla ona baktı. Anne dikkat çekecek kadar güzeldi, yüzüne doğru esen rüzgar düzgün ve güzel hatlarına tazelik kazandırmış, gözlerinin ferini canlandırmıştı. Beyefendinin (davranışlarında gerçekten nazikti) Anne'e aşırı derecede hayran olduğu aşıkardı. Yüzbaşı Wentworth diğer adamı fark ettiğini gösteren bir şekilde anında dönüp Anne'e baktı. Anne'e "Adam sana vuruldu ve ben bile, şu anda, Anne Elliot'u hatırlatan bir

şey görüyorum” der gibi anlık bir bakışla, gözlerindeki pırıltılı bir bakışla baktı.

Louisa’ya alışverişinde eşlik ettikten ve biraz da oyalandıktan sonra otele geri döndüler; kendi odasından çıkıp hızla yemek salonuna doğru giden Anne, yan odadan çıkan sabah gördüğü aynı adamla az kalsın çarpışacaktı. Adamı önce kendileri gibi yabancı zannetmişti ve onlar geri dönerken iki otel arasında gidip gelen o iyi görünüşlü adamın bu beyefendinin uşağı olması gerektiğine karar verdi. Hem beyefendinin hem de uşağın yas giysileri içinden olması bu düşüncesini destekliyordu. Aynı otelde kaldıklarını anlamıştı Anne ve ilki gibi kısa olan bu ikinci karşılaşma beyefendinin onun güzel bir kadın olduğunu düşündüğünü, özür dilercesine bakışları ise adamın aşırı derecede nazık biri olduğunu gösteriyordu. Adam otuzlarında görünüyordu ve yakışıklı olmamasına rağmen hoş biriydi. Anne adamın kim olduğunu öğrenmesi gerektiğini düşündü.

Bir arabanın sesi (Lyne’a girerken de bu sesi duymuşlardı) grubun yarısının pencereden bakmasına neden olduğunda kahvaltılarını henüz bitirmişlerdi. Beyefendinin iki atlı arabasıydı ama ahırdan ön kapıya geldiğine göre birisi otelden ayrılıyor demektir. Arabayı yas kıyafetleri içindeki bir uşak sürüyordu.

İki atlı araba lafı, kendi arabasıyla kıyaslama yapmak isteyen Charles Musgrove’u yerinden zıplattı; yas kıyafetleri içindeki uşak Anne’in merakını uyandırmıştı ve altısı birden dışarı bakarken arabanın sahibi içerdekileri başıyla selamlayarak kapıdan çıkıp yerini aldı ve araba hareket etti.

"Ah!" diye bağırdı Yüzbaşı Wentworth aniden ve göz ucuyla Anne'e bakıp "sabah yanından geçtiğimiz adamdı bu" diye ekledi.

Musgrove kızları da onu doğruladı ve arabanın tepeye tırmanışını hepsi birden izledikten sonra kahvaltıya devam ettiler. Garson kısa süre sonra yanlarına geldi.

Yüzbaşı Wentworth "Biraz önce ayrılan beyefendinin ismini söyler misiniz?" diye sordu aceleyle.

"Elbette, Bay Elliot, çok zengin bir beyefendidir, dün akşam Sidmouth'tan geldi. Siz akşam yemek yerken sanırım arabanın sesini duymuştunuz, şimdi de Chewkherne'den Bath'a, oradan da Londra'ya gidecek."

"Elliot mu?" Birbirlerine baktılar ve bazıları da ismi tekrar ettiler.

"Yüce Tanrım!" diye bağırdı Mary, "o bizim kuzen olmalı; o bizim Bay Elliot'umuz, kesinlikle o olmalı! Charles, Anne, öyle değil mi? Yas kıyafetleri içinde, gördüğünüz gibi aynı bizim Bay Elliot olmalı. Ne kadar da sıra dışı! Bizimle aynı otelde hem de! Anne, bizim Bay Elliot'umuz değil mi? Babamın sonraki varisi?" Garsona dönüp, "Bu beyefendinin Kellynch sülalesinden olup olmadığını uşağı hiç söyledi mi acaba?" diye sordu.

"Hayır, hanımefendi, aile geçmişlerinden hiç bahsetmedi ama uşağı efendisinin çok zengin biri olduğunu ve bir gün baron olacağını söyledi."

"İşte! Duydunuz siz de!" diye bağırdı Mary coşkuyla, "dediğim gibi! Sör Walter Elliot'un varisi! Eğer giden oysa bunun ortaya çıkacağından emindim. Buna dayanarak, uşaklarının her gittiği yerde bunu duyurduğuna hiç şüphe yok. Keşke zamanında onun kim olduğunu anlasaydık,

belki tanışırđık. Birbirimizle tanışmamamız ne kadar acı. Elliot'lara benziyor muydu sizce de? Pek bakamadım yüzüne, atlara bakıyordum daha çok ama Elliot hatlarına sahip olduğunu sanıyorum, arması neden dikkatimi çekmedi acaba? Ah! Panelin üzerine büyük bir örtü serilmişti ve o da armayı saklamıştı, yoksa kesin fark ederdim; eğer uşak yas kıyafetleri içinde olmasaydı üniformasından da anlardım kim olduğunu."

"Tüm bu sıra dışı olayları bir araya getirirsek" dedi Yüzbaşı Wentworth, "bunun Tanrı'nın bir işi olduğuna, kuzeninizle tanışmamanız gerektiğine inanmamız lazım."

Anne, Mary'nin dikkatini çekebildiğinde Bay Elliot'la babasının uzun zamandır arasının iyi olmadığını ve bu şartlar altında tanışmalarının pek de arzu edilir bir şey olmadığını anlatmaya çalıştı.

Ancak aynı zamanda Anne kuzenini görebildiği ve Kellynch'in gelecekteki sahibinin bir beyefendi ve nazik bir adam olacağını bildiği için içten içe minnettar oldu. Anne daha önce adamla karşılaştığını anlatmayacaktı; şansına Mary sabah saatlerinde adamın yanından geçip gitmiş olmaları üzerinde fazla durmadı ama kendisi onun yanında değilken Anne'le kuzeninin ikinci kez karşılaştığını ve adamın nazik bir şekilde özür dilediğini duysa kesinlikle alınganlık gösterirdi, bu yüzden kuzenler arasındaki bu ikinci görüşme kesinlikle gizli kalmalıydı.

"Elbette" dedi Mary, "bir dahaki seferde Bath'a mektup yazdığında Bay Elliot'umuzu gördüğünden bahsedersin. Bence babam kesinlikle bunu bilmeli, babama kesinlikle kuzenimizden bahset."

Anne doğrudan bir cevap vermekten kaçındı ama anlatılması son derece gereksiz bir konu olmakla birlikte

anlatılmaması gereken de bir konuydu ona göre. Babasının yıllardır devam eden gücenikliğini biliyordu; bunda Elizabeth'in payını da biliyordu ve Bay Elliot'u düşünmenin her ikisini rahatsız edeceğini de. Mary asla Bath'a mektup yazmazdı, Elizabeth'e yazılacak her şeyi Anne hallederdi.

Kahvaltı bitince Yüzbaşı Harville ve eşi ve Yüzbaşı Benwick onlara katıldı, son kez Lyme sokaklarında yürümek için sözleşmişlerdi. Saat bir gibi Uppercross'a yola çıkacaklardı ve bu arada birlikte dışarıda vakit geçireceklerdi.

Sokağa çıktıklarında Anne, Yüzbaşı Benwick'in kendisine yakın durduğunu gördü. Önceki akşam yaptıkları sohbet adamın Anne'le yeniden görüşmesine engel olmamıştı; birlikte yürürken Bay Scott ve Lord Byron'dan bahsetmişlerdi, hangisinin daha üstün olduğu konusunda herhangi iki okur gibi farklı düşünüyorlardı ve o sırada bir değişiklik yaşandı ve Yüzbaşı Benwick'in yerini Yüzbaşı Harville aldı.

"Bayan Elliot" dedi Harville alçak sesle, "bu zavallı adamla bu kadar çok konuşmakla çok iyi bir iş yaptınız. Keşke sizin gibi arkadaşları daha sık gelse. Kendisini böyle kapatması onun için iyi değil, ama ne yapabiliriz ki? Ayrılamiyoruz da."

"Öyle" dedi Anne, "bunun imkansız olduğunu ben de görebiliyorum ama zamanla belki, zaman her şeyin çaresidir, unutmayın Yüzbaşı Harville, arkadaşınızın acısı hala taze, geçen yaz kaybetmiş anladığım kadarıyla."

"Ya, gerçekten de öyle" dedi derin iç çekerek, "geçen haziranda."

"Hemen haberi de olmamış, sanırım."

“Ağustosun ilk haftası Cape’ten eve döndüğünde Grapp-ler’e atanmıştı. Plymouth’taydım, ondan haber almaktan korkuyordum; mektup yazmıştı ama Grappler’e Portsmouth’a gitme emri verilmişti. Haberi orada almış olmalı ama ona kim anlatmış olabilir ki? Ben değildim. Ona anlatmaktansa seren direğine asılmayı tercih ederdim. Bunu kimse yapamazdı ama şu iyi insan (Yüzbaşı Wentworth’ü işaret ederek), bir hafta önce Laconia Plymouth’a gelmişti, yeniden denize açılma gibi bir tehlike söz konusu değildi. Yüzbaşı Wentworth tüm tehlikeleri göze aldı, gitmek için izin istedi ama cevabı beklemeden Portsmouth’a varana kadar gece gündüz hiç durmadan gemiyle gitti, Grappler’in yanına demir atıldılar ve zavallı adamı bir hafta hiç yalnız bırakmadı. Bunu o yaptı ve ondan başka hiç kimse zavallı James’i kurtaramazdı. Onun bizim için ne kadar kıymetli olduğunu anlayabiliyor musunuz, Bayan Elliot?”

Anne bu soru üzerinde iyice düşündükten sonra kendi duygularının elverdiğince ya da Bay Harville’in kaldırabileceği şekilde cevap verdi, çünkü adam konunun tazelenmesinden çok fazla etkilenmişti ve yeniden konuştuğunda konu tamamen farklılaşmıştı.

Bayan Harville, kocasının eve dönene kadar yeterince yürümüş olacağını söyleyerek tüm grubun gideceği yönü de belirlemiş oldu; onlara evlerine kadar eşlik edecek, geri dönüp yola çıkacaklardı. Hepsinin hesapları bu yöndeydi ama Cobb’a yaklaştıklarında hepsi bir kez daha yürümek istedi, hepsi istiyordu ve Louisa bu konuda kararlı davranınca bir on beş dakika geç çıkmalarının bir şey fark etmeyeceğine karar verdiler; kibar bir şekilde veda ettikten, karşılıklı davetler edildikten ve sözler verildikten sonra Yüzbaşı Harville ve eşinden evlerinin önünde ayrıldılar

ve Cobb'dan ayrılana kadar onlara eşlik etmek için yanlarından ayrılmayan Yüzbaşı Benwick'le birlikte yürümeye devam ettiler.

Anne, Yüzbaşı Benwick'in yine kendisine yaklaştığını fark etti. Lord Byron'un "lacivert denizleri" adlı şiiri önlerindeki manzara yüzünden konuşulması gereken bir konu olmuştu ve Anne elinden geldiğince adama dikkatini vermeye çalıştı. Ama çok geçmeden dikkatini başka bir şey çekti.

Hava, hanımların yeni Cobb'un yüksek kısımlarının keyfini çıkarmalarına izin vermeyecek kadar çok rüzgarlıydı ve onlar da merdivenlerden aşağı inip daha alt kısımlara gitmeye karar verdi, Louisa hariç hepsi merdivenlerden yavaşça ve dikkatlice indi, Yüzbaşı Wentworth'ün yardımıyla aşağı atlaması gerekiyordu. Yürüyüşleri sırasında yüzbaşı onun basamaklardan atlamasına yardımcı oldu, Louisa bundan inanılmaz keyif alıyordu. Ayaklarının altındaki yüzey daha sert olduğu için yüzbaşı bu kez pek gönüllü değildi ama yine de Louisa'ya yardım etti. Louisa sağ alim aşağı indi ve neşesini göstermek için yeniden basamakları çıktı ve yeniden aşağı atlamak istedi. Yüzbaşı ona yapmamasını, çünkü çok sarsıldığını söyledi, ama yo, yüzbaşı boş yere konuşup dil döktü, Louisa gülümsedi ve "Ne istersem onu yaparım" dedi. Yüzbaşı kollarını uzattı ama Louisa ondan yarım saniye önce davranmıştı, Aşağı Cobb'un zeminine çakıldı ve kucağa alındığında hiç hayat belirtisi göstermiyordu! Ne yara, ne kan, ne de görülür bir ezik vardı ama kızın gözleri kapalıydı, nefes almıyordu, yüzü ölü gibiydi. Etrafını saran herkes korkuyla donmuştu!

Onu kucağına alan Yüzbaşı Wentworth, kollarında kızla diz çöktü ve kızın yüzü gibi bembeyaz bir suratla bakıp acı içinde öylece duruyordu. "O öldü! O öldü!" diye çığlık attı Mary kocasına sarılırken ve o dehşet içinde kocası kıpırdayamaz hale geldi. Sonraki an kendini buna inandıran Henrietta bilincini kaybetti ve Yüzbaşı Benwick ve Anne onu tutmasaydı merdivenlere düşecekti.

"Bana yardım edecek kimse yok mu?" oldu umutsuzluk içinde ve sanki tüm gücünü yitirmiş gibi duran Yüzbaşı Wentworth'ün ilk sözleri.

"Yanına git" diye bağırdı Anne, "Tanrı aşkına, yanına git. Henrietta'yı tek başıma taşıyabilirim. Beni bırak ve onun yanına git. Louisa'nın ellerini ve şakaklarını ovala; burada tuz var, onları al, al onları."

Yüzbaşı Benwick boyun eğdi ve aynı anda karısından kurtulan Charles, yüzbaşının yanına gitti; Louisa'yı kaldırıp daha sıkı tuttular, Anne'in dediği her şeyi yaptılar ama nafileydi. Bu arada Yüzbaşı Wentworth sendeleyerek duvara yaslandı ve acı dolu bir sesle,

"Ah Tanrım! Zavallı babası ve annesi!" dedi.

"Doktor!" dedi Anne.

Yüzbaşı Wentworth kelimeyi hemen aldı, onu kendine getirmiş gibiydi ve sadece "Doğru, doğru, bir doktor lazım hemen" dedi ve Anne hemen ekledi, "Yüzbaşı Benwick gitse daha iyi olmaz mı? Doktorun nerede bulunacağını o bilir."

Herkes bunun iyi bir fikir olduğuna karar verdi ve bir dakika içinde Yüzbaşı Benwick'in zavallı ölüye benzeyen Louisa'yı abisinin kollarına bıraktı ve hemen şehre doğru koştu.

Geride kalan perişan grubun içinde sadece aklı başına görünen üç kişi vardı ve en çok acı çeken onlardı: Wentworth, Anne ya da acı gözyaşları döküp kız kardeşinin üzerine eğilerek bir hayat belirtisi görmeye çalışan ve isterik çılgınlık atıp ondan yardım istemesine rağmen istediği yardımı karısına veremeyen Charles.

Tüm gücünü, zekasını ve enerjisini hala ayakta tuttuğu Henrietta'ya vermeye, diğerlerini yatıştırmaya, Mary'yi susturmaya, Charles'ı kendine getirmeye ve Yüzbaşı Wentworth'ün duygularını teskin etmeye çalışan Anne'den başkası değildi.

"Anne, Anne" diye bağırdı Charles, "şimdi ne yapacağız? Tanrı aşkına, şimdi ne yapmamız lazım?"

Wentworth de dönüp ona bakmıştı.

"Onu otele götürsek daha iyi olmaz mı? Evet, eminim, onu nazik bir şekilde otele götürün."

"Evet, evet, otele" diye tekrarladı Wentworth kendini toparlayıp bir şey yapmaya hevesli bir şekilde. "Onu ben kendim taşıyım. Musgrove, sen diğerleriyle ilgilen."

Bu arada Cobb'daki işçiler ve tekneçiler arasında genç bir kadının kaza yaptığı haberi hemen yayıldı ve hem ölü bir genç kadını görme zevkini, yo, iki taneymiş, tatmak hem de neye ihtiyaçları varsa yardımcı olabilmek için hemen etraflarına toplandılar. Bu iyi insanlardan iyi görünümü olan bir iki tanesine kısmen kendine gelse de hala yardıma muhtaç görünen Henrietta'yı emanet ettiler; Anne onun yanında yürürken Charles da karısına destek oluyordu. Bu şekilde otele yürüdüler içlerinde söze dökemedikleri duygularla.

Harville'lerle karşılaşmadan önce Cobb'dan daha ayrılmamışlardı. Yüzbaşı Benwick kötü bir şeylerin olduğunu anlatan bir yüz ifadesiyle uçarak eve gitmişti, hemen evden çıkmışlar ve olayın olduğu yere doğru giderken insanlara onlara bilgi verip yönlendirmişti. Yüzbaşı Harville şok olsa da sağduyusu ve serinkanlılığıyla yardımcı olmuştu, karısıyla aralarındaki bir bakışma ne yapmaları gerektiğine karar vermelerini sağladı. Louisa onlara götürülmeliydi, hepsi onlara gelmeli, doktorun gelmesi beklenmeliydi. Onların bahanelerini dinlemeyeceklerdi, yüzbaşıya boyun eğdiler, hepsi onların çatısı altında toplandı, Bayan Harville'in yönlendirmesi altında Louisa üst kata taşındı ve Bayan Harville'in yatağına yatırıldı ve ihtiyacı olan herkese ne gerekiyorsa Yüzbaşı Harville yardımcı oldu.

Louisa bir kere gözlerini açtı ama sonra belirsiz bir şursuzlukla yeniden gözlerini kapattı. Yine de bir yaşam belirtisiydi ve Henrietta için iyi bir şeydi, her ne kadar kız kardeşiyle aynı odada kalamasa da umut ve korkunun verdiği gerilimle kendini kaybetmemişti. Mary de yavaş yavaş sakinleşiyordu.

Doktor en kısa zamanda gelmişti. Doktor muayene ederken korkudan ölmüşlerdi ama ümitsiz değildi doktor. Baş şiddetli bir darbe almıştı ancak çok daha büyük darbe alanların kurtulduğunu görmüştü, tamamen umutsuz değildi, doktorun söyledikleri iç açıcıydı.

Doktor bunun umutsuz bir vaka olduğunu söylemedi, birkaç saat geçmeden bir şey söyleyemeyeceğini ama umutlarını kaybetmemelerini belirtti, içleri rahatlayınca nasıl bir esrikliğe kapıldıklarını, Tanrı'ya defalarca coş-

kuyula şükrettiklerini ve sonra derin ve sessiz bir sevinç duyduklarını tahmin edersiniz.

Yüzbaşı Wentworth'ün ağzından dökülen "Tanrı'ya şükür!" sözünü, ses tonunu ve bakışını Anne asla unutmayacağını biliyordu; daha sonra Wentworth'ün masaya oturup elleriyle yüzünü kapatıp sanki dua eder gibi duruşuyla duygularını bastırmaya çalışır gibi hali de Anne'in gözünün önünden gitmeyecekti.

Louisa'nın kol ve bacakları sağlamdı, sadece başından yaralanmıştı.

Genel duruma bakarak ne yapılması gerektiğini düşünmeleri gerekiyordu. Artık birbirileriyle konuşabiliyor ve tartışabiliyorlardı. Louisa olduğu yerde kalmalıydı ancak dostları Harville'leri de sıkıntıya sokmak istemiyorlardı. Louisa'nın başka bir yere götürülmesi imkansızdı. Harville'ler tüm endişeleri yatıştırdı ve hepsi de onlara şükran duydu. Diğerleri düşünmeye başlamadan önce ileriye görüp her şeyi ayarladılar. Yüzbaşı Benwick odasını onlara verip başka bir yatak bulacaktı ve herkes yerleşmiş olacaktı. Sadece evin başka kimseyi almayacak olmasına üzülüyorlardı, belki çocukları hizmetçi odasına yerleştirebilir ya da bir yerlere portatif yatak koyabilirlerdi, böylece kalmak isteyen iki üç kişiye daha yer bulabilirlerdi; gerçi gönül rahatlığıyla Louisa'yı Bayan Harville'e emanet edebilirlerdi. Bayan Harville çok deneyimli bir hemşireydi ve onunla uzun zamandır yaşayan ve her yere onunla giden yardımcısı da çok iyiydi. İkisi varken Louisa gece gündüz gözetim altında olurdu. Tüm bunları kimseyi incitmeden tüm gerçekliği ve samimiyetiyle söylemişti.

Charles, Henrietta ve Yüzbaşı Wentworth fikir alışverişini yaptılar ve kısa bir süre sadece şaşkınlık ve korku-

larından bahsedebildiler. "Uppercross, biri Uppercross'a gitmeliydi, haberleri vermeliydi, Bay ve Bayan Musgrove'a haberi nasıl vereceklerdi, öğle olmuştu, yola çıkmaları gereken saatin üzerinden bir saat geçmişti bile, mantıklı bir saate orada olmak imkansızdı." İlk başta bu tür cümlelerden öteye gidemediler ama bir süre sonra Yüzbaşı Wentworth öne çıkıp, "Karar vermemiz lazım ve başka bir dakika daha kaybedemeyiz. Her dakika değerli. Birisi hemen Uppercross'a gitmeye karar vermelidir. Musgrove, ya sen gideceksin, ya ben."

Charles hemfikirdi ama kararı kendisinin gitmemesi yönündeydi. Yüzbaşı Harville ve karısına elinden geldiğince yük olmayacaktı ama kız kardeşi bu haldeyken bırakıp gitmesi doğru olmazdı. Kararı bu yöndeydi ve Henrietta da aynı şeyi söyledi. Ancak kısa süre sonra farklı düşünmek için ikna olmuştu. Onun kalmasının kimseye bir faydası yoktu. Louisa'nın ne odasında kalabiliyor ne de ona bakabiliyordu, çektiği acılar nedeniyle kimseye bir yararı yoktu. Henrietta faydalı olmadığını kabul etti ancak gitmek istemiyordu yine de, sonra anne babası aklına gelince vaz geçti ve eve bir an önce gitmeye razı oldu.

Anne, Louisa'nın odasından sessizce aşağı inerken plan bu aşamaya gelmişti ve salonun kapısı açık olduğu için sonrasında konuşulanları da duyabilmişti.

"O zaman her şey ayarlandı, Musgrove" dedi Wentworth, "sen kalıyorsun, ben de kız kardeşini eve götürüyorum. Ama geri kalanları, diğerlerini düşünürsek Bayan Harville'e yardım edecek geriye sadece bir kişi kalıyor. Bayan Musgrove elbette çocuklarının yanına dönmek isteyecektir ama Anne kalırsa ondan daha uygun, daha becerikli kimse yok, biliyorsun."

Kendisinden bahsedildiğini duymanın verdiği duygu-sallıktan kendine gelmek için bir dakika durakladı. Diğer ikisi yüzbaşının söylediği şey üzerinde uzlaştı ve Anne o zaman içeri girdi.

“Burada kalacağınızdan eminim, burada kalıp Louisa’-ya bakarsınız, değil mi?” dedi Wentworth coşku ve eski günleri anımsatan bir sevecenlikle. Anne kıpkırmızı kesi-lince yüzbaşı kendini toparlayıp uzaklaştı. Anne kalmaya gönüllü, hazır olduğunu ve kalmaktan dolayı mutlu ola-cağını söyledi. “Düşündüğü ve yapmak istediği şey buy-du. Bayan Harville için de uygunsa Louisa’nın odasında yerde bir yatak onun için yeterli olurdu. ”

Bir şey daha vardı ve o da halledilince her şey tamam gibi olacaktı. Onların gecikmesi yüzünden Bay ve Bayan Musgrove’un bayağı bir telaşlanması istenmeyen bir şey olsa da onları geri götürürken Uppercross atlarının kulla-nılması bu korkutucu tedirginliği daha da uzatacaktı, bu yüzden Yüzbaşı Wentworth’ün otelin arabasını almanın daha iyi olacağı yönündeki teklifini Charles Musgrove ka-bul etti, Musgrove’ların arabası ve atları ertesi sabah gön-derilmek üzere geride bırakılacaktı, böylece Louisa’nın geceyi nasıl geçirdiğine dair haber yollayabilirlerdi.

Yüzbaşı Wentworth kendi üzerine düşen her şeyi ha-zırlamak ıve yola çıkmak acele ediyordu ve iki hanım da hemen peşinden geleceklerdi. Ancak plan Mary’ye anlatıl-dığında bütün huzurları kaçtı. Yakınıp sızlandı, Anne ye-rine kendisinin gönderilmesinden dolayı şikayet etti; çün-kü Anne, Louisa’nın hiçbir şeyi değildi, kendisi ise onun yengesiydi ve Henrietta’nın yerine onun kalması en doğru şey olurdu. Neden Anne kadar faydalı olamazdı? Hem de eve Charles, yani kocası olmadan gitmek istemiyordu! Ha-

yır, bu çok kabaydı. Kısacası, Mary kocasının dayanabileceğinden daha fazla şey söyledi ve Charles pes ettiğimde diğerleri buna karşı koymadı, bir yararı yoktu; kaçınılmaz olarak Mary, Anne'nin yerine kalacaktı.

Anne, Mary'nin kıskançlığından ve düşüncesizliğinden kaynaklanan şikayetlerine daha önce hiç böyle gönlüsüz razı olmamıştı, ama böyle olması gerekiyordu, Charles kız kardeşiyle ilgilenecek ve Yüzbaşı Benwick ona yardım edecekti. Anne, hızla yol alırken sabah erken saatlerde tanık olduğu olayın gerçekleştiği aynı yerden geçerken her şeyi yeniden anımsadı. Orada Henrietta'nın Dr. Shirley'nin Uppercross'tan ayrılması hakkındaki sözlerini dinlemişti; biraz ileride ilk defa Bay Elliot'u görmüştü; şu an Louisa'nın iyiliği için uğraşan insanlara ancak bu kadar zaman ayırabilirdi.

Yüzbaşı Benwick, Anne büyük yakınlık gösteriyordu, yaşadıkları tüm bu sıkıntılar onları bir araya getirdiği için Anne de ona karşı sempati besliyor, bu sebeple belki tanışıklıklarını ilerletebileceklerini keyifle düşünüyordu.

Yüzbaşı Wentworth dört gözle onları bekliyordu, bir araba onların rahatları için caddenin alt kısmında bekliyordu ama yüzbaşı kız kardeşlerin değiştiğini duyunca yaşadığı şaşkınlık ve kızgınlık ifadesini değiştirmiş ve ağzı hayretten açık kalmıştı, Charles'ı dinlerken bu duygularını öfkeden bastıramıyordu ve bu hali Anne'nin kalbini kırmıştı, çünkü Anne sadece Louisa için yararlı olabildiği sürece onun gözünde değerliydi.

Anne sakin olup mantıklı davranmaya çalıştı. Emma'nın Henry'ye olan duygularıyla yarışmayacak olsa da, Wentworth'ün hatırına Louisa'ya daha fazla istekli bir şekilde ilgi gösterirdi ve yüzbaşının bir arkadaşına yardım

etmek için gereksiz yere kaçındığını düşünerek daha fazla kendisine haksızlık etmeyeceğini ümit ediyordu.

Bu arada Anne arabaya bindi. Yüzbaşı hem Anne'e hem de Henrietta'ya yardım etti ve ikisinin arasına oturdu ve Anne tüm bu şartlar altında, şaşkınlık ve kafası karışık bir şekilde Lyme'dan ayrıldı. Yol nasıl geçecekti, davranışlarını nasıl etkileyecekti, ne tür bir sohbette buluncaklardı, Anne bunların hiçbirini öngöremiyordu. Yine de her şey son derece doğaldı. Wentworth kendini tamamen Henrietta'ya vermişti; sürekli ona dönüp bakıyordu ve onunla her konuştuğunda kızın umutlarını arttırıp neşelenmesini sağlıyordu. Genel olarak yüzbaşının sesi ve davranışları son derece sakindi. Henrietta'yı endişelendirmemek temel prensipti anlaşılan. Sadece bir kez, Henrietta Cobb'a yapılan o talihsiz, berbat yürüyüşe lanetler ederken Wentworth tamamen kendini kaybetmiş gibi "Bundan bahsetmeyin, bundan bahsetmeyin" diye bağırdı. "Ah Tanrım! En önemli anda onu kollarımla yakalayamadım! Yapmam gereken şeyi yapmış olsaydım! Ama Louisa öyle hevesli ve kararlıydı ki! Sevgili, tatlı Louisa!"

Anne, yüzbaşının karakterinin sağlamlığının herkese saadet ve avantaj sağladığını eskisi gibi düşünüp düşünmediği ve diğer özellikleri gibi bunun da bir sınırı ve oranı olması gerektiğine dair kendini sorgulayıp sorgulamadığını merak etti. İkna edilmesi kolay bir kişiliğin bazen kararlı bir kişilik kadar mutluluk verebileceğini yüzbaşının pek de düşünmediğini fark etti.

Hızla yol alıyorlardı. Anne aynı tepeleri ve yerleri bu kadar kısa sürede tanıdığı için şaşırdı. Hızla ilerledikleri ve yolun sonundan korktukları için yol sanki eskisine göre yarı yarıya kısalmış gibiydi. Uppercross civarına

varmadan önce yine de hava kararmaya başlamıştı ve bir süre aralarından kati bir sessizlik oldu, köşeye yaslanmış Henrietta yüzünü şalla örtmüş ve ağlarken uyuya kalmayı umut ediyordu; son tepeyi aştıklarında Anne, ilk defa Wentworth'ün kendisine hitap ettiğini duydu. Alçak, temkinli bir sesle,

“Yapmamız gereken en uygun şeyin ne olduğunu düşünüyorum. Henrietta olmamalı ilk içeri giren. Buna dayanamaz. Ben içeri girip Bay ve Bayan Musgrove’a haberi verirken sen arabada Henrietta ile kalsan. Sence iyi bir plan mı bu?” dedi.

Anne onayladı, yüzbaşı memnun oldu ve başka bir şey konuşulmadı. Anne yüzbaşının kendisine danışmasını hatırladıkça sevindi, bunu bir dostluk göstergesi ve onun fikirlerine önem vermesi olarak görüp mutlu olmuştu ve ayrılma zamanının geldiğini göstermesi ise bunun değerini hiç azaltmadı.

Uppercross'taki sıkıntılı görüşme bitti, Wentworth anne ve babayı umduğu kadar sakin bulduktan ve kızlarının onlarla birlikte olması sebebiyle daha iyi gördükten sonra aynı arabayla Lyme'a dönmek istediğini söyledi; atlar hazır olunca hemen yola çıktı.

13. Bölüm

Anne Uppercross'ta kaldığı iki günü tamamen Büyük Ev'de geçirdi, kendini orada işe yarar görmek onu çok memnun etmişti, hem ihtiyaçları olan dostluğu göstermiş, hem de Bay ve Bayan Musgrove'un sıkıntılı zamanlarında ileriye dönük düzenlemelerinde yardımcı olmuştu.

Ertesi sabah Louisa'nın durumunun aynı olduğunu bildiren bir haber aldılar Lyme'dan. Semptomları bir önceki gün gibiydi. Daha yeni ve özel bir haber getirmek için birkaç saat sonra Charles geldi. Haberler iyiydi. Hızlı bir iyileşme beklenmemeliydi ama her şey olması gerektiği gibi gidiyordu. Harville'lerden bahsederken onların nezaketini, özellikle de Bayan Harville'in olağandışı hemşireliğini anlatacak kelimeler bulamıyordu. Mary'ye yapacak hiçbir şey bırakmamıştı. Dün akşam onu ve Mary'yi otele gitmeleri konusunda ikna etmişlerdi. Mary bu sabah yine isteri krizi geçirmişti. Charles buraya gelirken Mary de Yüzbaşı Benwick'le yürüyüşe çıkmıştı ve bunun ona iyi geleceğini umuyordu. Önceki gün eve gelmesi için keşke onu ikna edebilseydi, çünkü işin gerçeği Bayan Harville kimseye yapacak bir şey bırakmamıştı.

Charles aynı gün ikinci yeniden Lyme'a dönmek istiyordu ve babası da onunla gitmeyi geçirdi kafasından önce ama hanımlar buna razı gelmedi. Oraya gitmesinin sadece diğerlerini daha çok sıkıntıya sokacağını ve kendi endişesini arttırmaktan başka bir işe yaramayacağını söylediler, böylece daha iyi bir planın hazırlanıp uygulamaya konulmasına karar verildi. Crewkherne'den bir araba çağrıldı ve Charles yanında uzun zamandır aileyle birlikte olan ve daha çok işe yarayacağını düşündükleri yaşlı bakıcıyı götürcekti; yaşlı dadı tüm çocukları büyütmüş, en son gözdesi olan Harry'yi de büyütüp onu okula gönderdikten sonra tek başına boş kalmış çocuk odasına kalıyor, çorapları onarıp yanında yöresinde yaralananlar olursa onların yaralarıyla ilgileniyordu ve sonuç olarak sevgili Louisa'nın yanına gidip ona bakmasına izin verildiği için son derece sevinçliydi. Yaşlı dadı Sarah'ı oraya gönderme fikri önce Bayan Musgrove ve Henrietta'nın aklına gelmişti ama Anne olmadan buna karar vermek zor olacak ve bu kadar kısa zamanda hayata geçmeyecekti.

Ertesi gün Louisa hakkında yeni haberler getirdiği için Charles Hayter'e minnettar kaldılar, çünkü her yirmi dört saatte bir haber almak çok mühimdi. Lyme'a her gün gitmeyi kendine görev edinmişti ve haberleri yüreklerine su serpiyordu. Louisa'nın kendinde olduğu zamanlar gidecek artıyordu. Getirilen her haber Yüzbaşı Wentworth'ün hala Lyme'da olduğunu gösteriyordu.

Anne ertesi gün Uppercross'tan ayrılacaktı ve bu Musgrove'lar için kötü bir haberdirdi. "Anne olmadan ne yaparlar? Birbirlerini teselli edemeyecek kadar perişanlardı." Musgrove'lar buna benzer o kadar şey söylediler ki Anne en sonunda sakladığı şeyi onlarla paylaşmanın ve onları bir an önce Lyme'a gitmeleri için ikna etmenin en iyisi

olduğuna karar verdi. Pek zorluk yaşamadı; kısa sürede gitmeye karar verdiler; yarın yola çıkacak, otele yerleşecek ya da uygun kiralık bir ev tutacak ve Louisa kendini toparlayana kadar orada kalacaklardı. Louisa'nın yanında kaldığı insanların da yüklerini hafifletmiş olacaklardı; en azından Bayan Harville'in kendi çocuklarıyla ilgilenmesi konusunda rahatlatılabilirlerdi; kısacası bu kararı verdikleri için mutlulardı, Anne de yaptığı bu işten memnun olmuştu, evde tek başına kalacak olmasına rağmen Up-percross'taki son gününde Musgrove'lara hazırlıklarında yardım edip onları sabah erkenden uğurlamaktan daha iyi bir şey düşünemiyordu.

Küçük evdeki oğlanlar hariç en sonunda tek başına kalmıştı, her iki evi de doldurup canlandıran herkesten geriye bir tek o kalmıştı. Birkaç gün yalnız kalmak gerçekten iyi bir değişiklik olurdu!

Louisa iyileşirse her şey yoluna girerdi. Eskisinden de daha fazla mutlu olacaklardı. Louisa'nın iyileşmesinden sonra olacaklar şeyler konusunda hiç şüphesi yoktu. Birkaç ay sonra kendi sessiz, dalgın kişiliğiyle doldurduğu oda boş kalacak, ancak yeniden mutluluk ve neşeye, ısıltı ve gönenç sevgiyle, Anne Elliot'a hiç benzemeyen duygularla doldurulacaktı.

Kapalı bir kasım gününde bu tür düşüncelerle bir saat oyalandıktan sonra yağmur yağmaya başladı ve o sırada Lady Russell'in arabasının yaklaşmakta olan sesini duydu; gitmeyi arzu etmesine rağmen Anne hala Büyük Ev'den ayrılamamıştı ya da üzülmekten eğik ve rahatsız verandasıyla Küçük Ev'den ya da puslu pencerelerin ardından görülen köyün son mütevazî kulübelerine bakmadan gitmek zordu. Uppercross'ta yaşadıkları gözünün önüne geldi.

Bir zamanlar acı veren duygular artık acı vermiyordu, bir nefeslik dostluklar ve barışmalar yaşanmıştı ama dönüşü yoktu ve yeniden yaşanması imkansızdı. Tüm bunları geride bıraktı ama hepsi onun anılarında kalacaktı.

Anne, Lady Russell'ın evinden ayrıldığından bu yana Kellynch'e hiç gelmemişti. Gerekmemişti ve malikaneye birkaç kez gitmesi durumu olsa da gitmemek için bahane bulmuş ve bundan kaçınmıştı. İlk geri dönüşünde, arazi-deki ek binanın modern ve şık dairesine yerleşip ev sahi-besini sevindirecekti.

Lady Russell'a karşılaşmalarındaki sevinçte endişeyle karışık bir şeyler vardı. Lady Russell , Uppercross'a son zamanlarda sık sık kimin geldiğini biliyordu. Ama neyse ki Anne hem kilo almış hem de güzelleşmişti ya da Lady Russell'a öyle geliyordu; iltifatları kabul eden Anne kuzeninin sessiz hayranlığıyla bu iltifatları birleştiren genç-liğinin ve güzelliğinin ikinci baharını yaşadığını umarak içten içe sevindi.

Sohbet etmeye başladıklarında Anne fikirlerinde bazı değişiklikler olduğunu duyumsadı. Kellynch'ten ayrılır-ken onu üzen ve Musgrove'ların arasındayken önem-senmediğini hissettiği için düşünmediği konuların artık kendisinin ilgisini çekmediğini fark etti. Son zamanlar-da hatta babasını, kız kardeşini ve Bath'ı bile unutmuştu. Onlara yönelik ilgisi Uppercross'tayken dibi boylamıştı sanki; Lady Russell eski umutlarından ve korkularından bahsedip aldığı Camden Place'teki evlerinden ve Bayan Clay'in onlarla olmasından dolayı duyduğu üzüntüyü an-lattığında, Anne daha çok Lyme'ı, Louisa Musgrove'u ve oradaki tüm tanışlarını düşündüğünü fark edince utandı; Harville'lerin Yüzbaşı Benwick'in evi ve dostluğu Cam-

den Place'deki evden ya da kız kardeşinin Bayan Clay'le olan dostluğundan daha çok ilgisini cezp ediyordu. Lady Russell için doğal olarak büyük önem taşıyan bu konulara kendisi de eşit derecede ilgi gösterebilmek için kendini zorladı.

Bir başka konu üzerine konuşurken ilk başta garip bir durum oldu. Lyme'daki kazadan konuşmaları gerekiyordu. Lady Russell önceki gün geldiğinde beş dakikada tüm hikaye üstüne boca edilmişti ama yine de konuşmaları lazımdı, sorup soruşturmalı, tedbirsizliğe üzülmeli, sonucunda yaşanan olaya lanet etmeliydi ve Yüzbaşı Wentworth'ün adı ikisi tarafından da telaffuz edilmeliydi. Anne olayı Lady Russell'ın beklediği gibi yapmamaya niyetliydi. Yüzbaşının ismini söyleyemiyordu ve Lady Russell ona yüzbaşıyla Louisa arasındaki ilişki hakkında ne düşündüğünü açık açık söyleyene kadar kadının doğruca gözlerinin içine baktı Anne. Bunu anlatınca yüzbaşının ismini söylemek artık daha fazla onda sıkıntı yaratmadı.

Lady Russell, Anne'i dikkatli bir şekilde dinledi ve onlara mutluluk diledi, ama yirmi üç yaşındayken Anne Elliot'un değerini biliyormuş gibi görünen yüzbaşının sekiz yıl sonra Louisa Musgrove'a gönlünü kaptırmasına içten içe hem öfkeleniyor, hem de seviniyordu.

İlk üç dört gün son derece sakin geçti, Lyme'dan Louisa'nın durumunun iyiye gittiğini bildiren ve kendisine nasıl ulaştığını Anne'in de bilmediği bir iki not hariç kayda değer bir şey olmadı. Bu dört günün sonunda Lady Russell sabırsızlanmıştı ve önce kendi kendine mırıldandığı sözler kararlı bir hale geldi; nihayetinde Anne'e "Bayan Croft'u ziyaret etmem gerekiyor, en kısa zamanda uğra-

mam lazım. Benimle gelip evi ziyaret etme cesaretin var mı? İkimiz içinde zor olacak” dedi.

Anne bundan kaçınmıyordu, aksine “İkimizin arasında en çok acı çeken sensin. Duyguların benimkilere göre daha az değişmiş. Civarda olduğum için eskisi gibi bu durum incitmiyor beni” derken gerçekten bunları hissediyordu.

Konu üzerine daha fazla konuşabilirdi, çünkü Croft’lar hakkında olumlu düşünüyordu, babasının kiracıları konusunda şanslı olduğunu düşünüyor, onların çevre için örnek olduklarını ve yoksullara yardım edeceklerine de inanıyordu, bu yüzden evden taşınırken her ne kadar üzgün ve utanmış olsa da evden taşınanların aslında orada yaşamayı hak etmediğini ve Kellynch Malikanesi’nin asıl şimdi daha iyi ellerde olduğundan emindi. Bu düşünceler kuşkusuz kendilerince acı veriydi ama bu düşünceleri Lady Russell’ın eve yeniden girerken ve çok iyi bildiği odalardan geçerken çektiği acıyı engellemiyordu.

Bu anlarda Anne kendi kendisine “Bu ev sadece bize ait olmalıydı. Ah, nasıl da uzaklardı şimdi! Nasıl da hak etmeyen insanlar oturuyordu! Köklü bir aile nasıl da uzaklaşmıştı! Evleri yabancıların ellerine düşmüştü!” diyecek gücü bulamıyordu. Hayır, annesini düşündüğü ve annesin eskiden oturduğu ve evin hanımı olduğunu hatırladığı zamanlar dışında böylesine derin bir ah çekmiyordu.

Bayan Croft onu her zaman nazik bir şekilde karşılıyor, bu da Anne’in kendisini kadının sevdiği biri olarak düşünmesine neden oluyordu ve son karşılaşmalarında, Anne’i evde kabul ederken, özellikle ona ilgi göstermişti.

Lyme’da meydana gelen üzüntü verici kaza kısa zamanda en önemli konu haline gelmişti, hanımlar son duy-

dukları haberleri karşılaştırdınca her birinin en son haberi bir önceki günün sabahında aldıkları ortaya çıkmıştı; Yüzbaşı Wentworth dün Kellynch'e gelmiş (kazadan beri ilk defa), Anne'in anlamadığı bir şekilde ona bir not bırakmış, birkaç saat kalıp sonra Lyme'a dönmüştü. Wentworth özellikle Anne'i sormuş, Bayan Elliot'un çok çalıştığı için durumunun iyi olmasını umduğunu söylemiş ve çabalarını öve öve bitirememişti. Bu çok bir şeydi ve hiçbir şey Anne'i bu kadar mutlu edemezdi.

Bu felaketin kendisine gelirse, bu işin aslını astarını tam olarak çözmek durumunda sadece bu akli başında ve duyarlı hanımlar vardı; bu olayın büyük bir sorumsuzluk ve ihtiyatsızlık sonucu olduğuna karar verdiler; etkileri son derece tehlikeliydi ve Bayan Musgrove'nin iyileşmesinin ne kadar süreceğini bilmemek ve bundan sonra da bu sarsıntının etkilerinin kalıcı olup olmadığını anlamak imkansızdı ve düşünmesi bile korkutucuydu! Amiral olayı kısaca şöyle özetlemişti: "Ya, gerçekten çok kötü bir olay. Bu da yeni bir yol galiba, genç bir adam sevgisini göstermek için önce sevdiği kadının kafasını kırıyor, öyle değil mi Bayan Elliot? Önce kafasını kır, sonra yarasını sara, ne iş ama!"

Amiral Croft'un davranışları pek Lady Russell için uygun değildi ama Anne'in hoşuna gidiyordu. Amiralin kalbinin temizliği ve karakterinin basitliği onu dayanılmaz kılıyordu.

Amiral aniden ayağa kalkıp "Gelip bizi burada bulmak sizin için çok kötü olmalı" dedi Anne'e. "Söylemek gerekirse, bunu daha önce hiç düşünmemiştim ama çok kötü olmalı. Ama artık törene mörene gerek yok. Ayağa kalkın ve isterseniz tüm evi gezin."

“Bir başka zaman, teşekkür ederim, şimdi olmaz.”

“Peki, ne zaman isterseniz. İsteddiğiniz zaman fundalıkların arasından geçip gelebilirsiniz, kapının orada asılı şemsiyelerimizi bulabilirsiniz. Şemsiyeler için uygun bir yer, değil mi? Ama” diye durdu amiral, “sizin şemsiyeleriniz her zaman uşağın odasında durduğu için belki sizin için uygun bir yer değildir. Sanırım her zaman orada duruyorlardı. Bazen bir insanın seçimi bir başkası için iyi olmayabilir ama her zaman kendi seçimlerimizin en iyisi olduğunu düşünürüz. Evi gezip gezmek istemeyeceğinize bu yüzden en iyisi kendiniz karar vermelisiniz.”

Anne bu teklifi geri çevirebileceğini anlayınca bunu minnettarlıkla yaptı.

“Birkaç değişiklik de yaptık” diye devam etti amiral biraz düşündükten sonra. “Çok az ama. Çamaşır odasının kapısını size Uppercross’ta söylemiştik. Bu çok büyük bir gelişme ama. Merak ettiğim bir aile nasıl bu kadar uzun zamandır açılıp kapanması bu kadar zor olan bir kapıyla yaşamış? Sör Walter’a ne yaptığımızı söyleyin ve Bay Shepherd bu evde şimdiye kadar yapılmış en büyük değişiklik olduğunu düşünüyor. İşin aslı, adil olmak gerekirse birkaç değişiklikle hayatımızı daha iyi hale getirebiliriz. Ancak bunun övgüsünü yine de karım almalı. Soyunma odasında babanıza ait kocaman aynalardan birkaçını göndermek dışında çok az şey yaptım. Babanız eminim çok iyi bir insan ve beyefendidir, ama demek istediği Bayan Elliot” (ciddi bir şekilde bakarak), “bu yaşında giyim kuşama bu kadar düşkün olması şaşırttı beni. O kadar çok ayna var ki! Ah Tanrım! İnsanın kendisinden kaçmasına imkan yok. Ben de Sophy’dan yardım istedim ve köşelerini değiştirdik hemen, şimdi bir köşede küçük tıraş aynam

ve diğer köşede asla yanına gitmediğim büyük bir ayna var.”

Anne’in hoşuna gitmiş olsa da cevap veremeyecek kadar huzursuz oldu ve yeterince kibar olmadığından endişelenen Amiral konuyu başka bir şekilde devam edip, “Babanıza bir daha mektup yazdığınızda Bayan Elliot, saygılarımızı iletin, buradan çok memnun olduğumuzu ve her şeyin yolunda olduğunu söyleyin. Kahvaltı odasının bacası biraz tütüyor ama rüzgar sadece kuzeyden ve sert estiğinde oluyor, o da kışın üç kez oluyor zaten. Burada pek çok evi gezdiğimizizi ve bundan daha çok sevdiğimiz bir ev bulamadığımızı da iletin. Saygılarımı da iletin, lütfen. Kendisinden haber almaktan mutlu oluruz” dedi.

Lady Russell ve Bayan Croft birbirilerini pek sevdiler, ama tanışıklıkları ilk ziyaretin ardından şimdilik devam edemedi, çünkü Croft’lar kuzeydeki akrabalarını ziyaret etmek için birkaç haftalığına gideceklerdi ve Lady Russell Bath’a dönmeden önce muhtemelen evde olmayabilirlerdi.

Böylece Anne için Kellynch’te Yüzbaşı Wentworth’le karşılaşma ya da onu kız arkadaşıyla görme tehlikesi ortadan kalkmış oldu. Güvendeydi ve konu üzerine o kadar endişelenip kafa patlamasına şimdi gülüp geçiyordu.

14. Bölüm

Charles ve Mary, Bay ve Bayan Musgrove'nin oraya gitmelerinden sonra çok daha uzun süre, hatta Anne'in ihtiyaç duyulduğundan daha fazla kaldıklarını düşünmesine rağmen yine de evlerine ilk dönen aile onlar oldu, Uppercross'a döner dönmez hemen Anne'lerin yanına gelmişlerdi. Louisa oturuyordu ama aklı başında olsa da hala zayıftı ve sinirleri aşırı derecede hassastı; iyiye gittiğini söylenmesine karşın ne zaman eve döneceğini bilmiyorlardı; Noel tatili için çocuklarını karşılamak için eve dönmek zorunda olan annesiyle babasının Louisa'yı da yanlarında götürme umutları çok azdı.

Hep birlikte kiralık evde kalmışlardı. Bayan Musgrove, Bayan Harville'in çocuklarını elinden geldiğince uzak tutmuş, Harville'lere yük olmamak için Uppercross'tan getirebileceği her şeyi getirtmişti ve Harville'lerde her akşam onları yemeğe beklemişti, kısacası iki tarafta konuk-severlik ve alakada birbirleriyle yarışmışlardı.

Mary'nin canının sıkın şeyler olmuştu ama olayın bütününe bakarsak bu kadar uzun süre kaldığı için, onun hoşuna giden olaylar, üzenlerden daha fazlaydı. Hoşuna

gitmese de Charles Hayter sık sık Lyme'a gelmişti, Harville'lerde yemek yerken tek bir hizmetçi varmış, Bayan Harville önceliği her zaman Bayan Musgrove'a veriyormuş, ama sonra Mary'nin kimin kızı olduğunu öğrenince daha sonra Bayan Harville güzel bir şekilde özür dilemiş; her gün bir sürü şey olmuş, iki ev arasında pek çok kez yürüyüş yapmışlar, Mary kütüphaneden kitaplar almış ve o kadar çok kitap değişimi yapmış ki denge kesinlikle Lyme'ın lehine şekilde gelişmiş. Charmouth'a gitmiş, orada kaplıcada kalmış, kiliseye gitmişti ve Lyme'da kiliseye bakmak için Uppercross'takinden daha fazla insan gelmiş; tüm bunlara bir de orada faydalı biri olmak eklenince çok güzel bir on beş gün geçirmiş.

Anne, Yüzbaşı Benwick'i sorduğunda Mary'nin yüzü asıldı. Charles güldü.

"Ah, Yüzbaşı Benwick çok iyi sanırım ama çok tuhaf bir genç adam. Ne yapmak istediğini bilmiyorum. Bizimle bir iki günlüğüne gelmesini teklif ettim, Charles onu ava götürecekti, onun da hoşuna gitmiş gibiydi, ben de karar verildi zannettim kendimce. Ama dur! Salı akşamı garip bir bahane ileri sürdü: 'Hiç ava gitmemiş' ve 'Çok yanlış anlaşılmış', öyle dedi böyle dedi ev en sonunda bizimle gelmek istemediğini anladım. Bize gelmeyi sıkıcı bulacağından korktu sanırım ama bence Yüzbaşı Benwick gibi kalbi yaralı birisi için Küçük Ev'in oldukça keyifli olurdu diye düşünmüştüm."

Charles yeniden güldü ve "Mary, gerçekten nasıl olduğunu şimdi çok iyi biliyorsun. Hepsi senin hatan" dedi (Anne'e dönerek). "Benwick eğer bizimle gelirse seninle de birlikte olacağını düşünüyordu, adam herkesin Uppercross'ta yaşadığını sanıyormuş ve Lady Russell üç

mil ötede oturduğunu öğrenince gelmekten vazgeçti. Şerefim üzerine yemin ederim ki gerçek bu ve Mary de biliyor.”

Ama Mary bu sözleri nazik bir şekilde kabul edecek görünmüyordu, nedeni soyu ve konumu bakımından Yüzbaşı Benwick’in bir Elliot’a aşık olmasını uygun bulmaması mı yoksa Uppercross’u çekici hale getirenin kendisi değil de Anne olmasını istememesi miydi, işte bunu kimse bilemezdi. Yine de duyduğu şeyler Anne’in iyi niyetini değiştirmede. Kendisine yönelik iltifatları kabul etti ve sorularına devam etti.

“Ah! Benwick sürekli senden bahsediyor!” diye bağırdı Charles, “bu durumda...” derken Mary sözünü kesti. “İtiraf etmek gerekirse Charles, orada olduğum süre içinde yüzbaşının Anne’den iki kere bahsettiğini duymadım. Anne, senden hiç bahsetmedi, seni temin ederim.”

“Hayır” diye karşı çıktı Charles, “açık açık bunu söylemedi ama sana aşırı derecede hayran olduğu son derece açık. Kafası, önerin üzerine okumakla meşgul olduğu kitaplarla dolu ve kitaplar hakkında seninle konuşmak istiyor; okuduklarında dikkatini çeken bazı şeyler varmış... ah, hatırlayamıyorum ama çok güzel şeylerdi... Henrietta’ya bahsederken duymuştum onları, ‘Bayan Elliot’tan her zaman büyük saygıyla bahsediyordu. Ya, Mary, böyle konuştuğuna eminim, kendi kulaklarımla duydum, sen başka odadaydın. ‘Zarafet, hoşluk, güzellik’ gibi laflar etti. Ah, Bayan Elliot’un güzelliğini anlatacak sözlerin sonu yoktu.”

“Eminim” diye bağırdı Mary nazik bir şekilde, “söylemişse de bu onun nezaketinden dolayıdır. Nişanlısı daha geçen haziran ölmüş. Böyle bir kalbi kazanmanın bir de-

ğeri yoktur, değil mi Lady Russell? Eminim siz de benim gibi düşünüyorsunuzdur.”

“Karar vermeden önce Yüzbaşı Benwick’i görmem gerek” dedi Lady Russell gülümseyerek.

“Bunun çok kısa zamanda olacağını söylemeliyim, hanımefendi” dedi Charles. “Bizimle buraya gelmek ve resmi bir ziyarette bulunduktan sonra yeniden yola çıkmak için sınırları sağlam olmasa da, bir gün tek başına Kellynch’e geleceğine eminim. Ona ne kadar uzak olduğunu ve yolu anlattım ve görmeye değer kiliseleri, çünkü bu tür yerleri gezmeyi seviyor, bunun iyi bir bahane olacağını düşündüm ve o da beni tüm anlayışı ve ruhuyla dinledi. Buraya en kısa zamanda geleceğine bahse varım. Bunu bir kenara yazın, Lady Russell.”

“Anne’in arkadaşı olan herkes hoş gelmiş sefa gelmiş” diye cevap verdi Lady Russell kibar bir şekilde.

“Ah! Anne’in arkadaşı mı?” dedi Mary, “bence daha çok benim arkadaşım, çünkü son on beş gün Yüzbaşı Benwick’i her gün ben gördüm.”

“O halde, senin de arkadaşınsa Benwick’i görmek beni çok mutlu eder” dedi Lady Russell.

“Seni temin ederim ki, o adamda hoşla gidecek bir şey bulamayacaksınız. Dünya üzerinde yaşamış en sıkıcı adamlardan biri. Bazen benimle sahilin bir başından öteki ucuna kadar tek kelime etmeden yürürdü. Görgülü bir genç adam değil. Ondan hoşlanmayacağınıza eminim.”

“İşte bu konuda farklı düşünüyoruz, Mary” dedi Anne. “Bence Lady Russell ondan çok hoşlanacak. Hatta o kadar çok sevecek ki Yüzbaşı Benwick’i, onun davranışlarında hiçbir kusur görmeyecek.”

“Bence de Anne” dedi Charles. “Lady Russell’ın ondan hoşlanacağına eminim. Tam Lady Russell’ın tipi. Ona bir kitap ver, tüm gün okusun dursun.”

“Evet, kesinlikle öyle!” diye bağırdı Mary. “Kitap okurken kendini öyle kaptırıyor ki onunla biri mi konuşuyor yoksa birisi makasını mı düşürüyor yahut da bir şeyler mi oluyor, farkında değil. Sizce Lady Russell böyle bir şeyden hoşlanır mı?”

Lady Russell kendini tutamayıp güldü. “Birisi hakkında böyle farklı düşüncelerim olacağı hiç aklıma gelmezdi, bir de kendimi tutarlı ve mantıklı bulurum. Böylesi zıt fikirlerin oluşmasına neden olan bu genç adamı görmeyi büyük merakla bekliyorum. En kısa zamanda gelmesini temenni ediyorum. Geldiğinde de emin ol Mary, onun hakkındaki düşüncelerimi söyleyeceğim ama görmeden önce kendisi hakkında önyargıda bulunmak istemem.”

“Ondan hoşlanmayacaksınız, sizin yerinize cevabı vereyim.”

Lady Russell başka şeyden konuşmaya başladı. Mary coşkulu bir şekilde Bay Elliot’la karşılaşmaları, daha doğrusu adamı kaçırmalarından çok sıra dışı bir şeymiş gibi bahsetti.

Lady Russell, “Kendisi görmeyi hiç istemediğim biri. Ailesinin başı olmayı reddettiği için kendisine yönelik duygularım son derece olumsuz” dedi.

Bu sözler Mary’nin coşkusunu söndürdü ve Elliot’un nasıl biri olduğunu tam anlatırken durmasına neden oldu.

Anne’in bu konuda bir sorusu olmamasına karşın, Yüzbaşı Wentworth konusunda ortak bir sohbet başladı. Beklendiği üzere neşesi son zamanlarda yerine geliyordu.

Louisa iyileştikçe o da iyileşiyordu ve ilk haftaki halinden şuna eser yoktu. Louisa'yı görmemişti, böyle bir görüşmenin genç kadını kötü etkileyeceğinden öyle korkuyordu ki hiç odasına bile girmede, tam terine Louisa iyice kendine gelene kadar bir hafta- on günlüğüne uzaklaşmak gibi bir niyeti vardı. Bir haftalığına Plymouth'a gitmekten bahsetmiş, Yüzbaşı Benwick'i de kendisiyle beraber gelmesi için ikna etmeye çalışmıştı ama Charles'ın gözlemlerine göre, Benwick Kellynch'e gitme konusunda daha hevesli görünüyordu.

Hem Lady Russell'ın hem de Anne'in Yüzbaşı Benwick'i sık sık düşüneceğine hiç şüphe yoktu. Lady Russell her kapı çaldığında Benwick'ten bir haber olup olmadığını düşünmeden kapıyı açamıyordu, ya da babasının arazisinde tek başına düşünceli bir şekilde gezinen yahut da köydeki birine yardım ettikten sonra dönerken Anne de Benwick'i görüp görmeyeceğini ya da ondan bir haber alıp almaya-çağını düşünmeden edemiyordu. Ancak Yüzbaşı Benwick gelmiyordu. Charles'ın söylediği kadar ya hevesli değildi ya da çok utangaçtı; bir haftalık bekleyişten sonra Lady Russell genç adamın ilk başta yarattığı heyecana değmeyecek biri olduğuna karar verdi.

Musgrove'lar yanlarında Uppercross'un neşesini arttırıp Lyme'daki gürültüyü azaltmak için, Harville'lerin çocuklarını da alarak okuldan dönen mutlu oğullarını ve kızlarını karşılamak amacıyla evlerine döndü. Henrietta, Louisa'yla kaldı ama ailenin geri kalanı yeniden her zamanki gibi davrandı.

Anne, Uppercross'un çoktan kalabalıklaştığını duyunca Lady Russell'la birlikte onlara ziyarete gitti. Ne Henrietta, ne Louisa, ne Charles Hayter ne de Yüzbaşı Went-

worth orada olmasa da, evi en son gördüğünden o kadar tezat bir hava vardı ki salonda, zaten bundan başkası da beklenemezdi.

Küçük Ev'den onları eğlendirmek için gelen iki oğlanın zorbalıklardan korumak için Bayan Musgrove, Harville'lerin çocuklarını etrafından hiç ayırmıyordu. Bir tarafında gevezelik eden, ipek ve yaldızlı kağıt kesen kızların oturduğu bir masa, diğer tarafında yaramaz oğlanların gürültü patırtı yaptığı, etli ve soğuk turtaların altında eğilen sehpa ve tepsiler vardı ve tüm bu gürültüye rağmen sesi hepsinden yüksek çıkan ve gürül gürül yanan Noel ateşi bu manzarayı tamamlıyordu. Anne'lerin ziyareti sırasında elbette Mary ve Charles da oraya geldiler, Bay Musgrove Lady Russell'a saygılarını sundu, on dakikalığına da olsa kadının yanına oturdu, yüksek sesle konuşmaya çalışsa da dizlerinde oturan çocukların gürültüsü nedeniyle sesini duyurması mümkün olmadı. Çok güzel bir aile tablosuydu.

Kendi mizacından yola çıkan Anne, böylesi bir aile kalabalığı ve gürültüsünün Louisa gibi hassas durumu olan insanların sinirleri için son derece zararlı olacağını biliyordu. Ama Anne'e defalarca yürekten bir şekilde teşekkür etmek amacıyla yanına gelen Bayan Musgrove odaya mutlu gözlerle şöyle bir bakıp çektiği acıları kısaca anlattıktan sonra, hiçbir şeyin evdeki böylesi bir neşe kadar faydalı olmadığını söyledi.

Louisa süratle iyileşiyordu. Kardeşleri okula dönmeden önce annesi onun evdeki partiye katılabileceğini bile ümit ediyordu. Harville'ler onunla birlikte gelip Uppercross'ta kalacaklarına söz vermişlerdi, Louisa iyileşir iyileşmez elbette. Yüzbaşı Wentworth Shropshire'daki kardeşini gör-

mek için oraya gitmişti.

Lady Russell geri dönmek için bindikleri arabada, "Bir daha Uppercross'a Noel tatilinde gelmemem gerektiğini gelecekte umarım hatırlarım" dedi.

Herkes diğer konularda olduğu gibi gürültü konusunda da seçimleri vardır ve sesleri rahatsız edici ya da zararsız kılan şey niteliklerinden çok, ne sesi olduğudur. Mesela Lady Russell kısa süre sonra yağmurlu bir öğlen Bath'a girip Eski Köprü'den Camden Meydanı'na diğer arabaların trafiği, bağırان gazeteci çocukların, fırıncı yamaklarının, sütçülerin ve at nallarının bitimsiz gürültüsü içinden geçip ilerlerken bunlardan hiç şikayet etmemişti. Çünkü bunlar kışın keyifli anlarına ait seslerdi; neşesi onları duydukça artıyordu ve Bayan Musgrove gibi, bunu dile getirmese de, uzun süre taşrada kaldıktan sonra hiç bir şey, neşe dolu yüksek sesler kadar Lady Russell'a iyi gelmiyordu.

Anne bu duyguları paylaşmıyordu onunla. Sesli olarak söylemese de Bath'dan hiç hoşlanmıyordu; yağmurda du-manların içinde ilk gözüne çarpan şeyler büyük binalardı; binaların tatsız ama hızlı bir şekilde caddeler boyunca çoğaldığını gördü, hem oraya vardığında kim onu gördüğüne sevinecekti ki? Üzüntü içinde Uppercross'un koşuşturmasını ve Kellynch'in yalnızlığını anımsadı.

Elizabeth'in son mektubunda ilgi çekici şeyler vardı. Bay Elliot Bath'a gelmişti. Camden Meydanı'na bir kez gelmişti, sonra ikinci ve de üçüncü kez gelmişti, oldukça ilgiliydi. Eğer Elizabeth ve babası kendilerini kandırmıyorlarsa Bay Elliot eskiden ihmal ettiği bu akrabalık ilişkisini canlandırmaya ve değer verdiğini göstermeye çalışıyordu. Doğruysa çok harika bir şeydi ve Mary'ye "görmek

istemediği bir adam" olduğunu söylediği bu adama karşı Lady Russell hem tatlı bir merak hem de karmaşık duygular besliyordu. Bu adamı şimdi görmek istiyordu. Bay Elliot gerçekten onların gönlünü almak istiyorsa o zaman eski davranışlarında dolayı affedilmeliydi.

Bu durum Anne'i aynı derecede heyecanlandırmıyordu ama Bay Elliot'u hiç görmemektense görmeyi tercih ederdi.

Anne Camden Meydanı'nda arabadan indi, Lady Russell da Rivers Caddesi'ndeki kendi evine devam etti.

15. Bölüm

Sör Walter, Camden Meydanı'nda itibarlı bir adama yakışacak değerde havadar güzle bir ev almıştı ve Elizabeth'le birlikte keyiflerine göre dayayıp döşemişlerdi.

Anne içeri kederli bir şekilde, aylarca sürecektir bir mahkumiyete girer gibi girdi ve endişeli bir halde kendi kendine "Ah! Senden ne zaman ayrılacağım?" dedi eve baskarken. Ancak hiç beklemediği bir şekilde içten karşılanmıştı, babası tarafından elbette. Babası ve kız kardeşi evle ve mobilyalarla gösteriş yapmak için onu gördüklerine sevinmiş, onu kibarca karşılamışlardı. Yemeğe oturduklarında dörtlüyü tamamladıkları için memnun olmuşlardı.

Bayan Clay çok mutluydu ve sürekli gülümsüyordu ama onun nezaketi ve gülümsemesi sıradan bir durumdu zaten. Anne, kadının onun gelişine uygun şekilde yapmacık davrandığını hissetmişti ama diğerleri tarafından hoş karşılanmak onun için yeniydi. Neticede hepsinin keyfi son derece yerindeydi ve Anne bunun nedenlerini kısa zamanda öğrenecekti. Ancak onların Anne'i dinlemeye hiç niyetleri yoktu. Eski çevrelerinden ayrıldıkları için duydukları üzüntüyü birkaç sözle anlattıktan sonra

kendi hikayelerini anlatmadan önce yarım ağızla bir iki soru sordular Anne'e. Uppercross hiç ilgilerini çekmedi, Kellynch ise çok az; tek dertleri Bath'dı.

Bath'ın onların beklentilerini her açıdan fazlasıyla karşılamaları konusunda inanılmaz mutluydular. Evleri şüphesiz Camden Meydanı'ndaki en güzel evdi; odaları gördükleri ya da duydukları diğerlerine nazaran çok daha büyük ve güzeldi ve evin dekorasyon stili ya da mobilya zevki diğerlerinden hiç de aşağı değildi. Tanıdıkları sürekli onları arayıp soruyordu. Herkes onları ziyaret etmek istiyordu. Pek çok kişiyle tanışmaktan kaçınmışlardı ve yine de hiç tanımadıkları insanlar sürekli onlara kartlarını bırakıyordu.

İşte neşelerinin kaynağı buydu. Anne, babası ve kız kardeşinin mutlu olup olmadığını neden merak etsindi ki? Merak etmeyebilirdi ama babasının bu değişiklikten hiç utanç duymadığını, arazi sahibi olarak görevleri ve itibarı konusunda hiç üzüntü yaşamadığını ve bir şehrin küçüklüğünde kaybolup gittiğini görünce derin bir iç çekti; Elizabeth kanatlı kapıları açıp bir odadan diğerine geçerken ve ev konusunda böbürlenirken de iç çekti, gülümsedi ve elbette endişelendi; bir zamanlar Kellynch Malikanesi'nin ev sahibesi olan bu kadının iki duvar, belki birbirinden bir metre uzaklıktaki duvarlar arasında olmaktan gurur duyuyordu.

Ama onları mutlu tek şey sadece bu değildi. Bay Elliot da vardı. Bay Elliot'u Anne'e anlata anlata bitiremediler. Onu affetmekle kalmamış, ondan çok da hoşlanmışlardı. On beş gündür Bath'daymış (Londra'ya giderken kasımda Bath'dan geçiyormuş ve Sör Walter'ın da burada oturduğunu öğrenince bir günlüğüne burada kalacak olsa da

onlara uğramadan gitmek istememiş), ama Bath'a geleli on beş gün olmuş, gelir gelmez ilk işi Camden Meydanı'na kart bırakmak, akabinde de hemen görüşmek olmuş ve görüştüklerinde açık yüreklilikle geçmiş için özür dileyip yeniden akrabalık bağlarını güçlendirmek istediğini belirtince eski dostlukları tamamen yenilenmiş.

Bay Elliot'ta hiç hata bulamamışlar. Bay Elliot kendisinden kaynaklı ihmali her şeyiyle açıklamış. Tamamen bir yanlış anlaşılmadan kaynaklıymış. Kendisini asla uzaklaştırmak gibi bir düşüncesi olmamış; aslında kendisinden uzak durulduğundan korkmuş ama nedenini bilmiyormuş ve nezaketinden dolayı susmuş. Aile ve aile onuru hakkında saygısızca ya da dikkatsizce konuştuğuna dair imalar hakkında ise son derece üzgünmüş. Bir Elliot olmakla övünen ve böyle düşünen Bay Elliot feodal düşünceye aykırı günümüz modern düşüncesine ayak uyduramayacak kadar ailesine son derece bağılıymış. Aslında çok şaşırmış ama karakteri ve davranışları bunları çürütecekmış. Sör Walter onu tanıyan herkese sorabilirmiş ve bu konuda yaşadığı acılar nedeniyle ilk fırsatta barışmak ve yasal varisi olarak gösterilmeye hala devam edilmesini istemesi bu konudaki düşüncelerinin güçlü kanıtlarıymış.

Evlilik durumuna gelince onun da hafifletici nedenleri vardı. Bu Bay Elliot'un kendisinin girebileceği bir konu değildi ama çok yakın bir dostunu, Albay Wallis isminde son derece saygıdeğer, Marlborough Evleri'nde oturan ve iyi bir hayat süren (yakışıklı olduğu da söylenebilir demişti Sör Walter) bir beyefendiyi kendi isteği üzerine tanıştırmış, bu tanış da Bay Elliot'a birkaç defa evliliğini sarsabilecek bir şeyler söylemişti.

Albay Wallis, Bay Elliot'u uzun zamandır tanıyordu, karısıyla da arası iyiydi ve tüm olayı çok güzel bir şekilde anlamıştı. Öyle soylu bir aileden gelmiyordu kadın ama iyi eğitilmiş, zeki, zengin ve ona aşık. Güzel de bir kadındı. Bay Elliot'un peşinden koşmuştu. Böyle olmasa bile, kadın ne kadar zengin olursa olsun Bay Elliot asla kadınla ilgilenmezdi ve Sör Walter kadının gerçekten güzel olduğu konusunda bilgi sahibiydi. Olayı yumuşatan şeylerden biri buydu. Çok zengin, çok güzel ve ona aşık bir kadın! Sör Walter bunu eksiksiz bir özür olarak kabul etmiş gibiydi ama Elizabeth durumu o kadar tam olarak idrak edemese de o da bunu hafifletici bir neden olarak görüyordu.

Bay Elliot sürekli onları davet etmiş, bir kere onlarla yemek yemişti, genelde kimseyi yemeğe çağırmadıkları için kendisine bu ayrımın yapılmasından memnun olmuştu; kendisinin kuzen olarak görülmesi ve Camden Meydanı'nda yakın akrabalarıyla mutlu saatler geçirmesi keyfini yerine getirmişti.

Anne tüm bunları tam anlayamadan dinlemişti. Bunlardan bahseden kişilerin olayları abarttığını, hatta fazlasıyla abarttığını bilmesi gerekirdi. Tüm bunları süsleyip püsleyip anlatmışlardı. Bu barışma olayının içindeki tüm abartılı ya da mantıksız şeylerin gerçekle bir ilgisi yoktu, sadece anlatan kişilerin kafalarında yarattıkları şeylerdi. Yine de o kadar yıl görüşmedikten sonra Bay Elliot'un ortaya çıkıp babası ve kız kardeşi tarafından kabul edilme isteğinde başka şeyler de olduğunu düşünüyordu. Maddi açıdan bakılırsa, Bay Elliot'un eline Sör Walter'la barışmış olmaktan başka bir şey geçmiyordu; kaybedecek bir şeyi de görünmüyordu. Zaten Bay Elliot, Sör Walter'dan zaten daha zengindi ve Kellynch arazisiyle birlikte unvanının

da gelecekte sahibi olacaktı. Son derece duyarlı bir adamdı, neden ona karşı çıksınlardı ki? Anne sadece bir çözüm önerebilirdi, o da Elizabeth'in iyiliği içindi. Bay Elliot her ne kadar kader ve tesadüfler sonucu başka bir yola sürüklemiş olsa da Elizabeth'le eskiden birbirlerinden hoşlanıyorlardı; genç adam artık istediğini yapabilecek durumda olduğuna göre Elizabeth'le yeniden yakınlaşabilirdi. Elizabeth çok güzel bir kızdı, soylu bir aileden geliyordu, son derece zarıftı ve çok genç yaşta tanıdığı ve toplum içinde görüştükleri için Elizabeth'in karakterini pek iyi bilemeyebilirdi. Bay Elliot gerçekten de Elizabeth'i istiyorsa Anne, genç adamın çok fazla titiz ya da gözlemci olmasını yürekten diledi. Elizabeth'in de genç adamın kendisine ilgi duyduğuna inandığını, arkadaşı Bayan Clay'in onu bu konuda cesaretlendirdiğini, Bay Elliot'ın sık ziyaretlerinden bahsederken ikisinin arasındaki bakışmadan anlamıştı Anne.

Anne çok ayrıntıya girmeden Lyme'da Bay Elliot'un görmüş olabileceklerinden bahsetti. "Ah! Evet, belki de Bay Elliot'tu. Bilmiyorlardı ama. Belki de o olabilir." Anne'in adamı tarif etmesini dinlemediler bile. Genç adamı kendilerince tarif ettiler, özellikle Sör Walter. Son derece beyefendi görünümlü, saç kesimi şık ve modaya uygun, yakışıklı bir yüzü ve hüznü gözleri vardı ama aynı zamanda "yüzünün biraz bozulmuş olduğunu belirtmem gerek, zamanla da bu bozulma artmış sanki, elbette on yılın onun yüz hatlarını değiştirmedeğini söylemezlik edemezdi. Bay Elliot ise onun (Sör Walter'ın) ayrıldıklarından bu yana hiç değişmediğini söylemişti" ama Sör Walter "genç adama aynı şekilde iltifat etmediği için Bay Elliot biraz bozulmuştu. Yine de şikayet edemezdi. Bay Elliot

pek çok erkekten daha iyi görünüyordu ve onunla dışarıda görünmeye hiç itirazı olmazdı.”

Bay Elliot ve Marlborough Evleri’ndeki dostlarından bütün gece bahsettiler. “Albay Wallis onlarla tanışmak için sabırsızlanıyormuş ve Bay Elliot da tanıştırmak için bir o kadar telaşlıymış!” ve bir de anlatılarla kadarıyla tanıdıkları bir Bayan Wallis vardı ve doğum yapması beklendiği için her zaman dışarı çıkamıyormuş ama Bay Elliot ondan “çok güzel ve Camden Meydanı’nda tanışmaya değer bir kadın” olarak bahsetmişti ve Bayan Wallis iyileşir iyileşmez tanışacaklardı. Sör Walter, Bayan Wallis’i görmeyi çok istiyordu; aşırı derecede güzel bir kadın olduğu söyleniyordu. Sör Walter “Onu görmeyi dört gözle bekliyordu. Sürekli gelip geçtiği sokaklarda gördüğü çirkin yüzleri Bayan Wallis’in telafi edeceğini umuyordu. Bath’ın en kötü tarafı çirkin kadınlarla dolu olmasıydı. Hiç güzel kadın yok demek istemiyordu ama çirkinlerin sayısı bir hayli yüksekti. Yürürken eğer güzel bir yüz gördüyse ondan sonra otuz- otuz beş gün hep çirkin yüzler görüyordu, bir keresinde Bond Caddesi’ndeki bir dükkanın önünde dururken seksek yedi kadının sırayla geçtiğini ama içlerinde tek bir bakılır yüz olmadığını söyledi. Ancak öyle dondurucu bir sabahı ki o soğuk ve ayazda ancak bin kadından biri testi geçebilirdi. Yine de Bath’daki çirkin kadınların sayısı korkutucu rakamlardaydı, erkeklere gelince onlar kadınlarda da beterd! Sokaklar bu bostan korkuluklarıyla doluydu! Kadınların eli yüzü düzgün birini ne kadar az gördükleri verdikleri tepkiden belli oluyordu. Albay Wallis’le kol kola yürürken daha onlara bakmayan bir kadın görmemişti; kadınlar gözlerini Albay Wallis’ten almıyordu.” Ah nasıl da alçakgönüllüydü Sör Walter! Ama onun böyle kaçmasına izin veremezlerdi. Kızı ve Bayan

Clay, Sör Walter'ın da eşlik ettiği Albay Wallis kadar yakışıklı olduğunu ve saçlarına öyle karlar yağmadığını söylediler birlikte.

"Mary nasıl?" diye sordu Sör Walter iltifatların tadını çıkarırken. "Son gördüğümde kıpkırmızı bir burnu vardı ama inşallah her gün olmuyordur."

"Ah, hayır! O tamamen tesadüfi olmuştur. Genel olarak sağlık durumu çok iyi ve Aziz Michael Yortusu'ndan bu yana çok iyi görünüyor" dedi Anne.

"Soğuk havalarda dışarı çıkmamalı bence, ona yeni bir şapka ve kürklü manto göndereceğim."

Kapı çalınıp her şeyi beklemeye aldığı anda Anne, bir elbise ya da şapkanın böyle yanlış kullanılmayacağını söyleyip söylememeyi düşünüyordu. "Kapı çaldı! Hem de bu saatte! Saat akşam on! Bay Elliot olabilir mi? Lansdown Crescent'te yemek yiyecek diye biliyorlardı. Eve giderken uğrayıp nasıl olduklarını sorması da muhtemeldi. Başka kimse gelmiyordu akıllarına. Bayan Clay kesinlikle Bay Elliot olduğuna karar verdi." Bayan Clay haklıydı. Bir kahya ve üniformalı bir uşağın eşliğinde gösterişli bir şekilde Bay Elliot içeri alındı.

Aynı adamdı, sadece kıyafeti farklıydı. Anne kendini geri çekerken diğerleri genç adamın iltifatlarını kabul edip kız kardeşi adamın böylesi uygun olmayan bir saatte geldiği için özürlerini dinliyordu, ama "kız kardeşim ve arkadaşının önceki gün üşütüp üşütmediklerini öğrenmek istemişti" falan filan, bu sözlerini son derece kibar bir şekilde söyledi ve aynı kibarlıkla kendisine cevap verildi, ama sonra sıra kendisine geldi. Sör Walter en küçük kızından bahsetti, "Bay Elliot ona en küçük kızını tanıştırmasına müsaade etmeliydi" (Mary'den bahsetmeye hiç

gerek yoktu), Anne gülümseyerek ve kızararak genç adama o asla unutamadığını güzel yüzünü gösterdi ve Bay Elliot'un yaşadığı memnun şaşkınlıktan onun da kendisini Lyme'da tanımadığını hemen anladı. Genç adam son derece şaşkıındı ama memnuniyeti şaşkınlığından daha fazlaydı; gözleri parıldadı büyük bir hevesle bu akrabalığı karşıladı, geçmişten bahsetti ve eski bir tanıdık olarak kabul edilmek istediğini söyledi. Bay Elliot, Lyme'da kadar yakışıklıydı, konuştukça duruşu değişiyordu ve davranışları öyle hoş, nazik ve rahattı ki Anne onun davranışlarının mükemmelliğini sadece bir kişiyle kıyaslayabilirdi. Aynı değillerdi ama belki eşit derece iyiydi.

Bay Elliot onlarla oturdu ve sohbetleri epey ilerlettiler. Hassas bir adam olduğuna hiç şüphe yoktu. Bunu onaylamak için on dakika yeterli olmuştu. Ses tonu, ifadesi, konu seçimi, nerede duracağını bilmesi; tüm bunlar duyarlı, ilgili bir karaktere has şeylerdi. Lyme'dan bahsetmeye başladı, orası hakkında düşüncelerini kıyaslamak istiyordu ama özellikle aynı zamanda, aynı otelde kalmalarına neden olan olaylardan konuşmak istiyordu; kendi güzergahı hakkında bilgi verip Anne'in neden orada olduğunu anlamaya çalışıyordu ve saygılarını sunmak için böylesi bir fırsatı kaçırdığı için üzgün olduğunu belirtti. Anne ona kısaca neden Lyme'da olduklarından bahsetti. Dinledikçe genç adamın kederi arttı. Tüm akşamı hemen onların bitişik odasındaki odada tek başına geçirmişti, sürekli sesleri ve neşeli sohbetlerini duymuştu, onların neşeli bir grup olduklarını düşünmüş, onlarla birlikte olmaya can atmıştı ama kendini tanıtmak için en küçük bir hakkı olduğu aklından geçmemişti. keşke onların kim olduğunu sorsaydı! Musgrove ismi yeterli olurdu. "Çok genç yaşta kaldığı otelde diğer kalan insanların kim olduğunu sormanın

beyefendiliğe uygun olmayacağına dair kuralı vardı ama şimdi bunun saçma bir düşünce olduğuna inanıyordu.”

“Kendisini bir şey sanmak için hiç kimse yirmi bir, yirmi iki yalındaki genç bir erkek kadar saçma düşüncelere sahip değildir” dedi Bay Elliot. “Genç erkeklerin sık sık baş vurduğu yolların aptallığıyla ancak sahip oldukları görüşlerin aptallığı başa baş gidebilir.”

Ama düşüncelerini yalnız Anne ile paylaşmaması gerekiyordu, bunu biliyordu, diğerleriyle yeniden konuşmaya başladı ve Lyme konusuna ara ara dönebildi sadece.

Ancak sorduğu sorular, onun Lyme’dan ayrıldıktan sonra Anne’in orada nelerle uğraştığını uzun uzun anlatmasını sağladı. “Bir kazadan” bahsedilmesi onun tüm hikayeyi dinlemesine neden oldu. Bay Elliot sorunca, Sör Walter ve Elizabeth de sormaya başladı ama bunu yaparken davranışlarındaki farklılığı hissetmek olanaklı değildi. Anne bu farkı sadece Bay Elliot ve Lady Russell arasında kıyaslama yapabilirdi, onların başına ne geldiğini gerçekten öğrenme isteği ve bu olaya şahit olurken çektiği acıyla ne derece ilgilendikleri hakkında bir kıyaslama olurdu bu.

Bay Elliot yanlarında bir saat kaldı. Şöminenin üzerindeki zarif, küçük saat gümüşü sesiyle on biri vurdu ve Bay Elliot ya da diğerleri onun ne kadar uzun süredir orada olduğunu anlamadan önce bekçiler de uzaktan saati haber vermeye başlamıştı.

Anne, Camden Meydanı’ndaki ilk akşamının bu kadar iyi geçebileceğine hiç imkan vermezdi!

16. Bölüm

Ailesinin yanına döndüğünde Anne'i mutlu edecek tek konu Bay Elliot'un Elizabeth'e aşık olmasından çok babasının Bayan Clay'e aşık olmadığını öğrenmesi olurdu ve eve gelmesinin üzerinden birkaç saat geçmişti ama bu konuda hala içi hiç rahat değildi. Ertesi sabah kahvaltıya indiğinde Bayan Clay'in inandırıcı olmasa da yanlarından ayrılmak istediğini gördü. Bayan Clay'in "Anne geldiğine göre artık kendisine ihtiyaç duyulmadığını" söylemiş olabileceğini düşündü Anne, çünkü Elizabeth ona fısıldayarak cevap vermişti, "Aslında buna hiç gerek yok. Böyle düşünmediğime enin olabilirsin. Seninle kıyasladığında Anne benim için hiçbir şey ifade etmiyor" ve babasının o sırada "Sevgili hanımefendi, gitmenize gerek yok. Daha Bath'ın hiçbir şeyini görmediniz. Buraya yardımcı olmak için geldiniz. Şimdi yanımızdan gitmemelisiniz. Bayan Wallis'le, güzeller güzeli Bayan Wallis'le tanışmalısınız. Sizin gibi zevkli bir hanımın gerçekten güzel manzaralar duymaktan keyif aldığınızı biliyorum" dediğini duydu Anne.

Babası öyle içten konuşup bakmıştı ki Anne, Bayan Clay'in Elizabeth'e ve kendisine kaçamak bir bakış attığını görünce çok şaşırmadı. Yüzünden belki bu durumu fark ettiği anlaşıyordu ama ince zevkinin övülmesi Elizabeth'in ilgisini çekmişe benzemiyordu. Bayan Clay bu ricalara boyun eğdi ve kalmaya söz verdi.

Aynı sabahın devamında babasıyla yalnız kalma şansı yakaladı Anne, babası onun güzelliğine övgüler yağdırdı, Sör Walter "zayıfladığını, yanaklarının çöktüğünü" sanıyordu, "ama cildi parlamış, kilo almıştı, daha taze, daha genç duruyordu. Özel bir şey mi kullanıyordu?" "Hayır, hiçbir şey." "Vitamin belki de" demişti babası. "Hayır, hiçbir şey almıyordu." "Öyle mi? Şaşırmıştı" ve eklemişti babası: "En iyisi böyle devam etmen, bundan daha iyisi olmaz yoksa sana vitamin önerirdim, bahar aylarında sürekli vitamin kullanmak gerekiyor. Bayan Clay önerim üzerine kullanıyor ve ondaki değişimleri görmelisin. Onun çillerini nasıl azalttı, bir bilsen."

Keşke Elizabeth bunu duysaydı! Böylesi kişisel bir övgü onu şaşırtabilirdi, özellikle Anne, Bayan Clay'in çillerinde hiçbir azalma görmemiş olmasına karşın. Ama her şeyi olurluna bırakmak lazımdı. Eğer Elizabeth de evlenirse babasının evlenmesi pek de kötü olmazdı. Kendisine gelince, Anne de Lady Russell gibi tek başına bir evin hanımı olurdu.

Camden Meydanı'nda kurduğu ilişkiler Lady Russell'ın sakın düşüncelerini ve nazik davranışlarını zorlayacak gibiydi. Bayan Clay'in böyle kayırılması ve Anne'in görmezden gelinmesi Lady Russell'ın sürekli canını sıkıyordu, ancak Bath'da içmelere giden, yeni çıkan yayınları takip

eden ve geniş bir çevresi olan birisinin üzülmeye ne kadar vakti olursa o kadar üzülmüyordu Lady Russell da.

Bay Elliot'u tanıdıkça Lady Russell, ona daha yakın ya da diğerlerine daha kayıtsız davranmaya başladı. Genç adamın davranışlarıyla Lady Russell'ı kazanmıştı, onunla sohbet ederken ilk başta Anne'e söylediği gibi "Bu Bay Elliot olabilir mi?" diye az kalsın bağıracaktı ve ondan daha hoş ya da değerli bir başka insan aklına gelmiyordu. Bay Elliot her şeyi kendinde toplamıştı; anlayışlı, düzgün düşünen biriydi, dünyayı tanıyordu ve sıcak bir yüreği vardı. Aile ve aile onuruna son derece bağlıydı ama gurur ya da zayıflıktan değildi; gösteriş yapmadan servet sahibi bir adamın serbestliğiyle yaşıyordu; önemli her konuda kendine has düşünceleri vardı ama genel kanıya aykırı davranışlarda bulunmuyordu. Tutarlı, gözlemci, ılımlı, içtendi; asla kafasına göre ya da bencilce hareket etmiyordu; güzel ve değerli olanın ayırımını yapabiliyordu ve aile yaşamının tüm saadetine yürekten değer veriyordu. Lady Russell onun evliliğinde mutsuz olduğuna inanıyordu. Albay Wallis söylemişti ve Lady Russell da şahit olmuştu buna ama bu mutsuzluk onu hayattan soğutmamıştı, ikinci bir evliliği düşünmesine de mani değildi. Bay Elliot'tan aldığı keyif Bayan Clay'in verdiği rahatsızlığı azaltıyordu.

Anne değerli dostuyla bazen farklı düşünebileceklerini öğreneli yıllar olmuştu ve bu yüzden Lady Russell'ın Bay Elliot'un barışma isteğinde görünenden başka şüpheli ya da çelişkili hiçbir şey görmemiş olmasına şaşırmamıştı. Lady Russell'a göre, artık olgunlaşan Bay Elliot'un barışma isteği son derece normaldi ve ailenin başıyla arasının iyi olması onu insanların arasında daha yüksek bir yere koyardı; gençken bir hata yapmıştı ve şimdi bu konuda farklı düşünmesi son derece doğaldı. Anne yine de buna

gölümseyemedi ve en sonunda "Elizabeth"ten bahsetti. Lady Russell onu dinledi, ona baktı ve en sonunda şu ihtiyatlı cümleyi sarf etti: "Elizabeth! Pek ala, bunu zaman gösterecek."

Anne bunun gelecekte belli olacak bir konu olduğunu anladı ve biraz düşündükten sonra kabul etmeye karar verdi. Bugün için hiçbir şey belli değildi. O evde Elizabeth birinci sırada olmalıydı, kendisine Bayan Elliot denmesine o kadar alınmıştı ki ona gösterilecek özel bir ilgi neredeyse imkansız gibiydi. Unutmamak gerekirdi ki Bay Elliot da dul kalalı yedi ay olmuştu. Bay Elliot'un işi ağırdan alması hoş görülebilirdi. Aslında Anne, genç adamın şapkasında hiç matem bandını taktığını her gördükçe onun hakkında bu tür şeyler düşünen tek kişi kendisi olduğunu düşünmekten korkup kendini kötü hissediyordu; gerçi Bay Elliot'un mutsuz bir evliliğı vardı ancak bu evlilik o kadar uzun sürmüştü ki sona ermiş olmasının kötü etkilerini bu kadar kısa sürede atlatmasını aklı almıyordu.

Ancak bu iş nasıl biterse bitsin, Bay Elliot Bath'daki en hoş tanıdıklarıydı; Anne ona denk hiç kimse görmemişti ve onunla arada sırada Lyme'dan bahsetmek çok hoştu, Bay Elliot da onun kadar Lyme'ı yeniden görmek istiyordu. Pek çok kez ilk karşılaşmalarının üzerinden defalarca geçtiler. Anne'e ona ilgi duyduğu için baktığını ima eder gibiydi Bay Elliot. Anne bunun gayet farkındaydı ve bir başkasının bakışını da hatırlıyordu.

Her zaman fikirleri aynı oluyordu. Anne'in gördüğü kadarıyla genç adamın unvana ve akrabalık bağlarına verdiği değer kendisinininkinden daha büyüktü. Anne'e göre pek de heyecan uyandırmayan bir konuda, genç adam babası ve kız kardeşinin endişelerine gönülden katılıyor gibi

görünmesi sadece nezaketinden kaynaklanıyor olamazdı, Bay Elliot da konuya aynı gözlerle bakıyor olmalıydı. Bath gazetesi bir sabah Dul Kontes Dalrymple ve kızı saygıdeğer Bayan Carteret'in geldiğini duyurdu ve Camden Meydanı ... nolu evdeki tüm huzur günlerce kaçtı, çünkü Dalrymple'lar (Anne'in görünüşe göre ne yazık ki) Elliot'ların kuzenleriydi ve ev halkı kendilerini nasıl doğru dürüst tanıştıracaklarının endişesini taşıyordu.

Anne daha önce babasını ve kız kardeşini soylularla görüştüğünü hiç görmemişti ve hayal kırıklığına uğradığını kabul etmeliydi. Hayattaki kendi durumlarına bakarak daha farklı davranacaklarını umut etmişti ve daha önce hiç aklına gelmeyen bir dilekte bulunmak zorunda kaldı, çünkü "kuzenlerimiz Lady Dalrymple ve Bayan Carteret", "kuzenlerimiz, Dalrymple'lar" tüm gün boyunca kulaklarından hiç eksik olmamıştı.

Sör Walter bir zamanlar merhum kontla bir kez görüşmüştü ama ailenin geri kalanını hiç görmemişti ve sıkıntılarının nedeni de kontun ölümünden sonra formalite gereği birbirine yazdıkları mektupların kesilmesi idi, o sırada tehlikeli bir hastalık geçiren Sör Walter'ın bu önemli işini Kellynch'tekiler ihmal etmişti. İrlanda'ya hiç taziye mektubu gönderilmemişti. İlgisizlik aynı şekilde bu günahı işleyenin başına gelmişti, zavallı Lady Elliot öldüğünde Kellynch'e hiç taziye mektubu gelmemişti ve sonuç olarak Dalrymple'ların aralarındaki akrabalık ilişkilerinin bittiğini düşünmeleri için pek çok neden vardı. Asıl mesele bu sıkıntılı işi nasıl yola koyup yeniden kuzen olduklarını hatırlatmaktı, konuya daha mantıklı baksalar da hem Lady Russell hem de Sör Walter bunu çok önemli buluyordu. "Aile bağları her zaman korunmaya değerdir, iyi arkadaşlarla dostluk etmekte; Lady Dalrymple Laura

Meydanı'nda üç aylığına ev tutmuş ve orada birinci sınıf bir yaşam sürecekti. Bir yıl önce Bath'a gelmişti ve Lady Russell ondan "büyüleyici bir kadın" olarak bahsedildiğini duymuştu. Eğer Elliot'lar hoş olmayan bir şekilde karşılanmazlarsa aile bağları yeniden canlandırılabilirdi."

Ancak Sör Walter kendi başına halletmeye karar verdi ve değerli kuzenine üzüntü ve pişmanlığını anlatan pek güzel bir mektup yazdı. Ne Lady Russell ne de Bay Elliot mektubu beğendi ama mektup amacına ulaştı ve kontesten üç satır karalanmış bir not aldılar. "Çok onur duyacak ve onlarla tanışmaktan mutlu olacaktı." Bu işin sıkıntılı kısmı hallolmuş, şimdi kaymağını yemek kalmıştı. Laura Meydanı'na gidip Kontes ve kızının kartlarını alıp en görünen yerlerine taktılar ve herkese "Laura Meydanı'ndaki kuzenlerimiz", "Kuzenimiz Lady Dalrymple ve Bayan Carteret" diye anlatıp durdular.

Anne utanmıştı. Lady Dalrymple ve kızı hoş insanlar olsalardı bile yarattıkları bu heyecandan dolayı yine utanırdı ama değmezdi. Davranışları, başarıları ya da anlayışlarıyla üstünlük taslayacak bir durumları yoktu. Lady Dalrymple "büyüleyici bir kadın" lakabını gülümsemesinden ve herkese nazik olmasından alıyordu. Bayan Carteret ise o kadar kaba ve hantaldı ki Camden Meydanı'nda soylu olmasa ismi bile anılmazdı.

Lady Russell, daha iyisini beklediğini itiraf etti ama yine de "sahip olmaya değer bir tanıdıktı" ve Anne bu konudaki düşüncesini Bay Elliot'la paylaşmaya cesaret ettiğinde genç adam da onların önemsiz insanlar olduklarını kabul etti ancak akrabalık kadar iyi bir arkadaş olabileceklerini düşünerek onların değerli olduğunu söyledi. Anne gülümseyip " Benim için iyi arkadaş Bay Elliot, zeki, bil-

gili ve sohbet edebilen insandır, işte ben böylelerine iyi arkadaş derim” dedi.

“Yanılıyorsunuz” dedi Bay Elliot nazik bir şekilde, “bu iyi arkadaşlık değildir, bu en iyi arkadaşdır. İyi arkadaşlık sadece hangi aileden geldiğine, eğitime ve davranışlara bakar ve iş eğitime gelirse çok da önemli değildir. Soyluluk ve görgü temeldir ama biraz bilgili olmasının zararı olmayacağı gibi aksine çok da yararlı olur. Kuzenim Anne başını sallıyor. Memnun olmadı. Müşkülpesent çünkü. Sevgili kuzen” (yanına oturdu), “tanıdığım neredeyse her kadından daha fazla müşkülpesent olmaya hakkınız var ama bu bir cevap mı? Bu sizi mutlu eder mi? Laura Meydanındaki bu hanımları kabul edip arkadaşlıklarından yararlanmak daha akıllıca olmaz mı? Sözüme güvenin, bu kış Bath’daki en önemli ailelerin arasına girecekler, unvan unvandır ve sizin onların akrabanız olduğunun bilinmesi ailenizin (ailemizin diyelim) arzu ettiği saygınlığı kazanmaya yardım edecektir.”

“Evet” diye iç çekti Anne, “onlarla akraba olduğumuz gerçekten de duyulacaktır!” Sonra kendini toparlayıp karşılık verilmesini istemeden ekledi: “Galiba onlarla tanışmak için gereğinden fazla sıkıntıya katlanıldığını düşünüyorum” (gülümsüyordu), “Sizden daha fazla gururluyum ama onların kesinlikle umursamadıklarına inandığım bu akrabalık ilişkisi için bizim bu kadar istekli oluşumuz o kadar sinir bozucu ki bunu söylemekten kendimi alamıyorum.”

“Affedin beni, sevgili kuzen, kendinize haksızlık ediyorsunuz. Londra’da belki, şimdiki yaşam tarzınız için bu söylediğiniz doğru olabilirdi ama Bath’da Sör Walter ve

ailesi her zaman tanınmaya değer insanlar olacak, her zaman tanıdık olarak kabul göreceklendir.”

Anne “Kesinlikle gururlu bir insanım, hatta öyle gururluyum ki bulunulan yere göre kabul görmekten memnun olmayacak kadar” dedi.

“Öfkeniz çok hoş” dedi Bay Elliot, “bu çok doğal. Ama Bath’dasınız ve Sör Walter Elliot’a ait olması gereken tüm itibar ve saygınlık burada kazanılmak zorunda. Gururlu olmaktan bahsediyorsunuz, ben de gururluyum ve başka türlüüne asla inanmak istemem, çünkü bakacak olursak gururumuzun kaynağı aynı, başkaları biraz farklı bulsa da buna hiç şüphem yok. Bir noktada, sevgili kuzenim” (odada başka kimse olmamasına rağmen sesini alçaltarak devam etti), “bir noktada eminim benzer şeyleri hissettiğimizden eminim. Babanın çevresine, kendi dendi ya da daha üstün olursa olsun, yeni kişiler eklenmesi onun kendisinden aşağıda olanlara ilgisini başka yere çevirmesine neden olacaktır.”

Konuşurken Bayan Clay’in az önce oturmuş olduğu yere baktı Bay Elliot, ne demek istediğini gösteren yeterli bir açıklamaydı ve Anne aynı türden gurura sahip olduklarını düşünmese de genç adamın Bayan Clay’den hoşlanmamasına memnun olmuştu ve Bay Elliot’un, babasının bu kadından kurtulmak için daha önemli tanışlar kazanmasını sağlamak hoş görülebilir bir şeydi.

17. Bölüm

Sör Walter ve Elizabeth Laura Meydanı'nda şanslarını zorlarken, Anne çok farklı bir dostluğu yeniden tazeliyordu.

Eski dadısını ziyaret etmiş ve ondan eski bir okul arkadaşının Bath'da olduğunu öğrenmişti. Eskiden Bayan Hamilton, şimdi Bayan Smith olan arkadaşı Anne'e yaşamının bir döneminde çok değerli iyiliklerde bulunmuştu. Anne o zamanlar çok sevdiği annesini kaybetmenin, evden ayrı kalmanın üzüntüsü ve fazla duyarlı ve pek neşeli olmayan on dört yaşındaki bir kız olarak okulda çok mutsuzdu ve kendisinden üç yaş büyük olan Bayan Hamilton ona yardım etmiş, acılarını hafifletmişti ve yaptıkları asla unutulamazdı.

Bayan Hamilton okuldan ayrılmış, kısa süre sonra evlenmişti, zengin bir adamla evlendiğini söylenmişti ve Anne'in tüm bildiği buydu ta ki eski dadısı ona daha fazla ve farklı şeyler anlatana kadar.

Bayan Smith şimdi dul ve yoksuldu. Kocasını müsrifmiş ve ölümünden iki yıl önce işleri kötüye gitmiş. Bir sürü şeyle uğraşmıştı, tüm bu sıkıntılara bir de ateşli romatiz-

ma eklenmişti ve hastalık bacaklarına yerleşince kadıncağız sakat kalmıştı. Bath'a bu yüzden gelmiş, kaplıcalara yakın bir yerden ev kiralayıp mütevazı bir yaşam sürüyormuş, kendine bir hizmetçi tutmaya gücü yetmediği gibi bir de elbette toplumdan neredeyse dışlanmış.

Ortak arkadaşları Bayan Smith'in kendisini görmekten memnun olacağını bildirince, Anne hiç vakit kaybetmeden gitti. Evde ne duyduklarından ne de niyetinin ne olduğundan bahsetti. Zaten ilgi görmezdi. Sadece Lady Russell'a bahsetti ve o da Anne'i kadının kaldığını en yakın nokta olan Westgate Binaları'nın oraya arabasıyla seve seve yolladı.

Arkadaşını gördü, dostlukları tazelendi, birbirlerine eskisinden daha fazla ilgi duyuyorlardı. İlk on dakika biraz beceriksizce ve duygusal geçti. Ayrılalı on iki yıl olmuştu ve her biri diğerinin hayal ettiğinden daha farklı bir kişiliği sergiliyordu. On iki yıl gençliğinin baharındaki, cahil, sessiz, on beş yaşındaki Anne'i yirmi yedi yaşında zarif, küçük, güzel ve nazik bir kadına dönüştürmüştü ve on iki yıl güzel, yapılı, sağlıklı ve özgüvenli Bayan Hamilton'un yoksul, zayıf, yardıma muhtaç bir dula çevirmişti ama karşılaşmalarındaki tüm tedirginlik kısa zamanda yok oldu ve geriye eski sevgilerini ve eski günleri anmaktan başka bir şey kalmadı.

Anne, Bayan Smith'te sıkıntılı günlerinde kendisine güç veren sağduyuyu ve nezaketi buldu ve onunla konuşmak beklentilerinin ötesinde sevindiriciydi. Ne geçmişteki sefahati-bayağı iyi yaşamıştı zamanında-ne şimdiki sıkıntıları, ne hastalık ne de kederi arkadaşının neşesini yitirmesine sebep olmamışa benziyordu.

İkinci ziyaretlerinde arkadaşı daha açık yüreklilikle konuştu ve Anne'in şaşkınlığı arttı. Bayan Smith'in durumundan daha kötü bir şey düşünemiyordu bile. Kocasına çok düşkündü, kendisi gömmüştü onu. Varlık içinde yaşamıştı ve servetlerini kaybetmişti. Onu hayata bağlayıp mutlu edecek bir çocuğu yoktu, karmaşık durumlarını düzeltmesine yardım edecek akrabası yoktu ve tüm bunlarla başa çıkacak kadar sağlıklı değildi. Maddi durumu ancak gürültülü bir oda ve arkasındaki karanlık yatak odasına yetecek kardı, birinin yardımını olmadan bir yerden bir yere gitmesi imkansızdı, tek bir hizmetçi tutabilmişti ve kaplıcalara gitmek dışında evden hiç çıkmıyordu. Yine de tüm bunlara rağmen Anne, arkadaşının takatsiz ve depresyonda olduğu zamanlar dakikalarının, uğraşlarla ve keyifli zamanlarsa saatlerinin olduğuna inanmak için sebepleri vardı. Bu nasıl olabilirdi? Anne izledi, gözledi, düşündü ve en sonunda bunun metanet veya sadece feragatle ilgisi olmadığına hükmetti. Teslimiyetçi bir ruh sabırlı olabilirdi, güçlü bir anlayış çözüm üretebilirdi ama burada daha fazlası vardı; burada zihnin esnekliği, huzurlu bir mizaç, iyimserlik ve kendini unutmamasını sağlayacak uğraşlar bulma vardı. Bu Tanrı'nın en büyük lütfuydu, Anne arkadaşını Tanrı'nın merhamet edip neredeyse başka her eksiği telafi edecek bir karakterde yarattığı o insanlardan biri olarak görüyordu.

Bayan Smith ona dayanma gücünü kaybettiği zamanlar olduğunu söyledi. Kendisini artık Bath'a ilk geldiğinde ki haliyle kıyasladığında sakat olarak görmüyordu. O zamanlar gerçekten acınası birine dönmüştü, çünkü gelirken yolda üşütmüş ve kendini yatağa atıp şiddetli ve sürekli acıyla kıvranmadan önce eşyalarını bile zar zor çıkarmış; yabancıların arasında düzenli bir bakıma kesin ihtiyacı

vardı ama o zaman bunun altından kalkacak gücü yoktu. Ancak bunu da atlatmıştı ve doğruyu söylemek gerekirse ona iyi gelmişti. Bu sayede iyi ellerde olduğunu düşünüp rahatı yerine gelmişti. Kimseden karşılık beklemeden bir şey istenmeyeceğini bilecek kadar yaşamıştı ama hastalığı ev sahibesinin onunla ilgileneceğini anlamıştı ve kadın ona kötü davranmamıştı, hemşire kısmında ise şanslıydı, ev sahibesinin kız kardeşlerinden biri hemşireydi ve çalışmadığı zamanlar evde kaldığı için onunla ilgilenebilmişti. Bayan Smith, "Bana iyi bakmakla kalmadı, eşsiz bir dost olduğunu da kanıtladı. Ellerimi kullanmaya başlar başlamaz bana örgü örmeyi öğretti, bana küçük çantalar, iğne yastıkları ve sürekli beni meşgulken gördüğün bu kart kılıfları örmeme teşvik etti, böylece hem bir şeylerle uğraşıyorum hem de çevredeki bir iki yoksul aileye yardım ediyorum. Mesleğinden dolayı hemşire Rooke'un satın alma gücü yüksek geniş bir çevresi var ve yaptıklarını onlara satıyor. Konuyu ne zaman açacağını çok iyi biliyor. Şiddetli acılardan yeni kurtulan ya da hastalığını atlatan herkesin kalbi başkalarına daha fazla açık olur, bilirsin ve hemşire Rooke ne zaman konuşması gerektiğinin tamamen farkında biri. İyiliksever, zeki, duyarlı bir kadın. İnsan tabiatını çok iyi görüyor, iyi niyetli ve gözlemci, bir dost olarak "dünyadaki en iyi eğitimi almış" ama hiçbir şeyden haberi olmayan binlerce insandan kat be kat üstün. İstersen buna dedikodu de ama hemşire Rooke bana bir yarım saat ayırdığında kesinlikle eğlenceli ve yararlı şeyler anlatıyor bana, bir başkasının karakterini daha iyi anlamayı sağlayan şeyler. İnsan ne olup bittiğini öğrenmeyi ister, ne kadar saçma sapan ve gereksiz olsa da. Benim gibi yapayalnız yaşayan biri için onun sohbeti, emin olabilirsin, bir ilaç."

Arkadaşının keyfini bozmak istemeyen Anne, “Buna ben de inanırım. O sınıfın kadınların büyük olanakları var ve eğer zekilerse dinlemeye de kesinlikle değer. Türlü türlü insanlar görüyordur! Sadece insanların çılgınlıkları değil tanık oldukları, aynı zamanda o insanların davranışlarını da değerlendiriyorlardır, çünkü ne de olsa her şartta son derece ilgi çekici ya da etkileyici şeyler görüyorlardır. Gözlerinin önünde coşkulu, çıkarsız, özverili bağlılık örneklerine şahit oluyor, kahramanlık, metanet, sabır ve tevekkül hikayeleri duyuyorlardır; insanı en çok yücelten tüm o çatışma ve fedakarlıklar! Bir hasta odasından ciltler dolusu hikayeler çıkabilir.”

“Evet” dedi Bayan Smith şüpheyle, “bazen çıkabilir, ancak tarif ettiğiniz bu hikayelerden sık sık öğretici dersler çıkmıyor, korkarım. Arada sırada insanoğlu büyük sınavlardan geçebiliyor ama genel olarak konuşursak, hasta odasında şahit olunan şey hastanın gücü değil, zayıflığıdır; cömertlik ve metanetten çok bencillik ve sabırsızlık hakimdir. Dünyada çok az gerçek dostluk var ve ne yazık ki (alçak ve titrek bir sesle konuşup) çok geç olana kadar bunu ciddi ciddi düşünmeyi unutan pek çok insan.”

Anne bu duygulardaki çaresizliği gördü. Kocasının olması gerektiği gibi olmamıştı ve kadın da dünyanın hak ettiğinden daha kötü bir yer olduğunu düşünmesine neden olacak insanların içine sürüklenmişti. Ancak bu Bayan Smith için gelip geçici bir duyguydu; başını salladı ve kısa süre sonra farklı bir ses tonuyla, “Arkadaşım Bayan Rooke’un şu an çalıştığı yerde ilgimi çekecek ya da bir şeyler öğretecek bir konu çıkacağını sanmıyorum. Sadece Marlborough Evleri’nde oturan Bayan Wallis’e hemşirelik ediyor; sanırım güzel, budala, pahalı zevkleri olan modaya düşkün bir kadın, elbette dantelleri ve süslü püslü elbiselerinden

başka anlatacak bir şey yok. Ancak Bayan Wallis'ten iyi para kazanmayı düşünüyorum. Bir sürü parası var ve şu a elimdeki en pahalı şeyleri satın alacağını umuyorum."

Camden Meydanı'ndakiler böyle bir insanın varlığını öğrenene kadar Anne arkadaşını defalarca ziyaret etti. En sonunda arkadaşından bahsetmesi gerekti. Sör Walter, Elizabeth ve Bayan Clay Laura Meydanı'ndan döndüklerinde aynı akşam için Lady Dalrymple'dan ani bir davet aldılar ve Anne o akşamı Westgate Evleri'nde geçirmek için çoktan plan yapmıştı. Bahanesi için üzgün değildi. Lady Dalrymple kötü bir şekilde üşütüp eve kapandığı için çağrıldıklarından emindi Anne ve kadın kendisine zorla kabul ettirilen bu akrabalık ilişkisinden yararlanmayı düşünüyordu belli ki. Büyük bir istekle bu teklifi hemen geri çevirdi: "Bu akşam eski bir okul arkadaşıyla görüşmek için sözleşmişti." Anne'le alakalı herhangi bir şeyle pek ilgili değillerdi ama eski okul arkadaşının kim olduğunu anlamak için yeterince soru sordular ona; Elizabeth küçük gördü, babası ise acımasız yaklaştı.

"Westgate Evleri!" dedi babası, "Westgate Evlerinde kimi ziyaret edecekmiş Anne Elliot? Bayan Smith, bilmem ne. Dul bir Bayan Smith. Peki kocası kimmiş? Her yerde karşılaşabileceğin beş bin Bay Smith'ten biri. İnan bana, Bayan Anne Elliot, en sıra dışı zevke sahipsin. Diğer insanları tiksindiren düşük sınıftan arkadaşlar, değersiz evler, pis hava, mide bulandırıcı ilişkiler hep seni buluyor. Ama bu yaşlı hanımdan yarın sabaha kadar kurtulmuş olacaksın, sanırım ölümüne yaklaşmamış ama belki ertesi günü görmeyi umut edebilir. Kaç yaşında? Kırk mı?"

"Hayır, efendim, otuz bir bile değil, ama onunla görüşmemi erteleyeceğimi düşünmüyorum, çünkü hem benim

hem de onun için uygun olan tek akşam bu akşam. Yarın kaplıcalara gidecek, tüm hafta orada kalacak ve bildiğiniz üzere ona söz verdim.”

“Peki Lady Russell bu arkadaşın hakkında ne düşünüyor?” diye sordu Elizabeth.

“Bunda utanacak bir şey görmüyor” dedi Anne, “aksi-ne bunu onaylıyor ve Bayan Smith’i ziyaret ettiği zamanlarda genelde beni arabasıyla o bırakıyor.”

“Westgate Evleri’nde yaşayanlar kaldırım kenarına bir araba yaklaştığında çok şaşırıyorlardır” dedi Sör Walter. “Sör Henry’nin dul eşinin aslında asalet arması yok ama yine de güzel bir araba ve Bayan Elliot’u taşıdığını bilmeyen yoktur, eminim. Westgate Evleri’nde kiralık evi olan bir dul Bayan Smith! Otuz kırk arası zar zor yaşayabilen zavallı bir dul, sıradan bir Bayan Smith, her gün sokakta gördüğümü bir Bayan Smith, Bayan Anne Elliot tarafından dünyadaki tüm insanların ve isimlerinden içinden seçilmiş ve İngiltere ve İrlandalı soylularından aile bağlarımızın olduğu insanlara karşı tercih edilen Bayan Smith! Ne isim ama!”

Tüm bu süre içinde odada olan Bayan Clay, hemen oradan ayrılması gerektiğini biliyordu, Anne bir sürü şey söyleyebilirdi ve arkadaşını savunmak için daha fazla orada kalabilirdi ama babasına duyduğu saygı buna engel oldu. Hiç cevap vermedi. Bath’da otuz kırk yaşları arasındakiler, zar zor geçinen ve saygın bir ismi olmayan tek dulun Bayan Smith olmadığını babasının vicdanına bıraktı.

Anne randevusuna gitti; diğerleri de kendilerinininkine ve elbette ertesi sabah onların nasıl keyifli bir akşam geçirdiklerini dinlemişti. Grupta tek eksik olan kendisiydi,

çünkü Sör Walter ve Elizabeth yalnız kendileri hanımefendinin hizmetine girmekle kalmamış, bir de diğerlerini bir araya getirme ve hem Lady Russell hem de Bay Elliot'u kendi davetlerine götürme zahmetine katlanmışlardı. Anne akşama dair ne varsa hepsini Lady Russell'dan öğrenmişti. Onun için akşamın en ilginç yanı arkadaşı ve Bay Elliot'un ondan bolca bahsetmeleri oldu; Bay Elliot Anne'in de orada olmasını istemiş, olmadığı için üzölmüş ve böylesi bir sebepten dolayı gelmediğı için onunla aynı zamanda gurur da duymuştu. Anne'in hasta ve muhtaç arkadaşına yaptığı nazik, şefkat dolu ziyaretler Bay Elliot'un oldukça hoşuna gitmiş gibiydi. Anne'i tanıdığı en sıra dışı kadın olarak görüyordu; Anne'in mizacı, davranışları, düşünme şekliyle mükemmel bir kadın modeliydi. Lady Russell'la onun erdemleri hakkında da konuşmuşlardı ve Anne bir arkadaşısı tarafından böyle anlaşılmayı, duyarlı bir erkek tarafından bu kadar yüceltilmeyi hiç beklemiyordu.

Lady Russell, artık Bay Elliot hakkında tamamen müspetti. Genç adamın Anne'e layık olduğundan ve zamanla Anne'in gönlünü kazanmak için çabalayacağından emindi, sadece Bay Elliot'un dulluğun verdiği kısıtlamalardan kurtulmasını ve Anne'e kur yapmak için gereken özgürlüğü kazanması için birkaç haftanın geçmesi gerekecekti. Lady Russell, konu hakkında ne kadar emin olduğundan bahsetmedi, bundan sonra neler olabileceğine, Bay Elliot'un ona bağlanabileceğine ve bu bağlılığının gerçek ve karşılıklı olmasının arzu edilebileceğine dair sadece imalarda bulundu. Anne onu dinledi ve öyle delice çığlıklar atmadı; sadece gülümsedi, kızardı ve yavaşça başını salladı.

“Benim çöpçatan olmadığımı iyi bilirsin” dedi Lady Russell, “insanların plan ve hesaplarının değişken olduğunun da son derece farkındayım. Demek istediğim eğer Bay Elliot seninle yakından ilgilenmeye başlar ve sen de ona karşılık verirsen birlikte mutlu olma olasılığınız olabileceğidir. Herkesin göz ardı etmemesi gereken en uygun birliktelik bence ve en mutlusu da bu olur.”

“Bay Elliot son derece hoş biri ve pek çok açıdan ona saygı duyuyorum” dedi Anne, “ama biz birbirimize uygun değiliz.”

Lady Russell bunu geçiştirdi ve sadece “Seni Kellynch’in müstakbel sahibesi, müstakbel Lady Elliot olarak, sevgili annenin yerine geçmeni , onun tüm haklarına ve popülaritesine sahip olmakla birlikte onun gibi erdemli bir kadın olacağını görmek için sabırsızlanıyorum, bunun bana vereceği mutluluğu tahmin bile edemezsin. Hem görünüş hem de davranış olarak annenin kopyasısın, bununla birlikte onunla aynı konuma ve unvana sahip olduğunu, aynı yerde yaşayıp evi idare ettiğini ve ondan daha fazla değer verildiğini görmek, sevgili Anne, benim yaşındaki bir kadın için dünyanın en büyük mutluluğudur!”

Anne ayağa kalkıp uzaktaki masaya doğru gitmeye mecbur hissetti kendini ve bir şeyle oyalanıyormuş gibi görünüp bu manzaranın yarattığı duyguları bastırmaya çalıştı. Birkaç dakikalığına ruhu ve yüreğiyle büyülenmiş gibiydi. Annesi gibi bir kadın olma düşüncesi, “Lady Elliot” unvanını alma, Kellynch’e geri dönmesi, yeniden evi olması, sonsuza kadar kendi evi olması anında karşı koyabileceği bir büyü değildi. Lady Russell başka laf etmemiş, bu meseleyi düşünme kısmını ona bırakmıştı ve Bay Elliot orada olup kendi adına konuşmuş olsaydı bu işin o dakika

halledileceğine inanıyordu ama Anne buna inanmıyordu. Bay Elliot'u aynı şeyleri düşününce Anne kendine geldi. Kellynch'in ve "Lady Elliot" isminin büyüğü anında kayboldu. Bay Elliot'u asla kabul edemezdi. Bunun tek nedeni hala yüreğinin tek bir erkeğe ait olması değildi, bununla birlikte Bay Elliot'la birlikte olma olasılığına sıcak bakmıyordu.

Bir aydır tanışıyor olmalarına karşın Anne, Bay Elliot'un tam olarak karakterini çözememişti. Duyarlı, hoş bir adamdı, güzel konuşuyor, düşüncelerini iyi ifade ediyor, doğru düzgün değerlendirmede bulunuyordu ve prensip sahibiydi, bunların hepsi görünen şeylerdi. Neyin doğru olduğunu kesinlikle biliyordu ama Anne ondan korkuyordu. Ne geçmişe, ne de şimdiye güveniyordu. Arada sırada eski arkadaşlarının isimlerini ağzından kaçırması ve geçmişte yaptıkları ve uğraşları hakkındaki uğraşları Bay Elliot hakkında olumlu olmayan şüpheler doğuruyordu. Anne genç adamın eskiden kötü alışkanlıkları olduğunu anladı, Pazar günü gezisi sıradan bir şeydi; hayatının bir döneminde ciddi şeylerin hiçbirine önem vermemişti, ancak şimdi tamamen farklı düşünmesine rağmen bu zeki, ihtiyatlı adamın düzgün bir karaktere sahip olduğunu yine de söylenebilir miydi? Zihninin tamamen arındığına inanılabilir miydi?

Bay Elliot mantıklı, ketum, havalı biriydi ama açık değildi. Diğerlerinin iyi ya da kötü davranışları karşısında ne bir duygu patlaması, ne de bir sevinç ya da öfke gösteriyordu. Bu Anne'e göre kesin bir kusurdu. İlk izlenimlerinden kurtulamıyordu bu yüzden. Dürüstlüğe, açık yürekliliğe, adil bir karaktere her şeyden daha çok önem veriyordu. Sıcaklık ve coşku hala Anne'i büyülüyordu. Bazen bakıp öylesine ya da aceleci bir şeyler söyleyenleri,

ne düşündüğünü asla belli etmeyen, düşündüklerini asla dillendirmeyen insanlara tercih ederdi Anne.

Bay Elliot genel olarak hoş biriydi. Evlerinde türlü mizaca sahip insan vardı ama hepsiyle arası iyiydi. Herkese karşı son derece sabırlı ve hoşgörülüydü. Bayan Clay hakkında Anne'le gayet açık konuşmuştu, Bayan Clay'in amacının ne olduğunu görmüştü ve onu küçük görmesine rağmen Bayan Clay de genç adamdan hoşlanıyordu.

Lady Russell gen arkadaşından ya azını ya da daha çoğunu görmüştü belki ama Bay Elliot'a güvensizliği gerektirecek bir şey olmadığını düşünüyordu. Bir erkek ancak Bay Elliot kadar erkek olabilirdi ve önümüzdeki güz Bay Elliot'un sevgili Anne'i Kellynch kilisesinde elinden tutup mihraba götürürken görmekten çok onu duygulandıran başka bir şey olamazdı.

18. Bölüm

Şubat ayının başlarıydı ve bir aydır Bath'da olan Anne Uppercross ve Lyme'dan bir haber almak için yanıp tutuşuyordu. Mary'nin anlattıklarından daha fazlasını öğrenmek istiyordu. En son haber alalı üç hafta olmuştu. Henrietta'nın yeniden eve döndüğünü ve hızla iyileşmesine karşın Louisa'nın hala Lyme'da olduğunu biliyordu; bir akşam yine onları düşündüğü sırada Mary'den her zamankinden daha kalın bir mektup zarfı geldi. Amiral ve Bayan Croft'un selamlarını da eklemişti ve bu Anne'i hem sevindirmiş, hem de şaşırtmıştı.

Croft'lar Bath'da olmalıydı! Anne'in ilgisini çeken bir durumdu. Kalbini doğal bir şekilde sevinçle dolduran insanlardı.

"Bu ne?" diye bağırdı Sör Walter. "Croft'lar Bath'a mı gelmişler? Kellynch'i kiralayan Croft'lar? Sana ne getirmişler?"

"Uppercross'tan bir mektup, efendim."

"Ah! Bu mektuplar pasaport yerine geçer. Tanışmayı garanti altına alırlar. Her halükarda Amiral Croft'u ziya-

ret etmem lazım. Kiracıma karşı görevimi biliyorum.”

Anne daha fazla dinleyemedi; zavallı amiralin ten renginin açıldığını bile söyleyemedi, tek düşündüğü mektuptu. Mektup birkaç gün öncesinden başlıyordu.

1 Şubat

Sevgili Anne,

Yazamadığım için senden özür dilemeyeceğim çünkü Bath gibi yerlerden insanların mektuplara ne kadar az önem verdiğini biliyorum. Uppercross’u önemsemeyecek kadar çok mutlusundur, ne de olsa burada hakkında yazılacak pek bir şey olmuyor. Çok sönük bir Noel geçirdik; Bay ve Bayan Musgrove tüm tatil boyunca bir kere yemek vermediler. Hayter’leri zaten adam yerine koymuyorum. Neyse ki tatil bitti, çocukların şimdiye kadar bu kadar uzun tatil yaptıklarını hiç sanmıyorum. Ben de hiç yapmamıştım. Ev, küçük Harville’ler hariç dün boşaldı ama onların asla eve gitmediklerini duymak seni şaşırtacaktır. Bayan Harville çocuklarından bu kadar uzak kalacak kadar garip bir anneymiş demek ki. Bunu anlamıyorum. Bence güzel çocuklar değiller ama Bayan Musgrove sanki kendi torunlarıymış gibi onları çok sevmişe benziyor. Hava da öyle berbattı ki! Güzel kaldirımlı Bath’da hissedilmemiş olabilir ama taşra da bayağı hissediliyor. Ocak ayının ikinci haftasından beri bir Allah’ın kulu bana uğramadı, sadece hoş karşılanmamasına rağmen sık sık gelen Charles Hayter geldi. Aramızda kalsın, Henrietta’nın Louisa kadar Lyme’da uzun süre kalmaması bence iyi olmadı; biraz olsun Charles’tan uzak kalmış olurdu. Araba yarın Louisa ve Harville’leri getirmek için bugün yola çıktı. Bizi sonraki akşama kadar yemeğe davet etmediler, Bayan Musgrove Louisa’nın yolda çok yorulmuş olmasından korkuyor ve onunla ne kadar ilgilenildiği düşünülürse bu pek olası değil, neyse, yarın akşam orada yemek yemek benim için daha uygun olurdu aslında. Bay

Elliot'u çok bulmana sevindim ve keşke ben de onunla tanışabilseydim ama her zamanki kör talihim işte, ne zaman güzel bir şey olsa ben hiç orada olmuyorum, her zaman en sona ben kalıyorum. Bayan Clay de Elizabeth'le amma da kaldı! Gitme gibi bir niyeti yok mu? Ama belki bir oda boşalsa bile bizi yine davet etmeyebilirler. Bu konuda ne düşündüğünü bilmek isterim. Çocuklarımın çağrılmayacağını biliyorum zaten. Onları bir aylığına ya da altı haftalığına Büyük Ev'e bırakabilirim. Az önce Croft'ların da Bath'a gideceklerini duydum; amiralin gut olduğunu düşünüyorlar. Charles tesadüfen duymuş, bana haber verme ya da bir şey gönderip göndermeyeceğimi sorma zahmetine bile katlanmadılar. Pek de iyi komşu olduklarını sanmıyorum. Onları hiç görmüyoruz ve bu gerçekten büyük bir özensizlik örneği. Charles da benimle birlikte sevgilerini yolluyor. Selamlar...

Mary M.

Bu aralar pek iyi değilim ve Jemima bana, kasabın çevrede kötü bir boğaz ağrısı salgını olduğunu söylediğini söyledi. Galiba bu salgına yakalandım ve bilirsin benim boğaz ağrım herkesinkinden daha beter olur.

İlk bölüm bu şekilde sona eriyordu, neredeyse bunun kadar uzun olan diğer bölüm de zarfa konmuştu.

Zarfı kapatmamıştım, çünkü Louisa'nın yolculuğunun nasıl geçtiğini anlatmak istiyordum ve mektuba eklenecek bir sürü şey olduğu için son derece memnunum. İlk olarak dün Bayan Croft'tan sana bir şey gönderip göndermek istemediğimi soran bir mesaj aldım; bana yazılmış çok nazik, son derece dostane bir nottu, olması gerektiği gibi; bu yüzden mektubumu istediğim kadar uzun tutabilirim. Amiral çok hasta görünmüyor, umarım Bath ona istediği gibi iyi gelir. Onların yeniden dönmesini gerçekten istiyorum. Çevremiz böylesi hoş bir aileden eksik kalmamalı. Şimdi sana Louisa'dan bahsedeceğim ama bunun seni

inanılmaz şaşırtacağını biliyorum. Louisa ve Harville'ler Salı günü sağ alim geldi, akşam nasıl olduğunu sormaya gittiğimizde Yüzbaşı Benwick'in orada olmadığını görünce çok şaşırdık, çünkü o da Harville'ler gibi davet edilmişti. Sebep neymiş, bil bakalım? Louisa'ya aşık olduğu ve Bay Musgrove'dan bir cevap alana kadar Uppercross'a gelmeye cesaret edemediği içinmiş; aslında Louisa'yla her şeyi kararlaştırmışlar ve Yüzbaşı Harville aracılığı ile Bay Musgrove'a bir mektup göndermiş. Vallahi de billahi de doğru! Şaşırdın, değil mi? Aklının bir köşesinden geçtiğini söylersen çok şaşırtırım çünkü benim hiç aklıma bile gelmedi. Bayan Musgrove hiçbir şey bilmediğine dair yeminler ediyor. Yine de hepimiz mutlu olduk, çünkü Yüzbaşı Wentworth'le evlenmekle eşit değil ama Charles Hayter'le evlenmesinden çok daha iyidir. Bay Musgrove rıza gösterdiğini yazdı ve Yüzbaşı Benwick'in bugün gelmesi bekleniyor. Bayan Harville, kocasının zavallı merhume kız kardeşi adına üzgün olduğunu söylüyor ama ikisi de Louisa'yı çok seviyor. Aslında Bayan Harville ve ben ona baktığımızdan beri Louisa'yı daha çok sevdiğimiz konusunda hemfikiriz. Charles bu işe Yüzbaşı Wentworth'ün ne diyeceğini merak ediyor ama hatırlarsan, ben onun Louisa'ya bağlandığını hiç düşünmemiştim, buna dair hiçbir şey görmedim. Gördüğün gibi Yüzbaşı Benwick'in sana olan hayranlığı da böylece bitmiş oldu. Charles'ın böyle bir şeyi düşünmüş olmasını hiç anlamamıştım zaten. Umarım bundan sonra beni daha çok dinler. Louisa Musgrove için muhteşem bir evlilik değil ama Charles Hayter'le evlenmekten milyonlarca kez daha iyi."

Mary'nin, Anne'in bu habere bir dereceye kadar hazırlıklı olmasından korkmasına gerek yoktu. Anne hayatında hiç bu kadar şaşırmamıştı. Yüzbaşı Benwick ve Louisa Musgrove! Bu muhteşem bir haberdin ve odada kalması, sakinliğini koruması ve sorulara öylesine cevap vermesi için büyük çaba harcaması gerekmişti. Şansına çok fazla

soru sormadılar. Sör Walter, Croft'ların dört atlı arabayla gelip gelmediklerini ve kalacakları yerin Bayan Elliot ve kendisinin ziyaret etmek için uygun bir yerde olup olmadığını öğrenmek istiyordu ama bu biraz merakın da ötesinde bir soruydu.

"Mary nasılmış?" dedi Elizabeth ve cevap beklemeden, "bir de Croft'ları Bath'a getiren sebep neymiş?"

"Amiral yüzünden gelmişler. Gut olduğu düşünülüyor."

"Gut ve ihtiyarlık!" dedi Sör Walter. "Zavallı adam!"

"Burada tanıdıkları var mı?" diye sordu Elizabeth.

"Bilmiyorum ama Amiral Croft'un mesleği ve fazla zamanı olmayışı nedeniyle Bath gibi yerlerde fazla tanıdığı olacağını sanmıyorum."

Sör Walter sakın bir sesle, "Amiral Croft'un, Kellynch Malikanesi'nin kiracısı olarak Bath'da çok iyi tanınacağından şüphem yok. Karı koca Croft'ları Laura Meydanı'ndakilerle tanıştıracak mıyız, Elizabeth?" dedi.

"Olmaz. Hiç sanmıyorum. Lady Dalrymple'in kuzenleri olarak, onu onaylamayabileceği tanıdıklarımızla tanıştıırken utanç verici duruma düşmemek için çok dikkatli olmamız gerek. Akraba olmasaydık bir önemi olmazdı ama kuzenler olarak bizden gelen teklifler konusunda titiz davranacaktır. Croft'ları kendi seviyelerinde birileriyle tanışmaları konusunda kendi hallerine bırakmak en iyisi. Buralarda dolaşan bir sürü tuhaf görünümlü adam deniz subayı olduğu söylenmişti bana. Croft'lar onlarla arkadaş olsunlar bence."

Sör Walter ve Elizabeth'in mektuba gösterdiği ilgi bu kadardı. Bayan Clay, Mary ve çocukları sorduktan sonra

Anne artık özgürdü.

Kendi odasında olanları anlamaya çalıştı. Charles gibi o da Yüzbaşı Wentworth'ün ne hissettiğini merak ediyordu! Belki de meydanı boş bırakmış, Louisa'dan vaz geçmiş, onu sevmeyi bırakmış, onu sevmediğini anlamış olabilirdi. Anne ihanet ya da hoppalık ya da Yüzbaşı Wentworth ve arkadaşı arasında buna benzer bir şey olma ihtimalini düşünmeye bile dayanamazdı. Onları gibi bir arkadaşlığın haksız bir şekilde zarar gördüğüne de dayanamazdı.

Yüzbaşı Benwick ve Louisa Musgrove! Neşeli, konuşkan Louisa Musgrove ve kederli, düşünceli, hisli, okuyan Yüzbaşı Benwick; bunları düşününce birbirlerine hiç uygun görünmüyorlardı. Öylesine farklılardı ki! Aralarında bir çekim olmuş olabilir miydi? Cevap kısa sürede ortaya çıktı. Bulundukları durum yüzündendi. Haftalarca bir arada kalmışlardı, aynı küçük aile çevresinde yaşamışlardı, Henrietta'nın evden ayrılmasıyla birbirleriyle daha çok yaklaşmış olmalıydı ve hastalığını atlatan Louisa sürekli ilgi görürken Yüzbaşı Benwick de avutulamaz değildi. Anne bundan daha önce de şüphelenmekten kendini alamamıştı ve Mary gibi aynı sonuca varmanın aksine, mevcut olaylara dayanarak Yüzbaşı Benwick'in kendisine az da olsa ilgi gösterdiğini düşünüyordu. Kibirlenmek için bundan hiçbir şekilde kendine pay çıkarmaya çalışmıyordu. Yüzbaşı Benwick'i dinlemiş ve onunla aynı duyguları paylaşmış olan herhangi güzel bir genç kadının aynı övgüleri hak edeceğine inanıyordu Anne. Genç adamın sevgi dolu bir yüreği vardı. Birisini sevmek zorundaydı.

Onların mutlu olmasına karşı çıkacak bir sebep göremiyordu. Louisa'nın denizcilere düşkünlüğü vardı ve kısa zamanda birbirlerine benzeyeceklerdi. Benwick yeniden

neşesine kavuşacak, Louisa da Scott ve Lord Byron'ı sevecekti; yo, bunu çoktan öğrenmişti bile; onları aşık eden şey şiirin gücüydü elbette. Louisa Musgrove'un edebi zevke ve duygusal bir karaktere dönüşmesi düşüncesi Anne'i eğlendirmişti ama durumun böyle olduğuna emindi. Lyme'daki o gün, Cobb'da düşmesi Louisa'nın sağlığını, sinirlerini, cesaretini ve karakterini hayatının sonuna kadar etkilemişti ve görünüşe göre kaderini de değiştirmişti.

Buradan varılacak sonuç şuydu, Yüzbaşı Wentworth'ün erdemlerinden etkilenmiş olup da bir başka erkeği tercih ediyorsa bir kadın, bu durumun şaşılacak bir tarafı kalmıyordu ve Yüzbaşı Wentworth de bir arkadaş kaybetmediyse üzülecek bir şey de yoktu. Hayır, kendisine karşın Anne'in yüreğini attıran ve Yüzbaşı Wentworth'ün artık zincirlerinden kurtulmuş ve özgür biri olduğunu düşününce yanaklarını al al yapan şey üzüntü değildi. Sorgulamaktan utandığı duygular doldurmuştu içini. Hissettiği şey neşe, manasız bir neşeyi sadece!

Croft'ları görmeye can atıyordu ama görüşme gerçekleştiğinde son haberlerin Croft'lara ulaşmadığı ortaya çıkmıştı. Karşılıklı olarak ziyaretler gerçekleştirildi, Louisa Musgrove'dan bahsedildi ve Yüzbaşı Benwick'ten de ama yarım ağızla bile gülümseyen olmadı.

Croft'lar Gay Caddesi'nde bir ev tutmuşlardı ve Sör Walter için bu yerinde bir seçimdi. Onların dostluğundan artık utanmıyordu ve amiralin kendisi hakkında düşünüp konuşmasından çok, Sör Walter amiral hakkında düşünüp konuştu.

Croft'lar Bath'da istemedikleri kadar çok insanı tanıyordu, Elliot'ları da nezaketen ziyaret ediyor ve bundan en ufak bir zevk almayı beklemiyorlardı. Neredeyse her

zaman birlikte olmaya dayalı taşra alışkanlığını da beraberlerinde getirmişlerdi. Gut hastalığını iyileştirmek için amiralin sürekli yürüyüş yapması söylenmişti ve Bayan Croft her şeyini kocasıyla birlikte yaptığı için o da amiralle birlikte yürüyordu. Anne nereye gitse onları görüyordu. Lady Russell hemen her sabah Anne'i arabayla alıyordu ve Anne'in onları düşünmediği ve görmediği bir gün olmuyordu. Onların duygularını çok iyi bildiği için bu Anne'in için çekici bir mutluluk tablosuydu. Gözden kaybolana kadar onları izliyor, ne hakkında konuştuklarını hayal ederek mutlu oluyor, keyifli bir şekilde yürümelerini seyrediyor, amiralin eski bir dostuna rastladığında samimi bir şekilde elini sıkmasını ve bir grup donanma mensubuyla karşılaştıklarında coşkuyla konuştuklarını ve Bayan Croft'un zeka ve kültür konusunda diğer subaylardan aşağı kalmadığını görmek de onu aynı şekilde mutlu ediyordu.

Anne sürekli Lady Russell'la birlikte olduğu için tek başına yürüyüşlere çıkamıyordu ama bir sabah, Croft'ların gelişinden bir hafta ya da on gün sonra şehrin aşağı bölgelerinde arkadaşından ve arabasından ayrılmanın iyi olacağına karar verdi ve tek başına Camden Meydanı'na dönecekti; Milsom Caddesi'nde yürürken şansına amiralle karşılaştı. Elleri arkasında bir matbaanın vitrinin önünde tek başına duruyordu, Anne onu görmeden geçemeyeceği gibi amiralin kendisini görmeden önce adama hem dokunup hem de selam vermesi gerekiyordu. Amiral onu fark edip tanıyınca Anne'i her zamanki samimiyeti ve neşesiyle selamladı. "Ha! Demek sizsiniz? Teşekkür ederim, teşekkür ederim. Bana dostça davrandığınız için teşekkür ediyorum. Burada durmuş, bir tabloya bakıyorum. Durup bakmadan bu dükkanın önünden geçemiyorum. Bakın

burada ne var, bir gemi! Bakın lütfen. Bunun gibi bir şey gördünüz mü hiç? Sizin iyi ressamlarınız, herhangi birinin şunun gibi şekilsiz, eski bir sandala binip hayatlarını riske atacaklarını düşünüyorlarsa gerçekten garip insanlar olmalılar, değil mi? Bir de iki tane adam rahat rahat tekneye oturmuşlar, dağlara ve kayalıklara bakıyorlar, sanki az sonra olaklardan korkmuyorlarmış gibi ama kesinlikle birazdan devrilecekler. Teknenin nerede yapıldığını çok merak ediyorum!” (kahkahalarla güldü); “bu tekneyle at yıkama havuzuna bile açılmam ben” (Anne’e döndü), “e, siz nereye böyle? Sizin için ya da sizinle gidebileceğim bir yer var mı? Size nasıl yardımcı olabilirim?”

“Yok, teşekkür ederim, sadece yollarımızın ayrıldığı yere kadar bana eşlik etme zevkini bahsedebilirsiniz. Eve gidiyorum.”

“Gelirim elbette, daha uzağa da gidebilirim. Evet, evet, birlikte küçük bir yürüyüş yapalım, yolda size anlatacaklarım var. Haydi koluma girin, işte böyle! Kolumda bir kadın olmayınca kendimi rahat hissetmiyorum. Tanrım! Nasıl bir tekneydi o öyle!” derken son kez resme baktı ve yürümeye başladılar.

“Bana anlatacağınız bir şey mi vardı, efendim?” dedi Anne.

“Evet, var. Ama şurada bir arkadaşım var, Yüzbaşı Bridgen, geçerken bir ‘Nasılsın?’ demek lazım. ‘Nasılsın?’ Bridgen yanımda eşim hariç kimseyi görmediği için dik dik bakıyor. Bayan Croft bacağı yüzünden evde. Topuğunun birinde üç şilin büyüklüğünde bir şişlik oldu. Cadde-nin karşısına bakarsanız Amiral Brand ve erkek kardeşini görebilirsiniz. Aşağılık insanlar! İyi ki bu tarafta yürümüyorlar. Sophy’nin onlara hiç tahammülü yok. Bir kere-

sinde bana kötü bir oyun oynamadılar, en iyi adamlarımı alıp götürdüler. Başka zaman size tüm hikayeyi anlatırım. Şuradaki de Sör Archibald Drew ve torunu. Bak, bize bakıyor; size eliyle öpücük gönderiyor; sizi karım zannetti. Ah! Zavallı Sör Archibald! Bath'ı nasıl buldunuz, Bayan Elliot? Tam size göre. Sürekli eski dostlarla karşılaşp duruyoruz; her sabah sokak onlarla dolu; gevezelik edecek konu çok, sonra onlardan kaçıp kendimi eve kapatıyoruz, koltuklarımıza yerleşip sanki Kellynch'teymiş ya da Kuzey Yarmouth ve Deal'deymişsiz gibi rahat rahat oturuyoruz. Burada da rahatımız yerinde. Hatta dolaplardan birinde aynı şekilde rüzgar esiyor."

Biraz yürüyünce Anne, amiralin konuşması için baskı yapmayı göze aldı yeniden. Milsom Caddesi'nden çıktıklarında merakını gidereceğini ummuştı ama beklemesi gerekiyordu, çünkü amiral daha geniş bir alana ve Belmont'un sessizliğine kavuşana kadar konuşmamaya niyetliydi ve Anne, Bayan Croft olmadığına göre adamın olayı kendince halletmesine izin vermeliydi. Belmont'u yavaş yavaş çıkarken amiral konuşmaya başladı:

"Eh, şimdi sizi şaşırtacak bir şeyleri duymaya hazırsınız. Ama önce bana anlatacağım genç hanımın ismini söyleyeceksiniz. Hepimizi çok endişelendiren o genç hanımı biliyorsunuz. Bayan Musgrove, hani başına kötü şeyler gelen. Onun ismi neydi, hep unutuyorum."

Anne, amiralin ne anlatacağını bildiğini belli etmekten o kadar utanmıştı ki Louisa ismini kolaylıkla verebildi.

"Ha, evet, Bayan Louisa Musgrove, ismi buydu. Keşke genç hanımların bir sürü değişik ismi olmasa. Hepsinin ismi Sophy ya da ona benzer şeyler olsa asla unutmam. Bu Bayan Louisa'nın Frederick'le evleneceğini düşünün-

yorduk. Frederick onunla haftalarca flört etti. Lyme'daki olay olana kadar neden bu kadar beklediklerini merak ediyorduk; sonra kızın kafası iyileşene kadar beklemek gerektiği yeterince açıktı. Ama sonra tuhaf bir şeyler oldu. Frederick Lyme'da kalmak yerine Plymouth'a, sonra da Edward'ı görmeye gitti. Minehead'den döndüğünde Edward'ın yanına gitti ve o zamandan beri orada kalıyor. Kasımdan beri yüzünü görmedik. Sophy bile anlayamadı. Ama mesele şimdi son derece tuhaf bir hal aldı, çünkü bu genç hanım, yani Bayan Musgrove, Frederick'le evlenmek yerine James Benwick'le evlenecek. James Benwick'i tanırıyorsunuz."

"Biraz. Yüzbaşı Benwick'i pek az tanırım."

"Bayan Musgrove onunla evleniyor. Hatta belki çoktan evlenmişlerdir, çünkü ne için beklediklerini bilmiyorum."

"Yüzbaşı Benwick'in çok hoş biri olduğunu düşünmüştüm" dedi Anne, "ve kusursuz bir karaktere sahip olduğunu biliyorum."

"Ah! Evet, evet, kimsenin James Benwick'e karşı söylediği bir şey yok. Sadece komutanlığa geçen yaz atandı ve bugünlerde geçinmek çok zor ama bildiğim başka bir hatası yok. Eminim kusursuz, iyi niyetli biridir; oldukça aktif, cesur bir subay da, yumuşak başlı biri olduğu için onun pek de öyle olduğunu düşünmeyebilirsiniz."

"Aslında burada yanıyorsunuz efendim, Yüzbaşı Benwick'in tavırlarından onun korkak biri olabileceği sonucuna asla varmazdım. Tavırlarını özellikle hoş buluyorum ve pek çok insanın hoşlanacağından da eminim."

"Eh, hanımlar en iyi gözlere sahiptirler ama Yüzbaşı Benwick benim için fazla sessiz biri, Sophy de benim gibi

düşünüyor ve Frederick'in davranışlarının ondan daha iyi olduğunu düşünmeden edemiyorum. Frederick'te daha çok bize hitap eden bir şey var."

Anne yakalanmıştı. Cesaret ve yumuşak başlılığın bir-biriyle uyuşmadığına dair genel kanıya karşı çıkmak istemiş, Yüzbaşı Benwick'in dünyadaki en iyi davranışlara sahip olduğu gibi bir şey söylemek istememişti ve küçük bir duraksamadan sonra "İki arkadaşı kıyaslama gibi bir niyetim yok" diyecekti ama Amiral onun sözünü keserek, "Söyleyeceklerim kesinlikle doğru. Dedikodu falan değil. Bunu bizzat Frederick'ten duyduk. Dün bunları anlatan bir mektup geldi kız kardeşine ve Frederick de Harville'den bir mektup almış, arkadaşı Uppercross'tan yazmış kendisine. Sanırım hepsi Uppercross'ta" dedi.

Bu Anne'in karşı koyamayacağı bir fırsattı, bu yüzden "Umarım Amiral, Yüzbaşı Wentworth'ün mektubunda sizi ve Bayan Croft'u rahatsız edecek bir şey yoktur. Geçen sonbahar sanki onun ve Louisa Musgrove arasında bir şeyler var gibiydi ama umarım her iki taraf da bu ilişkiden isteyerek ve zora başvurmada vaz geçmiştir. Umarım mektubu iyi niyeti suiistimal edilmiş bir adamın ağzıyla yazılmamıştır" dedi.

"Hiç de değil, başından sonuna kadar ne öfke ne de şikayet var."

Anne gülümsemesini gizlemek için başını aşağı eğdi.

"Hayır, hayır; Frederick öyle ağlayıp sızlanacak bir adam değil; bunun için yeterince güçlü birisi. Eğer kız bir başkasından hoşlanmışsa kızın o erkekle evlenmesi daha iyi."

"Kesinlikle. Ama demek istediğim, Yüzbaşı Wentworth'-

ün mektubu yazma tarzında bilirsiniz tam olarak söylenmemiş olsa da, arkadaşı tarafından kullanıldığına dair bir kanı uyandırıp uyandırmadığıydı. Onunla Yüzbaşı Benwick arasındaki dostluğun böyle bir şey yüzünden bitmesine ya da incinmesine çok üzülürüm.”

“Evet, evet, sizi anlıyorum. Mektupta böyle bir ima yok. Hiçbir şey söylememiş bu konuda, ‘Hayret ediyorum, buna hayret etmek için kendimce sebebim var’ bile dememiş. Hayır, yazdıklarına bakarsanız bu kızı (adı neydi?) kendisi için düşündüğünü bile anlamazsınız. Son derece nazik bir şekilde onların mutlu olmasını diliyor ve sanırım bunda affedilmeyecek bir şey yok” dedi amiral.

Anne, amiralin iletmek istediği şeye tam olarak ikna olmamıştı ama daha fazla sorgulamanın da bir faydası yoktu. Bu yüzden sıradan yorumlar yapmakla ya da sessizce dinlemekle yetindi ve Amiral anlatmaya devam etti.

“Zavallı Frederick” dedi en sonunda amiral. “Şimdi bir başkasıyla her şeye yeniden başlamak zorunda. Sanırım onu Bath’a çağırmamız lazım. Sophy ona yazıp gelmesi için yalvarmak zorunda kalacak. Burada yeterince güzel kız vardır, eminim. Yeniden Uppercross’a gitmenin bir yararı yok, çünkü diğer Musgrove kızı da sanırım papaz yardımcısı olan kuzeniyle sözlü. Frederick’i Bath’a getirmek sizce de iyi olmaz mı, Bayan Elliot?”

19. Bölüm

Amiral, Anne'le birlikte yürüyüp Yüzbaşı Wentworth'ün Bath'a gelmesi hakkındaki dileğini anlatırken, Yüzbaşı Wentworth çoktan oraya gelmek için yola çıkmıştı bile. Bayan Croft mektup yazmadan önce geldi ve Anne bir başka zaman yürüyüşe çıktığında yüzbaşısıyı gördü.

Bay Elliot, iki kuzenine ve Bayan Clay'e eşlik ediyordu. Milsom Caddesi'ndelerdi. Yağmur yağmaya başlamıştı, çok yağmıyordu ama hanımlar için sığınacak bir yer gerektirecek ve Bayan Elliot'un biraz uzakta beklediğini gördüğü Lady Dalrymple'in arabasına binmesini gerektirecek kadar yağıyordu; Anne ve Bayan Clay bu yüzden Molland Yolu'na saparken Bay Elliot, Elizabeth'e arabaya binmesine yardım etmek için onunla arabaya yöneldi. Daha sonra hemen Anne ve Bayan Clay'in yanına geldi; Lady Dalrymple onları eve götürmekten mutlu olacağını ve birkaç dakika sonra gelip onları alacağını söylemişti.

Lady Dalrymple'in arabası bir faytondu ve dört kişi ancak sığabiliyordu. Bayan Carteret annesiyle birlikteydi, bu yüzden Camden Meydanı'ndaki hanımlardan üçünün aynı anda binmesi imkansızdı. Ancak Bayan Elliot mutla-

ka binmeliydi. Kim eziyet görürse görsündü ama o görmeliydi, ancak diğer iki hanım arasında kimin bineceğine dair kibar bir konuşma yapılması gerekti. Yağmur hafif çiseliyordu ve Anne, Bay Elliot'la yürümeyi tercih ediyordu. Ama yağmur Bayan Clay için de pek önemli değildi, hem botları da son derece sağladı, Bayan Anne'in botlarından da sağladı hatta; kısacası o da Anne kadar Bay Elliot'la yürüme konusunda hevesliydi; ikisinin arasında tartışma öyle nazik ve inatçıydı ki en sonunda diğerleri karar vermeye mecbur kaldı; Bayan Elliot, Bayan Clay'in soğuk aldığını ve Bay Elliot da kuzeni Anne'in botlarının daha sağlam olduğunu söyledi.

En sonunda Bayan Clay'in arabaya binmesine karar verildi, iş tam bu noktaya vardığında Anne, cam kenarından Yüzbaşı Wentworth'ün caddeden aşağı yürüdüğünü açık ve net bir şekilde gördü.

İrkilmesini sadece kendisi fark etti ama o kendini dünyanın en aptal, tuhaf ve gülünç insanı gibi hissetti! Birkaç dakikalığına hiçbir şey göremedi; karma karışık olmuştu. Kaybolmuştu ve duyularını yeniden kazandığında diğerlerinin hala arabayı beklediğini ve Bay Elliot'un da Bayan Clay'in ricası üzerine bir iş için Union Caddesi'ne gitmek üzere olduğunu gördü.

Anne şu an dışarı çıkmak ve yağmurun yağıp yağmadığını görmek istiyordu. Neden bir başka gerekçeye ihtiyacı olduğundan şüpheleniyordu ki? Yüzbaşı Wentworth çoktan uzaklaşmış olmalıydı. Oturduğu yerden kalktı, gidecekti; Anne'in bir yarısı diğer yarısından her zamandan daha akıllı olmuyordu ya da diğer yanının olduğundan daha kötü olduğundan şüphelenmiyordu. Yağmurun yağıp yağmadığını görmeliydi. Ancak bir dakika sonra

Yüzbaşı Wentworth'ü bir grup kadın ve erkekle girişte görünce yerine döndü, yüzbaşı gruba Milsom Caddesi'nin biraz aşağısında katılmış olmalıydı. Wentworth, Anne'i gördüğünde açıkçası şok olmuş ve şaşırmıştı; kıpkırmızı kesilmişti. İlk defa, arkadaşlıklarını tazelediklerinden bu yana Anne duygularını gizlemekte umduğu kadar başarılı olamıyordu. Yüzbaşıya göre bu karşılaşmaya birkaç dakika öncesinden daha hazırlıklı sayılırdı. Tüm o ezen, onu kör eden, şaşırtan bu karşılaşmanın ilk etkisi Anne'de ilk andaki kadar etkili olmamıştı. Yine de tüm hücrelerine varana kadar hissedebiliyordu Anne! Öfke, acı, haz, sevinç ve keder arasında bir şeydi.

Yüzbaşı ona seslendi ve Anne döndü. Yüzbaşının davranışlarında çekingenlik vardı. Anne buna ne soğuk, ne dostane ne de kesinlikle çekingenlik diyebilirdi.

Kısa bir duraksamadan sonra Yüzbaşı Anne'in yanına geldi ve onunla yeniden konuştu. Havadan sudan konuştular, ikisi de duydukları şeyler dışında pek fazla bilgi sahibi değildi ve Anne onun eskisinden daha rahat davrandığını hissetti. Daha önce çok fazla birlikte oldukları için gözle görülür bir şekilde ilgisiz ve soğuk bir sohbet vardı aralarında ama şimdi Yüzbaşı Wentworth bunu yapamıyordu. Onu ya zaman değiştirmişti ya da Louisa. Bir şeyler vardı ama. Çok iyi görünüyordu, hem fiziksel hem de ruhsal olarak keyfi yerinde gibiydi ve Uppercross'tan, Musgrove'lardan, hatta Louisa'dan konuştu, ama yine de Yüzbaşı Wentworth'ün bu kadar rahat, kaygısız olması şaşırtıcıydı, numara yapar gibi de görünmüyordu.

Şaşırtıcı değildi ama Elizabeth'in onu tanımadığını görmek Anne'i üzmüştü. Anne, yüzbaşının Elizabeth'i gördüğünü ve Elizabeth'in de onu gördüğünü görmüş-

tü, her iki tarafın içten içe birbirini tanıdığını hissetmişti; Anne yüzbaşının bir tanıdık olarak selam verileceğini beklediğinden emindi ama Elizabeth kaba bir soğuklukla arkasını dönünce Anne derinden yaralandı.

Bayan Elliot gitmekte sabırsızlanınca Lady Dalrymple'in arabası hareket etmek üzereydi, uşak bildirmek için içeri girdi. Yeniden yağmur yağmaya başladı, sonra kısa süreli bir gecikme, bir telaş ve konuşmalar oldu, sonra dükkandaki küçük kalabalık tarafından Lady Dalrymple'in Bayan Elliot'ı çağırdığı anlaşıldı. En sonunda Bayan Elliot ve arkadaşları yanlarında uşakla dışarı çıktılar ve onları izleyen Yüzbaşı Wentworth yeniden Anne'e dönüp sözlerden çok jestlerle kendisine yardım etmeyi teklif etti.

"Size zahmet vermek istemem" dedi Anne, "ama onlarla gitmiyorum. Araba hepimizi alacak kadar büyük değil. Yürüyeceğim, yürümeyi tercih ederim."

"Ama yağmur yağıyor."

"Ah, çok az. Çok önemli değil."

Bir an duraksadıktan sonra "Dün geldim ama çoktan kendimi Bath'ın hava durumuna göre hazırladım" (şemsiyeyi göstererek), "eğer yürümekte kararlıysanız bunu kullanın, aslında size kalmanızda ısrar etmek daha ince olur ama."

Anne ona minnettar olduğunu söyledi ama teklifini geri çevirdi, yağmurun çok yağmadığını tekrarladı ve "Bay Elliot'u bekliyorum. Birazdan burada olur, eminim" dedi.

Bay Elliot içeri girdiğinde Anne cümlesini yeni bitirmişti. Yüzbaşı Wentworth, Bay Elliot'u hemen hatırladı. Buradaki adamla Lyme'daki merdivenlerde duran ve hay-

ranlıkla Anne'e bakan adam arasında hiçbir fark yoktu. Coşkulu bir şekilde içeri girdi, sadece Anne'i düşünüyor gibi göründü, onu beklettiği için özür diledi, hiç zaman kaybetmeden ve yağmur hızını arttırmadan onu götürmek istediği söyledi, bir an sonra çıkmaya hazırlandılar, kolunu Anne'e çekingen bir bakışla uzattı, içeridekilere "Size de iyi günler!" deyip birlikte dışarı çıktılar.

Onlar uzaklaşır uzaklaşmaz Yüzbaşı Wentworth'ün grubundaki hanımlar onlar hakkında konuşmaya başladı.

"Bay Elliot kuzeninden hoşlanıyor gibi, öyle değil mi?"

"Ah, yeterince açık. Ne olup bittiğini herkes tahmin edebilir. Bay Elliot sürekli onlarla birlikte, günün yarısını aileyle birlikte geçiriyor. Ne kadar da yakışıklı bir adam."

"Evet ve bir kere onunla Wallis'lerde yemek yiyen Bayan Atkinson şimdiye kadar gördüğü en hoş ve nazik adamın o olduğunu söylüyor."

"Güzel bir kız bence, Anne Elliot, çok güzel hatta, şöyle yakından bakınca özellikle. Söylemek ne kadar doğru bilmem ama ona kız kardeşinden daha çok beğendiğimi itiraf etmeliyim.

"Ah, ben de!"

"Ben de! Kıyaslanamaz bile ikisi. Ama Bayan Elliot'un peşindeki erkeklerin hepsi yabani. Anne onlar için fazla narin."

Anne, kuzeni hiç konuşmadan Camden Meydanı'na giden yol boyunca yanında yürümüş olsaydı daha çok minnettar olacaktı. Her ne kadar kuzeni son derece duyarlı ve ilgili olsa da ve Lady Russell'ın nasıl övgüye değer, sıcak, dürüst ve zevk sahibi olması ve Bayan Clay'in yağcılıkları gibi her zaman ilgi çekecek konular bulsa da Anne hiç bu

kadar zorlanmamıştı onu dinlemekte. Anne şu an sadece Yüzbaşı Wentworth'ü düşünüyordu. Adamın şu anki duygularını anlayamıyordu, yaşadığı hayal kırıklığından dolayı üzgün müydü, değil miydi bilmiyordu; bunu öğrenene kadar içi rahat etmeyecekti.

Anne zamanla daha deneyimli ve mantıklı olacağını umut etmişti ama ne yazık ki henüz yeterince deneyimli olmadığını itiraf etmek zorunda kaldı kendine.

Bir başka bilmesi gereken en önemli şey Yüzbaşı Wentworth'ün Bath'a ne kadar kalacağıydı; bundan bahsetmemişti ya da Anne hatırlayamıyordu. Belki sadece buradan geçiyordu. Ama buraya kalmak için gelmiş olması daha yüksek olasılıktı. Bu durumda, Bath herkesin birbiriyle kolaylıkla karşılaştığı bir yer olduğuna göre Lady Russell'ın onu bir yerlerde görmesi son derece muhtemeldi. Lady Russell onu hatırlayacak mıydı? Sonra ne olacaktı?

Anne, Lady Russell'a Louisa Musgrove'nin Yüzbaşı Benwick'le evleneceğini söylemek zorundaydı. Bu ona Lady Russell'ın şaşkınlığıyla yüzleşmesine mal olacaktı ve Anne, Yüzbaşı Wentworth'le yeniden görüşmeye başlarsa Lady Russell buna kesinlikle karşı çıkacaktı.

Anne ertesi sabah Lady Russell'la dışarı çıktı ve ilk saat boş yere sürekli ve korku içinde Yüzbaşı Wentworth'ü bekledi ama en sonunda Pulteney Caddesi'nden dönerken Anne, yüzbaşıyı sağ taraftaki kaldırımında uzaktan gördü. Etrafında bir sürü erkek vardı, aynı tarafa yürüyen bir sürü insan ama yüzbaşıyı gördüğüne emindi. İçgüdüsel olarak Lady Russell'a baktı ama kendisi kadar kısa sürede arkadaşının da yüzbaşıyı tanıdığına dair bir işaret yoktu. Karşı karşıya gelene kadar Lady Russell'ın Yüzbaşı Wentworth'ü tanımasına imkan yoktu. Ancak Anne yine

de zaman zaman kadına endişeyle bakıyordu ve beklenen an geldiğinde, kadına yeniden bakma cesareti gösteremese de Anne, Lady Russell'ın yüzbaşının olduğu noktaya gözlerini diktiğini çok iyi bir şekilde görebiliyordu. Yüzbaşının Lady Russell'ın zihninde yarattığı büyülenmeyi idrak edebildi, arkadaşı yüzbaşından gözlerini alamadı, onu görmeyeli sekiz ya da dokuz yıl geçmişti ve ne yabancı iklimler ne de denizdeki görevi yüzbaşının zarafetinden hiçbir şey eksiltmemişti!

En sonunda Lady Russell başını çevirdi. "Şimdi, onun hakkında ne diyecekti acaba?" diye düşündü Anne.

Lady Russell, "Uzun uzun neye baktığımı merak etmişsindir" dedi, "ama dün akşam Lady Alicia ve Bayan Frankland'ın bana bahsettiği perdelerle bakıyordum. Bu taraftaki evlerden birinin salon perdelerini anlatmışlardı, Bath'ın bu kısmında en güzel ve en iyi perdeleri bulabilirsin ama tam sayısını bilmiyorum, ben de hangi ev diye bulmaya çalışıyordum fakat burada onların tarifine uyan bir hiçbir perde yok."

Anne iç çekti, kızardı ve gülümsedi, arkadaşına hem acıdı, hem de onu küçümsedi. Onu en çok kızdıran kısım, o kadar sağduyu ve tedbir yüzünden yüzbaşının onları görüp görmediğini kaçırmak oldu.

Bir iki gün hiçbir şey olmadan geçti. Yüzbaşı Wentworth'ün gittiği tiyatro ya da salonlar Elliot'lar için yeterince uygun yerler değildi, onlar için eğlence giderek daha çok haşır neşir oldukları ahmaklığın hat safhalara vardığı özel partilerdi, bu tekdüzelikten bıkan, hiçbir şey bilmekten yorulan ve gücü sınanmadığı için kendini güçlü hisseden Anne, konser akşamını sabırsızlıkla bekliyordu. Lady Dalrymple tarafından himaye edilen birinin yararı-

na düzenleniyordu konser. Elbette onlar da katılmak zorundaydı. İyi bir konser olması bekleniyordu ve Yüzbaşı Wentworth müziğe bayılırdı. Onun yeniden konuşmak için birkaç dakikası olabilseydi çok mutlu olacağını biliyordu ve eğer öyle bir şansı olursa adamla konuşmak için tüm cesaretini toplardı. Elizabeth ona arkasını dönmüştü, Lady Russell görmezden gelmişti; bunlar onu daha da cesaretlendirmişti, adamın ilgisini çekeceğinden emindi Anne.

Anne, Bayan Smith'e akşamı birlikte geçireceklerine söz vermişti ama kısaca özür dileyip bunu ertelemesi gerektiğini söyledi ama yarın daha uzun süre kalacağını söz verdi. Bayan Smith uysallıkla buna razı oldu.

"Yine de" dedi Bayan Smith, "geldiğinde bana her şeyi anlat. Kimler var?"

Anne ona tüm isimleri söyledi. Bayan Smith cevap vermedi ama tam Anne çıkarken, "Tüm kalbimle konserin iyi geçmesini diliyorum, yarın gelersen beni hayal kırıklığına uğratma, çünkü artık beni çok fazla ziyaret etmeyeceğin gibi bir şeyler seziyorum" dedi.

Anne irkildi ve kafası karıştı ama bir an sessiz kaldıktan sonra aceleyle evden çıktı.

20. Bölüm

Sör Walter, iki kızı ve Bayan Clay akşam salona en erken gelen gruptu ve Lady Dalrymple'ın beklenmesi gerektiği için Octagon Salonu'ndaki şöminelerden birinin yanında yerlerini aldılar. Kapı yeniden açılıp Yüzbaşı Wentworth tek başına içeri girdiğinde daha yerlerine oturmamışlardı. Anne daha yakında duruyordu ve biraz ilerleyip yüzbaşıya seslendi. Yüzbaşı sadece başıyla selam verip geçmeye hazırlanıyordu ama Anne'in nazik "Nasılsınız?" sorusu onu Anne'in yanına gelmeye zorladı ve arka tarafta duran kibirli babası ve kız kardeşine rağmen yüzbaşı da Anne'e nasıl olduğunu sordu. Onların ark tarafta durması Anne için iyi bir şeydi; yüzlerinin nasıl görüldüğünü bilmiyordu ve yapılması gereken doğru ne varsa onu yapmak istiyordu.

Yüzbaşıyla konuşurken babası ve Elizabeth'in fısıldaşmaları Anne'in kulağına geldi. Tam anlayamıyordu ama konunun ne olduğunu biliyordu, yüzbaşının uzaktan başıyla selam vermesine babası da hafifçe karşılık verdi ve Elizabeth'in de belli belirsiz bir nezaketle reverans yaptığını göz ucuyla gördü Anne. Elizabeth'in verdiği selam

her ne kadar gecikmiş, isteksiz ve zarif olmasa da hiçbir şey yapmamasından daha iyiydi ve bu Anne'i sevindirdi.

Havadan, Bath'dan ve konserden bahsettikten sonra konuşacak şeyleri azaldı ve söylenecek pek bir şey kalmadı, Anne onunla konuşmaya devam etmeyi umuyordu ama yüzbaşı istekli değildi, bir an önce yanında ayrılmak istiyor gibiydi ve o anda yüzbaşı hafifçe gülümseyerek ve gözlerinin içi parlayarak,

"Sizi Lyme'dan beri pek görmüyorum. Yaşanan şey sizi oldukça sarsmış olmalı ve şimdi iyi görünüyorsunuz" dedi.

Anne ona öyle olduğunu söyledi.

"Korkunç bir saatti" dedi yüzbaşı, "korkunç bir gündü!" Sanki hatırlamak hala ona hala acı veriyormuş gibi elini alnına koydu ama bir an sonra yarı gülümseyerek "Yine de o günün bazı etkileri oldu, korkutucu olmasının tam aksine bazı sonuçlar yarattı. Benwick'in bir doktoru alıp getirecek en uygun kişi olduğunu söylediğinizde onun Louisa'nın iyileşmesinde en çok etkili olacak kişilerden biri olacağını aklınıza getiremezsiniz sanırım."

"Kesinlikle. Ama öyle oldu, umarım çok mutlu bir çift olurlar. Her ikisi de iyi niyetli ve güzel insanlar" dedi Anne.

"Evet" dedi yüzbaşı doğrudan ona bakmadan, "ama işte sanırım burada benzerlik bitiyor. Tüm kalbimle onlara mutluluk diliyorum ve bunun için elimden geleni de yaparım. Evdekilerle uğraşmak zorunda kalmadılar, ne karşı çıkan oldu, ne kapris yapan, ne erteleme. Musgrove'lar nasıllarsa öyle davranıyorlar, onurlu ve nazik bir şekilde, sadece kızlarının rahatını düşünüyorlar ebeveyn olarak.

Onların mutluluğu için her şey, belki de...”

Yüzbaşı Wentworth sustu. Sanki aniden bir şey hatırlamış gibiydi ve onun bu hali Anne’in kızarıp gözlerini yere indirmesine neden oldu. Boğazını temizledikten sonra yüzbaşı konuşmaya devam etti:

“Bir uyumsuzluk olduğunu itiraf ediyorum, hem de büyük bir uyumsuzluk ve bir noktada düşünce olarak bir farklılık var. Louisa Musgrove sevimli, uysal ve anlayışlı bir kız ama Benwick bundan daha fazlası. Zeki, okuyan bir adam ve itiraf etmek gerekirse Louisa’ya bağlanmasına çok şaşırdım. Minnettarlıktan kaynaklı olsa da, Louisa’yı sevmeyi öğrenmiş olsa da kızın onu tercih ettiğine inanıyor ki bu da başka bir konu bence. Ama böyle düşünmek için bir sebebim yok. Aksine Benwick için bu son derece ani, şimdiye kadar bilmediği bir duygu ve beni şaşırtan şey bu. Onun gibi bir erkek, onun durumunda, kalbi parçalanmış, incinmiş, neredeyse kırılmış biri! Fanny Harville üstün bir kadındı ve Benwick’in ona bağlılığı gerçekten bir bağlılıktı. Bir erkek bir kadına kendini adadıktan sonra öyle kolay kolay kurtulamaz. Kurtulmamalı, kurtulmaz.”

Ancak yüzbaşı daha fazla konuşmadı ve yüzbaşının huzursuz sesine, odadaki türlü türlü seslere, kapının neredeyse aralıksız açılıp kapanmasına ve içeri giren insanların bitmeyene uğultusuna rağmen Anne her bir kelimeyi net bir şekilde duymuştu, şaşırmış, memnun olmuş, kafası karışmıştı ve hızlı hızlı nefes alıp vermeye başlamıştı, bir anda kafasına milyonlarca şey dolmuştu. Böyle bir konuya girmek Anne için imkansızdı ve yine de bir süre duraksadıktan sonra, konuşma gereği hissedip konuyu tümünden değiştirme gibi en ufak bir isteği olmaksızın ko-

nudan sadece "Lyme'da epey kaldınız, sanırım" diyerek uzaklaşabildi.

"On beş gün kadar. Louisa iyileşmeden ayrılamazdım. Bu kaza beni çok derinden etkiledi. Benim suçumdu, sadece benim. Zayıf davranmasaydım Louisa inatçılık etmeyecekti. Lyme civarındaki kırık bölge çok güzel. Bolca yürüyüp ata bindim; daha çok gördükçe daha çok hayran oldum."

"Lyme'ı yeniden görmeyi ben de çok istiyorum" dedi Anne.

"Öyle mi? Lyme gibi duygulara ilham verici başka bir bulabileceğinizi sanmıyorum. Ancak orada dahil olduğunuz korku ve stres, keder ve ruhsal yorgunluk var! Lyme hakkındaki son izlenimlerinizin pek de iyi olmadığını düşünüyordum."

"Son saatler kesinlikle acı vericiydi" dedi Anne, "ama acı sona erince, insanın aklına onunla birlikte yaşadığı keyifli şeyler de gelir. Bir insanın bir yeri sevmemesi için orada sadece acı, acıdan başka bir şey yaşamamış olması gerekir ama Lyme'da her zaman böyle değildi. Sadece son iki saat boyunca endişe ve üzüntü yaşadık, öncesinde ne kadar da iyi vakit geçirmiştik. O kadar çok değişiklik ve güzellik vardı! O kadar az yolculuk ediyorum ki gittiğim her yeni yer benim için son derece ilgi çekici oluyor ama Lyme gerçek bir güzellik ve kısacası" (bazı anılar canlanınca hafifçe kızardı), "benim Lyme'la ilgili izlenimlerim bütünüyle hoş bir yer olduğuna dair."

Anne sustuğunda giriş kapısı açıldı ve bekledikleri grup görüldü. "Lady Dalrymple, Lady Dalrymple" diye duyuruldu; heyecanlı zarafetle birlikte büyük bir coşku içinde Sör Walter ve yanındaki iki hanım Lady Dalrymple'ı

karşılama için ileri çıktı. Bay Elliot ve aynı anda salona gelmiş görünen Albay Wallis'in eşlik ettiği Lady Dalrymple ve kızı Bayan Carteret içeri girdi. Diğerleri onlara katıldı ve Anne'in dahil olması gerektiğini hissettiği bir gruptu bu. Yüzbaşı Wentworth'ten ayrıldı. İlginç, neredeyse çok ilginç sohbetleri bir süreliğine yarım kaldı ama verdiği mutlulukla kıyaslanınca kefaretinin hiç önemi yoktu! Anne son on dakikada yüzbaşının Louisa'ya olan duygularının büyük kısmını öğrenmişti, hem de düşünmeye cesaret ettiğinden de fazlasını ve kendini grubun gerektirdiği nezakete ve isteklerine bıraktı. Son derece keyifliydi. Herkese nazik ve kibar davranıyor, ondan daha az mutlular diye herkese acıyordu.

Gruptan geride kalıp yeniden Yüzbaşı Wentworth'ün yanına gitmek istediğinde adamın gittiğini gören Anne'in mutluluğu kursağında kaldı. Yüzbaşının konser salonuna girdiğini tam zamanında gördü. Gitmişti, yok olmuştu, Anne bir an pişmanlık hissetti. Ama "yeniden buluşacaklardı. Yüzbaşı onu arayacak, akşam bitmeden onu bulacaktı ve şimdi belki de onu arıyordu. Düşünmeye biraz ara vermesi gerekiyordu Anne'in."

Lady Russell'in da gelmesiyle tüm grup bir araya geldi, herkes hareketlendi ve konser salonuna yürüdü; bir sürü göz onları izliyor, insanlar fısıldaşıyor ve ellerinden geldikçe rahatsız ediyorlardı.

Salona girdiklerinde hem Elizabeth hem de Anne Elliot çok ama çok mutluydu. Bayan Carteret'in kolunda, önünde giden Dul Kontes Dalrymple'in geniş sırtına bakan Elizabeth'i hiçbir şey bu kadar mutlu edemezdi ve Anne, ama kendi mutluluğu ve kız kardeşininkini karşılaştırmak Anne'in mutluluğunun doğasına bir hakaret olurdu;

birininki tamamen bencil bir kibirden kaynaklıyken, diğeri tamamen cömert bir sevgiden kaynaklanıyordu.

Anne hiçbir şey görmüyor, odanın parlaklığından başka bir şey düşünmüyordu. Mutlulukla dolup taşıyordu. Gözleri pırıl pırıl, yanakları al aldı; ama neden olduğu konusunda hiçbir fikri yoktu. Son yarım saati düşünüyordu ve koltuklarına geçerken zihninde hızla düşünceler gelip geçti. Yüzbaşının konu seçimi, ifadesi, davranışları ve bakışı, Anne tüm bunları tek bir açıdan görebiliyordu. Louisa Musgrove hakkındaki düşünceleri, Benwick konusundaki endişeleri, ilk aşka duyulan güçlü bağlılığa dair hisleri, bitirmediği cümleleri, başka yere bakan gözleri ve manidar bakışları, tüm bunların hepsi en azından yüreğinin hala Anne'e ait olduğunu gösteriyordu; o öfke, gücenme, kaçınma artık yoktu, artık aralarında sadece dostluk değil, geçmişte yaşanan sevgi de vardı. Evet, geçmişten gelen sevgi. Anne bu değişikliği kesinlikle görmezden gelemezdi. Yüzbaşı Wentworth onu seviyordu.

İmgelerin eşlik ettiği, beynini tamamen işgal edip başka bir şey görmeyecek kadar güçsüz bırakan düşünceler bunlardı ve kafasında bunlarla yüzbaşayı göz ucuyla görmeden, hatta onun farkına bile varmadan salonun bir ucundan öteki ucuna yürüdü. Koltukları belli olup yerleşince yüzbaşının salonun aynı kısmında olup olmadığını görmek için etrafına bakındı ama yoktu; onu göremiyordu ve konser başlayınca mutlu bir şekilde kendini müziğin kollarına bıraktı.

Grup iki farklı şekilde oturmuştu, Anne önde oturan grubun içindeydi ve Bay Elliot'un dostu Albay Wallis'in de yardımıyla Anne'in yanına oturabilmek için birkaç manevra yapması gerekmişti. Etrafını kuzenlerinin çevirdiği

ve Albay Wallis'in nezaketinin tek odak noktası haline gelen Elizabeth ise sevinçten uçuyordu.

Anne'in akli akşam eğlencesinin mutluluğuyla doluydu; onu yeterince meşgul ediyordu; sevgiyi hissediyor, içi kıpır kıpır ediyordu ve ilk bölümü bile olsa hiçbir konseri bu kadar çok sevmemişti. Kapanışa yakın ara kısımda İtalyanca bir şarkı vardı, Bay Elliot'a tercümesini yaptı. Aralarında bir konser afişi vardı.

"Bu" dedi Anne, "bu şarkıdaki duygu ya da sözlerin manası, aslında İtalyanca bir aşka şarkısı hakkında konuşmak zordur, ama elimden geldiğince yakın anlamlandırını size söyleyeceğim, çünkü İtalyancayı anlıyormuş gibi yapamam. İtalyancam ne yazık ki çok kötüdür."

"Evet, evet, gerçekten de öyle. Konu hakkında hiçbir şey bilmediğinizi anladım. Bu değişken, devrik, kısaltılmış İtalyanca mısraları alıp açık, anlaşılabilir, zarif İngilizceye çevirebilecek kadar dil bilginiz var. Bilgisizliğiniz hakkında daha fazla şey söylemenize gerek yok. Bu da kanıtı işte" dedi Bay Elliot.

"Böyle kibar bir inceliğe karşı çıkamam ama gerçek bir usta tarafından sınava çekildiğim için kusuruma bakmayın."

Bay Elliot, "Bayan Anne Elliot hakkında hiçbir şey bilmeden Camden Meydanı'na gelme zahmetine katlanırmıydım hiç? Yeteneklerinin farkında olmayacak kadar alçakgönüllü ve alçak gönüllüğü bir başka kadında olmayacak kadar yetenekli biri olarak görüyorum Bayan Anne Elliot'u" dedi.

"Yazık! Yazık! Koltuklarım kabardı. Birazdan ne izleyeceğimizi unuttum" diyerek afişe döndü Anne.

“Belki de” dedi Bay Elliot sesini alçaltarak, “sizi, sizin bildiğinizden daha uzun süredir tanıyorumdur.”

“Öyle mi? Nasıl peki? Bath’a geldiğimden bu yana tanıyoruz, ancak önceden ailem hakkında konuşulanları duymuş olabilirsiniz.”

“Bath’a gelmeden çok önce de tanıyordum sizi. Sizi çok yakından tanıyanların anlattıklarından biliyorum. Yıllardır tanıyorum sizi aslında. Kişiliğinizi, duruşunuzu, yeteneklerinizi, davranışlarınızı, hepsi bildiğim şeyler.”

Bay Elliot istediğini elde etmişti, Anne’in ilgisini çekmişti. Hiç kimse böyle bir gizemin büyüüne karşı koyamazdı. Tanımadığın insanlar tarafından yeni tanıştığın birine uzun zaman önce anlatılmış olmak karşı konulamaz bir şeydi ve Anne meraktan çatlayacaktı. Adama bir sürü soru sordu ama boşuna. Bay Elliot sorgulanmaktan keyif alıyordu ama hiçbir şey anlatmayacaktı.

“Hayır, hayır, başka zaman, belki ama şimdi değil. Şu an hiçbir isim vermeyecekti ama hepsinin doğru olduğuna garanti verdi. Yıllar önce Bayan Anne Elliot kendisine öyle bir anlatılmıştı ki Bay Elliot onun son derece erdemli biri olduğunu düşünmüş ve mutlaka tanışması gerektiğine karar vermişti.”

Anne, sadece yıllar önce Yüzbaşı Wentworth’ün kardeşi Monkford’u Bay Wentworth’le yıllar önce konuşmuş olduğunu hatırlıyordu. Bay Elliot’un arkadaşı olabilirdi ama bunu sormaya cesaret edemiyordu.

“Anne Elliot ismi” dedi Bay Elliot, “uzun zamandır benim için ilgi çekici bir karakterdi. Hayalimde büyümlü bir yere sahipti ve cesaretim olsaydı ismin asla değişmemesini dilerdim sadece.”

Adamın ağzından çıkanlar bunlardı ama Anne bunları zar zor duymuştu, çünkü arkasından gelen ve dikkatini çeken konuşma diğer her şeyi önemsiz kılmıştı. Babası ve Lady Dalrymple konuşuyorlardı.

“Çok yakışıklı bir adam” dedi Sör Walter, “kesinlikle öyle.”

“Yakışıklı, genç bir adam gerçekten de” dedi Lady Dalrymple. “Bath’da sık sık gördüğüm erkeklerden daha farklı bir havası var. İrlandalı sanırım.”

“Hayır, sadece ismen biliyorum. Sadece selamlaştığım bir tanıdık, Wentworth; donanmada yüzbaşı. Kız kardeşi kiracım olan Croft’la evli.”

Sör Walter bu noktaya gelmeden önce Anne gözlerini doğru yere çevirdi ve Yüzbaşı Wentworth’ü biraz uzakta bir grup erkeğin arasında gördü. Anne gözlerini ona dikmişti ama yüzbaşı bakışlarını çevirmiş gibiydi. Öyle görünüyordu. Anne sanki bir dakika geç kalmıştı, ne kadar uzun süre bakarsa baksın yüzbaşı ona yeniden bakmadı ama konser başlamak üzereydi ve Anne bakışlarını orkestraya çevirip dosdoğru önüne bakmak zorunda kaldı.

Göz ucuyla şöyle bir baktığında yüzbaşı çoktan gitmişti. İstese bile Anne’in yanına gelemezdi, çünkü etrafı insanlar çevriliydi ve kapatılmıştı ama yüzbaşının görebileceği mesafede olmasını da tercih ederdi.

Bay Elliot’un konuşması da Anne’i germişti. Artık adamla konuşmak istemiyordu. Keşke bu kadar yakınında oturmazaydı.

İlk bölüm bitti. Anne artık faydalı bir değişiklik umuyordu ve bir süre hiçbir şey söylemeden durduktan sonra içlerinden bazıları çaya gidip gitmemeyi konuştu. Anne

hiçbir yere gitmek istemeyen çok azından biriydi. Olduğu yerde kaldı ve Lady Russell da ama Bay Elliot'tan kurtulduğu için memnundu ve Lady Russell adına ne hissederse hissetsin Yüzbaşı Wentworth hakkında konuşmaktan çekinmiyordu. Lady Russell'ın yüzüne baktığında ise onun yüzbaşıyı gördüğüne emin oldu.

Yüzbaşı gelmedi ne yazık ki. Anne bazen onun uzaktan kendisini izlediğini düşünüyordu ama yüzbaşı asla gelmedi. Gergin ara hiçbir şey olmadan geçip gitti. Diğerleri döndü, salon yeniden doldu, koltuklara insanlar yeniden oturdu, bir başka haz ya da kefaret saati başladı, bir başka haz verecek ya da boşluk yaratacak müzik saati başladı. Anne içinse bu tam bir öfke ve keder dolu bir saatti. Yüzbaşı Wentworth'ü bir kez daha görmeden salondan çıkar-sa içi asla rahat etmeyecekti.

Herke koltuklarına yeniden yerleştğinde Anne lehine bir sürü değişiklik olmuştu. Albay Wallis eski yerine yeniden oturmak istemiyordu, Bay Elliot da Elizabeth ve Bayan Carteret'in arasına oturmak için davet edildi. O kadar çok değişiklik oldu ki Anne en sonunda kendini oturduğu sıranın en ucunda buldu, gelip geçen insanlara daha yakın bir konumdaydı. Kendini eşsiz Bayan Larolles'le kıyaslamadan bunu yapamazdı ama pek memnun olmasa da yaptı.

Yüzbaşı Wentworth'ü yeniden gördüğünde Anne'in durumu buydu. Çok uzakta değildi yüzbaşı. O da Anne'i gördü, ancak üzgün görünüyordu ve kararsızdı ve ağır ağır onunla konuşmak için Anne'in yanına geldi. Anne bir sorun olduğunu anladı. Değişim su götürmezdi. Şimdi durumuyla Octagon Salonu'ndaki hali arasında uçurum vardı. Ne oldu acaba? Babasını, Lady Russell'ı düşündü.

Nahoş bakışmalar mı olmuştu? Aynı Uppercross'taki Yüzbaşı Wentworth gibi soğuk bir şekilde konserden konuştu, şarkının başlamasını bekliyordu ve kısacası konser sona erdiğinde itiraf etmek gerekirse üzülmecekti. Anne karşılık olarak konserin çok güzel olduğunu söyleyerek savunmaya geçti ve yüzbaşı neredeyse gülümseyerek cevap verdi. Birkaç dakika konuştular, biraz gelişme oldu sanki, hatta yüzbaşı tam sıranın ucuna oturmak için şöyle bir baktığında omzuna dokunan bir el Anne'in arkasına dönmesine neden oldu. Bay Elliot'tu. Kusuru bakmasındı ama İtalyanca metnin yeniden ona açıklaması gerekiyordu. Bayan Carteret bir sonraki şarkının ne olacağı konusunda çok heyecanlıydı. Anne geri çeviremedi ama daha çok acı çeken birine karşı nazik olmaktan asla feragat etmemişti.

Birkaç dakika bu yüzden harcandı ve yeniden dönüp baktığında Yüzbaşı Wentworth'ün aceleyle kendisine veda ettiğini gördü. "Ona iyi geceler diliyordu, gidiyordu, elinden geldiğince hızlı bir şekilde eve gitmeliydi."

"Bu şarkı kalmaya değmez mi?" dedi Anne aniden.

"Hayır!" dedi yüzbaşı kesin bir şekilde. "Kalmaya değercek hiçbir şey yok" dedi ve doğruca gitti.

Bay Elliot'u kıskanmıştı! Tek mantıklı sebep buydu. Yüzbaşı Wentworth onu kıskanıyordu! Bir hafta önce, üç saat önce olsa Anne buna inanabilir miydi? Bir anlığına sevinçten ölecek gibi oldu. Ama ne yazık ki akabinde başka düşünceler geldi hemen. Böylesi bir kıskançlık nasıl yatıştırılırdı? Ona nasıl ulaşacaktı? Bu şartlar altında Anne'in ona olan gerçek duygularını nasıl öğrenecekti? Bay Elliot'un ilgisini düşünmek onu mutsuz ediyordu. Kötülükleri sonsuzdu.

21. Bölüm

Anne ertesi sabah Bayan Smith'e uğrayacağına söz verdiğini keyifle hatırladı, böylece Bay Elliot onlara geldiğinde o evden uzaklaşmış olacaktı, çünkü Bay Elliot'tan uzak durmak öncelikli amacıydı.

Anne yine de Bay Elliot'a karşı iyi niyetliydi. Adamın ilgisi hoşuna gitmese de adama karşı minnettarlık, saygı, belki sevgi hissediyordu. Anne tanışmalarındaki sıra dışı şartları düşünmeden edemiyordu; olayları, adamın duygularını, ilk önyargılarını. Hepsi tamamen sıra dışıydı aslında, hem pohpohlayan hem de acı veren bir tarafı vardı. Pişman olunacak çok şey vardı. Ortada hiç Yüzbaşı Wentworth olmamış olsaydı bile Anne yine de bunu sorgulamaya değer bulabilirdi, ama bir Yüzbaşı Wentworth vardı ve son durumları ister iyi ister kötü olsun, sevgisi sonsuza kadar yüzbaşıya olacaktı. Onları hiçbir erkeğin ayıramayacağına inanıyordu Anne.

Anne Camden Meydanı'ndan Westgate Evleri'ne yürürken Bath'ın sokakları boyunca bundan daha güzel aşkla yoğrulmuş ve sonsuza dek sürecektir aşk düşünceleri geç-

memişti. Bu aşk geçtiği tüm sokakları arındırıp her yere kendi kokusunu yaymıştı.

Anne güzel bir şekilde karşılanacağından emindi, arkadaşı bu sabah özellikle onun gelmesini bekliyordu ve bu bir randevu olsa da onu dört gözle bekliyordu.

Hemen konserden bahsetti, Anne'in konserler ilgili anıları yüzünü aydınlatacak ve onu neşelendirecek kadar mutluluk vericiydi. Aklına gelenleri büyük bir zevkle anlattı ama zaten olayın çoğunu bir çamaşırcı ve garsondan öğrenmiş olan Bayan Smith, Anne'in anlatabileceğinden fazlasını öğrenmişti ama o asıl konsere kimlerin geldiğini öğrenmek istiyordu. Bath'da adı çıkmış olsun ya da olmasın, Bayan Smith hepsini tek tek biliyordu.

"Kk Durand'lar da ordaydı sanırım" dedi Bayan Smith, "sanki doyurulmayı bekleyen serçe yavruları gibi müziği yakalamak için açık ağızlarıyla onlar da gelmişlerdir. Bir konseri asla kaırmazlar."

"Evet, ben kendim görmedim ama Bay Elliot'un onların da salonda olduğunu söylerken duydum."

"Ibboton'lar peki? Yanlarında uzun boylu İrlandalı bir subay olan iki güzellik yok muydu? Subay içlerinden biriyle grşyormuş."

"Bilmiyorum. Sanırım gelmediler."

"Ya yaşlı Lady Mary Maclean? Onu sormama gerek bile yok. Asla kaçırmaz, biliyorum ve mutlaka onu görmüş olmalısın. Senin evrenden, Lady Dalrymple'la gittiğinize göre koltuklarınız n tarafta, orkestranın yakınındadır, elbette."

"Hayır, asıl korktuğum şey buydu. Her açıdan benim için son derece tatsız olurdu. Ama neyse ki Lady Dalry-

mpile her zaman uzakta durmayı tercih ediyor ve dinlemek için oldukça iyi bir yerde oturuyorduk, pek bir şey görmedim çünkü oturduğumuz yerden çok az şey görüyordu.”

“Ah, kendini eğlendirecek kadar görmüşsün demek ki. Anlayabiliyorum. Kalabalık içinde bile kendince eğlence yaratabilirsin ve senin de yaptığın bu olmuş. Büyük bir grup içindeymişsiniz ve bunun ötesinde bir şey istemedin.”

“Ama etrafıma daha fazla bakmam gerekirdi” dedi Anne, aslında etrafına hiç de öyle bakma isteği yoktu çünkü bakmak istediği şey belliydi zaten.

“Hayır, hayır, daha iyi iş çıkarabilirdin. Bana harika bir akşam geçirdiğini söylemene gerek yok. Bunu gözlerinden görebiliyorum. Saatlerin nasıl geçtiğini görebiliyorum, senin her zaman dinleyecek güzel bir şeylerin olduğunu. Konsere verilen arada sohbet de ettin, değil mi?”

Anne hafifçe gülümseyip “Bunu da gözlerimde görüyor musun?” dedi.

“Evet, görüyorum. Bakışların dün akşam dünyada en çok beğendiğin kişiyle birlikte olduğunu anlatıyor, tüm dünya bir araya gelse ondan başkasına bakmazsın.”

Anne’in yanakları kıpkırmızı oldu. Hiçbir şey diyemedi.

“Bu durumda” diye devam etti Bayan Smith, “bana bu sabah gelmenin benim için ne kadar değerli olduğunu bildiğini umuyorum. Daha hoş vakit geçirme imkanının varken gelip benimle oturman senin ne kadar iyi biri olduğunu gösteriyor.”

Anne bunları duymamıştı bile. Hala arkadaşının idrakine şaşırmış durumdaydı ve kafası karışmıştı, Yüzbaşı Wentworth hakkındaki herhangi bir haberin ona nasıl ulaştığını merak ediyordu. kısa bir sessizlikten sonra,

“Bay Elliot, benimle arkadaş olduğunu biliyor mu? Bath ‘da olduğumdan haberi var mı?” diye sordu Bayan Smith.

“Bay Elliot mu?” diye yineledi Anne şaşkınlıkla. “Bay Elliot’la tanıyor musunuz?”

“Çok yakından tanırdım” dedi Bayan Smith kederle, “ama artık dostluğumuz bitmişe benziyor. Tanışmamızdan bu yana çok zaman geçti.”

“Hiç bilmiyordum. Daha öce hiç bahsetmedin. Bilseydim onunla senin hakkında konuşurdum.”

“Gerçeği itiraf etmek gerekirse” dedi Bayan Smith, “senden tam da istediğim şey bu. Bay Elliot’a benden bahsetmeni istiyorum. Onun ilgisini çekmeni istiyorum. Bana hizmetleri olabilir ve eğer bunu kendine bir vazife edinirsen sevgili Bayan Elliot’um bu işi tamam olur.”

“Çok mutlu olurum, sana en ufak bir faydam dokunacaksa bunu seve seve yaparım, hiç şüphen olmasın” dedi Anne, “ama sanki benim Bay Elliot üzerinde çok büyük etkim varmış gibi düşünüyorsun sanki. Böyle bir düşünceye kapılmana neden olacak bir şeyler biliyor gibisin. Beni Bay Elliot’un sadece bir akrabası olarak görmelisin. Bu durumda kuzeni olarak ondan bir şey isteyeceksem bunu yapabileceğim konusunda en ufak tereddüdün olmasın.”

Bayan Smith onu delip geçen bir bakışla baktı ve hafifçe gülümseyerek, “Sanırım çok erken davrandım, kusuruma bakma. Resmi bilgiyi beklemem gerekirdi. Ama

eski bir dostun olarak Bayan Elliot, bana ne zaman konuşabileceğime dair bir işaret verirsin. Gelecek hafta mı? Emin olmak için gelecek hafta her şeyin hazır olduğunu düşünebilir ve kendi bencil planlarımı Bay Elliot'un serveti üzerine inşa edebilirim."

"Hayır" dedi Anne, "ne gelecek hafta, ne de sonraki. Senin düşündüğün şekilde hiçbir şey hiçbir hafta gerçekleşmeyecek. Bay Elliot'la evlenmeyeceğim. Neden evleneceğimizi düşündüğünü öğrenebilir miyim?"

Bayan Smith ona yeniden baktı, samimi bir şekilde bakıp gülümsedi, başını sallayıp "Keşke seni anlayabilseydim! Ne yapmaya çalıştığını keşke anlayabilseydim! Doğru zaman geldiğinde senin acımasız davranmayacağına emindim. O zaman gelene kadar bilirsin, bir kadınlar hiç kimseyi istemeyiz. Bu kadınlar arasında bir şey elbette, erkek teklif edene kadar hepsi reddedilir. Ama sen neden acımasız olarsın ki? Yeni diyemem ama eski bir dostum adına sana yalvarıyorum. Daha uygun bir evlilik var mı senin için? Daha nazik, daha hoş başka bir erkeği nerede bulacaksın? Bay Elliot senin için en uygun erkek. Albay Wallis'ten onun hakkında eminim güzel şeyler duymuşsundur, Albay Wallis'ten başka kim onu daha iyi tanıyabilir ki hem?"

"Sevgili Bayan Smith, Bay Elliot'un karısı öleli altı ay olmadı. Bir başkasıyla evlenmeyi bu kadar erken düşünmemesi gerekir."

"Ah! Tek karşı çıktığın şey buysa" dedi Bayan Smith. "Bay Elliot güvenilir birisi ve onunla ilgili hiçbir mesele yaşamadım. Evlendiğinde beni unutma, hepsi bu. Beni arkadaşlarından biri olarak bilsin, yaşadığı bir sürü ilişki ve dostluktan elinden geldiğince kurtulmak istemesi son de-

rece doğal, bu yüzden benim için biraz zahmete katlansın. Erkeklerin yüzde doksan dokuzu aynısını yapıyor zaten. Elbette benim için ne kadar önemli olduğunun farkına varmayabilir. Sevgili Bayan Elliot'um sizin mutlu olacağını umuyor ve inanıyorum buna. Bay Elliot senin gibi bir kadının değerini bilecektir. Huzurun benim gibi enkaza dönmeyecektir. Hem maddi açıdan hem de Bay Elliot açısından güvende olacaksın. Yoldan çıkmayacak, başkalarının peşine düşüp kendini mahvetmeyecektir."

"Hayır" dedi Anne, "kuzenimle ilgili söylediğin her şeye inanmaya hazırım. Sakin, kararlı bir mizaca sahip ve tehlikeli izlenimlere kapalı biri. ona büyük saygı duyuyorum. Başka türlü düşünmek için de hiçbir sebebim yok. Ama onu uzun zamandır tanımıyorum ve kısa sürede yakınlaşılacak bir erkek olarak görmüyorum onu. Bu konuşma şeklim Bayan Smith, kuzenimin benim için hiçbir anlam ifade etmediğine sizi ikna etmiyor mu? Kesinlikle bu yeterli olmalı bence. Sözüme güven, benim için hiçbir anlamı yok. Bana evlenme teklif etse onu reddederim. Kabul etmeyeceğime emin olabilirsiniz. Dün akşamki konserin verdiği hazzın içinde emin ol, Bay Elliot'un en ufak bir payı yok. Bay Elliot..."

Çok fazla şey söylediği için kıpkırmızı kesilip sustu Anne ama daha azı da yeterli olmayabilirdi. Bayan Smith, Bay Elliot'un başarısızlığına bu kadar kısa sürede inanmayabilirdi ama başka birisinin olduğunu idrak etmiş olmalıydı. Anne bunu hemen sümenaltı etmeye çalıştı ve daha fazla konuşma yapmaktan kaçındı ancak Bayan Smith'in kendisini Bay Elliot'la evleneceğini düşünmüş olmasının nedenini öğrenmek için sabırsızlanıyordu; bu fikre nereden kapılmıştı ya da kimden duymuş olabilirdi?

"Bunun ilk ne zaman aklına geldiğini bana söyle, lütfen" dedi Anne.

Bayan Smith, "Sizin ne kadar çok birlikte olduğunuzu öğrenince ve bunun her ikiniz içinde dünyadaki en uygun şey olduğunu düşününce geldi aklıma; tüm tanıdıklarınız da aynı şekilde düşünüyor, inan bana. Ama iki gün önceye kadar konuşulduğunu hiç duymadım" dedi.

"Bundan mı bahsediyor insanlar?"

"Dün geldiğinde sana kapıyı açan kadını hatırladın mı?"

"Hayır. Bayan Speed değil miydi ya da hizmetçi kız? Pek hatırlamıyorum."

"Arkadaşım Bayan Rooke'du, hemşire Rooke; seni görmeyi çok istiyordu ve seni içeri alan kişi olduğu için çok memnun olmuş. Sadece Pazar günü için Marlborough Evleri'nden geldi ve bana Bay Elliot'la evleneceğini o söyledi. O da Bayan Wallis'ten duymuş. Pazartesi akşamı bir saat benimle oturdu ve tüm hikayeyi anlattı."

"Tüm hikayeyi" dedi Anne gülerek. "Sanırım asılsız küçük bir haber kaynaklı olduğuna göre pek de uzun sürmemiştir hikaye."

Bayan Smith hiçbir şey demedi.

"Ama" diye devam etti Anne, "Bay Elliot'la aramda hiçbir şey olmasa da senin için elimden geleni yapmak beni aşırı mutlu eder. Bath'da olduğundan bahsedeyim mi ona? Ona iletmek istediğin bir mesajın var mı?"

"Hayır, teşekkür ederim. Hayır, kesinlikle yok. Anın harareti ve yanlış anlaşılma sebebiyle başka zaman yap-san da olur sanırım, ama şimdi değil. Hayır, teşekkür ederim, sana zahmet vermek istemem."

“Bay Elliot’u uzun zaman önce tanıdığından bahsetmiştin, sanırım, öyle değil mi?”

“Evet, öyle.”

“Evlenmeden önceydi, değil mi?” dedi Anne.

“Evet, onunla ilk tanıştığımda evli değildi.”

“Ve çok yakındınız?”

“Oldukça.”

“Öyle mi? O zamanlar nasıl biriydi bana anlatsana. Bay Elliot çok gençken nasıl biriydi çok merak ediyorum. Aynı şimdiki gibi miydi?”

“Bay Elliot’u üç yıldır görmüyorum” dedi Bayan Smith, öyle sert bir şekilde cevap vermişti ki konuyu daha uzatmanın imkanı yoktu ve Anne merak uyandırmaktan başka bir şey elde etmediğini biliyordu. ikisi de sessizdi. Bayan Smith çok düşünceliydi. En sonunda,

“Kusuruma bakma, Bayan Elliot” dedi her zamanki samimi ses tonuyla. “Vermeye çalıştığım kısa cevaplar için kusuruma bakma, ama ne yapmam gerektiğini bilmiyorum. Sana ne anlatmam gerektiği konusunda şüphelerim ve endişelerim var. Düşünülmesi gereken bir sürü şey var. İnsan çokbilmiş olmaktan, kötü izlenim yaratmaktan, haksızlık etmekten nefret ediyor. Altında dayanıklı hiçbir şey olmasa da aile birliğinin pürüzsüz yüzeyi korunmaya değer gibi görünüyor. Ancak kararımı verdim, sanırım haklıyım, Bay Elliot’un gerçek karakterini bilmeyi hak ediyorsun. Şu an onu kabuk etmeyi aklının ucundan bile geçirmediğime tamamen inansam da ilerde olabilecekleri söylemek zor. Öyle ya da böyle ondan bir şekilde etkilanmiş olabilirsin. Önyargıların hala yokken onunla ilgili gerçekleri şimdi duymalısın. Bay Elliot kalpsiz ve vicdan-

sız bir erkek; sadece kendini düşünen, ihtiyatlı, soğukkanlı biri; kendi çıkarı ve rahatı için her türlü acımasızlık ya da suçu işler. Başkalarını asla düşünmez. Başkalarının hayatını mahvederken en ufak bir vicdan azabı duymaz. Adalet ya da şefkat kelimesi onun yakınından bile geçmez. Ah! Onun yüreği kapkara ve bomboştur!"

Anne'in şaşkın ve hayretten açık ağzı karşısında durdu ve daha sakin bir sesle anlatama devam etti Bayan Smith:

"Söylediklerim seni ürkütmüş olmalı. İncinmiş, öfkeli bir kadına kulak vermelisin. Ama sadece kendime hakim olmaya çalışıyorum. Ondan faydalanmayacağım. Onda ne bulduğumu anlatacağım sadece. Doğrular konuşacak. Bay Elliot kocamın en yakın dostuydu, ona güveniyor, onu seviyor ve onu kendisi gibi iyi biri sanıyordu. Evlenmeden önce onlar zaten yakın dostlarmış. Onları yakın dost olarak görmüştüm ve ben de Bay Elliot'tan çok hoşlanmış, onun hakkında iyi şeyler düşünüyordum. On dokuz yaşında, bilirsin, insan ciddi düşünmez ama Bay Elliot başkaları gibi bana da iyi biri ve diğer insanlardan daha hoş bir erkek olarak görünüyordu ve neredeyse sürekli birlikteydik. Şehirde çok lüks bir yaşam sürüyorduk. O zamanlar durumu kötüydü; yoksul bir adamdı; Temple'da kiralık bir odada kalıyordu ve bir beyefendi gibi görünmek oldukça çok para gerektiriyordu. Ne zaman gelse ona kapımızı açıyor, candan karşılıyorduk, bir kardeş gibiydi bizim için. Zavallı Charles'ım, dünyanın en iyi ve cömert yüreğine sahip kocam son lokmasını bile onunla paylaşıyordu; neyi varsa ona veriyordu ve sık sık onu parasal olarak desteklediğini biliyorum."

Anne "Bay Elliot'un hayatının öğrenmeyi en çok istediğim kısmı işte bu" dedi. "Babam ve kız kardeşimle tanıştı-

ğı zaman aynı zamana denk geliyor. Ben onu hiç tanımadım, sadece ismini duymuştum ama o zaman bile yaptığı şeylerde, evlenmesinde falan hep bir gariplik vardı. Bana hep değişik tür bir erkek gibi gelmişti” dedi.

“Hepsini biliyorum, hepsini biliyorum” dedi Bayan Smith. “Onunla tanışmadan evvel Sör Walter ve kız kardeşinle tanıştı, sürekli onlardan bahsedip duruyordu. Onun davet edilip teşvik edildiğini biliyorum ama gitmemeyi seçti. Pek fazla şey beklemedin konularda belki seni tatmin edebilirim, evliliğine gelince her şeyi biliyordum. Tüm lehte ve aleyhte olanlardan haberim vardı; ben umutlarını ve planlarını paylaştığı sırdaşıydım; önceden karısını tanı mıyordum, alt sınıftan gelmesi bunu imkansız kılıyordu ancak kadının hayatını daha sonra öğrendim ya da en azından hayatının son iki yılını, bu yüzden sorularına cevap verebilirim.”

“Hayır” dedi Anne, “kadınla ilgili özellikle bilmek istediğim bir şey yok. Onların mutlu bir çift olmadığını her zaman biliyordum. Ama o zaman babamın teklifini neden görmezden geldiğini bilmeyi çok istiyorum. Babam ona çok yakın ve ilgili davranmıştı. Bay Elliot neden elinin tersiye itti bunu?”

Bayan Smith “Bay Elliot’un hayatının o döneminde tek bir amacı vardı; servet sahibi olmak ve bunu kanundan daha hızlı bir şekilde yapmak. Bunu evlilik yoluyla yapmaya karar verdi. İhtiyatsızca bir evlilik yapmak istemiyordu en azından ve baban ve kız kardeşin varis ve genç hanım arasında bir evlilik tasarladığına inanıyordu ve böyle bir evliliğin onun zengin ve bağımsız olma hayallerine cevap veremeyeceğini biliyordu. Kendini geri çekmesindeki tek sebep buydu, emin ol. Bana tüm hikayeyi anlattı. Benden

hiçbir şeyini gizlemezdi. Bath'a bırakıldığında kuzeninle evlenecek olanın sen olması gerektiğini düşünmüştüm ancak Bay Elliot sürekli babandan ve kız kardeşinden bahsediyordu. Tek bir Bayan Elliot'u anlatıyordu ve sevgi dolu bir şekilde onun diğeri olduğunu sanıyordum."

"Belki" dedi Anne aniden aklına gelmiş gibi, "bazen benden Bay Elliot'a bahsetmişsinizdir."

"Elbette ettim, çok sık. Kendi Anne Elliot'uma övgüler yardırdım ve senin daha farklı biri olduğuna kefil oldum..."

Tam zamanında kendini kontrol etti.

"Bu dün akşam Bay Elliot'un ne demek istediğini açıklıyor" dedi Anne. "Bu her şeyi açıklıyor. Benim hakkında pek çok öğrenmiş. Nasıl da anlayamadım. İnsanın aklına nasıl da vahşi şeyler geliyor! Nasıl da yanlış davranmışım! Kusuruma bakma, sözünü kestim. Bay Elliot demek sadece para için evlendi. Onun karakteri hakkında gözünün açılmasına ilk bu olay neden olmuştur herhalde."

Bayan Smith biraz bocaladı. "Ah, bu tür şeyler çok yaygındır. Yaşadığımız dünyada erkek ya da kadının para için evlenmesi son derece yaygındır. Çok gençtim, sadece gençlerle arkadaşım ve düşüncesiz, neşeli bir grup umursamaz insandır o zamanlar. Eğlenmek için yaşıyorduk. Şimdi farklı düşünüyorum; zaman, hastalık ve keder bana başka şeyleri gösterdi ama o zaman Bay Elliot'un yaptığı şeyde hiç ayıplanacak bir şey görmediğimi söylemeliyim. 'Kendin için en iyisini yap' bizim sloganımızdı."

"Ama kadın çok düşük bir sınıftan değil miydi?"

"Evet, buna karşı çıktım ama o dinlemedi bile. Para, para, tek istediği paraydı. Kadının babası bir besiciydi,

büyükbabası kasap ama bunların hiçbir önemi yoktu. Güzel bir kadındı, iyi eğitim almıştı, kuzenleri tarafından getirilip Bay Elliot'la tanıştırılmış ve genç adama aşık olmuştu; kadının soyu soppu onu hiç ilgilendirmiyordu. Bay Elliot kendini feda etmeden önce kadının servetinin gerçek miktarını öğrenecek kadar tedbirli davrandı. Kellynch arazisi için şansı vardı ama unvan onun için toprak kadar değersizdi. Sık sık eğer baronluk satılabilir bir şey olsaydı onu, arması, unvanı ve flamasını, hepsin birden elli pounda vereceğini söylerdi ama onun bu konu hakkındaki söylediklerinin yarısını bile söylemiş sayılmam. Bu adil olmazdı ve yine de bunun bir iddia olmadığına dair kanıtın olması gerekir ve kanıtın olacak."

"Aslında sevgili Bayan Smith, hiç kanıta ihtiyacım yok" dedi Anne. "Bay Elliot'un birkaç yıl önceki haliyle çelişkili hiçbir şey iddia etmedin. Duyduğumuz ve inandığımız şeylerin onaylamasından başka bir şey değil. Ben sadece şimdi neden farklı onu öğrenmek istiyorum."

"İçimin rahat etmesi için bir iyilik yapıp Mary'yi çağırabilir misin, ya da bekle, en iyisi yatak odama gidip dolabın en üst rafındaki küçük kutuyu getirebilirsen çok büyük iyilik etmiş olursun."

Arkadaşının çok ısrarcı olduğunu gören Anne boyun eğdi. Kutuyu alıp getirdi ve kutuyu açarken iç çeken Bayan Smith, "Buradaki evrakların hepsi kocama ait; ondan bana kalan şeyler bunlar işte. Aradığım mektup biz evlenmeden önce kocama Bay Elliot tarafından yazılmıştı ve kocam onu saklamış, neden olduğunu Tanrı bilir. Ama diğer erkekler gibi bu şeyler konusunda dikkatsiz ve dağınık; evrakları incelediğim zaman bu mektubu da diğer ıvır zıvırların arasında orası burası yırtılmış halde buldum, ger-

çekten önemli olan bazı mektup ve notlar ise mahvolmuş durumdaydı. İşte burada, onu yakmayacaktım çünkü eski dostluğumuza dair her evrakı saklamaya karar vermiştim. Yapmadığım için şimdi daha da mutluyum.”

Mektup “Charles Smith, Tunbridge Wells” adresine yazılmış ve 1803 Temmuzunda Londra’dan gönderilmişti.

“Sevgili Smith,

Mektubunu aldım. Nezaketin altında eziliyorum. Keşke senin gibi yüreği olan daha çok insan olsa ama yirmi üç yıldır yaşıyorum ve senin gibi yüreği olan hiç kimseyi tanımadım. Artık, inan bana, senin maddi yardımına daha fazla ihtiyacım kalmadı. Neyse ki Sör Walter ve kızından kurtuldum. Kellynch’e döndüler ve az kalsın yazın onları ziyaret etmem için bana söz verdireceklerdi ama Kellynch’e ilk ziyaretim bir bilirkşi ile olacak ve bana burayı ne kadar karla alabileceğimi söyleyecek. Baron görünene o ki yeniden evlenmeyecek; ahmağın teki zaten. Evlenirse de beni rahat bırakmış olurlar, bu da veraset hakkımdan vaz geçmem karşılığında uygun bir karşılık olur. Geçen yıldan daha beter Sör Walter.

Keşke bir Elliot olmasaydım. Bıktım bundan. Çok şükür Walter isminde de kurtuluyorum! Hayatımın geri kalanında bana Walter diye hitap ederek hakaret etmemenizi rica edeceğim. En derin saygılarımla,

Wm.Elliot.”

Anne’in böyle bir mektubu öfkeden kıpkırmızı kesilmeden okuması imkansızdı ve onun yüzünün kızardığını gören Bayan Smith, “Kullandığı dilin son derece saygısızca olduğunu biliyorum. Tam olarak ne yazdığını unutsam da ne demek istediğini çok iyi hatırlıyorum. Bu size onun

nasıl bir adam olduğunu gösterir. Zavallı kocama neler dediğine bakın. Bundan daha sağlam bir kanıt olabilir mi?” dedi.

Anne yaşadığı şoku atlatıp hemen kendine geldi ve babasına atfedilen sözlerin korkunçluğunu kavradı. Bunun onur yasalarına aykırı olduğunu, böyle şeylerle insanları yargılamamak gerektiğini biliyordu, iki kişi arasındaki özel mektuplaşmaya üçüncü kişilerin dahil olmaması gerektiğini hatırlayınca mektubu geri verecek kadar sakinleşebilmişti.

“Teşekkür ederim. Bunun bir kanıt olduğuna hiç şüphe yok, söylediğin her şeyin kanıtı. Ama neden şimdi bizimle yakınlaştı?” dedi Anne.

“Bunu da açıklayabilirim” dedi Bayan Smith gülümseyerek.

“Gerçekten mi?”

“Evet. Sana Bay Elliot’un altı yıl önceki halini gösterdim, şimdiki halini de göstereceğim. Yazılı bir kanıt sunamam ama onun ne istediğine ve ne yaptığına dair sözlü garanti verebilirim. Artık ikiyüzlü davranmıyor. Seninle gerçekten evlenmek istiyor. Ailene olan ilgisi gerçekten samimi, yürekten. Sana garantisini verebilirim: Albay Wallis.”

“Albay Wallis mi? Onunla tanışıyor musun?”

“Hayır. Bana doğrudan ondan gelmiyor bu sözler; ikinci kişiler tarafından aktarılıyor ama bir önemi yok. Kaynak aslı gibi düzgün; her kıvrımda nehir ufak tefek pislikleri kolayca atıp temizleniyor. Bay Elliot hiçbir şeyi gizlemeden albayla konuşuyor, düşündüğüm kadarıyla albay duyarlı, dikkatli ve zeki bir adam ama albayın bu-

dala bir karısı var, keşke karısına her şeyi anlatmasa ancak albay karısına her şeyi bir bir anlatıyor. Şu an iyileşme sürecinde olan karısı da her şeyi hemşiresine anlatıyor ve arkadaşım olan hemşire de duyduğu her şeyi bana aktarıyor. Pazartesi akşamı iyi arkadaşım Bayan Rooke bana Marlborough Evleri'nin sırlarını anlattı. Bu yüzden tüm hikayeyi anlattığımda bunu senin sandığın gibi uydurmadığımı göreceksin."

"Sevgili Bayan Smith, senin sözünün bir hükmü yok. Bu evlilik olmayacak. Babamla barışmak için benim hakkımda görüşlerinin en ufak bir önemi yok. Bunlar ben Bath'a gelmeden olan şeyler. Geldiğimde onların arası gayet iyiydi zaten."

"Öyle olduğunu biliyorum, çok iyi biliyorum ama..."

"Aslında Bayan Smith, böylesi bir kaynaktan gelen bilgilere güvenemeyiz. Ağızdan ağza geçerken birinin aptallığı, diğerinin cehaleti yüzünden size ulaştığında gerçeklerden geriye pek azı kalır."

"Sadece beni bir dinle. Bazılarını hemen doğrulayarak ya da yalanlayarak kendini de rahatlıkla yargılayabilirsiniz. Hiç kimse Bay Elliot'u ilk etapta yönlendirenin sen olduğunu düşünmüyor. Bath'a gelmeden önce seni görmüş ve senin sen olduğunu bilmeden seni çok beğenmiş. En azından bana böyle söylendi. Doğru mu? Seni geçen yaz ya da sonbaharda, kendi kelimeleriyle dersek 'batıda bir yerlerde' gördü mü, sen olduğunu bilmeden?"

"Kesinlikle gördü. Tamamen doğru. Lyme'da gördü beni."

"O halde" diye devam etti Bayan Smith zafer kazanmış gibi, "benim kaynağıma biraz da olsa güvenebilirsiniz

demek ki. Seni Lyme’da gördü, seni çok beğendi, Camden Meydanı’nda Bayan Anne Elliot olarak seninle yeniden karşılaştı ve o zamandan beri, hiç şüphem yok, sizi ziyaretlerinde gizli bir amacı yok. Ama önceden başka bir amacı vardı, şimdi söyleyeceğim. Eğer hikayemde yalan ya da yanlış bir şey varsa durdur beni. Bana söylendiğine göre, sizinle kalan ve kız kardeşinin arkadaşı olan bir hanım Bayan Elliot ve Sör Walter’la eylül ayında Bath’a gelmiş ve hala burada kalıyor; zeki, yetenekli, güzel ve yoksul bir kadın, tüm bunlar bir araya gelince onun Sör Walter’ın Lady Elliot’u olma gibi bir fikri olduğu ortaya çıkıyor ancak kız kardeşin bu tehlikeyi göremeyecek kadar körmüş galiba.”

Bayan Smith burada sustu ama Anne hiçbir şey söylemeyince konuşmasına devam etti.

“Bu bilgilerin ışığında, sen dönmeden uzun süre önce bu durum başkaları tarafından fark edilmiş ve o zamanlar Camden Meydanı’nı ziyarete gelmese de Albay Wallis duyarlı biri olduğu için gözünü babanın üzerinden ayırmamış ve Bay Elliot’a olan saygısından orada ne olup bittiğini sürekli ona aktarmış ve Noel’den önce Bay Elliot Bath’a bir iki günlüğüne geldiğinde Albay Wallis ona konu hakkında bilgi vermiş ve neler konuşulduğunu anlatmış. Bay Elliot’un geldiğinden beri baronluk konusundaki fikirlerinin değiştiğini anlamam gerek. Aile ve akrabalık konularında tamamen farklı düşünüyor. Harcayabileceğinden çok fazla parası var, daha fazlası için bir açlık ya da şımarıklık duymuyor, mutluluğunun artık baronluk unvanına bağlı olduğunu anlıyor. Arkadaşlığımız bitmeden önce de böyle olacağını düşünmüştüm ama şimdi bu düşüncem doğrulanmış oldu. Sör William olamama düşüncesine tahammül edemiyor. Bu yüzden arkadaşından aldığı haber-

ler tahmin edersin ki çok hoş değildi ve bunun sonuçlarını da tahmin edebilirsin; en kısa zamanda Bath'a gelmeyi, bir süre orada kalmayı, eski dostluklarını tazelemeyi, ailenin karşı karşıya kaldığı tehlikenin boyutlarını ölçüp gerekirse o hanıma engel olmaya karar verdi. İki arkadaş arasında bunun yapılması gereken tek şey olduğuna dair fikir birliği oldu ve Albay Wallis elinden gelen her şekilde yardım etmeye söz verdi. Kendisi, sonra eşi ve en sonunda herkes tanışacaktı. Akabinde Bay Elliot geldi, bildiğin gibi affedildi ve aileye yeniden kabul edildi; tek hedefi buydu ve amacı Sör Walter ve Bayan Clay'i izlemektir. Onlarla birlikte olmak için hiçbir fırsatı kaçırmadı, hep yollarına çıktı, saatlerce evlerinde oturdu ama bu konuyu fazla uzatmaya gerek yok. Kurnaz bir adamın neler yapacağını tahmin edebilirsin ve bu rehberliğin ışığında Bay Elliot'un neler yaptığını gördüğünü belki hatırlarsın."

"Evet" dedi Anne, "benim bildiklerimle ya da tahmin edebildiklerimle örtüşmeyen hiçbir şey söyleyemezsin. Kurnazlıklarının ayrıntılarında her zaman hakaret eden bir şey var. Bencillik ve ikiyüzlülüğünün manevraları her zaman iğrenç ama beni gerçekten şaşırtan hiçbir şey duymadım. Bay Elliot'un bu halini duyunca şok geçirecek, inanmakta zorlanacak insanlar tanıyorum ama beni hiçbir şekilde etkilemedi. Yaptıkları için görünenden daha farklı bir amacı olmasını her zaman istemişimdir. Şimdiki düşüncesini bilmek isterdim, özellikle de korktuğu bu konu hakkındaki; yani tehlikenin azalıp azalmadığını biliyor mu?"

"Tehlikenin azalması, anlıyorum" dedi Bayan Smith. "Bayan Clay'in kendisinden korktuğunu biliyor, bunu onun gözlerinde görüyor ve Bayan Clay'in onun yokluğunda herhangi bir şeye cesaret edemeyeceğine inanıyor.

Ama arada sırada Bay Elliot olmayacak, Bayan Clay'in etkisi devam ederken kendisini nasıl güvenceye alacağını anlayamıyorum. Hemşirenin bana dediğine göre Bayan Wallis'in gülünç bir fikri varmış; sen Bay Elliot'la evlendiğinde Sör Walter'ın Bayan Clay'le evlenmemesi için sözleşmeye bir madde koyulabilirmiş. Bayan Wallis'in anlayışına uygun bir plan ama benim akıllı hemşire Rooke'm bunun saçmalığını görebiliyor. 'Bence' dedi, 'bu Sör Walter'ın ikinci kez evlenmesine mani olmaz.' Aslında doğruyu söylemek gerekirse hemşirenin Sör Walter'ın evlenmesine karşı olduğunu düşünmüyorum. Evlilikten yana bir kadın olduğu kesin, Bayan Wallis'in tavsiyesiyle kendisini Lady Elliot'un hemşiresi olma hayalini kurmadığını kim söyleyebilir ki?"

"Tüm bunları öğrendiğim iyi oldu" dedi Anne biraz düşündükten sonra. "Bazı açılardan Bay Elliot'la arkadaş olmak benim için daha acı verici olacak ama ne yapmam gerektiğini daha iyi bileceğim. Ona karşı daha net olacağım. Bay Elliot ikiyüzlü, yüzeysel, maddiyata tapan bir adam ve onu bu dünyada bencilliğinden başka bir şey yönlendirmiyor."

Ama Bay Elliot konusu kapanmadı. Bayan Smith ilk amacından sapmıştı ve Anne kendini ailesiyle ilgili endişelere kaptırdığı için kuzenine karşı ima edilen şeyleri görmezden geldiğini fark etti ama o imalara daha dikkatli yaklaşması gerekiyordu ve Bayan Smith'in sınırsız öfkesiyle anlattıkları Bay Elliot'un ona karşı davranışlarında ne kadar duygusuz, ne kadar adaletsiz ve sevgisiz davranışını gösteriyordu.

Bu konuşmadan (Bay Elliot'un evlenmesiyle bu dostlukları hiç zarar görmeden devam ettiği için) Anne, arka-

daşının Bay Elliot'la eskisi gibi görüştüklerini ve arkadaşını altından kalkamayacağı harcamalara sürüklediğini öğrendi. Bayan Smith suçu kendinde aramıyordu, suçu kocasına atmaya daha yatkındı ama Anne onların gelirlerinin yaşam tarzlarına asla yetmediğini biliyordu ve ilk baştan beri hep savurgan bir yaşam sürmüşlerdi. Karısının anlattıklarına göre Bay Smith, sıcak kanlı, uysal, ihtiyatsız ve güçlü bir sezgiye sahip değildi, arkadaşından daha nazik bir biriydi ve ona hiç benzemiyordu, onun tarafından yönlendiriliyor, hatta arkadaşı ondan tiksiniyordu. Evlenmesiyle nüfuzu artan, her türlü olanağı olan ve kibirlenen ve giderek zenginleşen Bay Elliot, maddi durumu sıkıntıda olan arkadaşının parasal problemlerine hiç ilgi göstermemiş, aksine sonu arkadaşının mahvolmasıyla biten daha fazla harcama yapması için onu teşvik etmişti. Sonuçta Smith'ler batmıştı.

Bay Smith bunun tamamen öğrenemeden ölmüştü. Öncesinde dostlarından faydalanmanın utancını yaşamışlardı ve Bay Elliot'un dostluğunun onlara bir faydası olmamıştı ama ölümüne kadar Bay Smith'in işlerinin ne kadar kötü olduğunu asla anlamamışlardı. Bay Elliot'a çok değer verdiği ve aklından çok duygularını kullandığı için Bay Smith vasiyetini yerine getirme görevini ona vermişti ama Bay Elliot bunu da yapmamıştı ve yaşadığı zorluk ve sıkıntılara bir de Bay Elliot'un görevini yerine getirmemesi eklenince Bayan Smith'in acı çekmemesi ve dinleyenin de onun üzüntüsüne ortak olmaması mümkün değildi.

Bayan Smith konu hakkında yazdığı başka mektupları ve kendisinin acil cevap beklediğini gösteren notları gösterdi, hepsinde de Bay Elliot'un kendine zahmet sokmama isteğinin aynı kesin kararı okunuyordu ve kadının yaşadığı sıkıntılara soğuk bir nezaket ve aynı soğuk ilgisizlikle

yaklaşmıştı. Nankörlüğün ve insanlık dışılığın korkunç bir tablosuydu bu ve Anne bazen hiçbir rezil açık suçun bundan daha kötü olamayacağını düşündü. Dinlemek için çok çaba harcıyordu; geçmişte yaşanan olaylara ait sahnelerin, üst üste binen sıkıntıların üzerinde uzun uzun durdular. Anne bunun büyük bir rahatlama sağladığının son derece farkındaydı ve yine de arkadaşının bu sakin duruşuna hayret etmekten kendini alamıyordu.

Bayan Smith'in anlattıkları hikayelerden özellikle biri rahatsız ediciydi. Batı Antiller'de kocasına ait bir miktar arazi vardı ve bazı borçların ödenmesi yüzünden uzun yıllardır ipotek altındaydı, doğru düzgün bir çalışma yapılırsa o arazinin kurtarılabilceğine inanıyordu Bayan Smith; çok büyük değildi arazi ama yine de Bayan Smith'e yeter de artardı. Ama bunu yapacak kimse yoktu. Bay Elliot hiçbir şey yapmamıştı ve Bayan Smith hem fiziken sağlıksız olduğu hem de bu işi yapacak insanlara verecek parası olmadığı için kendisi de bir şey yapamıyordu. Yardım için baş vuracağı akrabaları da yoktu ve bir avukat tutmaya gücü yetmezdi. Bu gerçekten insanı çaresiz koyan ve çileden çıkaran bir durumdu. Daha iyi şartlarda yaşayacağını bilmek, biraz çabayla bunu sağlayabilmek ve zaman geçtikçe bu hakkını kaybedeceğinde de korkmak dayanılır gibi değildi.

Bayan Smith bu noktada Anne'in kendisiyle Bay Elliot arasında arabuluculuk yapmasını umuyordu. Önceden evleneceklerini duyduğunda arkadaşını kaybedeceğini düşünmüştü ama Bay Elliot'un böyle bir niyeti olmadığını, çünkü Bath'a onu gördüğünde tanımadığını düşününce Anne'in genç adam üzerindeki etkisinden kendi lehine yararlanmak gelmişti hemen aklına. Bayan Smith aceleyle Anne'in de duygularını bu işe ortak etmeyi düşünürken

Anne'in bu evliliği yalanlaması her şeyi değiştirmiş oldu, Bayan Smith'in umutları kırılmıştı ama en azından tüm hikayeyi kendi açısından anlatmak onu rahatlatmıştı.

Bay Elliot hakkındaki tüm bu şeyleri dinledikten sonra Anne, Bayan Smith'in sohbetlerinin en başında Bay Elliot'tan oldukça hoş bir şekilde bahsetmesine şaşırmanın başka bir şey gelmiyordu elinden. "Sanki Bay Elliot'u önerim övmüştü!"

"Sevgili arkadaşım" dedi Bayan Smith, "başka yapacak bir şey yoktu. Henüz sana teklif etmese de evliliğinizin kesin olduğunu düşünmüştüm ve Bay Elliot kocan olsaydı bunların hiçbirinden bahsedemezdim. Mutluluktan bahsederken yüreğim yanıyordu aslında ve Bay Elliot yine de duyarlı, hoş biri ve senin gibi bir kadınla durum tamamen umutsuz sayılmazdı. İlk karısına karşı çok nezaketsizdi. Birlikte mutsuzlardı. Ama eski karısı cahil ve saygısız bir kadındı ve Bay Elliot onu asla sevmedi. İkinizin daha iyi bir kaderi olacağını umuyordum."

Anne, Bay Elliot'la evlenme olasılığını düşününce sonrasında gelecek olan mutsuzluk düşüncesi irkilmesine neden oldu. Hatta kuzeniyle evlenmek için Lady Russell tarafında ikna edilebilirdi! Hem de her şey ortaya çıkıp da sonrasında yaşayacakları mutsuzluk için çok geç kalmış bile olabilirdi.

Lady Russell'in daha fazla kandırılmaması gerekiyordu bütün bir sabah süren bu görüşmenin sonuçlarından biri Anne'in, Bay Elliot'un Bayan Smith'e yaptıklarını anlatmakta serbest olduğuydu.

22. Bölüm

Anne duyduklarını düşünmek için eve gitti. Bir noktada Bay Elliot'la ilgili bu şeyleri duymuş olmak onu rahatlatmıştı. Ona karşı daha fazla içinde hoş duygular beslemiyordu artık. Yüzbaşı Wentworth'ün aksine kuzeni onunla zorla yakın olmaya çalışıyordu ve dün akşamki kötü niyetli ilgisi belki de onarılmaz zararlara yol açmış olabilirdi, Anne bunları kafası karışmadan düşünmek zorundaydı. Artık kuzenine acımiyordu. Ama bu Anne'i bir açıdan rahatlatmıştı. Ama baktığı her diğer açıdan ona güvenmemesine ve endişelenmesine neden olan daha fazla şey görüyordu. Lady Russell'ın yaşayacağı hayal kırıklığı ve acıyı düşünmek onu endişelendiriyordu, çünkü babası ve kız kardeşinin yaşayacağı küçük düşmeleri ve nasıl savuşturacağını bilmediği bir sürü talihsizliği önceden görmenin kederini hissediyordu. Bay Elliot'un nasıl biri olduğunu görebildiği için şükrediyordu. Bayan Smith gibi eski bir dostunu önemseddiği için ödüllendirileceği hiç aklına gelmezdi ama işte ödülünü almıştı! Bayan Smith hiç kimsenin anlatmayacağı şeyleri ona anlatmıştı. Öğrendiklerini ailesine anlatabilir miydi? Ama bu beyhude bir çaba

olurdu. Lady Russell'la konuşmalı, ona anlatmalı, ona akıl danışmalı ve elinden geleni yapıp olayların nereye varacağını durup beklemeliydi.

Eve geldiğinde, kendini Bay Elliot'u görmekten kaçınırken buldu; kuzeni sabah onlara uğramış ve bütün sabah kalmıştı ama Anne zor da olsa sevindi ve kendini güvende hissettiği sırada kuzeninin akşam yeniden geleceğini öğrendi.

"Onu davet etmek gibi en ufak bir niyetim yoktu" dedi Elizabeth kayıtsız bir şekilde, "ama o kadar çok imada bulundu ki, en azından Bayan Clay öyle olduğunu söylüyor."

"Gerçekten de söyledim. Hayatımda hiç onun gibi davet edilmek için çırpınan birini görmedim. Zavallı adam! Ona gerçekten acıyorum, çünkü taş yürekli ablanız Bayan Anne, gaddarlığa meyilli geliyor."

"Ah!" dedi Elizabeth, "bir beyefendinin imalarını duyunca hemen pes etmeyecek kadar bu oyunu oynamaya alışığım. Ancak bu sabah babamı göremediği için aşırı derecede üzüldüğünü görünce hemen boyun eğdim, çünkü onu ve Sör Walter'ı bir araya getirecek hiçbir fırsatı ziyan etmem. Birbirlerinin dostluğundan hoşlanıyor gibiler. Birbirlerine nazık davranıyor ve Bay Elliot saygıda kusur etmiyor."

"Kesinlikle öyle!" diye çılgılık attı Bayan Clay ama Anne'a bakmaya cesaret edememişti. "Baba ve oğul gibiler! Sevgili Bayan Elliot, baba ve oğul desem sorun olur mu?"

"Ah! Başkalarının kelimeleri üzerine ambargo koymuyorum. Böylesi düşüncelerin olabilir. Ama sözüme inan,

Bay Elliot'un ilgisinin diğer erkeklerden farklı bir nedenle olduğunu pek sanmıyorum."

"Sevgili Bayan Elliot!" diye bağırdı Bayan Clay elleriyle gözlerini kapatıp sessizliğe gömülüp hayretini içine gömdü.

"Sevgili Penelope, onun hakkında bu kadar endişelenmene gerek yok. Bay Elliot'u davet ettim, biliyorsun. Onu gülümseyerek yolcu ettim. Yarın bütün gün Thornberry Park'taki arkadaşlarıyla olacağını duyunca ona acıdım."

Anne, kız kardeşinin arkadaşının oyunculuk yeteneğine, onun asıl hedefine ulaşmasını varlığıyla engelleyen kişiyi bekleyişine ve gelişine duyduğu sevince hayran oldu. Bayan Clay'in Bay Elliot'tan nefret etmemesi imkansızdı, yine de nazik ve sakın görünebiliyor ve kendisinin her zamankinin yarısı kadar olsa da Sör Walter'a adamasına izin verilmesinden oldukça memnun görünüyordu.

Anne içirse Bay Elliot'u odaya girerken görmek en sıkıntılı şeydi, kuzeninin onun yanına gelmesi ve onunla konuşması. Bay Elliot'un her zaman böyle samimi olmadığını önceden de hissetmişti ama şimdi her şeyinde samimiyetsizlik görüyordu. Eskiden kullandığı dilin aksine babasına gösterdiği saygı iğrençti ve Anne, onun Bayan Smith'e olan acımasız davranışlarını düşününce adamın gülümsemelerine, uysallığına ya da yüzeysel, nazik duygularına güç bela tahammül edebiliyordu.

Bay Elliot tarafından sitem edilmesine neden olacak davranış değişikliklerinden kaçınması gerekiyordu. Tüm sorgulardan veya övgülerden kaçmak Anne'in en büyük hedefiydi ama niyeti aralarındaki akrabalık ilişkisi gereği kuzenine soğuk davranmak ve yavaş yavaş aralarında

oluşan gereksiz yakınlıktan kendini kurtarmaktı. Bir gece öncekinden daha sağlam ve daha serinkanlıydı Anne.

Bay Elliot, daha önce nasıl ve nerede onun hakkında övgüler duyduğu konusunda Anne'i meraklandırmaya çalışıyordu; Anne'in öğrenmek için daha fazla talepkar olmasını istiyordu ama büyü bozulmuştu. Alçakgönüllü kuzeninin kibridi canlandırmak için halka açık bir salonun sıcaklığına ve kalabalığına ihtiyaç duyduğunu anladı, en azından diğerlerinin aşırı talepleri karşısında bunu yapamayacağını gördü. Affedilmesi imkansız davranışlarını Anne'in aklına getirdiği için bu konunun kendi çıkarlarına karşı olduğunu pek tahmin edemedi.

Anne, kuzeninin ertesi sabah Bath'dan erkenden ayrılacağını ve iki gün gelmeyeceğini öğrendiğinde çok sevindi. Döndüğü akşam yeniden Camden Meydanı'na davet edildi ama perşembeden cumartesi akşamına kadar olmayacağı kesindi. Bayan Clay'in sürekli gözünün önünde yeterince kötüyken bir de ikiyüzlü bir başkasını görmek tüm huzur ve rahatının kaçması demekti. Babası ve Elizabeth üzerinde oynanan bu kandırmacayı düşünmek öyle küçük düşürücüydü ki, bir de onların düşeceği durumu düşünmek daha beterdi. Bayan Clay'in bencilliği onunkiyile kıyaslandığında ne çetrefilli ne de mide bulandırıcıydı, Anne kuzeninin bu evliliği engellemek için başvurduğu tüm şeytanlıklara karşın onunla evlenmeye hemen razı olabilirdi.

Cuma sabahı erken Lady Russell'a gidip gereken konuşmayı yapmayı kafasına koymuştu ve kahvaltıdan hemen sonra doğruca gidecekti ama Bayan Clay'in de Elizabeth'i bir zahmetten kurtarmak için dışarı çıkacağını öğrenmek için onun arkadaşlığından kurtulmak adına beklemeye

karar verdi. Bayan Clay'e River Caddesi'ne gideceğini söylemeden onu kapıdan uğurladı.

"Pek ala!" dedi Elizabeth, "sevgimden başka gönderecek bir şeyim yok. Ah! Bana ödünç verdiği o yorucu kitabı geri götürüp onu okumuşum gibi yapabilirsin. Kendimi yeni çıkmış şiirlerle ve ulusun durumuyla ilgili kitaplarla yoramam. Lady Russell yeni çıkan yayınlarla insanı boğuyor. Ona söyleme sakın ama önceki akşamki elbisesi iğrençti. Giyim zevki var sanırdım ama konserde resmen utandım ondan. Son derece resmi ve tuhaf bir oturuşu vardı! Dimdik oturuyordu! Sevgilerimi ilet kendisine."

"Benimkileri de" dedi Sör Walter. "En içten dileklerimizle birlikte. Ona en kısa zamanda uğrayacağımı da söyle. Nazik bir şekilde ilet ama sadece kartımı gönderebilirim. Onun yaşındaki kadınlar için sabah ziyaretleri asla hoş olmaz. Eğer sadece bir ruj bile sürse görülmeekten korkmaz ama son uğradığımda güneşliklerin anında indirildiğini fark ettim."

Babası konuşurken kapı vuruldu. Kim olabilirdi ki? Bay Elliot'un sık sık habersizce sabah ziyaretleri yaptığını anımsayan Anne, kuzeninin yedi mil uzakta sözü olduğunu bilmesine onun geldiğini düşünürdü. Her zamanki bekleme süresi, yaklaşan ayak seslerinden sonra Charles ve Mary Musgrove odaya girdiler.

Onları görünce şaşkınlıkla bakakaldılar ama Anne onları gördüğü için sevinmişti, diğerleri pek üzgün değildi ama doğru düzgün bir karşılaşmada da bulunamadılar ve en yakın akrabaları orada kalmayacaklarını söyleyince Sör Walter ve Elizabeth nazik bir şekilde ayağa kalkıp onlara gereken saygıyı gösterdiler. Birkaç günlüğüne Bath'a gelmişlerdi ve White Hart'ta kalıyorlardı. Bu durum kısa

sürede anlaşıldı ama Sör Walter ve Elizabeth, Mary'yi diğer salonu göstermek için yanlarına alıp ona övgüler düzerken Anne, Charles'ın ağzından buraya geliş nedenlerini ya da Mary'nin bir türlü anlatamaya yanaşmadığı ama imalı gülümsemelerle açıklamaya çalıştığı gizli işi yahut da buraya kimlerle geldiklerine dair hiçbir şey öğrenemedi.

Anne daha sonra grupta Henrietta ve Yüzbaşı Harville de olduğunu öğrendi. Charles ona tüm hikayeyi, olduğu gibi anlattı, Anne'in zaten alışık olduğu türdeydi. Olay Yüzbaşı Harville'in iş için Bath'a gelmek istemesiyle başlamıştı. Bir hafta önce bundan bahsetmiş, av sezonu bittiği için Charles onunla birlikte gelmeyi teklif etmişti yüzbaşıya ve Bayan Harville de kocası adına bu fikri çok beğenmişti ama Mary yalnız bırakılmaya dayanamadığı ve bu konuda kendini o kadar çok paraladığı için bir iki gün her şeyi ertelemişler ya da vaz geçmiş gibi görünmüşlerdi. Ama sonra konuyu annesiyle babası da dahil olmuştu. Annesinin Bath'a da görmek istediği eski dostları vardı, Henrietta da kendisi ve kız kardeşine gelinlik almak için bunun iyi bir fırsat olduğunu düşünmüştü, kısacası Yüzbaşı Harville rahat etsin diye annesi gruba sahip çıkmıştı. Olaya Charles ve Mary de böylece dahil olmuşlardı. Önceki akşam geç saatlerde gelmişlerdi. Bayan Harville, çocukları ve Yüzbaşı Benwick, Bay Musgrove ve Louisa'yla Uppercross'ta kalmışlardı.

Anne sadece işlerin Henrietta'ya gelinlik alınmasına geldiğine şaşırılmıştı. Maddi sıkıntılar nedeniyle evliliklerinin hemen olmayacağını düşünüyordu ama Charles'tan, Charles Hayter'in bir arkadaşından bir iş teklifi aldığını, yaşı tutmayan ve uzun yıllar da tutmayacak olan bir genç yerine papazlık yapacağını öğrenmişti. Uzun bir süre sabit

bir geliri olacağı için iki aile gençlerin isteklerine boyun eğmiş ve düğünü birkaç ay içinde yapmayı uygun görmüşlerdi. "İyi bir yerde yaşayacaklar" diye ekledi Charles, "üstelik Uppercross'a sadece yirmi beş mil uzaklıkta, güzel bir taşra kasabası ve Dorsetshire'da. Ülkedeki en iyi av alanına sahip, birbirinden kıskanç ve titiz üç büyük arazi sahibi tarafından çevrelenmiş bir yerdeler; üçünden ikisi Charles Hayter'i ava davet edecektir. O buna gerektiği gibi değer vermez" dedi, "Charles avlanmaya pek sıcak bakmıyor. Onun en kötü tarafı bu."

"Çok sevindim" dedi Anne, "özellikle bu olaya; ikisi de eşit şekilde en iyiyi hak eden ve her zaman iyi dost olmuş iki kız kardeşin refah ve rahatlık açısından da eşit olmalarına inan çok sevindim. Umarım anne ve baban ikisi adına son derece mutlulardır."

"Ah, evet! Damatlar daha zengin olsaydı babam daha çok sevinirdi ama başka bir kusurları da yok. Para, her zaman sorundur bilirsin, iki kızı aynı anda evlendirmek zor bir iş ve babamı sıkıntıya sokan bir sürü şey var. Ancak onların buna hakkı yok demek istemiyorum. Kızlar paylarına düşeni alacaklar, babam bana karşı her zaman nazik ve eli bol olmuştur. Mary, Henrietta'nın evliliğini hoş karşılamıyor. Hiç karşılamadı, biliyorsun. Ama Hayter'e haksızlık ediyor ve Wintrop'u da beğenmiyor. Ona mülkün ne kadar değerli olduğunu anlatamıyorum. Zaman geçtikçe bunun uygun bir evlilik olduğunu anlayacak, tüm hayatım boyunca Charles Hayter'i sevmişimdir ve şimdi onu bırakacak değilim."

"Bay ve Bayan Musgrove gibi kusursuz ebeveynler" dedi Anne, "çocuklarının evlendiklerine mutlu olmalılar. Onların mutluluğu için her şeyi yaparlar, eminim. Böy-

le insanlara sahip oldukları için ne kadar da şanslılar bu gençler! Anne ve babanda hemen gençlerin hem de yaşlıların hata yapmalarına ve üzülmelerine neden olacak hırstan tamamen yoksunlar. Peki Louisa tamamen iyileşti mi?"

Charles tereddütlü bir şekilde, "Evet, sanırım iyileşti, hem de çok iyi ama değişti; ne koşuyor, ne zıplıyor, ne kahkahalar atıyor ne de dans ediyor; çok değişti. Eğer birisi kazara kapıyı biraz sert kapatsa suya düşmüş civciv gibi çırpınmaya başlıyor. Benwick tüm gün dizinin dibinde ona şiirler okuyup kulağına bir şeyler fısıldıyor" dedi.

Anne gülmekten kendini alamadı. "Pek sana uygun biri değil, biliyorum" dedi, "ama kusursuz genç bir adam olduğuna inanıyorum."

"Elbette öyledir. Kimsenin şüphesi yok ve umarım her erkeğin benim gibi zevkleri ve aynı amaçlara sahip olmasını isteyecek kadar bağınaz olduğumu düşünmüyorsundur umarım. Benwick'e çok değer veriyorum ama eğer onu konuşturabilirsen söyleyecek bir sürü şeyi var. Kitap okumasının ona bir zararı yok, okuduğu kadar savaşmış da. Cesur bir adam. Geçen pazartesi onu daha yakından tanıdım. Babamın büyük ambarında tüm sabahı sıçan avlayarak geçirdik ve üzerine düşen görevi öyle iyi yerine getirdi ki onu eskisinden de daha çok sevdim."

Konuşmaları, Charles'ın diğerlerine katılıp ayna ve porselenlere hayranlık duyma zorunluluğu ortaya çıkınca yarım kaldı ama Anne Uppercross'taki durumu anlamasına yetecek kadar şey duymuştu ve çok sevinmişti; sevinirken iç çekmiş olsa da bu iç çekişte hiçbir haset yoktu. Elinden gelse mutluluklarını daha da arttırdı ama onların mutluluklarının azalmasını asla istemezdi.

Ziyaret gayet keyifli geçmişti. Mary'nin keyfine diyecek yoktu, eğlenenin ve değişimin tadına varmış, kayınvalidesinin dört atlı arabasıyla yolculuk etmenin mutluluğunu yaşamış ve Camden Meydanı'ndaki evden bağımsız kalmaktan öyle memnundu ki olması gerektiği gibi her şeye hayran olmaya ve detaylar anlatıldıkça evin üstünlüklerini kabul etmeye hazırды. Babasından ya da kız kardeşinden bir talebi yoktu ve keyfi evin güzel odalarını gördükçe daha da arttı.

Elizabeth kısa süre de olsa sıkıntı yaşamıştı. Bayan Musgrove ve onunla gelenleri akşam yemeğine davet etmesi gerekiyormuş gibi hissetmişti ama yaşam tarzı farklılıklarına, yemeğin ortaya çıkaracağı hizmetçi eksikliğine ve Kellynch'li Elliot'lardan alt sınıftan olan bu insanları görmeye tahammül edemezdi. Görgü kuralları ve kibir arasında sıkışıp kalmıştı ama kibir galip gelmiş ve Elizabeth yeniden mutlu olmuştu. Bunlar onun kendisini ikna etmesine neden olan bahanelerdi: "Eski tarz düşünceler; taşra misafirperverliği; yemek verme zorunluluğumuz yok; Bath'da çok az insan yemek veriyor; Lady Alicia asla vermiyor; bir ay burada kalacak olmalarına rağmen kız kardeşinin ailesini bile davet etmedi; bunun Bayan Musgrove için de uygunsuz olacaktır; programını bozacaktı bu yüzden. Gelmek istemeyeceğinden eminim; bizimleyken rahat edemez. Bir akşam uğramaları için davet edeceğim, bu daha iyi olur; bu hem bir değişiklik hem de ağırlama olur. Böyle iki oturma odası daha önce hiç görmemişlerdir. Yarın akşam seve seve geleceklerdir. Sıradan bir parti olur, küçük ama şık." Elizabeth bu düşüncayı sevdi ve davet yapıldığında ve herkesi beklediklerini söyleyince Mary inanılmaz sevindi. Özellikle Bay Elliot'la görüşmeyi ve şansına gelmeye söz vermiş olan Lady Dalrymple

ve kızı Bayan Carteret'le tanışmayı çok istiyordu; bundan daha mutlu olamazdı Mary. Bayan Elliot sabahleyin Bayan Musgrove'a uğrayacağına söz verdi ve Anne de Bayan Musgrove ve Henrietta'yı hemen görmek istediği için Charles ve Mary'yle dışarı çıktı.

Anne, Lady Russell'la olan konuşmasını şimdilik ertelemek zorunda kaldı. Üçü birkaç dakikalığına River Caddesi'ne uğradı ama Anne konuşmak istediği konuyu bir gün daha ertelemesinin bir zararı olmayacağına karar verdi ve büyük bir hevesle geçen sonbahardaki eş dostlarını görmek için White Hart'a gitmek için acele etti.

Bayan Musgrove ve kızı evdeydi ve Anne'i içten bir şekilde karşıladılar. Henrietta öyle mutluydu ki öteden beri sevdiği herkese karşı büyük bir ilgi ve sevgi gösteriyordu ve Bayan Musgrove'un sevgisi ise sıkıntılı zamanlarında Anne onlara çok yardımcı olmasından kaynaklanıyordu. Evde bu tür şeyler görmediği için bunlar Anne için büyük bir incelikli samimiyet ve sevgi gösterisiydi. Anne'den kendilerine elinden geldiğince çok zaman ayırmasını istediler, her gün gelmesi için davet ettiler, ailenin bir üyesi gibi tüm gününü onlarla geçirmesini rica ettiler ve karşılığında da Anne doğal olarak aynı şekilde onlara ilgi gösterip yardımcı oldu; Charles onları yalnız bırakınca Bayan Musgrove'dan Louisa ve Henrietta'nın hikayesini dinledi, bu konuda fikrini söyledi ve mağazalar konusunda tavsiyelerde bulundu; Mary'ye kurdelesini değiştirmekten anlaşmazlıklarını çözmeye, anahtarlarını bulmaktan takılarını düzenlemeye, ona kimsenin haksızlık yapmadığını ikna etmeye, Mary'nin gönlünü eğlemeye kadar birçok konuda yardımcı oldu; Mary de kaplıca sularının pompalanıp doldurulduğu odaya bakan bir pencerenin önüne

oturup kendi kendine hayaller kurmaktan başka bir şey yapmıyordu.

Telaşlı bir sabah olması beklenen bir şeydi. Kalabalık bir grubun kaldığı bir otel sürekli değişen, kararsız sahnelerin yer alması normaldi. Beş dakikada bir bir mesaj, bir paket geliyordu ve Anne daha oraya geleli yarım saat olmadan oldukça geniş olan yemek odasının yarısından fazlası dolmuş olduğunu gördü; bir grup eski arkadaşları Bayan Musgrove'un etrafını sarmıştı ve Charles yanında Yüzbaşı Harville ve Wentworth'le geldi. Wentworth'ün gelmesinden daha şaşırtıcı bir şey olamazdı o an. Ortak dostlarının gelişinin onları yeniden bir araya getireceğini düşünmeyi unutmak Anne için imkansızdı. Son buluşmaları yüzbaşının duygularını açması bakımından son derece önemliydi; Anne bu son görüşmelerinden müthiş bir haz almıştı ama yüzbaşının görünüşünden çekinmişti, onu konser salonundan hızla uzaklaştıran aynı talihsiz ifade hala yüzündeydi. Yüzbaşı Wentworth Anne'le konuşmak için yanına bile gelmek istemiyordu.

Anne sakın olmaya çalıştı, işleri oluruna bırakıp karşılıklı güven duymayı savunan şu argüman üzerinde durmayı denedi: "Eğer karşılıklı bir sabit bağlılık varsa aramızda kalplerimizden geçenleri kısa sürede anlamamız lazım. Buluttan ne kapacak, her dakika huzursuzluk çıkacak ve mutluluğumuzla oynayacak kadar küçük değiliz artık." Yine de, birkaç dakika sonra, şu anki şartlar altında bir arada olmalarının onları daha sıkıntılı durumlara sokacağını ve daha büyük yanlış anlaşılmalara neden olacağını hissetti Anne.

"Anne" diye bağırdı Mary pencerenin önünde, "şu sütunun altında duranın Bayan Clay olduğundan emi-

nim, yanında bir de beyefendi var. Az önce onları Bath Sokağı'nın köşesinden dönerlerken gördüm. Derin bir konuşmaya dalmış gibiydiler. Kim o? Gel de söyle bana. Yüce Tanrım! Hatırladım. Bu Bay Elliot'un ta kendisi."

"Hayır" diye atıldı Anne çabucak, "Bay Elliot olamaz, seni temin ederim. Bu sabah saat dokuzda Bath'tan ayrılmış olması lazımdı ve yarına kadar gelmeyecek."

Anne konuşurken Yüzbaşı Wentworth'ün ona baktığını hissetti, bunu bilmek onu utandırmış ve canını sıkırmıştı ve bu kadar basit bir şey söylediği için bile pişman olmuştu.

Kendi kuzenini tanımayacağını düşünülmesine içeren Mary, yüz hatlarındaki benzerliklerden bahsetmeye başladı ve adamın Bay Elliot olduğu konusunda ısrar edip yeniden Anne'i gelip bakması için çağırdı ama Anne yerinden kalkmadı bile ve sakın ve ilgisiz görünmeye çalıştı. Ancak ziyarete gelen hanımlardan iki üçünün gizli bir şey biliyormuş gibi birbirlerine bakıp gülümsemeleri Anne'in rahatını kaçırmıştı. Onunla ilgili hikayenin yayıldığı ortadaydı ve ardından gelen kısa sessizlik bunun daha da yayılacağını göstergesiydi.

"Hadi Anne" diye bağırdı Mary, "gel ve kendin bak. Acele etmezsen kaçıracaksın. Ayrılıyorlar, el sıkışıyorlar. Adam köşeyi dönmek üzere. Bay Elliot değil miymiş, bak bakalım. Lyme'ı tamamen unutmuş gibisin."

Mary'yi sakinleştirmek ve kendi utancını saklamak için yavaşça pencereye yaklaştı. Adamın Bay Elliot olduğunu görmek için tam zamanında gelmişti, adam dönüp kaybolmadan önce görmüştü, inanmasa da oydu ve Bayan Clay çabucak diğer tarafa sapmıştı; çıkarları birbirine tamamen ters iki insanı bu kadar samimi bir şekilde gördüğüne şaşırmış olsa da sakın bir sesle "Evet, Bay Elliot'muş.

Sanırım gidiş saatini değiştirdi ya da ben onu dikkatli dinlemediğim için gidiş kısmını kaçırdım" dedi, koltuğuna geri döndü, kendine hakim olmayı başarıp durumu iyi idare ettiğini umdu.

Misafirler gitti, onları büyük bir nezaketle uğurlayan Charles arkalarından suratını asıp annesiyle konuşmaya başladı:

"Anne, senin seveceğin bir şey yaptım senin için. Tiyatroya gidip yarın akşam için bir loca tuttum. İyi bir çocuğum, değil mi? Senin oyun izlemeyi sevdiğini biliyorum ve hepimize yer ayırttım. Loca dokuz kişilik. Yüzbaşı Wentworth'ü de davet ettim. Anne'in bize katılacağı için üzölmeyeceğine eminim. Hepimiz tiyatroyu seviyoruz. İyi yapmamış mıyım, anne?"

Bayan Musgrove, Henrietta ve diğerleri de isterse seve seve gideceğini söylerken Mary aniden onun sözünü kesti:

"Charles! Böyle bir şeyi nasıl düşünebilirsin? Yarın akşam için loca tutmak! Yarın akşam Camden Meydanı'na gideceğimizi unuttun mu? Lady Dalrymple, kızı, Bay Elliot ve tüm ailenin önde gelenleriyle tanıştıracaklardı ya bizi? Nasıl bu kadar unutkan olabiliyorsun?"

"Peh, peh!" dedi Charles, "ne partisiymiş bu? Hatırlamaya bile değmez. Eğer görmek isteseydi baban bizi akşam yemeğine davet ederdi. Sen ne istiyorsan onu yapabilirsin ama ben tiyatroya gideceğim."

"Ah! Charles, gitmeye söz verdiğin halde gitmemen çok büyük ayıp olur."

"Hayır, söz vermedim ki, sadece zoraki gülümsedim, selam verdim ve 'Mutlu olunuz' lafını kullandım. Söz falan vermedim ben."

"Ama gelmek zorundasın Charles. Gelmemek bağışlanamaz bir şey. bizi tanıştırmak için davet ettiler. Dalrymple'lar ve bizim aramızda her zaman büyük bir bağ vardı. Başına ne gelirse her iki taraf da diğerine bildirmiştir. Biliyorsun, yakın akrabalarınız ve özellikle de tanışmamız gereken Bay Elliot da var! Bay Elliot'a ne kadar ilgi göstersek az. Babamın varisi o, ailenin gelecekteki reisi o olacak" dedi Mary.

"Bana varislerden ve reislerden bahsetme" diye bağırdı Charles. "Ben doğan güneşi selamlamak için şu an hüküm sürenleri görmezden gelenlerden değilim. Babanın hatırına gitmezken, babanın varisinin hatırına gitmem tam bir skandal olur. Hem Bay Elliot'tan bana ne?"

Charles'ın bu kayıtsız sözleri Anne'e hayat verdi, tüm dikkatiyle konuşulanları dinleyen Yüzbaşı Wentworth soru dolu gözlerini Charles'tan Anne'e çevirdi.

Charles ve Mary aynı şekilde konuşmaya devam ediyordu; Charles yarı ciddi yarı şaka tiyatroya gitmelerinde ısrar ederken Mary, son derece ciddi ve samimi bir şekilde buna karşı çıkıyor, eğer Camden Meydanı'na tek başına gider ve onlar da tiyatroya onsuz giderse bunun büyük bir haksızlık olacağını söylüyordu. Bayan Musgrove araya girdi.

"Tiyatroyu erteleseک iyi olacak. Charles, gidip locayı Salı günü için değiştir. Ayrılmamız ayıp olur ve eğer Bayan Anne'in babasının evinde bir parti varsa onun olmaması da ayıp olur; eğer Bayan Anne bizimle gelmeyecekse ne ben ne de Henrietta tiyatroya gitmek isteriz."

Anne, Bayan Musgrove'un nezaketi karşısında çok duygulandı ve kararlı bir şekilde konuşmasına fırsat verdiği için minnettar kaldı ona:

“Sadece benim isteğime bağlı olsaydı, hanımefendi, evdeki partinin benim nazarımda en ufak bir önemi yok. Bu tür toplantılardan hoşlanmam ve sizinle seve seve tiyatroya gitmeyi tercih ederim. Ama bunu yapmaya kalkışmasak daha iyi olur.” Anne diyeceğini demişti ama konuşması bitince titriyordu, sözlerinin dinlendiğinin farkındaydı ve nasıl bir etki yarattığını görmeye bile cesaret edemiyordu.

Kısa sürede Salı günü gitmeye karar verildi; Charles sadece karısına sataşma fırsatını hala kullanıyor, hiç kimse gitmese de yarın akşam tek başına tiyatroya gideceğinde ısrar ediyordu.

Yüzbaşı Wentworth yerinden kalkıp şöminenin oraya doğru yürüdü; belki de hemen ardından oradan uzaklaşıp göze batmadan Anne’in yanına gidebilmektir asıl amacı.

“Bu tür akşam partilerin tadına varacak kadar uzun süredir Bath’da değilsiniz” dedi yüzbaşı.

“Ah! Hayır. Bu tür partiler genel olarak bana göre değil. Ben iskambil oyuncusu değilim.”

“Eskiden de değildiniz, bilirim. İskambili pek sevmezsiniz ama zaman insanı değiştirir.”

“Ben o kadar değişmedim” dedi Anne ve sözlerinin nasıl anlaşılmış olduğunu bilmemenin korkusuyla sustu. Birkaç dakika bekledikten sonra Yüzbaşı “Bu bir süreç aslında! Sekiz buçuk yıl süren bir süreç” dedi.

Yüzbaşının daha ileri gidip gitmeyeceğini düşünmek için Anne’in sakin bir zamanında olması gerekiyordu, çünkü yüzbaşının hala konuştuğunu duymasına karşın dikkatini Henrietta’ya vermek zorunda kalmıştı, içeri biri girmeden önce boş zamanını dışarı çıkıp gezmeye ayır-

mak istiyordu.

Kalkmak zorunda kaldılar. Anne çıkmaya hazır olduğunu söyledi ve öyle görünmeye çalıştı ama Henrietta onun koltuğundan kalkıp dışarı çıkmak konusunda ne kadar isteksiz ve üzgün olduğunu bilseydi kuzenine karşı hissettiklerine ve yüzbaşının sevgisinin güvenine rağmen yine de ona acırdı.

Ne yazık ki hazırlıkları kısa sürdü. Kapı zili çalıyordu, başka misafirler geliyordu ve kapılar Sör Walter ve Elizabeth için açılınca içeride soğuk bir rüzgar eser gibi oldu. Anne aniden bir sıkıntı hissetti ve nereye baksa aynı sıkıntının belirtilerimi gördü. Salondaki rahat, serbest, neşeli hava gitmiş yerine herkes babasının ve kız kardeşinin soğuk zarafetine ayak uydurmak için mesafeli bir duruş takınmış, sessizleşmiş ve yavan bir sohbe başlamıştı. Buna şahit olmak ne kadar korkunç bir şeydi!

Anne'in gözlerinden özellikle bir şey kaçmamıştı. Yüzbaşı Wentworth'le yeniden selamlaşmışlardı ve Elizabeth öncekinden daha sıcak davranmıştı. Hatta yüzbaşıya bir kez seslenmiş ve birden fazla kez ona bakmıştı. Elizabeth aslında bayağı çark ediyordu. Sonrasında olanlar nedenini açıklayacaktı. Her zamanki şeylerin söylendiği birkaç dakikadan sonra Elizabeth, "Yarın akşam yeni dostların bir araya gelmesinden başka bir şey değil, resmi bir parti olmayacak" deyip tüm Musgrove ailesini nazik bir şekilde beklediğini söyledi, davetiye kartlarını masanın üzerine bıraktı, nazik bir şekilde herkese gülümsedi ve tekrar gülümseyerek bir davetiyeyi özellikle Yüzbaşı Wentworth'e uzattı. İşin aslı Elizabeth, yüzbaşı gibi havalı ve yakışıklı birinin önemini kavrayacak kadar Bath'daydı. Geçmişin bir önemi yoktu. Şimdiki yüzbaşı onların salonuna yakı-

şan bir adamdı. Davetiye özellikle yüzbaşıya verildi, Sör Walter ve Elizabeth ayağa kalkıp evden çıktılar.

Bu ziyaret kısa ama sert bir kesintiye neden olmuştu, onlar çıkar çıkmaz herkes eski neşesine geri döndü ama Anne yapamadı. Sadece şahit olduğu davetiyenin verilmesine ve yüzbaşının alırkenki tavrına karşı duyduğu şaşkınlıktan başka bir şey düşünemiyordu; şüphe dolu bir tavidir bu, yüzbaşı memnun olmuştan çok şaşırmışa, kabul etmekten çok nazikçe teslim almışa benziyordu. Anne yüzbaşiyi tanıyordu; gözlerindeki küçümsemeyi görmüş-tü ve davetiyeyi geçmişte gördüğü hakaretlere bir kefa-ret olarak görüp almaya karar vermiş olmasına inanmaya cesaret edemiyordu. Anne'in tüm neşesi gitti. Yüzbaşı ne yapacağını düşünüyormuş gibi davetiyeyi hala elinde tutuyordu.

"Elizabeth'in herkesi davet edeceğin aklına gelir miydi?" diye söylendi Mary herkesin duyabileceği şekilde. "Yüzbaşı Wentworth'ün sevincine diyecek yok! Baksana, kartı elinden düşürmüyor."

Anne ona baktı, yüzbaşının yanakları kızardı ve ağzı küçümsemeyle kıvrıldı, kendisini üzecek başka bir şey duymamak ya da görmemek için başını çevirdi.

Grup dağıldı. Erkekler kendi işlerine, kadınlar kendi işlerine daldı ve Anne yanlarındayken bir daha bir araya gelmediler. Anne'e geri dönmesi, yemeğe kalması ve tüm gününü onlarla geçirmesi için rica ettiler ama Anne öyle keyifsizdi ki daha fazlasını kaldıramayacağını hissediyor ve hiç konuşmadan oturabileceği tek yer olan evine dönmek için daha uygun olduğunu düşünüyordu.

Ertesi sabah tüm gün onlarla birlikte olacağına söz vererek evden ayrıldı ve Camden Meydanı'na kadar yorucu

bir yürüyüş yaparak günün yorgunluk sayfasını kapatmış oldu, evde akşamın büyük bölümünü Elizabeth ve Bayan Clay'in ertesi günkü parti hakkındaki hazırlıklarını, davet edilen insanların isimlerini yeniden saymalarını, Bath'da bu tür davetler içinde bu partinin en mükemmeli olması için sürekli detaylarını konuşmalarını dinleyerek geçirdi, öte yandan Yüzbaşı Wentworth'ün de davete katılıp katılmayacağını düşünerek kendine eziyet edip duruyordu. Diğerleri onun geleceğine kesin gözüyle bakıyordu ama Anne için bu mesele onu yiyip bitiren bir sorundu sadece. O da geleceğini düşünüyordu çoğunlukla, çünkü onun gelmesi gerektiğini düşünüyordu ancak bu hareketi, tam tersi duygularını çürütecek bir görev ya da nezaket kalıbına da sokamıyordu.

Anne kara kara düşünmesine neden olan bu huzursuz eziyetten, Bayan Clay'e üç saat önce Bath'da olmaması gereken Bay Elliot'la birlikte gördüğünü söylemek için sıyrıldı, kadının bunu kendisinin anlatmasını boş yere bekledi, bunun üzerine bundan kendisi bahsetmeye karar verdi ve dinlerken Bayan Clay'in yüzünde suçluluk varmış gibi göründü. Bu ifadesi kısa sürdü, anında silindi ama Anne bunun arkasında ya ikisinin oynadığı bir oyun olduğunu ya da Bay Elliot kadına Sör Walter hakkındaki evlilik planları konusunda nutuk çektiğini ve kadının dinlemek zorunda kaldığını düşündü. Ancak Bayan Clay doğal davranmaya çalışarak bir çığlık atıp, "Ah! Tanrım! Çok doğru. Bath Sokağı'nda Bay Elliot'la karşılaşmak benim için de ne kadar şaşırtıcı oldu, bir düşünsenize. Daha fazla şaşıramazdım. Kaplıca sularının doldurulduğu alana kadar benimle yürüdü. Thornberry'ye geç kalmış ama nedenini unuttum, çünkü acelem vardı ve çok fazla dinleyemedim ama dönüşü konusunda gecikmeyeceğinde kararlı oldu-

ğunu söyleyebilirim. Yarın ne kadar erken gelebileceğini öğrenmek istiyordu. Akli fikri yarındaydı ve eve geldiğinde planınızı genişlettiğinizi ve olan biteni öğrendiğim beri benim de öyle, yoksa böyle bir şey asla aklımdan çıkmazdı.”

23. Bölüm

Anne'in Bayan Smith'le yaptığı görüşmenin üzerinden sadece bir gün geçmişti ama bu görüşmenin arkasından onun daha çok ilgisini çeken bir şey oldu ve şu anda Bay Elliot'un davranışları, tek bir alan dışında, Anne'i o kadar az etkiliyordu ki ertesi sabah River Caddesi'ne yapacağı ziyareti yine ertelemek zorunda kaldı. Kahvaltıdan akşam yemeğine kadar Musgrove'larla birlikte olacağına söz vermişti. Sözüne sadıktı ve Bay Elliot'un karakteri de Şehrazat'ın hikayelerindeki gibi bir gün daha yaşayacaktı.

Ancak randevusuna zamanında gidemedi, hava çok kötüydü ve arkadaşları adına yağmur yağmasına üzül-müş, dışarı çıkmadan önce o da yağmurun dinmesini beklemişti. White Hart'a varıp doğruca eve girdiğinde ne zamanında gelenin, ne de ilk varanın kendisi olmadığını gördü. Ondan önce gelenler vardı, Bayan Musgrove Bayan Croft'la, Yüzbaşı Harville de Yüzbaşı Wentworth'le konuşuyordu; daha fazla bekleyemeyen Mary ve Henrietta'nın hava açar açmaz dışarı çıktıklarını ama hemen döneceklerini ve Bayan Musgrove'a onlar dönenen kadar Anne'i orada tutmasını sıkı sıkı tembihlediklerini öğrendi. Boyun

eğip oturdu, sakın görünmeye çalışıp diğerlerinin heyecanına ortak oldu. Beklemesi ya da zaman kaybetmesine gerek kalmadı. Sefilliğin mutluluğuna ya da mutluluğun sefaletine daldı anında. Salona girmesinden iki dakika sonra Yüzbaşı Wentworth,

“Eğer malzemeleri verirsen konuştuğumuz mektubu yazalım, Harville” dedi.

Malzemeler hemen masanın üzerindeydi; yüzbaşı masaya gitti ve sırtını neredeyse herkese dönerek yazmaya başladı.

Bayan Musgrove büyük kızının nişanlanmasını Bayan Croft’a anlatıyordu ve fısıltıyla söylermiş gibi yapmasına rağmen herkes rahatlıkla anlattıklarını duyabiliyordu. Anne sohbete dahil olmadığını hissetti ve Yüzbaşı Harville de düşünceli ve konuşmaya istekli görünmediği için Anne duyulması arzu edilmeyen bazı şeyleri duymaktan kaçınmadı: “Bay Musgrove ve kardeşim Hayter yeniden buluşup konu hakkında defalarca konuştular, kardeşim Hayter bir gün şunu demişti ve Bay Musgrove sonrasında ona şunu teklif etti, kız kardeşimin başına bunlar geldi, gençler böyle istedi, ilk başta razı olmadığımı söyledim ama sonra bunun çok iyi olacağı konusunda ikna edildim” ve bunun gibi açık yüreklilikle yazılan bir sürü şey; sadece olayla ilgili belli kişilerin ilgisini çekebilecek ayrıntılardı. Bayan Croft büyük bir dikkatle dinliyordu. Anne odadaki diğer iki erkeğin bunları duyamayacak kadar meşgul olmasını umdu.

Bayan Musgrove duyulan bir fısıltıyla, “Ya hanımefendi, bir başka türlüünü istemiştik ama işler bu duruma geldi, ancak buna daha fazla direnmenin de doğru olmadığını düşündük, çünkü Charles Hayter bu konuda

oldukça ısrarcıydı ve Henrietta onun kadar kötüydü; biz de bir an önce evlenmelerinin doğru olacağını düşündük ve diğer pek çok ebeveynin yaptığı gibi biz de elimizden gelenin en iyisini yapacağız. Her halükarda hemen evlenmeleri uzun süren nişanlılıktan daha iyidir, dedim.”

“Benim de diyeceğim şey tam olarak buydu” dedi Bayan Croft. “Gençlerin küçük bir gelirle hemen yuva kurmalarını ve uzun bir nişanlılık yaşayacaklarına bazı zorluklara katlanmaları gerektiğini düşünüyorum. Her zaman hiçbir şeyin karşılıklı...”

“Ah! Sevgili Bayan Croft” diye sözünü böldü Bayan Musgrove, “gençlerde uzun süre nişanlı kalma olayından nefret ettiğim kadar hiçbir şeyden etmiyorum. Çocuklarım için de karşı çıktığım bir şeydi bu. Eğer altı ay ya da bir yıl içinde evleneceğiniz kesinse nişanlanın derdim her zaman gençlere, ama uzun nişanlılık...”

“Evet, hanımefendi” dedi Bayan Croft, “ya da belirsiz bir nişanlılık, uzun sürecek bir nişanlılık demektir. Ne zaman evleneceğini bilmeden yola çıkmak çok anlamsız, bunu son derece güvensiz ve budalaca buluyorum ve tüm ebeveynlerin ellerinden geldiğince buna engel olmaları gerektiğini düşünüyorum.”

Anne bu konuya beklenmedik bir ilgi gösterdi. Tüm bu söylenenlerin kendisi için geçerli olabileceğini tüm sinirlerindeki bir gerilimle hissetti, aynı anda gözleri içgüdüsel olarak uzaktaki masaya döndü, Yüzbaşı Wentworth yazmayı bırakmıştı, başını kaldırdı, durup dinledi, sonra hızlı, farkına varmış bir bakış atmak için başını Anne’e çevirdi.

İki hanım konuşmaya, aynı gerçekleri yeniden ileri sürmeye ve bu konuya dair gördükleri kötü örnekleri anlat-

maya devam ettiler, ama Anne net hiçbir şey duyamıyordu, kulaklarında bir uğuldama vardı ve kafası karışmıştı.

Tüm bunların hiçbirini duymamış olan Yüzbaşı Harville koltuğundan kalktı, pencereye doğru yürüdü ve Anne onu boş gözlerle seyrederken yüzbaşının kendisini durduğu yere çağırıldığını fark etti. Harville ona gülümseyerek baktı ve "Buraya gelin, bir şey söyleyeceğim" der gibi bir baş hareketi yaptı. Anne ayağa kalkıp yüzbaşının yanına gitti. Harville'in durduğu pencere, iki hanımın oturduğu yerin tam karşısında, odanın diğer ucundaydı ve çok yakın olmasa da Yüzbaşı Wentworth'ün oturduğu masaya yakındı. Yanına gittiğinde Yüzbaşı Harville'in yüzünde doğal karakterini yansıtan ciddi, düşünceli bir ifade vardı.

"Şuna bakın" dedi elini açıp küçük minyatür bir portreyi gösterirken. "Bunun kim olduğunu biliyor musunuz?"

"Elbette, Yüzbaşı Benwick kendisi."

"Evet, bunun kim için olduğunu tahmin edebilirsiniz. Ama" (derinden gelen bir ses tonuyla), "bunu kız kardeşim için yapmıştı. Bayan Elliot, birlikte Lyme'da yürüyüp onun için üzüldüğümüz zamanları hatırlıyor musunuz? O zamanlar hiç aklıma gelmezdi ama neyse. Bu Cape'te yapılmış. Benwick Cape'te zeki genç bir Alman sanatçıyla tanışmış ve zavallı kız kardeşime hediye olarak ressamın önüne oturup yaptırmış ve onun için eve getirmişti ve şimdi ben bunu çerçeveletmek için görevlendirildim! Bu görev bana verildi! Ama bu işi yapacak bir başkası yok muydu? Umarım onu affedebilirim. Bu görevi bir başkasına vereceğim için aslında üzgün değilim. O bunun altından kalkar" (Yüzbaşı Wentworth'e baktı), "bu konu hakkında mektup yazıyor." Dudakları titreyerek "Zavallı Fanny! O bu kadar çabuk unutmazdı" diye ekledi.

"Hayır" dedi Anne alçak, duygulu bir sesle, "kolayca unutmazdı sanırım."

"Bu onun karakterinde yoktu. Fanny ona tapıyordu."

"Gerçekten seven hiçbir kadının doğasında hemen unutmak yoktur" dedi Anne.

Yüzbaşı Harville gülümseyerek "Kendi cinsiniz için bunu iddia eder misiniz?" dedi ve Anne gülümseyerek "Evet. Siz bizi unutmadığınız sürece sizi unutmayız. Belki de bu bir meziyet olmaktan çok bir kaderimizdir. Elimizde değil. Biz evimizde sessiz sakin bir hayat sürüp duygularımızın esiri oluyoruz. Siz dışarıda çabalamak zorundasınız. Sizi anında dış dünyaya adapte edecek bir mesleğiniz, amacınız ya da öyle bir şeyiniz var ve sürekli bir şeyle meşgul olmak duygularınızın yarattığı etkiyi azaltıyor" diye cevap verdi.

"Dünyanın tüm bunları erkeklere hemen sağladığını farz edelim, ama bu Benwick için geçerli değil. Hiçbir şey için çabalamak zorunda kalmadı. Karaya döndüğü anda huzur buldu ve o zamandan beri bizimle, bizim küçük aile çevremizin içinde yaşıyor."

"Doğru" dedi Anne, "çok doğru, bu aklıma gelmemiştii ama ne diyebiliriz ki Yüzbaşı Harville? Eğer değişim dışarıdan gelmiyorsa içeriden gelmek zorunda; bu erkeğin doğası ve Yüzbaşı Benwick için de işleri böyle halletmiş oldu."

"Hayır, hayır, bu erkeğin doğası değil. Vefasızlığın, sevdiklerini ya da sevmiş olduklarını unutmamanın kadından çok erkeğin doğasına uygun olduğunu kabul etmiyorum. Tam tersine inanıyorum. Bedensel yapımızla zihinsel yapımız arasında gerçek bir benzeşme olduğuna

inanıyorum; bedenimiz ne kadar güçlüyse duygularımız da o kadar güçlüdür, hor kullanılmaya ve en zor hava koşullarına dayanıklı.”

“Duygularınız çok güçlü olabilir” dedi Anne, “ama aynı benzerliği kullanarak ben de bizim duyularımızın son derece şefkatli olduğunu ileri sürebilirim. Erkekler kadınlardan daha dayanıklı ama uzun ömürlü değil, ki bu da benim erkeklerin bağlılığın doğasına yönelik görüşümü açıklıyor. Başka türlü olsaydı bu size çok ağır gelirdi. Sizin mücadele ettiğiniz yeterince zorluk, yokluk ve tehlike var zaten. Çalışıp çabalıyor, her türlü riske ve zorluğa göğüs geriyorsunuz. Eviniz, ülkeniz, dostlarınız, hepsinden uzaktasınız. Kendinize ait ne zamanınız, ne sağlığınız, ne de hayatınız var. Eğer bir de kadınların duyguları buna eklenseydi” (titreyen bir sesle), “gerçekten de zor olurdu.”

“Bu meselede asla aynı görüşe sahip olmayacağız” diye başladı Yüzbaşı Harville, o sırada hafif bir ses geldi Yüzbaşı Wentworth’ün olduğu yerden ve adamın dikatini oraya vermesine neden oldu. Wentworth kalemini yere düşürmüştü, çıkan ses buydu ama Anne yüzbaşının sandığından da daha yakın olduğunu görünce irkildi ve yüzbaşının onları daha iyi duyabilmek için bilerek kalemini düşürdüğü aklına geldi ancak Wentworth’ün onların konuşmalarını duyduğunu sanmıyordu.

“Mektubunu bitirdin mi?” dedi Yüzbaşı Harville.

“Henüz değil, birkaç satır daha kaldı. Beş dakikaya biter.”

“Benim açımdan bir acelesi yok. Sen hazır olur olmaz ben de hazırım. Burada güzel güzel sohbet ediyorum” (Anne’e gülümsedi), “keyfim yerinde ve başka bir şey iste-

miyorum. Hiç acelesi yok. Pekala, Bayan Elliot" (sesini alçaltarak), "sanırım bu konuda aynı fikirde asla olamayacağımızı söylüyordum. Muhtemelen hiçbir kadınla erkek de anlaşılamaz. Ama tüm tarihin, hikayelerin e şiirlerin size karşı olduğunu söyleyeyim. Benwick gibi bir hafızam olsaydı hemen size bu konuda elli alıntı yapabilirdim ve kadınların vefasızlığı hakkında söyleyecek bir sözü olmayan şimdiye kadar hiçbir kitap okuduğumu da sanmıyorum. Şarkılar ve atasözleri, hep kadınların gelip geçici heveslerini anlatır. Ama belki siz bunları erkeklerin yazdığını söyleyeceksiniz."

"Belki de söylerim. Evet, evet, lütfen kitaplardan örnekler vermeyin. Erkeklerin bizi kendi hikayeleri gibi anlatma eğilimleri var. Eğitim onlara veriliyor sadece, kalem onların elinde. Kitaplar hiçbir şeyi kanıtlayamaz."

"Ama o zaman nasıl kanıtlayacağız?"

"Asla kanıtlayamayacağız. Bu konuda hiçbir şey kanıtlayamayacağımızı kabul edeceğiz. Kanıt gerektirmeyen bir fikir farklılığı bu. Her ikimiz de kendi cinsiyetimiz konusunda biraz önyargılı başlar, çevremizde bunu destekleyecek ne varsa bu önyargının üzerine inşa ederiz; yaşanmış bu şeylerin çoğu da bir sırrı açığa çıkarmadan ya da bir açıdan söylenmemesi gerekenleri söylemeden tam olarak anlaşılamaz."

"Ah!" dedi Yüzbaşı Harville, "karısıyla çocuklarına son kez bakarken, onları gönderdiği geminin gidişini izlerken, sonra arkasını dönüp 'Bir daha onları ne zaman göreceğimi ancak Tanrı bilir' derken bir erkeğin çektiği acıyı keşke size anlatabilsem. Bir de onları yeniden gördüğünde o adamın yaşadığı sevinci size gösterebilsem; bir yıla yakın yokluktan sonra geri döndüğünde belki başka bir lima-

na demirlemek zorunda kaldığında onları ne kadar çabuk getirebileceğini hesaplar, kendini kandırmış gibi yaparak ‘Şu günden önce gelmezler!’ deyip en sonunda sanki Tanrı onlara kanat vermiş gibi beklediğinden on iki saat önce geldiklerini gördüğünde hissettiklerini! Bir erkeğin sahip olduğu bu hazineler uğruna nelere katlanıp neler yaptığını keşke size anlatabilsem! Elbette sadece böyle kalbi olan erkeklerden bahsediyorum, biliyorsunuz.”

Anne coşkuyla “Sizin gibi hisseden ve size benzeyenlere karşı umarım adil olurum. İnsanların sevgi dolu ve samimi duygularını hafif almaktan Tanrı beni korusun. Gerçek sadakat ve vefanın sadece kadınlar tarafından bilindiğini söylersem kesinlikle aşağılanmayı hak ederim. Hayır, evlilik hayatınızda her şeyin iyi ve güzeline muktedir olduğunuza inanıyorum. Her çabayı göstereceğinize, her türlü ailevi zorluğa dayanacağınıza, izin verirsiniz söylemek istiyorum, eğer bir amacınız olursa her şeyi yapacağınıza inanıyorum. Sevdiğiniz kadın yaşadığı ve sizin için yaşadığı sürece demek istiyorum. Kendi cinsiyetim için sahip olduğunu iddia ettiğim ayrıcalık, yaşam ve umutlar sona erdiğinde bile sevmeye devam etmesidir.”

Anne konuşmaya daha fazla devam edemedi, yüreği güm güm atıyor, göğsü sıkıştıyordu.

“Siz çok iyi bir insansınız” dedi Yüzbaşı Harville şefkatle Anne’in kolunu sıkarken. “Sizinle kavga etmenin imkanı yok. Benwick aklıma geldiğimde nutkum tutuluyor.”

Diğerlerine dönmek zorunda kaldılar. Bayan Croft ayrılmak üzereydi.

“Frederick, sanırım burada senle ayrılıyoruz” dedi Bayan Croft. “Eve gidiyorum, arkadaşına verilmiş sözün var senin. Bu akşam partinizde hepimizin yeniden görüşece-

ğini umarım" (Anne'e dönmüştü), "dün kız kardeşinizin davetiyesini aldık ve görmesem de Frederick'in de bir davetiyesi var, bizler gibi senin de verilmiş başka bir sözün yok, değil mi Frederick?"

Yüzbaşı Wentworth aceleyle mektubu katladı ve ya doğru düzgün yanıt veremedi ya da vermek istemedi.

"Evet" dedi Wentworth, "çok doğru, burada ayrılıyoruz ama Harville ve ben kısa sürede arkanızdan geleceğiz; eğer sen hazırsan ben de yarım dakikaya hazır olacağım. Gitmek istediğini biliyorum. Yarım dakikaya seninleyim."

Bayan Croft ayrıldı ve büyük bir hızla mektubu mühürleyen Yüzbaşı Wentworth de hazırды, aceleci ve gergin bir havayla sabırsızlık içinde gitmek istiyor gibiydi. Anne bunu nasıl yorumlayacağını bilemedi. Yüzbaşı Harville içten bir şekilde ona "İyi günler, Tanrı sizi korusun!" derken Yüzbaşı Wentworth ne bir şey demiş, ne de yüzüne bakmıştı! Odadan onun yüzüne bile bakmadan çıktı.

Anne onun mektup yazdığı masaya yaklaştığında geri dönen ayak sesleri duyuldu; kapı açıldı, Yüzbaşı Wentworth'tü. Özür diledi, eldivenlerini unutmuştu, hızla yazı masasına gitti, kağıt yığınının altından bir mektup çekti, yalvaran gözlerle bakarak mektubu Anne'in önüne koydu, hızla eldivenlerini alıp yeniden odadan çıktı, Bayan Musgrove neredeyse onun girip çıktığını fark etmedi bile; göz açıp kapayıncaya kadar her şey olup bitmişti!

Anne'in yaşadığı değişikliği anlatmak imkansızdı. Üzerinde "Bayan A.E." yazılı mektup yüzbaşının aceleyle katladığı mektuptu. Sadece Yüzbaşı Benwick'e yazdığını düşünürlerken o Anne'e de yazmıştı aynı zamanda! Bu dünyadan beklediği her şey bu mektupta yazılı olan şeylere bağlıydı. Her şey olabilirdi, her şey belirsizlikten daha

iyiydi. Bayan Musgrove'un masasında yapacağı ufak tefek işleri vardı; Anne az önce yüzbaşının oturduğu sandalyeye çöktü ve adamın yazdığı mektubu yutarcasına gözleriyle okudu:

"Daha fazla sessiz kalamam. Elimde olan imkanlarla sizinle konuşmam gerek. Ruhumu paramparça ediyorsunuz. Bir yarım acı içinde, bir yarım umut. Bana çok geç kaldığımı, böylesine kıymetli duyguların sonsuza dek yok olmadığını söyleyin. Sekiz buçuk yıl önce kırdığınız kalbimden çok daha fazla size ait olan kalbimi yeniden size sunuyorum. Erkeklerin kadınlardan daha çabuk unuttuğunu, bu aşkın çok önceden öldüğünü sakın söylemeyin. Sizden başka kimseyi sevmедim. Belki zayıf ve dargındım ama asla vefasızlık yapmadım. Sizin için geldim Bath'a. Sadece sizi düşünüyor, sizin için planlar yapıyorum. Bunu görmüyor musunuz? İstedğim şeyleri anlayamıyor musunuz? Sizin benim duygularımı anladığınız gibi ben de sizinkileri anlayabilmiş olsaydım bu on günü bile beklemezdim. Yazmak benim için çok zor. Beni ezip geçen bir şeyler duyuyorum. Ses tonunuzu düşürüyorsunuz ama ben sizin sesinizde başkalarının duyamadığı tınıları yakalıyorum. Öyle iyi, öyle mükemmelsiniz ki! Bize de adil davranıyorsunuz. Erkeklerin de gerçek sadakate ve vefaya sahip olduğuna inanıyorsunuz. Bu duyguların en tutkusunun, en şaşmazının F.W.'de olduğuna inanın.

Kaderimin ne olduğunu bilmeden gitmek zorundayım ama en kısa zamanda ya buraya geri geleceğim ya da grubunuza katılacağım. Bu akşam babanızın evine gelip gelmeyeceğime karar vermek için bir söz, bir bakış yeterli olacaktı."

Böyle bir mektuptan sonra hemen kendine gelemedi Anne. Yarım saat yalnız kalıp düşündükten sonra sakinleşebilirdi ama on dakika bile yalnız kalamayacağı ve bulunduğu durumun kısıtlı koşulları gereği sakinleşmek

için hiçbir şey yapamıyordu. Her dakika yeni bir gerilim yaratıyordu. Ezip geçen bir mutluluktan bu. Daha tam kendine gelememişti ki içeri Charles, Mary ve Henrietta girdi.

Kendindeymiş gibi görünmek büyük çaba gerektirmişti ama kısa süre sonra daha fazla buna devam edemedi. Söylenen hiçbir şey anlamıyordu ve kendini kötü hissettiğini söyleyip izin istedi. O zaman Anne'in çok hasta göründüğünü fark edebildiler, şaşırdılar ve endişelendiler ve başından ayrılmadılar. Ama bu daha da kötüydü. Keşke onu biraz rahat bırakıp sessiz sakin düşünmesine izin verselerdi ama etrafında ya da başında durmaları Anne'i rahatsız ediyordu ve çaresizlik içinde eve gideceğini söyledi.

Bayan Musgrove, "Hemen eve git ve kendine dikkat et, akşama dinç olmalısın. Keşke Sarah burada olup seninle ilgilenseydi ama ben de doktor değilim ki. Charles hemen bir araba çağır. Yürümesin bu halde" dedi.

Ama araba olmazdı. Hepsinden daha beterdi! Şehirde sessizce, tek başına yürürken Yüzbaşı Wentworth'le iki kelime etme fırsatını kaçırma fikrine dayanamazdı. Anne araba çağrılmasına şiddetle karşı çıktı, aklına tek bir rahatsızlık gelen Bayan Musgrove, Anne'in son zamanlarda ayağının kayıp kafasını bir yere vurmadığına, kesinlikle bir düşme olayının yaşanmadığına ikna olduktan ve onu akşam daha iyi görmek istediğini söyledikten sonra ayrılmasına razı oldu.

Tüm olası tedbirleri aldığından emin olmak isteyen Anne, "Sanırım çok iyi anlaşılmadığımdan korkuyorum, hanımefendi. Bu akşam hepinizi partide görmek istediğimizi diğer beylere lütfen söyleyin. Bir yanlış anlaşılma olmasından korkuyorum ve özellikle Yüzbaşı Harville ve

Wentworth'ün her ikisini de özellikle orada görmeyi umduğumuzu lütfen belirtin" dedi.

"Ah! Sevgili kızın, çok iyi anlaşıldı, inan bana. Yüzbaşı Harville'in tek düşündüğü size gelmek."

"Öyle mi düşünüyorsunuz? Ama yine de korkuyorum ve gelmezlerse çok üzülürüm. Onları yeniden gördüğünüzde tekrar söyler misiniz? Bu sabah onları yeniden göreceksiniz, eminim. Söz verin bana."

"Eğer istediğin buysa söyleyeceğime söz veriyorum. Charles, eğer Yüzbaşı Harville'i bir yerde görürsen Bayan Anne'in mesajını mutlaka ilet. Ama canım, huzursuz olmana hiç gerek yok. Yüzbaşı Harville söz verdiği yere mutlaka gider, onun adına söz verebilirim ve Yüzbaşı Wentworth de aynı şekilde, inan bana."

Anne'in yapabileceği başka bir şey yoktu ama yüreği mutluluğuna engel olacak bir yanlışlık olacağını söylüyordu. Ancak sonsuza kadar sürecek değildi. Eğer Yüzbaşı Wentworth Camden Meydanı'na gelmese bile Yüzbaşı Harville aracılığı ile ona bir mesaj gönderebilirdi. Yine canı sıkıldı Anne'in. Gerçekten endişelenen Charles onunla eve gitmek istiyordu; onu engelleyecek bir şeyi yoktu. Bu gerçekten zalimceydi. Ama daha fazla nankörlük etmek istemiyordu, Charles onun için bir tüfekçiye verdiği randevudan vaz geçiyordu, böylece Anne minnettarlık dışında diğer duygularını belli etmeyerek onunla birlikte dışarı çıktı.

Tam Union Caddesi'ne çıkmışlardı ki arkalarında aceleci adımlar, tanıdık bir ses duyular ve iki dakika sonra Yüzbaşı Wentworth yanlarına geldi. Onlara katıldı ama sanki onlara katılmak ya da yanlarından geçip gitme konusunda kararsızmış gibi hiçbir şey demedi, sadece

baktı. Solgun olan yanakları kıpkırmızı oldu yüzbaşının ve tereddütlü yürüyüşü yerini kararlı adımlara bıraktı. Anne'in yanında yürüyordu. Aniden Charles aklına gelmiş gibi,

"Yüzbaşı Wentworth ne tarafa gidiyorsunuz? Gay Sokağı'na mı yoksa şehrin yukarısına mı?" diye sordu.

"Aslında bilmiyorum" dedi Yüzbaşı Wentworth şaşırarak.

"Belmont'a kadar çıkar mısınız? Camden Meydanı yakınlarından geçer misiniz? Çünkü eğer öyleyse, benim yerimi almanızı istemekte bir sakınca görmem ve babasının evine kadar Anne' eşlik etmenizi isteyebilirim. Bu sabah hastalandı ve tek başına gitmemeli, benim de Market Place'de biriyle randevum var. Satmayı düşündüğü bir tüfeği gösterecek bana, ben görene kadar onu satmayacağını söyledi ve eğer gitmezsem şansımı kaybedeceğim. Adamın söylediğine göre bir gün Winthrop'ta sizin de kullandığınız çift namlulu tüfeğe benziyor."

Buna karşı çıkılamazdı. Bu teklif ancak ölçülü bir hevesle, başkalarının gözünde nazik bir razı olmayla, gülümsemelerini ve neşelerini dizginleyerek kabul edilebilirdi. Yarım dakika içinde Charles yeniden Union Sokağı'nın başındaydı ve diğer ikisi yavaş yavaş yürümeye başladılar; kısa süre sonra daha sessiz ve تنها olan çakıllı yola doğru ilerlemeye yetecek kadar aralarında kısa bir konuşma olmuştu, orada yapacakları sohbetin gücü geçirdikleri saate şükretmelerini sağlayacak ve ilerideki yaşamlarının onlara sunabileceği en mutlu anlarının ölümsüzlüğüne kendilerini hazırlayabileceklerdi. Orada bir zamanlar her şeyi güvenceye alacak gibi görünen ama ardından yıllarca sürecek ayrılık ve yabancılaşmayı getiren o duyguları ve

sözleri yeniden konuştular. Orada geçmişe yeniden döndüler, belki de yeniden bir araya geldikleri için eskisinden bile daha fazla mutlulardı; diğerinin karakterini bildiği için daha sevecen, daha deneyimli, daha dikkatliydiler; davranışlarında daha eşit, davranışlarında daha haklılardı. Yavaş yavaş çakıllı yolda adımlarken ne etraflarındaki insanların, ne aylak aylak gezen siyasetçilerin, ne koşutran hizmetçilerin, ne flört eden kızların, ne dadıların ne de çocukların farkındaydılar; sadece geçmişe ve o zaman yaşanan olaylara kaptırmışlardı kendilerini, bir de şimdi daha çok ilgi duydukları yakıcı ve sürekli olan şu ana odaklanmışlardı. Geçen haftanın tüm iniş çıkışlarından bahsettiler ve dün ve bugün olanları ise anlata anlata bitiremiyorlardı.

Anne yanlış anlamamıştı. Bay Elliot'u kıskanması yüzünden yüzbaşı işi ağırdan almış, şüpheye düşmüş ve acı çekmişti. Anne'le Bath'da karşılaştıkları ilk an başlamıştı bu his; kısa bir aradan sonra konseri mahvedecek kadar güçlü bir şekilde geri dönmüştü, yüzbaşının son yirmi dört saattir söylediği ve yaptığı ya da söylemekten ve yapmaktan kaçındığı her şeyi etkilemişti. Anne'in zaman zaman duruşuyla, bakışıyla ya da sözleriyle cesaretlendirdiği umutları yavaş yavaş sönmeye başlamıştı; Yüzbaşı Harville konuşurken kulağına gelen o duygular ve ses tonu kötümserliğine galip gelmiş, karşı koyamadığı bu duygular sayesinde bir kağıt parçası kapmış ve duygularını kağıda dökmüştü.

Yüzbaşı yazdıklarında geri alacağı ya da üzerinde yeniden düşünceği hiçbir şey yoktu. Anne'den başka hiç kimseyi sevmediğinde ısrar ediyordu. Onun yerini kimse alamazdı. Onun dengi birini göreceğine hiçbir zaman inanmamıştı. Söylemesi gereken ir şey vardı ama, Anne'e

farkında olmadan, hayır, istemeden bağlı kalmıştı, onu unutmak istemiş ve unuttuğunu sanmıştı. Öfkeli olduğunda kendisini kayıtsız hissedebilmişti ve Anne'in erdemlerine değer vermeyişinin nedeni bu duygular yüzünden acı çekmesiydi. Onun karakteri bir mih gibi aklına çakılmıştı, ama Uppercross'ta onun hakkını vermeyi öğrendiğini ve Lyme'da kendisini anlamaya başladığını söylemek zorundaydı. Lyme'da çok fazla ders almıştı. Bay Elliot'un ona duyduğu hayranlık aklını başına getirmiş, Cobb'da ve Yüzbaşı Harville'in evinde yaşananlar Anne'in üstünlüğünü ortaya koymuştu.

Kendini Louisa Musgrove'a bağlama çabalarına gelince, bunun imkansız olduğunu biliyordu, Louisa'yı sevmemişti, sevememişti; o güne, düşünmeye fırsat bulabildiği güne kadar Anne'in ne kadar mükemmel bir düşünce yapısına sahip olduğunu ve onun yerini kimsenin tutamayacağını anlamamıştı. Orada prensiplerine bağlı kalmakla inat etmek arasındaki ve cehaletten gelen düşüncesizlikle düzgün düşünebilen bir zihnin arasında farkı görebilmişti. Orada kaybetmiş olduğu kadını zihninde yüceltecek her şeyi görmüş, gururu, aptallığı ve öfkesi onu yeniden kazanmasını engelleyip daha fazla acı çekmesine neden olmuştu.

O zamandan beri yaşadığı pişmanlık daha da artmıştı. Louisa'nın kazasının ilk günlerindeki korku ve vicdan azabını hemen atlatması mümkün olmamıştı, ama bir süre sonra kendini yeniden hayata dönmüş gibi hissetmeye başlamıştı ancak bu sefer de kendini özgür hissetmiyordu.

"Harville'in beni nişanlı bir adam olarak gördüğünü fark etti. Ne kendisinin ne de karısının Louisa'yla aramız-

daki bağdan en ufak şüpheleri yoktu. Korktum ve sarsıldım. Bir dereceye kadar bunun doğru olmadığını söyleyebilirdim ama diğerlerinin de, Louisa'nın ailesinin, hatta kendisinin de aynı şeyi hissedebileceğini düşünmeye başlayınca artık bunun benim kontrolümde olmadığını anladım. Louisa isteseydi onun hizmetindeydim. Düşüncesizce davranmıştım. Daha önce e bu konu hakkında ciddi ciddi düşünmemiştim. Gösterdiğim aşırı yakınlığın kötü sonuçlar doğurabileceği hiç aklıma gelmemişti. Çok büyük hata yapmıştım ve sonuçlarına katlanmak zorundaydım."

Kısacası başını derde soktuğunu çok geç anlamıştı; tam Louisa'yı sevmediğini anladığında ise eğer Louisa'nın duyguları Harville'lerin düşündüğü gibiyse kıza bağlanmaktan başka yolu yoktu. Bu yüzden Lyme'dan ayrılıp onun iyileşmesini başka bir yerde beklemeye karar verdi. Kardeşinin yanına gittikten kısa süre Kellynch'e dönecek ve şartların gerektiği şeyleri yerine getirecekti.

"Edward'la altı hafta kaldım" dedi yüzbaşı, "ve onun mutlu olduğunu gördüm. Daha büyük bir zevk olamazdı. Özellikle sizi sordu, hatta az da olsa değişip değişmediğinizi bile sordu ama benim nazarımda sizin değişmemiş olmanız mümkün değildi."

Anne gülümsedi ve cevap vermedi. Yüzbaşı sitem etmesine gerek bile kalmayacak bir pot kırmıştı. Bir kadın için yirmi sekiz yaşındayken, eskisi gibi güzel olduğunu duymak güzeldir ve eskiden söylenmiş sözlerle kıyaslanınca Anne için bu söylenenlerin değeri paha biçilemezdi.

Shropshire'da kalmış, gururunun onu kör etmesine ve zihnini bulandırmasına lanet etmişti, ancak Louisa'nın

Benwick'le nişanlandığını duyunca yaşadığı şaşkınlık ve sevinç onu tüm bu üzüntülerden kurtarmıştı.

"İşte" dedi yüzbaşı, "en kötü günlerim geride kaldı, çünkü mutlu olmak için en azından kendimi başımı bu yola koyabilirdim, çabalayabilirdim, bir şey yapabilirdim. Ama uzun süre hiçbir şey yapmadan beklemek, başıma gelecekleri beklemek korkunçtu. İlk beş dakika içinde 'Çarşamba günü Bath'da olacağım' dedim ve geldim. Gel-meme degeceğini düşünmekle ve umut etmekte bağışla-namaz bir şey mi yaptım? Siz bekardınız. Benim gibi geç-mişteki duygularınıza hala sahip olmanız mümkündü ve bir şey beni cesaretlendirdi. Başkalarının sizi sevip peşi-nize düşmüş olduğundan emindim ama bir adamı geri çe-virdiğinizi biliyordum ve 'Benim için mi yaptı?' demekten kendimi alamıyordum."

Milsom Caddesi'ndeki ilk karşılaşmaları için söylenecek çok şey vardı ama konser akşamı hakkında daha çok şey vardı. O akşamın her anı muhteşemdi sanki. Anne'in onunla konuşmak için Octagon Salonu'nda yanına gelmesi; Bay Elliot'un ortaya çıkıp onu uzaklaştırması; bir iki dakikalığına da olsa umutlanmalarını ya da umutsuzluğa kapılmaları; tüm bunları unutmamışlardı.

Yüzbaşı "Sizi o benim hakkımda iyi düşünmeyen insanların arasında görmek; kuzeninizin yakınıınızda oturup gülümsemesi ve sohbet etmesi ve bu evliliğin ne kadar uygun olduğunu görmek son derece korkunçtu! Sizi etkileyecek herkesin isteğinin kesinlikle bu yönde olduğunu bilmek!" diye bağırdı. "İsteksiz ya da kayıtsız olsanız bile kuzeninizin ne kadar güçlü bir desteğe sahip olduğunu düşünmek! Kendimi yeterince aptal duruma düşürmem için kafi değil miydi? Acı çekmeden nasıl bakabilirdim

size? Arkanızda oturan dostunuzu görmek, geçmişi hatırlamak, üzerinizdeki etkisini bilmek, bir zamanlar sizi nasıl ikna ettiğini anımsamak-tüm bunlar bana karşı değil miydi?"

Anne "Farkı görmüş olmalıydınız" dedi. "Benden artık şüphe etmemeliydiniz; şimdi durumum da, yaşıma da farklı. Daha önce ikna edilmeye boyun eğerek hata yaptıysam o şekilde ikna olmamın sebebi güvenli olanı yapmaktı, risk almak değil. Boyun eğdiğimde bunun görevim olduğunu düşünmüştüm ama burada bir görevden söz edilemez. Hiçbir şey hissetmediğim bir adamla evlenmekle risk almış olurum ve görevimi yerine getiremezdim."

"Belki böyle düşünmem gerekirdi" dedi yüzbaşı, "ama yapamadım. Karakteriniz hakkında yeni öğrendiğim şeylerden yararlanamadım. Bunları düşünemedim; yıllar boyunca sizi boyun eğen, etki altında kalan biri olarak gördüm hep. Sizi o perişanlık dolu yılda size yol gösteren kişiyle birlikte gördüm. Şimdi üzerinizde daha az etkisi olduğuna inanmak için bir sebebim yoktu. Alışkanlıklarının gücünü de eklemek gerekir buna."

"Size olan davranışlarımın sizi bunlardan ya da oldukça fazla bir şekilde acılarınızdan kurtarabileceğini düşünmüştüm" dedi Anne.

"Hayır, hayır! Davranışlarınız diğer bir adamla nişanlanmış olmanız yüzünden rahat olabilirdi. Böyle olduğuna inanıyordum ancak sizi yeniden görmeye karar verdim. Sabahleyin keyfim yerine geldi ve burada kalmak için bir nedenim daha olduğunu hissettim."

Anne en sonunda yeniden evdeydi ve evdeki hiç kimsenin anlayamayacağı şekilde çok mutluydu. Tüm o şaşkınlık, belirsizlik ve sabaha ait ne kadar acı verici şey var-

sa bu sohbetle yok olmuştu, eve öyle mutlu girdi ki hiçbir şey moralini bozamazdı. Mutluluğuna gölge düşürecek her türlü tehlikeli şeyden kaçınmak için odasına çıktı ve yaşadığı bu mutluluğa korkusuzca şükretti.

Akşam oldu, salonların ışıkları yakıldı, davetliler toplanmaya başladı. Bir iskambil partisiydi, daha önce tanışmamış olanların ve sık sık bir araya gelenlerin karışımı bir gruptu; sıradan bir partiydi, yakınlaşamayacak kadar kalabalık, çeşitli olamayacak kadar küçüktü ama Anne daha önce hiçbir akşamın bu kadar çabuk bittiğine tanık olmamıştı. Yaşadığı sevinç ve mutluluktan ışık saçıyor, çevresindeki herkese karşı neşeyle ve hoşgörüyü yaklaşıyordu. Bay Elliot da gelmişti, Anne ondan uzak duruyordu ama ona acıyordu da. Wallis'lerle tanışmak onu eğlendirmişti. Lady Dalrymple ve Bayan Carteret onun için zararsız kuzenlerdi. Bayan Clay umurunda değildi ve babası ve kız kardeşinin davranışları yüzünden utanç duymadı. Musgrove'larla inanılmaz keyifli sohbet etti; Yüzbaşı Harville'le, Lady Russell'la, Amiral ve Baya Croft'la uzun uzun sohbet etti; Yüzbaşı Wentworth'le ise ara ara ama daha fazla olmasını umarak konuştu ve onun orada olması ona ayrı bir mutluluk verdi.

O kısa görüşmelerden birinde, ikisi de seradaki bitkilere hayranlıkla bakarken Anne,

"Geçmiş düşündüm ve kendi davranışıma bakarak tarafsız bir şekilde neyin doğru ve neyin yanlış olduğunu değerlendirdim, doğru yaptığıma inanıyorum, her ne kadar acı çeksem de ileride şimdikinden daha çok seveceğin bir dostum bana rehberlik etti. Benim için o, anne gibiydi. Ancak beni yanlış anlamayın. Bana yanlış öğüt vermediğini söylemiyorum. Belki de bu öğüt iyi ya da kötü olup olmadığı zamanla anlaşılan öğütlerdendi, ama ben

aynı şartlar altında hiç kimseye böyle bir tavsiyeyi asla vermem. Demek istediğim dostuma boyun eğmekle doğrusunu yaptım, başka türlü yapmış olsaydım bu nişandan vaz geçmekten çok onu devam ettirdiğim için daha çok acı çekecektim, çünkü bile bile çekecektim bu acıyı. Şimdi kendimi suçlamam için bir neden yok ve görev bilinçlerinin kuvvetli olması kadın doğasının hatası değil.”

Yüzbaşı ona baktı, Lady Russell’a baktı ve yeniden ona bakarak,

“Henüz değil. Ama zamanla onu bağışlayacağıma dair umudum var. Lady Russell’la iyi olacağız sanırım. Ama geçmişti düşündüm ve aklıma bir soru geldi: Acaba Lady Russell’dan daha büyük bir düşmanım olabilir mi? Kendimdim elbette. 1808’de cebimde birkaç bin poundla İngiltere’ye dönüp Laconia’da görevlendirildiğimde size mektup yazmış olsaydım bana cevap verir miydiniz? Kısacası benimle yeniden nişanlanır mıydınız?” dedi.

“Nişanlanmak mı?” oldu Anne’in verebildiği tüm cevap ama ses tonunda ne demek istediği anlaşılıyordu.

“Yüce Tanrım!” diye bağırdı yüzbaşı, “nişanlanırdınız! Bunu düşünmedim ya da istemedim sanmayın, tüm başarılarımı taçlandırarak bir şey olurdu ama yeniden soramayacak kadar gururluydum. Gözlerimi kapattım ve sizi anlayamadım ya da size adil davranmadım. Altı yıl boyunca ayrı kalmayabilir ve acı çekmeyebilirdik. Bu şu an benim için yeni olan bir tür acı. Sahip olduğum her nimeti kazandığımı düşündüğüm için mutlu olmaya alışığım. Onurlu işler ve ödüller kazandığım için kendimi değerli buluyordum. Diğer işleri ters giden erkekler gibi” dedi gülümseyerek, “ben de kaderime razı olmalıyım. Hak ettiğimden daha fazla mutlu olmayı kaldırmayı öğrenmeliyim.”

24. Bölüm

Bundan sonra olacaklar konusunda kimin şüphesi olabilir ki? Evlenmeyi akıllarına koymuş iki genç ne kadar yoksul, ne kadar düşüncesiz olursa olsun ya da rahatları için birbirlerine ne kadar ihtiyaç duyarlarsa duysunlar eninde sonunda amaçlarına ulaşırlar. Böyle bir sonuca varmak ahlaki açıdan kötü olabilir ama bunun doğru olduğuna inanıyorum ve eğer böylesi çiftler başarılı olabiliyorsa, olgun bir düşünceye sahip, doğrunun farkında olan ve her birinin kendine ait serveti olan Yüzbaşı Wentworth ve Anne Elliot neden başarılı olamasın? Karşılarına çıkanlardan daha büyük zorlukların üstesinden gelebilirlerdi aslında, çünkü onların sıkıntısı sadece nezaket ve samimiyet eksikliğiydi. Sör Walter karşı çıkmadı, Elizabeth ise soğuk ve ilgisiz görünmekten başka bir şey yapmadı. Yirmi beş bin poundu ve mesleğindeki kariyeriyle artık "biriydi." Tanrı vergisi konumu korumaya yetecek kadar prensip ya da sağduyu sahibi olmayan, kızının hakkı olan on bin poundun küçük bir kısmını verebilen budala ve savruk bir baronun kızına talip olacaka kadar değerli bir adamdı yüzbaşı.

Anne'e pek sevgi beslemediği ve koltuklarını kabartacak bir şey olmadığı için Sör Walter olaya gerçekten sevinmedi ama bu evliliğin kızı için kötü olduğunu da düşünmedi. Aksine, Yüzbaşı Wentworth'ü daha çok gördükçe, sürekli gündüz görüp onu daha iyi gözlemledikçe genç adamın fiziksel görüntüsünden çok etkilenmiş ve görünümündeki üstünlükle Anne'in sosyal olarak üstünlüğünün birbirini dengeleyeceğini bile düşünmüştü.

Bu evliliğe karşı çıkararak endişe uyandıracak tek kişi Lady Russell'dı. Anne, dostunun Bay Elliot'u anlamakta ve ondan vaz geçme konusunda sıkıntı yaşayacağını ve bununla birlikte Yüzbaşı Wentworth'ü daha yakından tanımak ve ona adil davranmak için daha fazla çabalaması gerektiğini biliyordu. Lady Russell'ın yapması gereken şey buydu. Her ikisi konusunda hata yaptığını, her ikisini de dış görünüşlerine göre değerlendirdiğini, Yüzbaşı Wentworth'ün davranışları kendi düşüncelerine uygun olmadığı için onun tehlikeli bir kişiliğe sahip olduğunu, Bay Elliot'un ölçülü ve nazik davranışları hoşuna gittiği için onun daha iyi bir adam olduğuna karar verdiğini ve yanıldığını anlaması gerekiyordu. Lady Russell'ın tamamen hata yaptığını kabul etmekten ve yeni tür düşünce ve umutlara sahip olmaktan başka yapabileceği bir şey yoktu.

Bazı insanlarda hızlı bir algılama, başkalarının karakterini çözebilme gibi, kısacası pek çok insanda olmayan bir yetenek vardır ve Lady Russell bunu anlama konusunda genç dostundan daha az yetenekliydi. Ama iyi bir kadındı ve eğer ikinci hedefi akıllı ve doğru değerlendirmeler yapabilmekse birinci hedefi Anne'i mutlu görmek olmalıydı. Anne'i kendi yeteneklerinden daha fazla seviyordu ve ilk baştaki sıkıntılar aşıldığında kendi çocuğunun mutlulu-

ğunu garantileyen bir adama, bir anne olarak bağlanmakta fazla zorluk yaşamadı.

Bu olaya ailede en çok sevinen Mary olmuştu muhtemelen. Evli bir ablası olması gurur vericiydi ve Anne'i bütün sonbahar yanında tutarak bu ilişkinin başlamasına vesile olduğu için kendisiyle büyük gurur duyuyordu; kendi kardeşi kocasının kardeşlerinden daha iyi durumda olmalıydı, Yüzbaşı Wentworth, Yüzbaşı Benwick'ten ya da Charles Hayter'den daha zengin bir adam olmalıydı. Yeniden bir araya geldiklerinde Anne'in yaşı gereği ailede bir önceliğe ve güzel dört atlı bir arabaya sahip olduğunu görmek biraz canını sıkmış olabilirdi ama ileride onu tesselli edecek daha fazla şey vardı. Anne, Uppercross gibi bir malikeneye ya da arazilere sahip olmayacak, bir ailenin başına geçemeyecekti ve eğer Yüzbaşı Wentworth'ün bir baron olması engellenebilirse Anne'in yerinde olmayı hiç istemezdi.

Elizabeth de bu halinden aynı şekilde memnun olsa iyi olurdu, çünkü muhtemel bir değişiklik görünmüyordu onun için. Bay Elliot'un kendini çektiğini görünce onuru kırıldı ve Bay Elliot'la birlikte sönen temelsiz umutlarını yeniden canlandıracak biri bir daha karşısına çıkmadı.

Kuzeni Anne'in nişanlandığı haberi Bay Elliot'u hazırlıksız yakaladı. Mutluluk planlarını, bir damat olarak ona verilen hakla kayınpederini bekar tutmaya yönelik umutları yok oldu. Ama mağlup olmuş ve hayal kırıklığına uğramış olsa da kendi çıkarı ve zevki için bir şey yapmıştı yine de. Bath'dan hemen ayrıldı ve peşinden Bayan Clay de ayrıldı, sonradan Bayan Clay'in onun himayesinde Londra'da olduğunu duydular, Bay Elliot'un nasıl ikili bir oyun oynadığı ve en azından hilekar bir kadın tarafından

gölgede bırakılmamak konusunda nasıl azimli olduğu ortaya çıktı.

Bayan Clay'in çıkarları duygularından daha ağır geldiği için, genç adamın uğruna Sör Walter'la ilgili planlarından vaz geçmişti. Duyguları olduğu kadar yetenekleri de vardı, Bay Elliot'un ona bir oyun oynayıp oynamadığı ya da onu kendi karısı yapıp yapmayacağını zaman gösterecekti.

Sör Walter ve Elizabeth'in arkadaşlarını kaybetmeleri ve kandırıldıklarını anlamalarıyla yaşadıkları şoku ve onur kırıklığını anlatmaya gerek yok. Harika kuzenlerinin varlığı onlara mutluluk verebilirdi ama pohpohlanmadan ve karşılığını almadan buna devam etmenin yarım bir zevk verdiğini onlar da zamanla anladı.

Anne, Lady Russell'ın olması gerektiği gibi Yüzbaşı Wentworth'ü kısa zamanda sevmeye başlamasıyla sevinmişti ancak onun gibi yüzbaşıya değerli akrabalar veremediği için üzgündü. Bu noktada ondana daha aşağıda olduğunu hissediyordu. Servetlerindeki orantısızlığın bir önemi yoktu; Anne bunun için bir anlık bir üzüntü yaşamıştı ama nişanlısını hak ettiği gibi aileye kabul edip ona değer verecek akrabası yoktu, Yüzbaşı Wentworth'ün kardeşleri ise onu büyük bir saygı, sevgi ve iyi niyetle karşılayıp kabul edince bu konu uzun süre Anne'in üzülmesine neden oldu. Dünyada iki arkadaşı vardı sadece: Lady Russell ve Bayan Smith. Eski günahlarına rağmen Lady Russell'a içten bir değer veriyordu. Söylemek zorunda olmamasına rağmen, ilk başta onları ayırmakla haklı olduğuna inandığını söylemese de onun lehine her şeyi söylemeye hazırdı; Bayan Smith'e gelince onun hızlı ve kalıcı iyi bir izlenim yaratmasını sağlayacak bir sürü özelliği vardı.

Anne için yaptıkları zaten yeterliydi ve evlenerek bir dost kaybetmek yerine iki tane kazanmıştı. Evlendiklerinde onları ilk ziyaret eden Bayan Smith'ti ve Yüzbaşı Wentworth onun kocasından Antiller'de kalan arazisini kurtarmak için dilekçeler yazmış, onun adına hareket etmiş, tüm sıkıntılarında yanında olmuş korkusuz ve kararlı bir adam olarak, onun karısı için yapmış olduğu veya yapacağı tüm iyiliklerin karşılığını ödemişti.

Bayan Smith gelirinde artış nedeniyle şımarmamıştı; sağlığı düzelmiş ve daha sık dostları gelmeye başlamıştı, çünkü neşesini ve moralini hiç kaybetmemişti ve sağlıklı kalmak için bu zenginliklere sahip olduğu sürece dünyevi zenginliklere daha fazla ihtiyaç duymayabilirdi. Bayan Smith zengin, sağlıklı ve de mutluydu. Arkadaşı Anne onun kalbinde oldukça mutluluğu daha da artıyordu. Anne sevginin ta kendisiydi ve Yüzbaşı Wentworth'den de hak ettiği sevgiyi görüyordu. Arkadaşları kocasının mesleği nedeniyle Anne'in onu daha az sevmesini diliyorlardı, ileride çıkabilecek bir savaşın sevgilerine gölge düşürmesinden endişe ediyorlardı. Bir deniz subayının eşi olduğu için gurur duyuyordu Anne ama böyle bir şey mümkünse, ulusun ailevi değerlerden daha önde olduğu bir mesleğe sahip biriyle evlenmesini bu korkuları yaşayarak ödemeliydi.

